

B E L G E L E R

TÜRK TARİH BELGELERİ DERGİSİ

Cilt : V — VIII

1 9 6 8 — 1 9 7 1

Sayı: 9 — 12

VENEDİK DEVLET ARŞİVİNDEKİ TÜRKÇE BELGELER
KOLLEKSİYONU VE BİZİMLE İLGİLİ DİĞER BELGELER

M. TAYYİB GÖKBİLGİN

Belgeler'in C - I sayı 2 de yayınladığımız "Venedik Devlet Arşivindeki vesikalar külliyyatında Kanunî Sultan Süleyman Devri Belgeleri"nin o zaman önsöz'de belirttiğimiz ikinci kısmını (vesika: 100 - 213) araştırmacıların ve okuyucuların tetkikine sunuyoruz.

Bilindiği gibi, Venedik arşivinin Türkçe Belgeler koleksiyonu, Avrupa arşivlerindeki bu kabîl koleksiyonların en zenginidir ve bu arşivdeki yerleştirmelerine göre iki grupta toplanmıştır. Bunlardan biri "*Documenti Turchi*" Türkçe Belgeler adı altında hususî bir koleksiyon teşkil ederki, yayınladığımız belgelerin büyük bir kısmı buradan alınmıştır. Bu belgeler yirmi kadar kutuda ve ayrıca ciltlenmiş bir halde sekiz ciltte muhafaza edilmektedir. Kutular muhteviyatının tasnifi tamamen metotlu sayılamaz. Çünkü XVIII. yüzyıl belgeleri arasında Ortaçağ vesikalarını, "tarihsiz : *senza data*" işaretli tomarlarda tarih atılmış belgeleri görmek kabildir. Dokümanların yanında bâzan rastlanan muhteviyat hulâsalarında, belgenin niteliğini ve yazı şeklini tesbit eden kâğıtlarda da birçok yanlışlar vardır. Ciltlenmiş belgelerin tasnifinde belirli bir sıra ve düzen vardır. Ancak "*Lettere*" işareti her zaman muhtevasına uymamaktadır. Bir araya ciltlenmeleri onları dağınıklıktan kurtarmakta ise de kullanımında bazı güçlükler arz etmektedir.

"*Documenti Turchi*" adı altında toplanan belgelerin sayısını Prof. Fekete Lajos 3000 - 4000 adet tahmin etmektedir. Bu koleksiyonda muhtelif seri ve dosyalara dağılmış bulunan Ortaçağa âit XV. Yüzyıl ortalarından sonraki Pâdişâh berat ve fermanlarından mürekkep 200 - 300 kadar belge hem muhtevalarının önemi hem de diplomatik ilmi bakımından özel bir değerlendirmeyi gerektirir. Aynı zamanda bu koleksiyon, Venedik - Osmanlı ilişkileri hakkında genel bir fikir vermektedir. Her belge Venedik devleti çeşitli kademelerindeki yetkili ve sorumlu makamlara hitap etmekte, Osmanlı tebaası ile Venedik tebaası münasebetlerine değinmektedir.

İkinci grup belgeleri, Venedik Cumhuriyetinin İstanbul balyoslarının arşivlerinde rastlanan türkçe belgeler teşkil etmektedir. Bu bir kaç yüz dosyayı bulan, büyük bir kısım İtalyanca yazılmış malzemenin türkçe yazılmış olanları tamamen meydana çıkarılmış değildir; dosyaların teker teker elden geçirilmesi gereklidir ki,

biz bunlar arasında bâzı rastladıklarımızı aşağıda Andrea Da Mosto'nun 1940 ta Roma'da basılan eseri (*L'Archivio di Stato di Venezia, Indice Generale, Storico, descrittivo ed analitico, Tomo II.*) Türkçe belgelerin çeşitli serilerdeki tasnifini belirtirken, bir kısım önemli fermanların "*Sala Diplomatica Regina Margherita*" da bulunduğunu, bir kısmının ise İstanbul'daki Balyosların, Dalmaçya'daki Venedik makamlarının arşivlerinde ya da diplomatik anlaşmalar arasında mevcudiyetine işâret etmekte ve muhtelif serileri şöyle sıralamaktadır

Seri: 1.

Tercümeleri ile fermanlar (1503-1751): tarihsiz Fermanlar, tercümeleri ile, 5 parça.

Seri: 2.

Tercümesiz, notlarla, fermanlar (1502-1754): tercümesiz ve tarihsiz fermanlar 4 parça.

Seri: 3.

Tercümesiz, notsuz fermanlar (1481-1781) 1 parça.

Seri: 4.

Tercümesiz, notsuz ve tarihsiz fermanlar 3 parça.

Seri: 5.

Tercümesiz notlu veya notsuz fermanlar. (1502-1613) 1 parça.

Seri: 6.

Aslı bulunmayan ferman tercümeleri (1490-1761) 3 parça.

– Kahire'de Memlûk Sultanı nezdindeki fevkalâde elçi Pietro Diedo'nun Kıbrıs ile ilgili mektubu (1489) 1 parça.

– Özel Mısır Arşivi (*Archivio Proprio Egitto*) 1.

– Türklerle ilgili türkçe, grekçe ve italyanca belgeler koleksiyonu (*Miscellanea di documenti turchi*) 7 parça.

– Grek dili ile yazılmış Türk fermanları ve grekçe, türkçe diğer belgeler (1487-1586).

– Mora'daki Türk makamlarının ve başka şahısların Zanta ve Kefalonya preveditorlarına hitap eden grekçe mektupları 1 parça ve ilâveler. Hepsi: 26 parça halindedir.

II.

İstanbul Özel Arşivi (*Archivio Proprio Constantinopoli*).

Tomar 1-4

Numara

(Busta)

1 Balyos Piero Bragadino'nun hesapları ve diğer dokümanlar 1524-1526.

2 Aynı Balyosun Senato'ya gönderdiği raporların suretleri (25.V.1524-6. XII. 1526).

- Mükerrer 2 Sgr. Massimo Leopardi'nin Belgrad'daki Türk ordugâhına yolculuğu (2.X.1529-11. XI-1529).
- 3 Elçi Stefano Tiepolo'nun Senatoya gönderdiği raporların suretleri 13.III.1545 - 7.IV.1545.
- Mükerrer 3 Balyos Alessandro Contarini'nin mektuplarının suretleri iki ayrı dosyada (1 ve 2 numaralar).
24.XI.1545 - 6.XII.1546.
13.XII.1546 - 28.XI.1547.
(E. Alberi'ye göre 1546 da balyos olarak Alviso Renier'dir).
- 4 Elçi Stefano Tiepolo'nun Senatoya gönderdiği raporların suretleri 5.IX.1545 - 8.X.1547.
- 5 Balyos Bernardo Navagero'nun Senatoya gönderdiği raporların ve diğer yazıların suretleri 6.VIII.1550 - 28.VI.1552 (Breve 148, Probrio 1224).
- 6 Muhtelif balyos ve elçilerin Senatoya ve X.lar meclisine gönderdikleri raporların ve diğer yazıların suretleri ve 10.VIII.1575 tarihli bir fermanın tercümesi.
13 Mart 1568 - 20 Şubat 1576.

Bu seride Mısır, Floransa, Milano, Napoli, Roma v.b. yerlerin özel arşivleri olduğu gibi (109 sahifelik indeks bu kısımdadır) İstanbul özel arşivinin (indeks 1-7 sahifelerdedir) 1740 yılına kadar olan devresi için 41 tomar (Busta) bulunmaktadır ve 42. ve sonuncu tomar ise, elçi Piero Diedo'nun 1489 - 1490 senelerine âit ve başkalarının belgeleri mevcuttur.

III.

29 - II./36 İstanbul'daki Venedik Balyoslarına ait arşiv.

Tamamlayıcı envanter 1680 de Balyos Piero Giovan tarafından yapıldı.

Busta : 1- Balyos Giacomo Querini 1671-1675.

Busta : 2- Balyos Giovanni Morosini 1675-1680.

Busta : 3- Balyos Pietro Giovan 1679-1681.

Müteâkip Busta'larda hep XVII. ve XVIII. yüzyıllara âit balyosların vesikaları bulunmaktadır. İndekste oldukça ayrıntılı açıklamalar ve ihtiva ettiği vesikaların mâhiyeti hakkında kısa bilgi vardır ve her Busta'nın hangi balyos veyâ elçiye, hangi tarihe âit olduğu gösterilmiştir.

Busta 108, 1577-1590 senelerine âittir. Savaşlar zamanındaki fâsılalar işaret olunmuş, bazılarının tarihi fihristte kaydedilmemiştir.

Bâzı Busta'larda tek - tük türkçe vesika bulunduğu da bildirilmiştir.

Busta 294 (1589 yılı)

Busta 296 (1590 yılı)

Busta 303 (1580 yılı)

Busta 305 (1577 yılı)

Busta 307 (1594-1597)

Busta 308 XVIII. Yüzyıla ait balyosların veya elçilerin Sadrazama hitaben yazdıkları yazıların İtalyanca kopyaları. Bu arada 1763 tarihli ve farsça olarak yazılmış İran'daki bazı yerlerde (Tiflis, Gence, Tebriz, Gur.) bulunan kapusin (Cappuccini) rahiplerine Sultan Hüseyin tarafından verilen müsaade ve imtiyazlar ile H. 1174 tarihinde Osmanlı hükümdarı Mustafa III. ün Kapudân-ı derya Mustafa paşaya hitaben ve Venediklilere ait zaptedilen eşyaların iâdesi hakkında yazdığı ferman ve tercümesi de bulunmaktadır.

Busta 309. Genellikle XVIII. yüzyıla âit Türkçe belgeler ve İtalyanca tercümeleri.

Ezcümle a) Padişahın İşkodra, Delvine V. b. sancak paşalarına, bu kalelerdeki diğer yetkililere emirleri.

b) h. 1113 tarihli, Venedik Cumhuriyetine ait iskelelere (Spalato, Sebenico, Zadra, Makarska) iki tarafça tayin edilen muhafazacılar, konaklar ve yollara âit karar.

c) Delvine kadısının h. 1140 tarihli bir hücceti.

d) Çeşitli konulara âit h. 1155, 1156 tarihli hüccetler.

e) Draç (Drazzo) Kadısı Mevlânâ Ali'nin, bu iskeledeki Venedik konsolosunun bir şikâyeti ile ilgili h. 1142 tarihli bir takriri.

f) Balya - Badra (Paleo Patras) ahâlisinin h. 1153 senesinde Venedik Korsanları ve tecâvüzleri hakkındaki şikâyetlerini bildiren, bu şehir kadısının takriri.

Busta 311. Muhtelif tarihlere âit ticarî meselelerle ilgili türkçe belgeler, tercümeleri ile birlikte.

Ezcümle : 9 numaralı dosyada:

a) İstanbul'daki Balyosa sadrazamın 1591 tarihinde gönderdiği ticarî meselelerle ve ihtilâflar ile ilgili yazı sureti.

b) Venedik'teki bir kıtlık münasebetiyle havâss-ı hümayundaki tereke eminlerinin mîrî terekeden yeteri kadarı vermeleri hakkındaki h. 999 tarihli emir

c) Mehmed imzâlı tarihsiz bir fetvâ:

“Tüccardan bâzı kimesne Balyosa Venedik Ümerâsının vekil-i âmmı ve kâîmmekâmısın deyû zâyi olan hakların mezbûrdan talep idüb almağa kaadir olurlar mı? Beyân buyurula!

Vekâlet-i âmme ile vekil idüğü şer-i şerif üzere sâbit ise olurlar-”

d) H. 1003 (1595) tarihli ser -bervâbân-ı hâssa Ali Ağa yedinden, Venedikli Antonio de Cavali ve Bernardo Navagero adındaki kimselerin vezni tamam ve âyârî sâhih 14.000 sikke altın ve 2000 sikke değerinde 20 denkle sof alıp Venedik'e gönderdiklerine ve bu parayı istedikleri gibi kullanmaya kendilerine mezûniyet verildiği hakkında türkçe belge.

- e) h. 1113 tarihli gümrük resimleri ile ilgili türkçe bir belge.
- f) Halep Beylerbeyi ve kadısına h. 998 tarihli, müteveffâ Süleyman Paşa'nın Venedik tâcirlerinden gasp yolu ile aldığı kumaş ve çuha bedelinin varislerinden tazmin ettirilmesine dâir emir.
- g) No: 20 Venedik doju Marino Grimani tarafından Şubat 1597 tarihinde Mehmed III. e türkçe olarak gönderilen, elkabı da Osmanlı diplomatik formüllerine uygun yazılan, Venedik,'den İstanbul'a gelen tâcirlerin meselelerine dâir مقام بنديقه في ديوان العالي mahreçli vesika.

Busta 323. (1594)

Busta 329. (1597)

Bu serideki belgelerin 329 kutuda (Busta) mahfuz olduğu görülmektedir.

IV.

1842 de Milano'dan Viyana'ya gönderilmiş fakat 1868 de geri getirilerek yerine konmuş olan İstanbul'daki Venedik Balyoslarının arşivi (*Archivio dei Baili Veneti in Constantinopoli spediti a Vienna dall'Archivio Diplomatico di Milano nel 1842 e restituti nel 1868*).

Genel numara	Özel No.	Tarihi	Kategorisi
1	1	1671-75	Ducali
317		1598-1769 (çoğu XVIII. asra âit)	
371-438	I-LXVIII.	1546-1802	Protocalli
510	1	1540-1791	<i>Miscellanea carte turche ed altre</i>

carte Konsolosluklara âit İtalyanca belgelerin büyük bir kısmı XVIII. yüzyıla âittir.

Bu seri 525 genel numaraya kadar belgeleri kapsamaktadır.

V.

Venedik Cumhuriyeti Senatosu Arşivi (*Archivio di Stato di Venezia. Senato*)

A) I. (Collegio V. (Secreta) Relazioni B. 1).

Relati: Orat. I 1551-1560

Domenico Trevisano, İstanbul'daki balyosun raporu (*Relatio Nob. V. Dommeci (Dommenico) Trevisano Revers. Baj. noster Consantinopoli*)

E. Alberi'nin eserinde (Relazioni degli Ambasciatori Veneti al Senato. Serie III, Vol. I p. 111-192) yayınlanmıştır. Nâşir, aldığı yeri (Mss. Capponi cod. VI. page 98-214) olarak göstermekte ise de hâlen bu yazmanın bu arşivde bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Bu rapor, yayınlanmış bulunan ile karşılaştırıldığı zaman bâzı farklar görülmektedir. ezcümle Osmanlıların ilk zamanları ve padişahlar hakkında (Yıldırım Bâyezid, Murad II, Fatih, Bâyezid II., Yavuz Selim) iki üç sahife

kadar tutan bir bilgi verilmektedir ki, bu kısım yayınlanan metne alınmanuş, s. 114 de (Nell'anno 1520) den itibaren (yazmada var 19 r.) tekrar başlamaktadır. Matbu *Relatio* ile bu yazma arasındaki değişikliklerden biri de Nişancı'nın görevini belirten ifadede görülmekte, yazmada (var. 20. v) "Nişancı bey" in aynı zamanda ve yayınlanmış metinden fazla olarak "Yazıcılar Reisi" olarak tanımlandığı da (*Il Niscangibey, cioè quello che segna li commandamenti del gran Signure; Il Fazigilarrais cioè ile Capo de tutti*—) kaydedilmiştir. Bu türlü ufak-tefek farklar başka yerlerde de müşahade edilmektedir 32 r. dan itibaren yer yer kenarlarında kısa başlıklar veya özetler vardır.

Bu raporun orijinali diğer bir yerde (*Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 4*) bulunmaktadır ki, bu husus raporun zarfı üzerinde belirtilmiştir. Domenico Trevisani'nin 52 varaklı bu orijinal nüsha olan raporunun başında şu ifade okunmaktadır:... Trevisan ritornato Bailo da Constantinopoli presentata alli 9 Marzo 1555. Yazı okunaklıdır ve Türk şahıs adları büyük harflerle, belirli bir şekilde yazılmıştır :

Ms. SOLEYMAN, MVSTAFFA, SELİN, GHİANHİR (Cihangir)

B) *Archiviu, di stato Venezia Senato, Relaz. degli Ambasciatori*

I. (Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 1.)

II. 15... — 1572 (var. 50 v. — 54 r.)

"Relazione del nobil Homo Andrea Dandolo ritornato di Constantino-
poli" Alberi'de (serie III. Vol. III. A. Dandolo, p. 161 - 172)

P. 161-172) "Vicebailo, letta in Pregndi nel 1562" Venedik Arşivindeki nüshasından yayınlanmıştır.

Raporun (Relatio) kenarlarında küçük başlıklar vardır. Meselâ:

"Sulimano Imp. de Turehi et sue qualita"

"Arsenale et armata di Sulimano"

Padişahın vasıflarından bahsederken o sırada 72 yaşında olduğu ve tamamen sıhhatte ve melekât-ı akliyesine sahip bulunduğu belirtilmektedir. Selim II, hakkında da bir başlık (Sultan Selim et sue qualita) ve bilgi vardır. 42 yaşındadır denilmektedir. Bu raporun orijinali de, önceki gibi, collegio v. (Secreta) Relazioni B. 4 tasnifinde bulunmaktadır.

C) *Arch. di Stato di Venezia Senato, Relaz. degli Ambasciatori.*

I. (Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 1.)

II. 15... — 1572 (Var. 54 r. — 56 r.) "Espositione del cir: Segretario Marcantonio Donino Ritornato da Constantinopoli per giustificatio di alcune oppositioni fatteli dal Vicebailo Dandolo nella sopra Relazione".

Bu kısım Alberi'nin cilt III te yayınladığı (s. 173-208) Relatio olmayıp, balyos vekili Andrea Dandolo'nun hakkındaki suçlamalarına karşı serdet-tiği iki buçuk sayfalık müdafaa nâmedir ki, Albèri de bu hususta bilgi vermektedir (s. 174). Bâzı mektup metinleri - İstanbul'dan 20 Kasım 1561 de

ve 31 Ağustos 1562 de yazılmış – suçlamalar ile ilgili savunmalardır ve bu arada 25.200 akçeden bahis vardır.

Albèri'nin neşrinde (Serie III., Vol III. s. 173-208). Bu rapor şu başlık altında yayınlanmıştır :

“Relazione dell'impero Ottomano di Marcantonio Donini, Segretario del Bailo Girolamo Ferro, Letta in Pregadi, l'Anno 1562”

- D) Arch. di Stato Venez. senato, I. (Collegio...) II. var 56-81 İstanbul'daki Balyos Daniel Barbarigo'nun 1564 tarihindeki raporu (Relatione del nobile homo Daniel Barbarigo, ritornato Bailo da Constantinopoli Presentata nel mese di Gennaro 1564). Albèri'de mevcuttur ve alındığı yer “Regio Archivio di corte di Torino” olarak belirtilmiştir. Ancak, baştan 12 satır kadar olan kısım yayınlanmamıştır. Raporun kenarındaki başlıklardan bazıları şöyledir: “Sulimano et Parto Della Vita sua”,

“Attico, o Gamo Fortezza del Rex Abessini Nubi Popoli, Aden, Ormus” yazma ile matbu arasında ibâre farkları bu raporda da müşahade edilmektedir. Sonundaki masraf rakamlarında da fark görülmektedir. Aynı suretle 17650 yekûnun nasıl hesaplandığı da anlaşılamamaktadır.

Bu “Relatio”nun orijinal nüshası da, diğerleri gibi, “Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 4” tasnifindedir. Büyük kıt'ada 29 varaktır.

- E) Aynı seri. I. (Collegio...) II. var. 81 v.– 86 v. Balyos Daniel Barbarigo'nun sekreteri Alvisè Bonrizzo (Albèri'de Luigi Bonrizzo, sèrie III. vol II. P. 61-76)'nun İstanbul'dan avdetinde Senatoya sunduğu 14 Haziran 1564 (Albèri'de 14 Haziran 1565) tarihli rapor. 32 ayı İstanbul'da geçirdiği bildirilen bu sekreter Semiz Ali paşadan da bahsetmektedir. Raporun orijinali, diğerleri gibi, (B. 4) de yine varak kadardır. Bundan başka Alvisè Bonrizzo'nun 1570 senesine âit 18 varaktan müteşekkil ayrı bir raporu da aynı dosyada iki nüsha hâlinindedir ve başlığı şöyledir:

“Frammenta di Relazione de Sgr. Alvisè Bonrizzo Secrett. venuto da Constantinopoli l'anno 1570”

- F) Aynı seri, (Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 2.)

1572 Relati. Orati III. var 30. r. – 48 v.

Balyos: Marc Antonio Barbaro'nun raporunun birinci kısmı (20 Şubat 1576) (... la prima parte della Relazione del clarissimo Marc Antonio Barbaro Preg. di Bailo in Constantinopoli... 20 Febraro 1576...) Bu rapor Albèri'nin I. cildinde (s. 299-346) önemine işaret edilerek yayınlanmıştır:

“Relazione dell' Impero Ottomano di Marcontonio Barbaro, tornato Balio da Constantinopoli l'anno 1573 “–Hangi arşivden iktibas ettiğini de bildirmiştir. Ancak gösterilen tarihlerde üç senelik fark olduğu gibi Hüseyin Paşa, Hasan Paşa olarak basılmış, ufak tefek farklar hasıl olmuştur, sonunda noksandır.

Marcantonio Barbaro'nun raporunda ikinci kısmı aynı ciltte (var. 16-30) dadır ve bu kısım Albèri'nin ne birinci cildinde ne de diğer ciltlerinde

yayınlanmış değildir. Başlığı şöyledir: “La Segunte e la Seconda parte della Relazione del Clarissimo Marcantonio Barbaro Progr. di Baili in Constantinopoli fatta legger per sua... 1574, di Juglio...”

- G) Aynı seri, Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 2.

Relati, Orati. III. Folio 88-113 r.

İstanbul Balyosu M. Antonio Thiepolo'nun avdetinde (9 Giugno 1576) Senatoya sunduğu rapor (Alberi, serie III., vol. II.,” Bailo M. Antonio Tiepolo; Torino arşivinden alınmış). Matbu raporda bazı kısımlar müslümanlığı veya türklüğü küçültücü parçalar alınmamıştır. Bu raporun orijinali, Collegio. v. (Secreta) Relazioni B. 5. de 51 folio olarak görülmektedir.

- H) Aynı seri, Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 2. Relati. Orati III fol. 113 v. – 124 r.

Murat III. nezdinde elçilik yaptıktan sonra avdetinde Senatoya 8 Kasım 1576 da Giacomo Soranzo'nun sunduğu rapor:

“Relazione del cl. mo Giacomo Soranzo Cavall. Pregaditor, ritornato Ambasciator dal Ser. mo Sultan Amurat, letta nell Ecc. mo Senato à 8. November 1576.” Alberi (Mss. Copponi, Codex XIV. den alınarak) vol. II de s. 193-209 da yayınlamıştır. Ayrıca onun İstanbul'da daha sonraki görevi esnasına âit raporları da vardır ki, 1581 senesi ile ilgili olan aynı yerde (s. 209-254) yayınlanmıştır. Raporlarının orijinal nüshaları aynı seri B. 5. de mevcuttur: I. 1577-1578. yılları, II. 1582 yılı raporu: III. 1584 yılı raporu (36 Folio).

- I) Aynı seri; Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 3. Tercüman Salvago'nun 1625 yılına ait Kuzey Afrika ile ilgili raporu: “1625 Africa overo Barbaria de Dragoman Salvago”. İçerisinde Mirmîrân-ı Cezâyir-i Garp Husrev” imzalı ve mühürlü bir arz ve rapor ile” Saâdetlû ve Azametlû Padişahımızın dostu olan Venedik kralı” hitâbı ile başlayan orijinal bir nâme vardır ki, Akdeniz meselelerini, Fransa ve İngiltere tebaası ile olan münasebetleri de bahis konusu etmektedir. Bundan başka bu dosya içinde Biserta ve Tunesi, Goletta kale ve limanlarına ait italyanca renkli ve güzel bir kroki vardır; Kale ve burçları, tahkimâtı, kanal ve gölleri göstermektedir.

- J) Aynı seri. Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 4. Ludovisi de Daniele'nin 3 Haziran 1534 tarihli raporu, orijinal, 12 varak başında iki sahifelik bir indeks ve isim açıklamaları vardır. (Albéri, serie III. Vol. I. p. 1-32).

- K) Aynı seri, Collegio v (Secreta) Relazioni B. 4.

“Relazione 19 November 1538 di Giacomo Vernagelli Pisano ritornato da Constantinopoli folio 6” Altı varak olan bu raporun son sahifesinde aynı tarihi ve aynı ismi zikreden, Barbaros'un deniz harekâtı ile ilgili bilgileri kapsadığı anlatılan, yazılış zamanına âit bir kâğıt vardır. Bu Relazione, Albéri'de olmadığı gibi, üçüncü ciltteki balyos ve fevkalâde elçiler listesinde de mevcut değildir. Her halde bu Giacomo Vernagelli Pisano, o devirdeki balyos veya elçilerden birinin kâtibi idi.

L) Aynı seri, Collegio v (secreta) Relazioni B. 4.

“Relazione di Zamherti Luigi Segretario di Lorenzo Gritti. ritornate da Constantinopoli 30 Ağosto 1539, folio 3”

Üç yapraklık bu raporun sonunda 27 augi 1539 (kendisi de raporunun başında bu tarihi bildirmektedir.) ve Alojsi Zamberti'nin Lorenzo Gritti'nin kâtibi olarak İstanbul'dan döndüğüne dâir bir kayıt vardır. Bu Relatione de Albéri'de yoktur, listede adına tesadüf edilmemektedir ki, esasen sekreterlerin listesi mevcut değildir. Yazı İtalyanca paleografisine vâkıf olmadıkça okunamayacak bir yazıdır.

M) Aynı seri, Collegio v (secreta) Relazioni B. 4.

“Relazione di Navagier Bernardo 1553” içindeki başlık “In nomine Dei, 1552-Altı, 26 Fremer, (Venedik usulü olan bu tarihleme milâdî 1553 şubatıdır) in Andrinopol” 64 varak, orijinal, sonunda ayrıca.

“Descrittione delle Milize del Gran Turco” 8 varak. Bundan başka 4 varaklık ayrı bir risâle de vardır. Yazı okunaklıdır. Rapor, Alberi'de Vol. p. 33-110 da yayınlanmıştır. Baş tarafı aynı şekilde başlamamaktadır. Yazma 64 varak, yani 128 sahife olduğu halde, yayınlanan rapor 75 sahife kadardır. Bir kısmının neşredilmediği anlaşılmaktadır. Relazione'nin kenarlarında bazı notlar ve açıklamalar vardır ki, bizzat Navagero tarafından yazıldığı zannolunabilir. Albéri neşrinde fihristte gösterdiği paragraflar kendisinin, verilen bilgiye göre, yaptığı tasnifler olacaktır.

N) Aynı seri, Collegio v (Secreta) Relazioni B. 4.

“Relazione di Constantinopoli di un nobile Venitiano che ando in compagnia di Antonio Barbarigo (Bailo) 1556” Folio 1-14, 15-39. da iki kısım halindedir. Şu ilginç başlıklar görülmektedir:

Fol. 15 Della citta di Constantinopoli et Pera.

Fol. 16 Della origine di Turchi et di questo casa Ottomona

Fol. 19 Della Reggioni Sogette all'imperio del Turco.

Foll. 22 Dei Bascia et di Rusten

Fol. 24 Del Divano

Fol. 29 Della Sorte della millizia

Albéri'nin birinci ciltte yayınladığı 1553 senesine âit anonim rapor bu değildir. Bu bakımdan önemli ve incelenmeye değer niteliktedir.

O) Aynı seri, Collegio v (Secreta) Relazioni B. 4.

“1559 Relatione nel Clar. mo Mr. Marin de Cavalli Kr. referata nel Senato tornato di Bailo da Constantinopoli Fol. 10” Büyük kıt'ada ince okunaklı yazı (Albéri I. P. 271-299; Relazione delle Impero Ottomano di Marino Cavalli, Stato Bailo a Canstantinopoli nel 1560)

- Ö) Aynı seri. Collegio v (Secreta) Relazioni B. 4.
 “Relatione di me Jacomo Ragazzoni, presentata nelmio ritorno da Constantinopoli 16 Ağustos 1571, Folio 9” (Alberi, II 77-102).
- P) Aynı seri. Collegio v (Secreta) Relazioni B. 4.
 “Relazione di Costantino Garzoni ritornato da Constantinopoli 1573, Folio 35” (Alberi, serie III, vol I. P. 369-436).
 Ayrıca B. 4. tasnifinde üç büyük dosya halinde şunlar da vardır: 1 Marcantonio Barbarigo 1571; 2. Barbaro Marcantonio 1573; 3 Bailo Lorenzo Bernardi, 1590 tarihsiz, fakat üzerinde kurşun kalemle 1574 tarihi bulunan ve ayrıca XVI yüzyıla ait olduğu diğer bir kayıtle tesbit edilen Antelmi Bonifacio'ya âit 4 yapraklı bir Relazione mevcuttur.
- Q) Aynı seri, Collegio v (Secreta) Relazioni B. 5. Marcantonio Barbaro Bailo 1574.
 I. Relatione del Cl. mo Sor Marcantonio Barbaro da Constantinopoli. Folio, 28 (Alberi, I. p. 299-346, 1573 senesini gösterir).
 II. Scrittura data a parte in Signoria dopo la sua Relazione dal Marcantonio Barbaro tornato Bailo di Constantinopoli. folio 20.
 III. Üçüncü bir nüsha Folio 26.
- R) Aynı seri Collegio v (Secreta) Relazioni B. 5.
 I. “Relatione di Constantinopoli del Sigr. Masteo (Matteo, Massoe) Venieri dell anno 1582, Folio 23”
 II. “Relatione dello Stato presente del Turco et modo di Jargli (Targli, Fasgli?) una guerra reale del molto Illis mo et Rs. Mon. Masseo Veniero Arivese di Corfu”.
 Bundan başka diğer bir rapor daha eklidir. İkinci raporda İran harplerinden ve Osman Paşa (Özdemiroğlu)dan bahsedilmektedir.
 Alberi'nin üçüncü cildindeki listesinde, 1546 da Balyos, 1555 de Oratore olarak Alvise Renier, 1593 de Balyos olarak Marco Venier zikredilmekte, fakat, Matteo Venier adında birisi geçmemektedir ki, aynı aileden olduğu anlaşılan bu zatın, her ikisi arasında İstanbul'da görev aldığı görülmektedir.
- S) Aynı seri, Collegio v (Secreta) Relazioni B. 5.
 Bu dosyadaki (B. 5) diğer Relazione'ler şunlardır:
 I. Relazione di Constantinopoli di Bailo Veneto Cristoforo Valier 1614-1615.
 II. Relatione delli. Ill. mo. Ottaviano (Octavianus) Bon, ritornato dal Bailaggio di Constantinopoli Letta nell Senato Giugno 1609.
 III. Relatione del Cl. mo Sigr. Gianfranc. Morosini ritornato Bailo da Constantinopoli letta nell Senato, Settembre 1585
 IV. Relazione del Signr. Simon Contarini ritornato di Bailo à Constantinopoli l'anno 1612.

V. Relazioni Cristoforo Valier Bailo 1616.

Ş) Aynı seri, Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 6.

Bu dosyada (B. 6.) bulunan raporlar (Relazioni) şunlardır:

I. Relatione del Bailaggio di Constantinopoli del Cavalier.
Alvise Contarini dal 1636, sin tutto l'anno 1640.

II. Minuta di relazione di Zorzi Giustinian Bailo 1627.

III. Relatione di Constantinopoli fatta nel anno 1637.

IV. Relatione del Piero Foscarini ... ritornato d' Ambasciatore Estrordinaria
Sultan İbrahim 31 Maggio 1641.

V. Relatione Peter Foscarini 1637.

VI. Relazione del Giovanne Capello Bailo Constantinopoli 18 Luglio 1634.

VII. Libro di trasmiso Relazioni del Giustinian Bailo à Constantinopoli 1620-
1622.

U) Aynı seri, Collegio v (Secreta) Relazioni B. 7.

Bu dosyada (B. 7) XVIII. yüzyıla âit (1706, 1727, 1793 tarihli) ve Gritti, Foscarini gibi balyosların raporları bulunmaktadır. Osmanlı İmparatorluğuna, İstanbul Balyoslarına âit raporlar 7 dosyada (B. 1. - B. 7) toplanmış demektir.

V) Aynı seri, Collegio v (Secreta) Relazioni B. 8.

Bu dosya (B. 8). Fransa Relazione'lerini ihtiva etmektedir ve 1535 ten itibâren başlamakta, XVI. yüzyıla âit olanlar çoktur.

VI.

İstanbul özel ve gizli arşivi (*Archivio Proprio Constantinopoli Secreta*)

A) Busta 1-4

Registro 1

Piero Bragadino, Bailo Contabilite 1524-1526 (diğer çeşitli belgelerle)
19 varak.

Masraf defteri; İbrahim Paşa'ya, kapıcılara v.s. verilen hediyelerin müfredatını ve değerlerini göstermektedir. Rakamlar Venedik dukasıdır. Mustafa Paşa, Ayas Paşa'nın isimleri geçmektedir. Kadı, iskele-Emini, Gelibolu Kapudanı gibi kimselerden bahis vardır. Bu hesaplar üzerinde yapılacak dikkatli incelemelerden dikkate değer neticeler ve bilgiler elde edilebilir.

B) Registro : 2

"Piero Bragadino, Bailo, Copiario di dispacci al Senato 1524-1525".

34 varak; bâzı belgeler kısmen yırtuktur. Başında Senatoya hitabeden, sonunda tarihi ve balyosun adı bulunan bu kısa takrirler, muhtelif mese-

lelerden bahsetmektedir. Bir tanesinde Yeniçeri ağasının, balyosa, bir paşanın evine hediyeler göndermesini bildirdiği anlatılmaktadır.

C) *Registro : 2 bis.*

“Frammento di Minutario del segretario Massimo Leopardi inviato dal Cons. X. al Campo Turco, verso Belgrado 1529, 2 October u November” 19 varak; muhtelif günlerde ve muhtelif kâğıtlarda yazılmış takrir veya raporlar; Marino Sanuto’ya da atıf vardır; bunlardan bazıları Sanuto’da da mevcut görünüyor (Sanuto. Diarii c. 51-52).

D) *Registro : 3*

“Copia di alcuni Capitali contenenti in lettere dal Cl. mo mg. Steffano Thiepolo amb. or scritte alla Jll. ma Sig. ria ... in materie de Jregue et E. 13. III. 1545-7. IX. 1545, 14 varak.

E) *Registro : 3 bis.*

“Registro Primo de Lettere scritte a Rettori da Bailo Alessandro Contarini 24 Novem. 1545 - 6 XII, 1546” 50 varak

F) *Busta : 5*

Registro : 5

Balyos Bernardo Navagiero Cavaliero’nun Senatoya gönderdiği mektuplar koleksiyonu 405 varaklık bir kitap hâlinde ciltli:

“Raccolta di tutti i dispecci a Lettera (Lazzara) pubbliche, scritte al Senato di Venezia, da Bernardo Navagiero Cavaliero, eche di Bailo per la Republica aggusso la Porta Ottomana, dal di 6. Agosto 1550 sino al di 28 Gionno 1552 Kopyalar kısımlara bölünmüştür:

Folio 49: dal di 23 Febrajo 1550 sino alli 21 Maggio 1551.

Folio 93: dal 22 Maggio 1551 sino ai 29 Settembre 1551.

Folio 155: Dal di 13 Juglio 1551 sino ai 29 Settembre 1551.

ve böylece devam ederek 1552 Haziranına kadar gelmektedir. Yazı okunaklı ve düzgündür, devrin poleografisine ve dil özelliklerine vâkıf olmak gereklidir.

G) *Busta : 6-7*

Registro : 6

“Dispecci di Giacomo Soranzo Bailo in Constantinopoli da 1568 sin 1575 ed ai copi del Cons. di X. segne trad. di un firmano 10. VIII. 1575; 595 varak ince yazılarla, ciltli, sonundaki ferman tercümesi başlığı şöyledir:

“Morat Imparator Fiol de Selim Imparator Sempre C Vittorioso (Cumad II. 983) 56 paragrafa bölerek tercüme etmiştir.

H) *Registro : 7*

Belge yoktur. Şu açıklama vardır:

“Archivio Proprio Constantinopoli, 7. Lettere originali di Giovanni Correr Bailo a Giacomo Foscari Provveditor Generale ed Inquisitor a Candia,

6. X. 1575 - 13. VI. 1576. Passere all' Archivio Proprio dei Provveditori da Terra...

I) *Busta: 8-10* *Registro: 8*

Bu sekizinci dosya üzerinde 541 ve 1093 numaraları da bulunmaktadır. 478 varak hâlinde bir cilttir. Muhtelif kimselerin mektup ve takrirlerinin suretleridir. İçerisinde 1594 senesine âit olan bulunduğu gibi 1636 yılına âit mektup suretleri görülmektedir. XVII. yüzyıl tarihimiz için değerlidir.

J) *Registro: 9*

Leonardo Donato amb. Copiario di suoi disp. (Con Marco Venier Bailo) 27 agosto 1575-14 dicembre 1575, iki dosyadadır:

I. 42 varak

II. 15 varak

K) *Registro: 10*

Carteggio (copiario di dispacci) di Ottavio Bon, Bailo a Constantinopoli 1604-1607 Folio 195

Düzgün ve okunaklı yazı Avusturya savaşları ve Jidvatorok andlaşması sırasındaki olaylara ait önemli belgeleri kapsamaktadır.

Vesika : 100

V.D.A. (Miscellanea di documenti Turchi, Grece e italiani riguardanti cose Turchesche : I. A. Depechen).

1) Documenti Turchi con traduzione con contrasegno (1523-1547) No. I-VI.

I. (evâhir-i Şevval 929 = Agustos 1523).

ÖZET : Hersek sancakbeyine, 1520 tarihli Venedik anlaşması hükümlerine riayet edilmesi, Venedik hududuna ve reâyasına hiç bir suretle tecavüz edilmemesi hakkında Padişahın 1523 senesi Ağustos sonlarında gönderdiği ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام المختص بمزيد عنايت الملك العالم هرسك سنجاغى بكى دام عزه توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا سدة سعادتده شويله استماع اولندى كه ونديكه متعلق اولان يرلرؤك حدودنه ونديك بكاريله جانبندن اولان عهدنامهيه مخالف سنك جانبكدن دخل اولنوب ونيجه آدملىرى النوب ايرتلتورمش امدى ونديك بكاريله عهدنامه همايونم مقرر قلندوغى تاريخدن كه سنه سبع وعشرين وتسعمائه محرمك غرهسيدر¹ عهدنامهيه مخالف ولايت مزبوره حدودنه واهاليسنه لوجه من الوجوه دخل وتعدى اولندوغنه بنوم رضام يوقدور بيوردم كه حكم شريفم واردقده سنداخى اكا كوره مقيد اولوب كورهسن شويله كه واقعا سنك جانبكدن ونديكه متعلق اولان يرلرؤك حدودنه دخل اولنوب خلاف عهدنامه بر ايش اولمش ايسه من بعد ولايت مزبوره حدودنه واهاليسنه دخل وتعرض ايلميه سزولوا مزبوره متعلق اولان سوباشيلردن وسپاهيلردن واقچلردن ومارتولوسلردن وغيريدن بالجملة هيچ احدى ولايت مزبوره حدودنه واهاليسنه دخل وتعدى اترديميه لر وتاريخ مزبردن برو عهدنامه همايونمه مخالف شمديه دكين اكر التمش ودوتلمش كمسنه لرى داخى وار ايسه وهر كيمده ايسه الوب كرو صاليويره سز وشويله كه من بعد عهدنامه همايونمه مغاير سنوك جانبكدن ويا لواء مزبوره متعلق اولان سپاهيلردن وسوباشيلردن ويوده لركدن واقچى طايفه سندن ومارتولوسلردن وغيريدن كمسنه ولايت مزبوره حدودنه واهاليسنه واسبابلرينه وطوارلرينه دخل وتعدى ايلدوكى استماع اولنه صكره بيان ايداجلوك² عذر و بهانه اصلا مقبول ومسموع اوليوب مستحق عتاب عظيم واقع اولور سز بلمش اولاسز اكا كوره احتياط واحتراز ايدوب ولايت مزبوره حدودنه واهاليسنه بوجه من الوجوه دخل وتعرض اولنمقدن زياده حذر ايليه سز شويله بلاسز بر درلو داخى ايلمىوب علامت شريفه اعتماد قلاسز وبعد النظر بو حكم شريفى النده ابقا ايديه سز تحريراً فى اواخر شهر شوال المكرم سنه تسع وعشرين وتسعمائه.

بيورت بك قوزى³

¹ 12-XII. 1520.

² Beyan edilecek.

³ Boğaziçi Beykoz bahçesinde yazı geçirdiği sırada yazılmıştır.

Vesika 101.

V.D.A. (T.V.) Miscellanea di documenti

II. (Evâsıt-ı Şevval 929 = 23-31 ağustos 1523).

ÖZET : Hersek sancak beyi ve Mostar kadısına, vezir Ahmet Paşa'ya mülk olarak verilen değirmenlerin yine eski sâhipleri olan Venediklilere geri verilmesi hakkında Padişah tarafından gönderilen ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاهتمام هرسك سنجاغى بكى دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا موستار قاضيسى دام فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق حاليا دستور مكرم مشيرمفخم نظام العالم وزيرم احمد پاشا دامت معاليه طالب اولماغين ملكلكه ويريلان ذكرمنلركى اسقرادين¹ ايله شبينك² مايننده واقع اولمشدر قديمدين ونديكه تابع اولوب ونديكلو جانبندن تصرف اولنكلدوكى ظاهر ومعلوم اولغين كيرو ونديكلويه امر ايلوبوب بيوردوم كه حكم شريف واجب الاتباعم ايله واردوقده ذكر اولنان ذكرمنلرى كيرو قديمدين اوليكلدوكى اوزره ونديكلويه تصرف اتدرب خارجدن هيچ احدى بي وجه دخل وتعرض اتدرمييه سز اتمك استيانلرى منع ودفع ايده سز شويله بلاسز وبعد النظر بو حكم شريفى النده ابقا ايده سز شويله علامت شريفه اعتماد واعتقاد قلاسز تحريراً فى اواسط شهر شوال المكرم سنه تسع وعشرين وتسعمائه .

بمقام قسطنطينيه

¹ Scardona (Skradin).

² Sebenico (Şibenik).

Vesika 102.

V.D.A. (T.V.) Miscellanea di documenti ...

III. (evâhir-i Zilhicce 936 = 27.VII-2.VIII.1530).

ÖZET : Macar kralı ile Venedik devleti arasında ihtilâflı bulunan hududun teftişi ve çözümlenmesi hakkında Bosna sancakbeyine gönderilen ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام المختص بمزيد عنايت الملك العلام بوسنه سنجاغى بكى دام عزه توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اوله كه حاليا ونديك بكلى طرفندن سدة سعادتكم كلان ايلچيلرى شويله عرض ايلدى كه بوندن اول انكروس قراليله ونديك مايننده سينوره متعلق نزاع واقع اولوب اول خصوصك تفتيشى ايچون باب سعادت مآمدن سكا حكم همايون ويرلوب هنوز تفتيش اولغنيوب فيصله ايرمامش ايدى بيوردوم كه

حکم شریف واجب الاتباعم واروب وصول بولدقده اول بابده سابقا درکاه معلامدن نوجهله حکم شریف ویرلش ایسه اول امرم مقتضاسنجه بو دفعه قضیهلرنی کوروب فیصله ایرشدره سز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواخر ذی الحججه المیمنه لسنه ست و ثلاثین وتسعائه .

بمقام قسطنطنیه المحروسه

Vesika: 103.

V.D.A. (T.V.) Miscellanea di documenti turchi

IV. (giugno 1544 = Rebi II. 951¹).

ÖZET : 1537-1540 Osmanlı-Venedik savaşı sırasında zaptedilen dört kale hakkında Venediklilerin itirazı üzerine kurulan karma komisyonun tesbit ettiği durumu, İstanbul'daki Türk makamlarına olduğu gibi, Venedik Dojuna da bildiren Bosna sancak beyi Cafer Bey'in mektubu.

اولدرکه سده عظمت پناهدن حکم شریف عالیشان وارد اولوب مضمون سعادت مقروننده بوندن اقدام وندیک دوژنه عهد شریفم ویرلدوکده بوسنه سنجاغی اوجنده پوجاج² وراسته³ ولین⁴ و سقه⁵ دیمکله معروف درت پاره قلعهلر ایچون بوسنه سنجاغنک وندیکلو ایله عداوت اولندوغی زمانده اول قلعهلر النوب الان ضبطمزده در دیو عرض ایدوب وندیک دوژنک عتبه علیامه کلان الحیلری اول قلعهلر انماشدر کیرو بزوم ضبطمزده در دیو تقریر ایدوب کیرو تفتیشه محتاج اولمغین عهد شریفمده موقوف قلنمشیدی والحاله هذه انوک حقیقتن بیلوب معلوم اولماق مهم ولایم اولمغین بیوردوم که حکم شریف واجب الاتباعم وصول بولیجاق اصلاً تأخیر و تراخی ایلمایوب اکیکز داخی بالذات اول قلعهلرلرک اوزرنه واروب وندیک دوژنی جانبندن تعیین اتدکلری آدملری ایله بله اولوب اوکات وجهله تتبع ایدوب کوره سز وندیکلو سده سعادتمله عداوت اولدوغی زمانده اول قلعهلر خاصه همایونم جانبندن الندوغی واقع میدر هر نیجه اولمش ایسه تمام حق ازره معلوم ایدینوب ونه اصل قلعهلردر ایچنده نه قدر آدم واردر کیمک ضبطنده در حدودی وتوابعیله بالجمله نه طریقيله النوب ضبط اولنمشدر مفصل ومشروح یازب درکاه معلومه عرض ایلیه سز دیو فرمان اولنمغین امثالاً للامر العالی ذکر اولان درت پاره قلعهلردن هر برینک اوزرنه واریلوب وندیک دوژنی جانبندن وکیل اولان ویچنجه چنانی⁶ و بو ولایتده اهل وقوف مسلمانلار محضرنده تفتیش وتفحص اولندقده مقدا بوسنه سنجاغی مضافاتندن اولان کلیس⁷ نام قلعه مقابله سنده اسپلیت⁸ تابعی اولان بوچاج² بر برغوزدر⁹ ایچنده ادم اولیوب الان خرابه متوجه اولمشدر واکا قریب اولوب دریا کنارنده مملحه

¹ Vesika tarihsiz olmakla beraber italyanca tarihlendirme Rebi II. 951 i göstermektedir.

² Puçac.

³ Zastine.

⁴ Velin.

⁵ Siska.

⁶ Zenani Vincenzo.

⁷ Clissa (Klis).

⁸ Split (Spalato).

⁹ Burgz, müstahkem mevki.

حنظلی ایچون بنا اولنان سقه⁵ بدنلو بر اودر الان خراب اولوب ایچنده ادم یوقدر وزاستنه³ دنلان قلعه خروات طرفنده شبینک¹⁰ تابعی دریا کنارنده زیتون باغچهسی ایچنده بر اودر الان صاحبی ایچنده متمکن در وولین⁴ دنلان قلعه ینه خروات طرفنده استرویچه¹¹ نام میری قلعهیه قریب بیرده بر برغوزدر⁹ بو ذکر اولان برغوزلر واولر وندیک ایله عداوت اولندوغی زمانده¹² الندقه ایچنه ادم قویولماغه مقید اولنمایوب حالی قالدقدن صکره مذکور ولینه⁴ وندیک جانبندن اون بیش مقدار آدم کیردی دیو مذکور اهل وقوف مسلمانلر معین اتدکلرنده عرض اولندی در دولته بو وجهله عرض اولمشدر دوژ حضرتلرنه شویلجه معلوم اولا .
من الحب المخلص جعفر الفقیر

¹⁰ Sebenico (Šibenik).¹¹ Ostrovica.¹² 1537 - 1540.

Vesika : 104.

V. D. A. (T.V.) Miscellanea di documenti turchi....

V. (evasit-1 Safer 954 = 2-12. IV. 1547).

ÖZET : Kilis sancağındaki Nadin kalesinin tamiri için Venedik dojunu gönderilen ve istenilen işçi, teknisyen ve zahirenin bir an önce gönderilmesini bildiren ferman.

طغرا

قدوة امراء العظام اسوة كبراء الفخام في ملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار وندیک دوژی¹ ختمت عواقبه بالخیر توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولا که بوندن اقدام درکاه معدلت پناهمز جانبندن سزه حکم همایونمز ارسال اولنوب کلیس² سنجاغنده تعمیری امر اولنان نادین³ قلعهسی مهمی ایچون بنا ونجارت وارغاد و ذخیره ارسال ایده سیز دیو فرمان اولنش ایدی حالیا هرسلک سنجاغی بکی قدوة الامراء الکرام حضر دام عزه آستانه سعادتیه مکتوب کوندروب سیزک جانبکزدن بنا ونجار وارغاددن و ذخیره دن هنوز نسنه کلمه مکله مصلحت عوق و تأخیر اولندغن اعلام ایلمش امدی قلعه مزبوره نک تعمیر اولنمهسی اهم مهماتدن اولغین کرکدرکه یوجه درکاهمزله قدیمدن اولان صداقت و اخلاصکز مستدعاسنجه تأخیر و تراخی اولنمایوب اول امر سابقمز موجبنجه بنا ونجار وارغاد و ذخیره ارسال ایده سیزکه مصلحت عوق و تأخیر اولنق لازم کلمیوب تعجیلاً اتمامه ایرشه بو بابده غایت ایله اهتمام ایدوب بوجه استعجال کوندرمک اردنجه اولاسز تحریرا فی اواسط شهر صفر المظفر سنه اربع وخمسین وتسعمائه .

بمقام ادرنه المحروسه

¹ F. Donato.² Klis (Clissa).³ Nadin.

Vesika : 105.

V.D.A. (T.V.) Miscellanea di documenti turchi....

2) Documenti turchi senza traduzione, senza regesto No: 7.

VI. (evâhir-i Şevval 929; Vesika 100 mükerrer).

3) Documenti turchi senza traduzione, senza regesto No: 8-10.

VII. (evasıt-ı şevval 931 = 1-10 VIII-1525).

ÖZET :

Evvelce Macar kralı ile ihtilâflı olduğu halde sonradan Venedik hudutları içinde kalan Kolivrad köyüne bu defa Osmanlı vatandaşlarından bazılarının tecavüz ettiği Venedik balyosu tarafından şikâyet konusu yapılmakla, vâki tecavüz ve müdahalenin önlenmesi hakkında Hersek sancak beyi ile Mostar kadısına gönderilen Pâdişah fermanı.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام هرسلک سنجاغی بکی زید عزه ومفخر القضاة والحکام معدن الفضل والکلام مولانا موستار قاضیسی زید فضله توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاً که حالیا ونیدیک جانبندن درکاه معلامده اولان بایاوس¹ شویله عرض ایلدی که قولیوراد² نام قریه قدیم الایامدن ونیدیکلویه تابع اولوب انکروس منحوس قرالی³ ایله قریه مزبورهنک سنوری خصوصنده نزاع اولندقدہ طرفینک رضالری ایله تعیین سنور اولوب ونیدیکلواته تمسک ویریلوب اول وقتدن برو یوز ییلدن زیاده اولمش که ذکر اولان قریهنک سنوری معین اولوب اول وجهله ونیدیک جانبندن تصرف اولنوکلوب حالیا ممالک محروسم خلقتندن بعض کسنه لر اول قریهنک سنورنه بی وجه دخل ایدوب وقریه مزبوره خلقتنک اکنلرنه وتارلالرنه دخل اولنوب عهدنامهیه مخالف انجدر ایمش امدی بیوردم که حکم شریف واجب الاتباعم وصول بولیجاق کورهسز فی الواقع قریه مزبورهنک سنوری وجه مذکور اوزره تعیین وتبیین اولنوب یوز ییلدن زیاده تصرف اولنوکلوب اللرنده تمسک اولدقدنصکره قریه مزبورهنک سنوری قرال بدفعاله نوجهله رضالشوب تبیین اولمش ایسه ویوز ییلدن برو هر نوجهله تصرف اولنوکلمش ایسه کیرو اوله وجهله عمل اولنوب اللرنده اولان تمسکلرنه وعهدنامهیه مخالف سنورلرنه وقریه مزبوره خلقتنک تارلالرنه واکنلکلرنه اصلاً وقطعاً بر فردی دخل وتعرض اترمیوب انجترمییهسز دخل اتمک استیانلری داخی منع ودفع ایدهسز ممنوع اولیانلری یازوب عرض ایدهسز بر درلو داخی ایلمیهسز وبعد النظر بو حکمی ونیدیکلو اللرنده ابقا ایدوب علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی واسطه شوال المکرم سنه احدی وثلاثین وتسعمائه .

بمقام قسطنطنیه

¹ Pietro Zeno.

² Kolivrad.

³ Lajos II. (Jagello hânedanı).

Vesika: 106.

V.D.A. (T.V.) Micellanea di documenti turchi senza trad., senza regesto No: 8-10.

VIII¹. (1531²).

ÖZET : Şibenik ve Trogir çevresinde bulunan ve Venedik hükümeti tarafından şikâyet konusu edilen bir takım köyler ile ilgili emre cevâben Skradin kadısının Bosna sancak beyi ile birlikte yaptığı tefiş hakkında durumu aksettiren arzı.

درکاه معلایه و بارکاه اعلايه لا زال عالیا عرض بندۀ خاکسار اولدرکه آستانۀ سعادتدن حکم واجب الاتباع وارد اولوب مضمون منیفنده بوسنه سنجاغی بکی خسرو³ دام علوه واسقرا⁴دین قاضیسی توقیع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکي ونديک بکلری جانبندن سده سعادت بخته وارد اولان ایلچیلری عتبه علیایه کلوب شمله عرض حال ایلدیکی اول جوانبده ونديکه متعلق اولان شبنک⁵ و طووغوروک⁶ افلاقلری کلوب ذکر اولان سنورک ایچنه کیروب زیتونلکلری و باغلرین و ملکلرین یقوب خراب ایلوب و ادملرین اسیر ایدوب عهدنامه انواع تعدیلر ایدرلریمش ايله اولسه حکم شریف واجب الاتباع واردوقده کندو نفسکز ايله مباشرت ایدوب بو خصوص تفتیش و تفحص ایدوب کوره سیز فی الواقع دیدکلری کبی ایسه ذکر اولان افلاقلری منع و دفع ایدوب سنورلرینه دخل اتدرمیه سز دیو حکم شریف وارد اولمغین امتثالاً للامر العالی حکم شریف مقتضاسنجه منازع فیه اولان یرلر اوزرینه واروب طلب قلدقلری یری احاطه ایدن قریلر طیرلوقوه⁷ و رادوسنک⁸ و سوس دول⁹ انام قریلر اولوب طورغیر⁶ نام قلعه لری سنورندر دیوب و شبنک نام قلعه لرینک سنوریدر و بوشیجه¹⁰ و نوست¹¹ و دیونک سله شسته سی¹² و رتنک¹³ و قلوران¹⁴ نام قریلردن بوشکیجه¹⁵ و قرقه¹⁶ نام نه ره وارنجه و ذکر اولان قریلردن غیری حدود مزبوره احاطه ایلدوکی نقدر قریلر و مزرعلر و اریسه جمعی طلب قیلورلر اللرنده مجرد کافری خطلرندن غیری تمسکلری اولموب و ذکر اولنان قریلر مملکت ایچنده واقع اولوب اعترافلری اوزره یتمش سکسان پاره قریلری و نواحی متعدیده¹⁷ و اوتلاقلری و یابلاقلری و قرولری نقدر و ارسه طلب ایدرلر اما ذکر اولنان یرلر ثقات مسلمیندن استفسار اولندوقده شمله ظاهر اولدیکی فتح خاقانیله دارالحرب ایکن سیفله فتح اولندی مدت مدید خراب قالوب بعد زمان مقاطعه وضع اولنوب نیجه زمان مقاطعه سین ادا ایدوب بعده سده سعادتدن امینلر ارسال اولنوب عشر و خواجه قید اولنوب خیلی رعایا متمکن بولنوب بالفعل سپاهیه و حصار ارلری تیمارلر نه توزیع و تقسیم

¹ Bu vesikanın aynı dosyada biri tam, diğeri noksan iki kopyası bulunmaktadır.

² Vesika tarihsizdir. 1531 tarihi sonradan işaretlenmiştir.

³ Gazi Husrev Bey.

⁴ Skradin.

⁵ Şibenik.

⁶ Trogir (Trau).

⁷ Trlokova.

⁸ Radosniç.

⁹ Susdol.

¹⁰ Bosiçe.

¹¹ Nust.

¹² Jivinik Seliştesi.

¹³ Ratnik.

¹⁴ Kloran.

¹⁵ Boşkiçe?

¹⁶ Krka.

¹⁷ Nevâhî-i müteaddide.

اولنوب برات همایون ايله متصرف بولماغن بو قضايا بو جانیده برطرف اولتی ممکن اولیوب
محتاج عرض اولدوغی اجلدن شولکه واقع حالدر درکاه معلايه عرض اولندی باقی فرمان رأی
جهان آرایه منوط ومربوطدر

اضعف العباد عبد الکریم المولی بقضاء اسقرادین

Vesika 107.

V. D. A. (T.V.) Miscellanea di documenti turchi

4) Traduzioni in italiano di doc. turchi, con controsf., senza originali
(1525-1590) No: 11-18.

5) Documenti originali italiani (1586-1590).

6) 1569, 1585, 1591 senelerine ait yazısı silinmiş ve okunamaz bir halde
türkçe vesikalar, tercüme ve özetleri No: 23-29.

Vesika: 108.

V.D.A. (T.V.) Miscellanea di documenti turchi Greci e Italiani ...

II. Lettere diverse del sigr. Turco, Bassa et altri 1530-1569.

No: 5 (evâsıt-ı Safer 952 = 23-30 IV. 1545).

ÖZET : Bosna ve Venedik hududunda vukubulan tecavüz ve yağma olayları
ile ilgili olarak Venedik Dojuna gönderilen ferman.

طغرا

قدوة امراء العظام العيسويه ونديك دوژی ختمت عواقبه بالخیر توقيع رفیع همایون
واصل اولیجاق معلوم اولاه که قدوة الامراء الکرام بوسنه سنجاغی بکی اولان بک وکلیس
سنجاغی بکی محمد دام علوهما درکاه معلامه مکتوب کوندروب بوسنه اوجارنده ممالک محروسدن
اولان قرین⁴ ونادین⁵ واورانه⁶ قلعهلرنده ساکن اولان مسلمانلر وحصار ارنلری کندولره کلوب
زیاده شکوی ایدوب فرنک کافرلری نوی¹ نام قلعهلری یاننده دریادن چیقوب سلک² نام حربی
قلعهنک کافرلری ايله بر اولوب خسرو بکوک³ یتمش خانه مقداری وقف کون غارت ایدوب
یکرمی آدملرین قتل ایلوب یوز قرق نفرین أسیر ایدوب سکزیوز باش صغیر و اکیوز الی باش
بارکییر و اوچ بیکنن زیاده قویون آلوب کیدوب نوی کافرلری ايله بر اولوب نوی بوغازندن
کمی ايله گچوروب تعدی اتدکلرندن غیری بوندن اول قرین⁴ ونادین⁵ وورانه⁶ قلعهلرین خسرو
بک فتح ایلدکده آنلرک توابعنده وقربنده اولان کویلری ومزرعهلری وباغچهلری قدیمی سنوريله
بله فتح ایدوب نجه زمان خالی وخراب قلدقدن صکره ولایت کاتبی کلوب طپویه ومقاطعه
ایله بزه ویروب ودقتره یازب سپاهییه تیمار ویرلوب بارشقلق اولدقدن صکره فرنک طرفندن

¹ Nova. ² Şibenik. ³ Gazi Husrev Bey. ⁴ Karin. ⁵ Nadin. ⁶ Vrana.

آدملر کلوب قلعه لرمز قربنده و توابعنده اولان یرلرمزی تصرف ایدوب هرگاه بزه ضرر وکزند ارشدیرمکدن خالی دکلردر شویلهکه بو دفعه کورلمايه جمله مز قلعه لری قویوب کیده رز دیو فریاد اتدکلری اجلدن غارت اولنان قریه نك اوزرنه وارنوب فی الواقع اول مقدار آدم مقتول بولنوب وطوارلری غارت اولندوغی مقرر اولدقدنصکره اسقرا دین قاضیسیله واعیان ولایتله ذکر اولنان قرین ونادین وورانه قلعه لرنك سنورلرنك اوزرینه واروب قدیم الایامدن الی یومنا هذا معمول به اولان سنورلرنی تعیین اتدکلرن عرض ایدوب ورعایا طایفه سی اول جانبك حرامیارندن واهل فسادك تعدیستدن متضجر الاحوال اولوب حفظ وحراستی لازم و مهم اولدوغی اجلدن من بعد کلیس سنجاغی بکی آنده قرین ونادین وورانه قلعه لری جانبنده مناسب اولان یرده اوتورمق امر اولنوب و ذکر اولنان بکلره ولایت قاضیلرینه و دزدارلره و حصار ارنلرینه مؤکد حکم همایون کوندریلوب ذکر اولنان قلعه لرك سنورندن خارج سنورلره ورعایاکوزه دخل و تعرض ایلمیه لر کرکدرکه حکم همایونم وصول بولیجاق سنداخی سرحدده اولان بکلریکوزه و آدملریکوزه کرکی کبی تنبیه و یساغ ایلمه سن که ذکر اولنان قلعه لرك تعیین اولنان قدیمی سنورلرینه تجاوز ایلا یوب عهدنامه همایونم اوزره عامل اوله لر و هم بو جانبده اولان بکلرم و قوللرم ایله حسن اتفاق اوزره اولوب مملکته تعدی ایدن حرامی کافرلردن و سایر اول طرفلردن کلوب فساد و شناعة ایدن اهل فسادك اله کتوریلوب حقلرندن کلمکده کرکی کبی معاونت ایدله لر سزك طرفکزده اولان رعایا داخی بنم کندو رعیتلرم کبی اولوب مراد همایونم بودرکه رعایایه ضرر وکزند ارشدیرلیوب اهل فسادك حقندن کلوب اکی جانبك دخی رعایاسی ایام سعادت همایونمده کمال امن و امان رفاهیت واطمینان اوزره اولوب مملکت و ولایت معمور و آبادان اولابو جانبندن عهد شریفمه مخالفت ایدنلر اکر بکلردر و اکر قاضیلردر و اکر سوباشیلر و سپاهیلر و حصار ارنلریدر هرکیم ایسه شویلهکه عهدنامه همایونمه مخالف بر وضع صادر اولوب مقتضای شرع قدیم اوزره ثابت و ظاهر اولا اصلا میل و محابا اولنمیوب آیین دین مبینم اوزره لازم کلن یرنه کتورلورسنداخی اکا کوره تدارك ایدوب سرحدده اولان بکلریکوزه و آدملریکوزه تنبیه و تأکیدى اوکات وجهله ایلمه سنکه معاهده همایونمی کرکی کبی رعایت ایدوب اکا مخالف بر فرده ایش ایدرمیه سز ایدنلر هرکیملر ایسه عذرلرن مقبول دوتمیوب حقلرندن کلوب بر وجهله ضبط و حفظ ایلمه سزکه اصلا عهد شریفمه مغایر سزوك جانبکزدن بر نسنه صادر اولمیوب اکی جانبك داخی رعایاسی کمالیله استراحت و حضور اوزره اولوب مملکت و ولایت معمور و آبادان اولمغه سبب اولا تحریراً فی اواسط شهر صفر سنه اثنی و خمسین و تسعمائه بمقام ادرنه المحروسه

Vesika: 109.

V. D. A. (Miscellanea di docum. turchi ... II. Lettere diverse del Sigr. Turco ... 1530-1569) No: 7 (evâhir-i Ramazan 937=7-17. V. 1531).

ÖZET : Bosna sancağında Obrovac kalesinin savunması için yaptırılan kayıklara bazı Venediklilerin engel olduğu hakkında Venedik dojunu gönderilen ferman.

طغرا

مفخر الامراء الملة المسيحية ونديك دوژی ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاً كه حالياً بوسنه سنجاغه تابع اوبرفجه¹ نام قلعهك حفظی ایچون بعض قایقار یابدربولوب اول جانیلری حفظ وحراست ایدرلر ایکن ونديكه تابع بعض كمسنه لر اول قایقاروك یوریمه سنه مانع اولورلر دیو دركاه فلك اشتباهمه عرض اولندی ایله اولسه ذكر اولنان قایقار اول جوانبك حفظی ایچون قونلمش در کرکدرکه ذكر اولنان قایقارله اول طرفلرده ونديكلودن كمسنه دخل ائدریمه سز که اول كنارلری حفظ وحراست ایلیه لر شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواخر شهر رمضان المبارك سنه سبع وثلثین وتسعمائه بمقام قسطنطنیه المحروسه

¹ Obrovac.

Vesika: 110.

V. D. A. (Miscellanea di docum. turchi ... II. Lettere diverse del Sigr. Turco .. 1530-1569)
No: 10
(1531¹).

ÖZET : Bosna sancakbeği Gazi Husrev Bey'in hudut sorunlarına ilişkin tarihsiz bir arzı; ancak italyanca notta 1531 tarihi kayıtlıdır ki, 102 numaralı vesika muhteviyatı ile ilgili olduğu cihetle bu takribî tarih doğrudur.

درکاه معلایه وبارکاه اعلايه لازال عالياً وعن تحیات الدهر خالياً معروض بنده بیممقدار بودرکه بوندن اقدام ونديك بکلرینک سنورلری خصوص کورنوب سنور تعیین اولنماغیچون بو بنده بیممقداره واسقرادین² قاضیسنه وارد اولان حکم همايون مقتضاسنجه الحاله هذه بوبنده احقر قاضی مزبور ایله وونديك دوژی حضرتلری طرفندن قپودان اولان یرآر آدمیلریله ذكر اولان نزاعلو یرلر اوزرینه واروب امر شریف موجبنجه تفتیشنه شروع اولندقه تروغیر³ نام قلعهك سنوری اولان ترولقوه⁴ ورادونیک⁵ وسوهی قول⁶ وشبه نیک⁷ نام قلعهك سنوری

¹ Bu tarihlleme sonradan yapılmıştır.

⁴ Trlokova.

⁵ Radoniç.

² Skradim (Scardona).

⁶ Suhidol.

³ Trogir (Trau).

⁷ Şibenik.

اولان وستنجه⁸ ونوست⁹ وریونیک سلیشته سی¹⁰ وقلورادوژنیک¹¹ وقرقه¹² وپوشکچه¹³
 نام نهرلر اصل حدود بولنوب بو ذکر اولان قریلردن غیری بو حدود ایچنده واقع اولان قریلر
 ومزرعلر بالجمله نه ایسه فی الواقع قدیمی وندیک بکلرینک مملکتنه متعلق یرلر ایمش لکن نیجه
 زمان خالی وخراب طور دکدن صکره بعض کسنه لر اوزرلرنه مقاطعه وضع اتدرب خیلی زمان
 مقاطعه لرین خزانه عامر هیه تسلیم ایده کلمشلردر تا کچن ییل ایل امنیلری کلوب ولایت یازدق لرنده
 ذکر اولان یرلر اوزرنده نیجه رعایا متمکن بولنوب بالجمله متمکن بولدقلری رعایای خراج
 وسایر جزیه دفتر جدید قید اتدکلرندن صکره کیمن سپاهی وکن حصار ارلری تیارلرنه
 توزیع ایدوب بالفعل مذکور یرلر اسامیلرله سپاهی وحصار ارلری براتلرنده مقید بولماغن
 بو خصوص بو جانبده بر طرف اولق ممکن اولدوغی سببدن شول که بیان واقع در کاه عالم
 پناه قبله عرض اولندی باقی امر وفرمان سده سعادت بخشکدر . .

مهر (المنجی یا لطیف الضعیف صاحبه خسرو بن فرهاد)

الفقیر الضعیف العباد خسرو

⁸ Vestince.

¹¹ Kloradojnik.

⁹ Nust.

¹² Krka.

¹⁰ Jivnik Seliştisi.

¹³ Boşkiçe?

Vesika: III.

V. D. A. (Miscel. di docum. turchi... II. Lettere diverse del... 1530-1569
 No: 17) (evâhir-i Zilhicce 936 = 16-23. VIII. 1530).

ÖZET : Bosna sancağına bağlı martoloz, azeb ve akıncılardan Venedik arazisine
 yapılan tecavüzlerin önlenmesi ile ilgili olarak Bosna sancak beyine
 gönderilen ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام المختص بمزيد عنايت الملك
 العلام بوسنه سنجاغی بکی دام عزه توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاه که حالیا
 وندیک بکلری جانبندن باب سعادت مآتمه کلان ایلچیلری شویله عرض ایلدی که سنجاغوکه
 متعلق مارتولوسلردن وعزبلردن واقنجیدن وغیردن بعض کسنه لر واروب وندیکه متعلق بعض
 یرلری علی الغفله باصوب بونلروک آدملرندن واوغلنلرندن وقیزلرندن اوغورلیوب آلوب اسیر
 ایدرلریمش ایمدی بیوردم که حکم شریف واجب الاتباعم واردقده کوره سز واقع ایسه سنجاغکده
 کرکی کبی تنبیه ویساق ایده سز که مارتولوسدن وعزبدن واقنجیدن وغیردن بالجمله فرد افراد

آفریده‌دن اینا من کان هیچ بر کمسنه بونلره دخل وتعرض اتمیه وآدملرنندن بر فردی أسیر اتمیه اللرنده اولان عهدنامه شریفه مخالف کمسنیه ایش اندرمیه سن اکر حالیا وجه مشروح اوزره مملکتلرنه دخل وتعدی اولنوب کمسنه نوك أَلَنده بونلره متعلق آدملرنندن أسیر اولمش کمسنه بولنور ایسه وندیكلو ایدوکی تمام ظاهر ومعلوم اولدقدن صکره آلآن کفر اوزره اولنلری فرمان همایونمله واران آدملرینه تسلیم ایده سز کمسنیه امرمه مخالف وعهدنامه یه مغایر ایش اندرمیه سن شوپله بلاسز وبعد النظر بو حکم همایونمی آلارنده ابقا ایدوب علامت شریفه اعتماد واعتقاد قلاسز تحریراً فی اواخر ذی الحجّه المتیمنه سنه ست وثلاثین وتسعمایه

بمقام قسطنطنیه المحمیه

Vesika : 112.

V.D.A. (Miscel. di docum. turchi ... II. Lettere diverse ... 1530-1569)
No: 18 (evâhir-i ramazan 937 = 7-17. V. 1531).

ÖZET : Bosna sancağı sahilindeki Solin kalesinin yaptırılması emredildiği cihetle Venedikliler tarafından herhangi bir tecavüz ve müdahalede bulunulmaması hakkında Venedik Dojuna ferman.

طغرا

مفخر الامراء الملة المسيحيه مختار الكبراء الطايفه العيسويه ونديك دوژی ختمت عواقبه بالخیر توقيع رفيع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاً که شمدکیحالده بوسنه سنجاغنده دریا کنارنده صولین¹ نام قلعه‌نک یاپدرلمه سن أمر ایلیموب ایله اولسه ذکر اولنان قلعه وندیکه متعلق اسکله‌لره قریب اولوب خالی ومخاطره اولوب کفار خاکسار طرفندن کیلره کلوب اول قلعه‌نک یاپدرلمه سنه وانده یایمغه مباشرت ایدنلره مانع اولمق احتمالی اولماغین کرکدر که اول قلعه‌نک یاپدرلمه سنه مباشرت اولندقدن کفار خاکسار طرفندن کیلر کلاچک مملکت حفظ وحراستی خصوصنده اهتمامکوز ظهوره کتوره سز که کفار خاکسار طرفندن اول قلعه‌نک یاپدرلمه سنه مانع اولنیه شوپله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواخر شهر رمضان المبارك سنه سبع وثلاثین وتسعمایه بمقام قسطنطنیه المحروسه

¹ Solin.

Vesika: 113.

V.D.A. (Miscel. di docum. turchi... II. Lett. divers. del Sgr.... 1530-1569)
No: 36 (evasıt-ı Rebî I. 964 = 12-22 II. 1557).

ÖZET : Malta'ya ticaret için giden bir gemilerine vukubulan tecavüz için şikâ-yette bulunan Venedik balyosunun arzuhâli üzerine, mevcut ahitnâmeye aykırı harekette bulunulmamasını âmir Trablusgarp beylerbeyi Turgut Reise gönderilen ferman.

طغرا

أمیر الأمراء الکرام کبیر الکبراء الفخام ذوالقدر والاحترام صاحب العز والاحتشام المختص
بمزید عنایت الملك العلام طربلوس بکاربکیسی طورغود دام اقباله توقیع رفیع همایون واصل
اولیچاق معلوم اولاکه ونیدیک بایلوسی¹ درکاه معلامه عرض حال کوندروب بر قطعه ویتوله²
نام بارجه لرین تجارتیه مالتیه³ جانبنه کیدرکن بازرکانلرک عادتق اوزره راست کلوب الوب بعده
صالیوروب ایچنده اولان جمله اسبابی و اوچ نفر اوغلانلری اون بر ریاشنده و بریسی نوبلی دقه (؟)
زانی⁴ نام اوغلان ایدی اوچنی داخلی قورقودوب مسلمان اتدی دیو عرض ایدوب اولبابده حکم
شریفن طلب ایتمکن بیوردم که حکم همایونم واریجق کوره سز قضیه عرض اولندوغی کبی ایسه
من بعد ونیدیکلونک دریاده امان اوزره یوریان بارجه سنه و کمی سنه و ایچنده اولان آدملرینه
واسبابنه شرع شریفه وقانون وامره وعهدنامه همایونمه مخالف دخل ایدرمیه سز دخل ایتمک
استیاناری منع ایدوب کسته یه عهده مغایر ایش ایدرمیه سن و اول الدوغک اوغلانلر صحیح وندکلو
اولوب بالفعل اسلام اوزره ایسه ازاد ایدوب صالیوریه سن هنوز کفری اوزرنده ایسه عهدنامه
همایونم موجبجه کیرو وندکلویه تسلیم ایلیه سز اما ترکه کتمک ممنوعدر خلاف امر کمی لرینه
ترکه تحمیل اولنوب کتمه سندن احتیاط ایلیه سز شویله بلاسز وبعد النظر بو حکم شریفمی
اللرنده ابقا ایدوب علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواسط شهر ربیع الاول سنه اربع
وستین وتسعمائه

بمقام ادرنه

¹ Antonio Barbarigo.

² Vitola.

³ Malta.

⁴ Zani.

Vesika: 114.

V.D.A. (Miscell. di docum. turchi ... 1530-1569, II. Lett. diverse del Sgr. Turco..) No: 42 (964?)¹.

ÖZET : Kilis kalesi ve Vişegrad bölgesindeki memlehalardan tuz alınmasına engel olmak üzere çevrede yapılan hisarların yıktırılması ve diğer ihtilâflı olayların düzeltilmesi konusunda çaba harcaması için Venedik Dojuna gönderilen hüküm.

وندیک دوژنه² حکم که حالیا کلیس سنجاغی بکی دام عزه وویشغراد³ قاضیسی زید فضله ومقاطعات ناظری زید قدره باب عدالت پناهمه مکتوب کوندروب کلیس قلعه سنه قریب بولیجه⁴ ناحیه سنده واقع اولان سیه⁵ و نالسهفه⁶ مملحه لری مابیننده تابع بابالک⁷ نام قشتل و نالسهفه⁸ مملحه سنه متصل قلعه اسپلت⁹ کفره سی حالیا طاش اوزرینه بنا ایلدوکاری حصارک یقلماسیچون بوندن اول مراراً احکام شریفه وارد اولوب قطعاً التفات اولتمیوب یوما فیوما تعمیری ازدیاد اوزره اولمغین ذکر اولنان مملحه لردن طوز تحصیلنه دایما مانع اولدقلرندن غیرى هر وجهله خاصه همایونه راجع اولان ماله ومالک محروسه خسروانمه مضرتلری اولدوغین وامر شریف سابق موجبنه هدم اولتمیه مملحه مزبوره معطل اولوب تحصیل مال عسیر اولور دیو بلدروب وبونلردن غیرى داخی اول طرفلره متعلق بعض عرضلرکوندروب سزک اول طرفلرده اولان قلعه لریکوز اهاالیسندن وضابطلرندن شکایتلری اولمغین ارسال اتدوکی عرضلرک صورتلری عینی ایله اخراج اولنوب اتدوکلری احوال وعهده مغایر اوضاعلری معلومکز اولق ایچون مهرلنوب درکاه معلام چاوشلرندن قدوة الامائل عمر زید قدره ایله ارسال اولندی کرکدرکه واروب وصول بولدوغنده تأخیر اتمیوب عتبه علیه عالمپناه وسده سنیه عظمت دستکاهمه اولان اخلاص واختصاصکز وقیدمدن شمیدیه دکین اولان دوستلغکز مستدعاسنجه عرضلرده اولان خصوصلری معلوم ایدینوب داخی اهمال و مساهله اتدرمیوب اول هدم اولتمق امر اولنان قشتلی امر شریف سابقم موجبنه هدم ورفع اتدروب اثر بنادن اصلاً نسته قودرمیوب واول سرحد سایر عهده مغایر ایسلرکیمدن صادر اولمش ایسه انلری منع ورفع اتدروب مالک محروسه خسروانم رعایاسنه وسایر خواص همایونمه ومملحه لره سیزک طرفکزدن مضرت اتدرمیوب طرفینک امن وامانی ورعایانک استراحتلری بابنده دقیقه فوت اتمیه سن وسزک طرفکزدن عهده مغایر وضع ایدنلرک حقلرندن کلوب بر فرده مجال ورخصت ویرمیه سز اول جوانبده اولان مالک محروسم رعایاسنه وقرایه وسایر مواضعه مضرت ایرشدرنلرک اکثری سیزک اول جوانبده قلعه لریکوز ضابطلرینک معاونت ومظاهرتلریله اولدوغی سمع شریف عالم ارامزه وصول بولوب بوبابده اشتباه قالمامشدر

¹ 115 numaralı vesika muhtevası ile ilgili ve tarihleme doğrudur.

² L. Priuli.

³ Vişegrad.

⁴ Politse.

⁵ Stinye.

⁶ Jalska?

⁷ Bayaliç ?

⁸ Split (Spalato).

یوجه استانه اولان دوستلغکز کماکان مؤکد ایسه کوندریلان عرضلرده درج اولنان موادی اوکات وجهله کوروب غورینه ایرشوب من بعد سیزک طرفکزدن بر فرده عهده و امر شریفه مغایر ایش اتدرمیوب ممنوع اولیانک منتها حقلرندن کلوب و دریادن ظهور ایدن اسقوک⁹ و حرامیلری منع اتدروب اله کتوروب افسادلرینی اول دریادن کدروب اهل فسادک ازاله سی باینده انواع مساعی جمیله ظهوره کتوره سنز و سابقا یقلمه سی امر اولنان مزبور قشتلی ادملر کوندروب یقندروب اثر بنادن نسنه قودرمیه سنز شویله که بو دفعه مزبور قشتل کدرلیوب اول جوانبده اولان ادملریکوز کیرو اسلوب سابق اوزره اولوب شکایت اولنه عهدنامه همایونلری مرعی اتمامش اولورسنر اکا کوره تدارکی کوروب سرحدک نظم و انتظامنه مباشرت ایدوب امر جلیل قدری اجری ایلیه سنز نوجهله تدارک اولنوب نیجه منع اولندوغنی و قشتل مزبور یقلدوغین و سایر خصوصلرک و کوندریلان عرضلر صورتلرنده درج اولنان قضایانک جوابن مزبور چاوشمله یوجه استانه علی وجه التفصیل اعلام ایلیه سنز و اسپانیا جانبنده اولان اهل اسلامدن یوز نفر کمسنه تجارت طریقیه خلاص اولوب تحت حکومتکزه کلدوکلرنده اتفاق اسپانیا الچیسى انده بولنوب بونلر بزم رعایامزدنر مرتد اولشلردر دیمکین انلرک سوزیله حبس اولنوب بالفعل انده محبوسلر ایدوکی عرض اولمشدر امدی اهل اسلامدن اولوب دیار مسلمینه کلمک استیانلری منع جایز دکلدنر انلرک مقدم کلوب ولایتکزه دخول ایتدوکلری سیزکله مابینده اولان دوستلغه اعتماد ایلدوکلری اجلدنر اول تقدیرده مجرد عدو سوزی ایله انلر دوتلوب الی قونماق جایز دکلدنر سده سعادتیه اولان دوستلغکز موجب نیجه مزبورلری داخی نمقدار کمسنه ایله اطلاق ایدوب عتبه علیامزه ارسال ایلیه سنز و مقدا ردوس بکی اولان جعفر بک¹⁰ بعض قورصان کیمیلرینی تعقیب ایدوب کرید جزیره سنه براغوب قورصان کیمیلرینی تعقیب ایدوب کرید جزیره سنه براغوب قورصان کیمیلری الدوغی صابون کیمسینی براقدروب ایچنده اولان اون درت نفر قورصان کافری کرید جزیره سنه دوکلوب بونلر چقوب اله کتورمک ایستدکلرنده کرت¹¹ کافرلری الات حربله معاونت ایدوب جنک ایلیوب اله ویرمیوب الیقومشدر بو داخی عهده مخالف در اول قورصانلری اله ویرمک ذمتلرینه لازم ایکن بواصل فساد اتمشدر دایما اول جزیره خلقنک فساداق اکسوک دکلدنر عهده مغایر حرکاتلرینک نهایی اولمدوغی ظاهر اولمشدر بو خصوصی داخی کوروب اول قورصان کافرلرینی بولدروب عتبه علیامه کوندروب حرامیلره معاونت ایدوب اله ویرمیانلرک حقلرندن کلدنر سن شویله که بو دفعه انلرک اتدوکی فساد یانلرینه قالب حقلرندن کلنمیه تدارکلری کورلور استانه سعادتیه اولان اخلاصکز اوزره جزیره مزبوره نک تدارکن کوروب عهده مغایر و دوستلغه مخالف من بعد ایش اتدرمیه سن و سابقا جزایر بکلر بکیسی ایکن وفات ایدن سنان پاشانک یکرمی اوچ نفر اسیرلری غیبت ایدوب کرید جزیره سنه واروب انلرک معاونتلیله خلاص اولمشدر اولبابده

⁹ Uskok.¹⁰ Căfer Bey.¹¹ Girit.

سيزه حکم شريفم کوندرلشدی انيداخى کوروب اتمامه ایرشدیروب خلافته جواز کوسترمیه سن کیرد¹¹ وقبرس جزیره لرینک خلق داخی حرامیلره معین اولوب هولاندروب¹² ورزقلرین ووروب واهل اسلامه اهانت اتمکدن خالی دکلدربو اصل فساد اترمیوب ایدنلرک حقندن کلوب عهدہ مغایر ایش اترمییه سز شویله بلاسز¹³

¹² Havalandırıp (Cesaretlendirip).

¹³ Bilesiniz.

Vesika : 115.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi ... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa ...) No: 43 (25 Şaban 964 = 23 VI. 1557).

ÖZET : Merhum Kapudan-ı derya Sinan Paşa'nın Girit adasında tutulan esirlerinin geri verilmesi ile ilgili olarak Venedik dojunu gönderilen hükmün suretidir.

وندیک دوژینه سابقا جزایر بکلربکیسی ایکن وفات ایدن سنان پاشانک¹ کیرید جزیره سنده دوتلان اسیرلری ایچون یازیلان حکم شریفک صورتی در وندیک دوژینه حکم که سابقا جزایر بکلربکیسی ایکن وفات ایدن سنان پاشانک یکرمی اکی نفر اسیرلری که اوچ نفری مسلمان و اوتوز طقوز نفری کافرلریمش فرقته ایله غیبت ایدوب کیرید جزیره سنه واردوقلرنده مسلمانلری مرتد اولوب و غیریلریله کیرید بکلری مزبورلری قبول ایدوب دوتوب حبس اتمیوب صالیوردوقلری عرض اولنوب حتی آنده تجارتیه واران مسلمانلر مزبورلر مومی الیهک اسیرلری اولوب فساد ایدوب غیبت ایدوکلرین خبر ویردوکلرنده کلماتلرین استماع اتمیوب مقید اولمیوب معاونت ایدوکلری اجلدن بعضلری خلاص اولوب و بعضلری جزیره مزبوره ده اولغین اسملری ایله هربری دفتر اولنوب کوندرلدی کرکدر که بو خصوصه مقید اولوب کوره سز مشار الیهک اسیرلرنده انده اولانلری حبس اتردوب و غیر یه کیدنلری سده سعادتمه اولان اخلاصکز و دوستلغکز موجبجه سده سعادتمه کوندرمک بابنده سعی جمیل ظهوره کتوره سز و نوجهله تدارک اولنوب نیجه اولدوغن عتبه علیامزه بلدره سن فی ۲۵ شعبان المعظم سنه ۹۶۴

¹ Kapudan-ı derya ve Rüstem Paşa kardeşi Sinan Paşa.

Vesika: 116.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi ... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa ...) No: 50 (evâil-i Şaban 965 = 19-28 V. 1558).

ÖZET : Trablusgarp kadısının arzı üzerine, Venedik gemilerinde kürekçi tutsak müslümanlar bulunduğu öğrenildiği, Kıbrıs Kapudamının da Mısır'dan gelirken karaya oturan geminin mallarını yağma ve adamlarını esir ettiği hakkında Venedik Dojuna ferman.

طغرا

قدوة الامراء العظام العيسويه اسوة الكبراء الفخام في ملة المسيحية ونديك دوژی ختمت عواقبه بالخیر توقیع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاً که حالیا مولانا طربلوس قاضیسی زیدت فضائله درکاه معلامه مکتوب کوندروب بوندن اقدم دیار وندیکدن اکی پاره شیوانی کیملری طربلوس اسکلهسنه کلوب جزوی اسباب اخراج ایدوب اسلوب سابق اوزره کلان شیوانی¹ اولمایوب و مذکور کیملر ایله درت قطعه قادرغلر بیله کلوب ایچنده کورجکی طوتساق مسلمانلر اولوب ودخی قبروس جزیرهسنه بی نهایت یراق وصواشچی کتوردیلوب مجرد بیع و شرا ایچون کلمه اولیوب ذکر اولنان قدرغلر طربلوس اسکلهسنه کلوب دمور براغوب ایچنده طوتساق اولان قضاء تیره دن رجب نام کسنه نك عموجه سی سید مصطفی و دیار مغربدن تونس خلقدن حاجی منصور نام کسنه لر کندویه کلوب مزبور حاجی منصور عموم اوغلی منصور و اقربامدن غتر و احمد و عمر نام کسنه لر قادرغلرینک قپودانی اولان انطونیو برکندینک² قادرغهسنده طوتساق کورک چکرلر حتی عمر مزبور الی آلتون بهایه بازار اولشکن رجوع ایدوب ویرمدیلر خصوص مزبوره معتمد علیه مسلمانلردن یرار شاهدلریموز واردد دیدکلرنده ادملر کوندریلوب شرع شریفه دعوت اولندقدده اطاعت اتمدکلری اجلدن ذکر اولان شیوانی کیملریله کلان انطونیو دونادو³ نام قپودان و نفس طربلوسده بایلوسک وکیلی و قایم مقامی اولان باطشته⁴ افرنج احضار اولنوب مواجهه لرلنده وجه مشروح اوزره دعوی ایلدکلرنده انکار ایله جواب و یروب عدول مسلمیندن جمع کثیر کلوب مزبور شیوانی کیملریله قبروسدن طربلوس اسکلهسنه کلدکلرنده ذکر اولنان طوتساقلری قادرغهسنک ایچنده قادونه⁵ ده کوروب مکالمه ایلدک دیو شهادت ایلایوب نیجه مسلمانلر قادونهده اسیر اولوب خلاص اولنزلر دیو اظهار تظلم ایلدیلر و بوندن غیری نفس طربلوس یهودیلرندن عبدالحق نام یهودی تجارت ایچون قادرغلره واردوقده بر بهانه ایله طوتوب قادونهیه اوروب مراراً ادملر کوندردلکده التفات ایلیمیوب بش کوندن صکره اطلاق ایلدیلر و بوندن اول مصر خزینه سیله قوشولان مصر قوللری کی ایله عودت ایلدکلرنده کیملری قبروس قربنده قرایه اوروب پاره لنوب قبروس قپودانی و آدماری مزبورلرک اسبابلرین یغمالیوب

¹ Şevânî (Şivânî), bir nevi gemi (galère).

² Antonio Bercendi.

³ Antonio Donado.

⁴ Batista.

⁵ Zincirli, kürekte.

و خدمتکارلرین جبراً اسیر اتدوکیڭ اعلام ایلمش امدی سیزوک جانبکزدن بونک کبی اوضاع صدوری دایما واقع اولوب احکام شریفه کوندردلوکی وقت داخی جواب شافیکز وارد اولیوب وسنه سابقهده کیرو بونک کبی فساد ایچون حکم شریف کوندردلوب انکداخی جوابی کلمیوب وقبروس کافرلرینکداخی هر آیامده فساد وشناعتلری اکسوک دکلدرد و بهار ایامنده ممالک محروسه خسروانمه قادرغالریکوز کلوب معرفت حاکم اولملرینی دمور براغوب خلقه تعدی اتدکلرنده حاکمه مخالفت ایلیوب ایچنده ممالک محروسه خسروانم رعایاسندن وسایر مسلمانلردن کورجکی اولوب قادونهدن اولملری مابینده واقع اولان دوستلغه وسیزه ویریلن عهدنامه همایونمه مغایردر بیوردوم که بوخصوصلری کورهسز ذکر اولنان اسکلهیه واران قادرغهلریکوز نه اصل قادرغلردر وسیزوک معرفتکوز ایله می وارمشدر ایچنده اولان اسیر مسلمانلروک اصلی نه در بو احواله وقوفکز وارمیدر یوخسه قپودانلریکوز سیزدن مخفی مسلمانلری کورکه قیوب استخدام ایدرلری تمام معلوم ایدینوب ایچنده اولان مسلمانلری اکر اول کملارده درواکر غیری کملریکوزده در عهد موجبنجه جمله اطلاق اتدرب واسملری و رسملریله دفتر ایلیوب عتبه عایامه کوندروب وقپودانلریکوزه تنبیه ایلیوب من بعد مابینده اولان معاهدهیه وقدیمی دوستلغه مخالف ایش اتدرمیوب وممالک محروسه خسروانمه واقع اولان اسکلهلره داخی بلا امر واروب دمور براغوب نیجه ایام توقف ایدوب فساد اوزره اولماق جایز دکلدرد بوبابده اهتمام ایدوب عهده مخالفت ایدنلر اکر قپودانلریکوزدر واکر کملریکوزک رئیسلیدر حقلرندن کلدروب دایما دوستلق شرایطن یرینه کتوردوب عهدنامه همایونمه مغایر ایش اتدرمیوسز بوخصوص نه وجهله تدارک ایدوب اهل فسادک حقلرندن کلدوککز وکملریکوزک اول جوانبه وارمه لرینک اصلی نه ایدوکیڭ وسابقا کردده اولان خصوص نیجه اولدوغن مفصل ومشروح یازوب درکاه عالمنهامه اعلام ایلیهسز ومقدما کرید جزیرهسنه صابون کمیسنه واروب اون درت نفر قورصان کافرلرینه جزیره مزبوره اهالیسی معاونت ایدوب الیقودقلری اجلدن اول قرصانلری بولدرهسن وبو فسادی ایدنلروک حقلرندن کلاسن دیو بیوریلوب سنه اربع وستین وتسعایه رمضان المبارکنده⁶ حکم شریف کوندرلشیدی اول حرامیلر بولنمیوب واهل فسادک حقلرندن کلنمیوب یانلرینه قالمشدر وقپودان قوللرینه داخی اصهرلنمشدی اثری ظاهر اولدی سده سعادتیه اولان اخلاصکز موجبنجه وعهدنامه همایونم مقتضاسنجه اوامر شریفی یرنه کتوروب خلافتیه جواز کوسترمیوب نیجه اولدوغین مفصلاً بلدورهسز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اوایل شعبان المعظم سنه خمس وستین وتسعایه

بمقام قسطنطنیه الخروسه

⁶ (Temmuz 1557).

Vesika: 117.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi ... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 56 (evâhir-i Safer 969 = 1-10. XI. 1561).

ÖZET : Saray ağalarından Ali Ağa'nın Yani ve Aleksandro adındaki Rum reislere verdiği 2600 sikke florisi ve gemisi ile ilgili olarak Venedik dojunu gönderilen nâme-i hümayun.

افتخار الامراء العظام العيسويه مختار الكبراء الفخام في الملة المسيحية . . . ونديك دوژی پرایمو پریولی¹ ختمت عواقبه بالخیر توقيع رفیع واصل اولیجاق معلوم اولاکه بوندن اول سرای عامرم آغاسی اولان قدوة الاماجد والاکارم جامع المحامد والمکارم المختص بمزید عنایت الملك العلام علی زید مجده روم طایفه سندن یانی والکسندرہ نام ذمی رئیسره اکی بیک التیوز سکه فلوری قرض ویروب حالیا مذکوران رئیسار مشارالیهک کمیسيله انده وارب ذکر اولنان فلوری بی تلف ایلدوکلرنندن ماعدا کمینسن داخی صاتمق مراد ایدندوکلرین بلدرومکین کرکدرکه درکاه معلام قپوجیلرنندن مومی الیهک وکیلی قپوجی محمد غلطهلو یاقو² نام ذمی ایله واروب وصول بولدقلرنده سده سعادتمه اولان اخلاص واختصاصکز موجبنه مشارالیهک ذکر اولان رئیسارده ظاهر اولان فلورینسن وکمینسن مذکور وکیله تسلیم اتدرومک بابنده انواع مساعی جمیلکوز ظهوره کتوره سز واکر مذکوران رئیسار مشارالیهک التونن ادا تمکده تعلل³ ونزاع ایدرلریسه کندونلرین مزبور وکیلنه قوشوب ارسال اتدوره سز تحریراً فی اواخر شهر صفر المظفر سنه تسع وستین وتسعمائه

بمقام قسطنطنیه المحمیه

¹ Prolimo Priuli.

² Gjacomo.

Vesika: 118.

V. D. A. (Miscell. di docum. Turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 60 (evâhir-i Zilhicce 967 = 10-20 IX. 1560).

ÖZET : Venedik Balyosu Marino Cavalli'nin görevini tamamlayarak memleketine dönmesi münasebetiyle Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار الامراء العظام العيسويه ونديك دوژی پرایمو پریولی¹ ختمت عواقبه بالخیر توقيع رفیع هابیون واصل اولیجاق معلوم اولاکه آستانه علیه دولت پناه وسده سنیه سعادت دستکاهمزده اولان بایلو سکز قدوة الامراء الملة المسيحية مارین قوالی² واقع اولان خدمتن

¹ P. Priuli.

² Marino Cavalli.

كما ينبغي أدا ايدوب يرنه عادت اوزره آستانه سعادتمزه اخر بايلوس ارسال اولمغين مذكوره اجازت همايون سعادتم مقروم مقارن اولوب كيرو اول جانبه كوندرلمشدر كركدركه بعد اليوم داخى عتبه علمامزه اولان وفور اخلاص وفرط اختصاصده ثابت قدم اولوب اخبار ساز وسلامتكز ايله اول جوانبك احوالن اعلامدن خالى اولميه سز تحريراً فى اواخر شهر ذى الحجه سنه سبع وستين وتسمايه

بمقام قسطنطينيه المحروسه

Vesika: 119.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 65 (evâsıt-ı Safer 961 = 15-24 I. 1554).

ÖZET : Mısırlı yahudi tâcir Samuel Kohen'in bir adamı ile Frengistan'a gönderdiği mallara kimsenin müdahale etmemesi hakkında Venedik beylerine Mısır Beylerbeyi Ali Paşa (Semiz) tarafından gönderilen mektup.

مفاخر الامراء الملة المسيحيه مراجع الكبراء الطائفة العيسويه ونديك بكارى اصاح الله تعالى شانهم بعد السلام مكتوب واصل اوليجاق معلوم اولاه كه حاليا محروسه مصر تاجرلرندن اشبو موصل ورقه شموال كوهان¹ نام يهودى بوجانبه كلوب فرنكستان جانبته آدميسى ايله بعض اسباب وامتعته كوندروب انده واردوقده مزبور آدميسنه كمسنه تعدى اتمك ايچون مكتوب طلب اتمك بو مكتوب ارسال اولندى واروب وصول بولدقده كركدركى سيزوك جانبكردن بودياره كلان تاجرلريكوزه كمسنه يي خلاف حق تعدى اتدرلدوكى كبي بونك آدميسنه دخى هيچ احدى خلاف حق دخل وتعرض اتدرميه سز دخل اتمك استيانلرى منع ورفع ايده سز شويلاكه تعدى اولندوغى استماع اولنه سيزوك بيزوم دولتلو سعادتلو پادشاهمز طرفنه اتدوكلكز عبوديت خلاف اولمش اولور اكا كوره تدارك ايليوب هر وجهله مصلحتن كوروب بوجانبه معجلاً كلوب واصل اولماغه سبب اولاسز شويله بلاسز تحريراً فى اواسط شهر صفر المظفر من شهر سنه واحد وستين وتسمايه

بمدينه مصر المحروسه²

پنجه : الفقير الحقير (؟) على

مهر: (. . . خاتم . . . ياولى - ازدل وجان بنده سلطان سليمان على)

¹ Samul Kohen.

² Semiz Ali Paşa'nın Mısır Beylerbeyliği Cumad I. 961 tarihine kadar devam etmiştir (İA).

Vesika: 120.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 66 (evâil-i cumad I. 967 = 29 I-7 II 1560).

ÖZET : Mısırlı yahudi tâcir Yahya'nın kardeşi ve vekili ile Frenkistan'a gönderdiği mallara ve adamlarına kimsenin müdahale etmemesi hakkında Venedik beylerine Mısır Beylerbeyi Ali Paşa (Hadım) tarafından gönderilen mektup.

مفاخر امراء الملة المسيحية مراجع الكبراء الطائفة العيسويه ونديك بكبرى اصلح الله تعالى شانهم بعد السلام مكتوب واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا محروسه مصر تجارلارندن اشبو موصل ورقه يحيى ابن اسحاق نام ملتزم يهودى بو جانبه كلوب فرنكستان جانبه كندونك قرنداشى اولان خيم ابن اثمرزق وكندو جانبندن وكيلى اولان خيم ابن اسراييل نام كمنه لى ايله اول جانبه فروخت اولنه سن ايچون خيار شبر¹ كوندروب انده واردوقده مزبور ادميسنه كمنه تعدى اتمامك ايچون مكتوب طلب اتمكين بو مكتوب ارسال اولندى واروب وصول بولدوقده كركدركى سيزوك جانبكزدن بودياره كلن تاجرلريكزه كمنه ني خلاف حق تعدى اتدورلدوكى كجى بونك آدميسنه دخی هيچ احدى خلاف حق دخل وتعرض اتدرميه سز دخل اتمك استيانلرى منع ودفع ايده سز شويلىكى تعدى اولندوغى استماع اولنه سزوك بزوم دولتلو وسعادتلو پادشاه سز طرفنه اتدككز عبوديت خلاف اولمش اولور اكا كوره تدارك ايليوب مال پادشاهى نك ضرر نقصان كتورلمسندى بغايت احتراز ايدوب بونلر وك هروجه له مصلحتن كوروب معجلاً بوجانبه كلوب واصل اولمغه سبب اولاسز كه ذكر اولان متاع اول ولايتدن غيرى يرده صاتلمسندى ممكن وقابل دكلدر اكا كوره سز داخى بر فردى دخل وتعرض اتدرميوب مال پادشاهى نك هروجه له حصولنه سعى ايده سز شويله بلاسز تحريراً فى اوائل شهر جمادى الاول سنه سبع وستين وتسعمائه بمدينه مصر المحروسه²

پنجه : الفقير الحقير على³

مهر: على : على خالقى توكل

¹ Hiyâr Şembe, bir nevi bitki (Krş. Bianchi ve Sauvaget s. 64).

² Hadım Ali Paşa'nın Mısır beylerbeyliği oradaki vefatı tarihi olan Haziran 1560 (Şevval 967) tarihine kadar sürmüştü (Sicil).

³ Pençe Semiz Ali Paşa'nınki ile aynı olmakla beraber mühür metni değişmektedir.

Vesika : 121.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa ...) No: 72 (1561?)¹.

ÖZET : Nâzır-ı emvâl (Bosna-Hersek) Mehmed tarafından Hersek sancakbeyi Haydar Paşa'nın istediği bin kile pirincin gönderilmesi için Venedik Dojuna mektup.

جناب سعادۃ مآب ونديک دوژى وبکلى حضرتلرى المعظمون مفاخر الامراء الملة المسيحيه مراجع الکبراء الطايفه العيسويه صاحب ولايت المجد والافتخار والحشمة والوقار بعد السلام على من اتبع الهدى اعلام محبى اولنان بودر که حالیا هرسک سنجاغى بکى اولان حيدر پاشا² دامت معاليه حضرتلريچون بيک کيله پرنج لازم ومهم اولماغن آنده نارنچر آلويز³ نام قولکزه پرنچ ايچون اقچه کوندرلدى خاکپايکزه يوز سوردکده حضرت شريفکزدن رجا اولنور که پرنچک ايوجه سندن اجازت شريفکز ویرلک بابنده هم عاليه کز مقارن بيوريله بو خصوصده زياده نه دنيله که علم شريفکزه محيط اوليه باقى السلام

من محب الفقير محمد الناظر⁴

Vesika : 122.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 73 (1561?)¹.

ÖZET : Nâzır-ı emvâl (Bosna-Hersek) Mehmed tarafından Hersek sancakbeyi Haydar Paşa'nın istediği bir maje (mâje, batman veya kental gibi ağırlık ölçüsü) tuzun gönderilmesi için Venedik dojuna ve beylerine mektup.

جناب سعادۃ مآب ونديک دوژدى وبکلى حضرتلرى المعظمون قدوة امراء الملة المسيحيه عمدة کبراء الطايفه العيسويه صاحب ولايت المجد والافتخار والحشمة والوقار بعد السلام على من اتبع الهدى اعلام محبى اولنان بودر که حالیا مقارسقه³ اسکله سنده طوزومز جزوى اولماغن بوديار رعایاسنک طوزه کلى مضایقه لرى واردراکا بناء حضرت شريفکزدن تمنا والتاس اولنور که پادشاه عالمناه خلدت خلافته وابدت سلطنته حضرتلريله اولان دوستلغکزه ومحبتکزه بناء بودفعه بيک موژه طوز همت ايده سز که ممالک محروسه رعایاسنه طوزه مضایقه کوسترميوب واسکله پادشاهى يه شمدیه دک ايده کلدوکلکز سعى شريفکز ينه ظهوره کلوب کل نفعکز مشاهده اولنه موجودر که ذکر اولان مقدار طوز همت بيوريله که بوجانبندن اقجه سى ارسال اولنه باقى السلام

محبه الفقير محمد الناظر⁴

¹ Vesika 121 ve 122 tarihsiz iseler de vesika 125 te bahsi geçen Haydar Paşa'nın tuz meselesi için yazdığı mektup 1561 olduğuna göre bu iki vesika da aynı tarihi taşımakta olsa gerektir.

² Vezir iken 1555 te Hersek sancak beyliğine gönderilmiş ve orada uzun süre vazife gördükten sonra tekaüt olmuştur.

³ Aloisio Narancer.

⁴ 5 krş. Vesika 122, 125, 1942, L. Priuli, 3 Makarska.

Vesika : 123.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa ...) No: 82

(1)

ÖZET : Bosna ve Hersek taraflarında Mustafa adlı bir vazifeli tarafından, Venedik makamlarına yazıldığı anlaşılan ve adamlarından Süleyman Kethudâ'nın bâzı mallar almak üzere o tarafa gideceğinden, kendisine yardım edilmesini isteyen, bu vesile ile Split ve Zara kenezlerinin de değiştirilmesini talep eden mektubu.

عالیجناب جلالت مآب صدارت نصاب سعادت اکتساب حضرت کامین و کامیاب
فخر الملة العیسویه و عمدة الكبراء المسيحيه الاف درر ادعيه تحیه اجابت ؟ استجابت
غایات اتحافند نصکره انهاء بنده کی بودر که حالیا ادمزدر دولته کتمک حدودنده اولوب بعض متاع
لازم ومهم اولدوغی اجلدن آدملرومزدن سلیمان کتخدا زید مجده قوللری اول جانبه خاکپایکزه
ارسال اولنور همان کتمک کلمسی امیدنده ایز امیددرکی اکلنمیوب مرادمزجه کمی بولیویره لر
خاکپایکزه واردوقلرنده سلطانم دن تمنا اولنور که هر نکم لازم اولورسه آلیویرمک بابنده بولدره سر
هر نه درسه بزوم جوابمزددر اعتماد ایده سر وبوجاننده اولان بکلریچون تفحص اولنورسه بوندن
اقدام شینیک دن معزول اولان قونداشمز کنزیه² کمال مرتبه حسن زندکائمز واریدی بالفعل
دخی بکی اولان شبنیک کنزی وتیروغیر³ کنزیه کمال درجده حسن زندکائمز واردر لکن
اسپلت وزادره کنزونی دکشدرمک بابنده عنایه بیوروله اصلا فساددن خالی دکللردر باقی فرمان
ولطف احسان حضرت عالیکزکزدر

خالص بمیقदार مصطفی⁴

مهر : « علی کل توکل خالق بنده سلطان سلیمان مصطفی »

¹ Tarihsiz, fakat mühürdeki ifade ve bahis konusu edilen şahıs ve olaylar 1550-1566 senelerine ait olduğunu isbatlıyor.

² Knez, kenez, idareci.

³ Trogir (Trau).

⁴ Her halde Hersek sancağındaki Osmanlı resmî yöneticilerinden biri.

Vesika: 124.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 78 (evâhir-i receb 968 = 7-16. IV. 1561).

ÖZET : Osmanlı idaresi altındaki Şibenik iskelesinin iltizam suretiyle emini olan Fabrici, Venedik idaresi altındaki Spilit iskelesinde Osmanlı hazinesine ait mîrî gelirin tahsiline Göri Stanovic adında birisini memur ettiği cihetle zimmetindeki 29424 akçenin alınması vesaire hakkında Hersek sancak beyi Haydar Paşa'nın Venedik dojunu mektubu.

پنجه¹

مفاخر الامراء الملة المسيحيه مجامع الكبرا الطايفه العيسويه دوست ونديك دوژی ارشده الله عواقباً بالخیر تحف تحیات صافیات محبت فوزون و طرف تسلیات وافیات جلادت نمون اتحافند نصکره انهاء محبانه و اعلام دوستانه اولنان اولدرکی حالیا ولایت پادشاهیده واقع اولان شبنیک اسکله سنه بوندن اقدام بروجہ التزام امین اولان خوجه فابریچ امینک زمان امانتندہ سیزلرک تحت حکومتکوزده اولان اسپلت نام قلعه کوزک اسکله سنده سعادتلو پادشاهمز اعزالله حضرتلرینک خزانه عامره لرینه عاید و راجع اولان مال میری تحصیلنه کیرو سیزوک ولایتلر و کوزده فارا² نام اداده ساکن اولان کروا ستانویک³ نام افرنج قیوب زمان مباشرتندہ کندو دفتری واسقرطالری⁴ موجنبه مال میریدن ذمتندہ یکرمی طقوز بیک درتیوز یکرمی درت آقچه ظاهر اولماغین ارکان سعادتدن مقاطعات مفتشنه و ولایت ناظری اولان مفخر الاماجد والاکارم ناظر می شاه بک محبکزه حکم پادشاهی کلوب حسابن و کتابن کوروب مالیم کیمک ذمتنه لازم کلور ایسه الوب خزانه عامره مه کوندره سز دیو دولتلو پادشاه أمر ایلمشدر ایله اولسه مزبور فابریچ خیلی زماندن برو بهزه خدمت ایدوب اسکدن دوستمز اولماغین سیزوکله و جمع وندیک بکلری ایله تا اولدن دوستلق ایدہ کلدوکومز کیچون کمنه یه ناحق یره حیف و ظلم اولماسون دیو اشبو مکتوب ایله مرقوم فابریچ خدمتکزه کوندرلدی واروب خدمتکزه یوز سوردوکده بیزم سزدن دیلکومز بودرکه فابریچ امینک النده اولان اسقرطالری⁴ و دفتری موجنبه مزبور کوروا ستانویکک ذمتندہ ظاهر اولان مال میری بی قصور الیویروب کیرو مهر و کوز و مکتوبلر ایله مومی الیه ناظر بکه کوندرمکه همت اده سز زرا اولقدار مال سعادتلو پادشاه حضرتلرینک ماللریدر بومال میری سایر صاتو بازار کبی دکلدلر هر کیمک ذمتنه لازم کلور ایسه اندن الورلار بومقوله قضیه لر اول جانبده سیزوک شریعتکز ایله کورلمسی قابل دکلدلر اگر اقچه ویرمده عناد و مخالفت ایدہ کرم و لطف ایدوب امر پادشاهیه سیزلر داخی و جمیع بکلر و کوز داخی راضی اولوب کوروی فابریچ⁵

¹ Pençe, Hersek sancak beyi Haydar Paşa'ya âittir.

² Fara.

³ Curo Stanovç.

⁴ Iskarata.

⁵ Fabricio.

ایله معاً بوجانبه کوندروب بونده پادشاه دولتنده هیچ کسنهیه حیف و ظلم اولمز کلوب حسابن ناظر ومفتش قاضیسی حضورنده کوستروب اکر شرعیله وقانون ایله اوزرینه نسنه لازم کلمز ایسه ناحق یره بیز داخی بر اقجه وبر حبه سن الدرمیوب سیزوک خاطروکز ایچون بیزانی رنجیده اتدزموز حق نه ایسه ایلجه اولور ویاخود اقچه سیزانده الیوروب کوندرسز غایت متندر مزبور فابریچ حقنده اولان لطفکز وکرمکز همان بیزه اولمش کبی در غیر درلو دکلدن تحریراً فی اواخر رجب سنه ثمان وستین وتسعمایه

الفقیر حیدر⁶

مهر: حیدر. . . شاه سلطان سلیمان خان. . . توکلی علی خالق

⁶ Haydar Paşa.

Vesika: 125.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 85 (evâhir-i Receb 968 = 7-16. IV. 1561¹).

ÖZET : Hersek sancak beyi Haydar Paşa'nın, Venedik'ten satın alınan tuzun Hoca (tâcir) Fabrici'ye ısmarlandığı, getirilip satılması ile ilgili olarak Venedik dojunu gönderdiği mektup.

مفاخر الامراء الملة المسيحية مجامع الكبراء الطائفة العيسوية ونديك دوش² حضرتلری ارشده الله عواقباً بالخیر تحیات صافیات محبت فزون وتسلیات وافیات مودت نمون اتخافندنصكره انهاء محبانه واعلام دوستانه اولنان بودر كه قدیمی دوستلرومزدن حامل مکتوب امین اولان خوجه فابریچ³ بوندن اقدام سیزلر ایله بازار ایلدوکی طوزی کچن سنه لرده بیز اول جانبیره مکتوب کوندروب بکلردن الدوغومز طوزی غبله⁴ اسکله سنه کتوردوب ناظر الاموال اولان مفخر الاماجد والاکارم می شاه بك⁵ محبکز اسکله مزبورده تمام صاتوب اقجه سن میری ایچون تحصیل اتمینجه کتورمیه سن دیو مزبور فابریچه اصمرلمش ایدک اکا بناء مزبور داخی سیزلر ایله قول ایتدوکی اوزره طوزین الوب کتورممش ایدی ایله اولسه شمدکی حالده اسکله نك طوزی ارالانوب کیرو کلتی طوز کلمکه احتیاجی اولماغین مشارالیه ناظر ایله دخی سویلشوب مزبور فابریچ امینك مقدما سیزلر ایله بازار ایدوب قول ایتدوکی طوزلرن سعادتلو پادشاهمز اعز الله انصاره حضرتلرینك اسکله لرینه کتوروب پادشاه حضرتلری رعایاسنه صاتوب رعایایه مضایقه اولماسنه رضا ویرمکین اشبو مکتوب مصحوب ایله سیزک خدمتکزه کوندریلوب رجا اولنور که دایم بزم ایله ایده کلدو کوز دوستلوغی وقوگشولغی بودفعه دخی ظهوره کتوروب مرقوم فابریچ امنیک الدوغی

¹ Vesika 124 teki tarihi taşımakta ve emîn Fabrici'nin Venedik'e gitmesi ile ilgilidir.

² Doşt veya doju anlamındadır.

³ Hoca (tâcir) Fabrici.

⁴ Gabela.

⁵ Nâzır-ı emval Mehmed olarak mektupları görülen Memi Şah Bey.

طوزلرن دخی لطف ایدوب بیزم خاطر مز ایچون کمیارینه یوکلتردوب دولتلو پادشاه خلافت پناه حضرتلرینک مملکتلری رعایالری ایچون اسکله پادشاهی کوندردوب پادشاهز اسکله سنه و مال میری به سعی ایتمه که تاده سز انشا الله سیزک داخی بیزم یا نمزده هر نه خدمتکز واریسه بیوروك بیز داخی قادر اولدوغومزی دریغ اتمیه لوم وهم سیزک دایم پادشاه مالنه سعی ایدوب مملکتلری رعایالرینه ایلدوکوکز ایلوکلری بلدوکومز وکوردوکز کبی دولتلو پادشاه حضرتلرینک ایاقلر طپراغنه بلدوروب بو اولان لطف وکرمکز ضایع اولیوب سعادتلو پادشاهدن جق ایلوکلر کوره سز والحاصل مزبور خوجه فابریچک سیزک حضورکوز اولان هر مصالحی همان بیزم کندو مصلحتمزدر لطف ایدوب بیزم سوزمزی رد اتمیوب هر خصوصین بالتام کوه و یروب بوجانبه سیزلردن راضی و شاکر کله لر بوکا اولان رعایتکز بیزه اولمش کبی در بردلو داخی دکلدن فی و اواخر رجب المرجب سنه ثمان وستین و تسعایه

حیدر پاشا

مهر: حیدر . . . شاه سلطان سلیمان خان . . . توکلی علی خالقی

Vesika: 126.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 88

(?)¹

ÖZET : İstanbul'daki Venedik balyosu Girolamo Ferro ile Daniele Barbarigo adındaki adamlarının iyi vazife gördükleri hakkında Venedik Dojuna, her halde vezir Semiz Ali Paşa tarafından gönderilen mektup.

ونديک دوژنه²

افتخار الامراء العظام العيسويه مختار الكبراء الفخام في الملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية . . . ونديک دوژی پرايمو پيريولی³ ختمت عواقبه بالخیر مکتوب محبت اسلوب وصول بولدقده اعلام مخلصانه بودرکه حالیا مکتوب مودت نماکوز وارد اولوب خصال ملاوکانه کوزه لایق و سزاوار اولان الطاف موفورینی دریغ و مبذول قلنمش مستدام عمر و پایدار عز و رفعت اولاسیز همیشه ایلکلریکوز ایله دوستلریکوز خاطری محل بهجت و حبور اولمقدن خالی اولیه امیددرکه اخیانا اخبار مسرت اثاریکوز اکسک اتمیه سزکه موجب تزايد محبت

¹ Vesika tarihsiz olmakla beraber o sırada İstanbul'daki Venedik balyosunun adı kaydedildiğinden 1560-1562 olsa gerektir.

² Mektubun arkasına yazılmıştır. Dojun adı metin içinde geçmektedir.

³ Girolamo (Prolamo) Priuli.

⁴ Girolamo (Prolamo) Ferro.

اولدوغنه اشتباه يوقدر بعد ذلك بالفعل آستانه سعادته آشيانهده خدمته اولان قدوة امراء الملة المسيحية پرايموفرو⁴ نام بابلوسكز شولكه شرايط خدمتدر عادت ستوده برله كمينبغى مرعى ومؤدى قلوب مأمور اولدوغى خدماتهده سعى موفور و بذل مقدور قلمق اوزره ملاحظه اولنه و سابقا محبكوذ محروسه مصرده اولدوغم زمانده آنده⁵ بابلوسلق خدمتهده اولان دانيال بارباريقو⁶ نام آدمكز دخى يرار و مستقيم مصلحت كذار هر خدمتك كمال اهتمامله عهده سندن كلور معتمد عليه آدملي كز دن اولوب واقع اولان خدمتدرنده مساعى حميده لرى مشاهده اولنمشدر مذكور دانيال قوللرى كلي⁷ مصلحت عهده سندن كلور خيلي يرار بنده كوزدر انشا الله شويلكه استخدام اولنه خدمات پسنديده سى ظهوره كلدوكنه اشتباه اولنميه⁷

⁵ Mısır'da beylerbeyilik yapıp sonradan vezir olan Semiz Ali Paşa olacaktır ki, onun beylerbeyiliği.

⁶ Daniele Barbarigo.

⁷ Semiz Ali Paşa'nın adı, mühür veya pençesi bulunmıyan vesikanın bir suret olmasını hatıra getirmektedir.

Vesika : 127.

V. D. A. (T.V) Busta 1 (Busta 10, Fasc. 1. Pezzi 2) Serie I. Capitulatione¹ (Ocak 1482 = evâhir-i Zilkade 886).

ÖZET : Tahta cülûsunu takiben Bayezid II. nin Venedik dojunu verdiği ahidnâme.

طغرا²

نشان همايون عاليشان و مثال ميمون واجب الاذعان نورالله الملك المتان الى انقراض الدوران حكمى اولدركى بن كه سلطان بايزيد بن سلطان محمد بن سلطان مراد خان بعون الله تعالى سرير سلطنة جلوس همايونم واقع اولوب اطرافدن امرا و سلاطين عتبة عليامه مراجعت ايدب مصالحه و معاهده اتدكلرنندن بنم راي جهان ارايمه شويله ظاهر اولدى كه بوندن اول چون بنم بابام خداوندكار انارالله برهانه عمدة الامراء و نديك دوقهسى يوان موجه نيغو³ و ساير بكلييله دوستلق و محبت و مصالحه ايله مشلردى بنداخى كوردم انلركله مصالحه اتمك سبب انتظام امور مملكت در لاجرم عالم دنياده دوستلق و محبت فوقنده هيچ نسنه اولمز امدى بنداخى مصالحه ايتمكه ماييل اولوب عمدة الامراء و نديك دوقهسى يوان موجه نيغو و اركان دولتى و ساير بكلى ايله و خلقى ايله دوستلق و محبت بنياد ايليم شمدكيحالده مذكور بكلىر فخر الاعيان ذوالعقل الاتم اندونيه و توريى⁴ عتبة عليامه ايلچلكه و ارامزده اولان دوستلق و محبت اساسنى

¹ Ahidnâme-i humâyun serisi bu tasniftedir.

² Orijinal vesika olup Tuğra محمد خان بايزيد خان بن محمد خان المظفر دائما şeklindedir.

³ Giovanni Mocenigo.

⁴ Antonio Vitturi.

محکم ایتمه و بو عهدنامه ده واقع اولان شرایطی مقرر قلمغه کوندر دکلی سبیدن بندخی انلرک مصالحه لرین و عهدلرین قبول ایدب ایمانه مغلظه ایله یمین ادارم که قوشندوغم قلعج حقیچون و اتام و ددم روحیچون و اوغلانجقارم باشیچون و بنم باشم و جانمیچون و یوزیکرم درت بیک پیغمبر حرمتیچون و حضرت رسولک علیه افضل الصلوات و اکمل التحیات پاک و منور و مطهر روحیچون و یدی مصحف حقیچون و دینم حقیچون و یری کوکی یرادن پروردکار حقیچون که مادام که انلر بو عهد و بو صلح ازره ثابت و دایم اولوب خلاف عهد انلردن نسنه ظاهر اولیه بندخی بو عهد و صلح ازره ثابت و دایم اولوب خلاف عهد بندن نسنه صادر اولیه بکوندن⁵ صکره بنمله زین الامراء و ندیک دوقه سی یوان موجه نیغو ایله و بوندن صکره اولاجق دوقه ایله و سایر بکلریله و انلرک ادملری ایله و انلره متعلق اولان یرلرک و ولایتلرک خلقی ایله و قلعه لرله و برغوزلریله و اده لرله فی الجملة ابو مارقو⁶ نک سنجاغن کتورن کمنه لر ایله و شمیدین صکره کتوره جکلری ایله و جمعی انلره متعلق اولان یرلری ایله یاشدن و قرودن الان آلرنده اولان ایلاری و کونلری ایله و شمدن صکره اچلاجق یرلری ایله ارامزده دوستلق و محبت و مصالحه و بارشقلق اولان من بعد بنم ممالک محروسده اولان سنجاغبکلرندن و سوباشیلردن و تیمار ارلرندن فی الجملة بنم خدام انجم ارتسامدن هیچ احد بونلرک ایللرنه و قلعه لرنه و کندولرنه و برغوزلرنه زیان و الم یتشدرمیه اکر بکا متعلق اولان کمنه لردن بونلرک ولایتلرنه و ادملرنه زیان یتشورسه بن ضمین اولام که انی یرنه قویوب دخل ایدن کمنه لره سیاست و تهدید ایلیم حقلرندن کلم زیانلرین یرنه قویوب جمیع اسیرلری کیرو انلره دوندورم مذکور بکلر دخی بو اسلوب ازره ضمین اولالر بعد الیوم مذکور بکلرک ولایتلرندن قطعه لرندن و ادمیلرندن یاخود یرلرندن بنم آدملرمدن انلره متعلق اولان اسبابدن بر نسنه آلورسه ضمین اولام که ینه یرنه قویوب مذکور بکلره تسلیم ایلیم مذکور بکلر دخی بو اسلوب ازره ایلیمه لر و مذکور بکلرک بازرکانلری و آدملری فی الجملة سفر اهلی اولان کمنه لری که و ندیک آدنه اولالر بنم ممالک محروسه یاشدن و قرودن کدرغه لرله و کوکه لرله و قپودانلق (؟) کمیلری ایله استانبوله و غلطیه و طربزونه و جمعی بکا متعلق اولان یرلره یاشدن و قرودن اولسون بوغازک اچندن و طاشندن کلالر و کیدالر هیچ احد من کان انلره بر الم و ضرر یتشدرمیه و عوارضدن امین اولالر مذکورلره کندولره و کندولره متعلق اولان خورنده لرنه⁷ فی الجملة هر نه لری که واریسه هیچ احد زیان و کزند یتشدرمیه نه وقت دلرلرسه کلالر و دیلرلرسه کدالر⁸ همچنان مذکور بکلر دخی بو اسلوب ازره کرالر و نقش اده نک⁹ دوقه سی و قرنداشلری و سپاهیلری و آدملری و اکا متعلق اولان یرلر و کمیلری فی الجملة دریا یوزنده حرکت ایلان قایقلری و بیرمه لری¹⁰ بو مصالحه ده داخل اولالر انلردن دخی نسنه طلب

⁵ Bugünden.⁸ Gideler.⁶ Aya Marko (San Marco).⁹ Naxos adası.⁷ Horandaları, kendi adamları.¹⁰ Preme denilen sandal.

اولنمىوب وندىك خلقى كېي اولالار بىم ممالك محروسىدن دريا يوزينه كيدىن كمىلارم و كدرغەلرم و طونانغەلرم رنجىرلارك اولسون بىم اكر دكىز يوزونده وندىك كمىلارينه بولشورلرسە بربريله دوستلق ادب استىمان اده (؟) ضرر يتشميه و حرامىلار قايقلىرى ھرنه ىردە كم طتولورلرسە حقلرنىدن كلوب سياست ايليهلر اكر وندىكىدن بر كىسنىه بىم ممالك محروسىه كلوب بورج و ياخود بر زيان ايدىب كيدىرسە انك غىرى وندىكلو كىسنىه يى طوتىمالر مذكور بىكلر دىخى بو اسلوب ازىر ايدالار اكر وندىكىدن اسير قىچوب بىم ممالك محروسىه كلورسە اكر مسلمان اولورسە صاحبنه بىك اقجه وىرە اكر مسلمان اولزسە ىنە صاحبنه تسليم ايليهلر اكر مذكور وندىك كمىلرى بىم ممالك محروسىه كلورىكن يولده يىل قىچوب ھلاك اولورسە نە دكلو آدم قورتلورسە ازاد اولالار و طوارى قورتلورسە صاحبلارنە وىرلە مذكور بىكلر دىخى بو اسلوب ازىر ايليهلر اكر وندىكىدن بر كىسنىه بوندىه فوت اولوب ورثەسى اولمىوب وصيت دىخى ايلامش اولسە انلارك كىيلارك رزقلىرى بالكلية وندىك بايلوسنىه تسليم اولنە اكر بايلوس اولزسە وندىكلو بازركانلرە وىرەلر انلر دىخى وندىك بىكلرنە تسليم ايليهلر وياخود بايلوس دىكى كىسنىه وىرەلر و مذكور بىكلر بايلوسلرن استانبولە كوندورەلر خورندەسىلە بلە كلوب استانبولە تمكىن ايليه كە وندىك بازركانلرىنك مصالحن كۆرب و كوزدە شرايطى نە ايسە كندو آينىلرنىچە ىرنە قوبە و استانبولە سوباشى اولان كىسنىه اكا متعلق اموردە مذكورە معاونت ايليه وندىك متعلق اولان آدمىلردن شونلر كە دار حربدن زمان عداوتدە¹¹ بىم ممالك محروسىدە اسير اولمشلردىر و شمدىدن صكرە آزاد اولاجقلىردىر اللارندە عتاقنامە¹² بولنە انلارك كىيلارە دستور اولنە خورندەلرلە وازىقلىلە وارب وندىك مملكتلرنە كدالار كىسنىه مانع اولمىە و ارامزدە نزاعلر كىتورلما كىچون كە اول نزاعلردن مصالحە موزە و دوستلغە موزە ضرر يتشمىە بىيوردم كە جمىع ممالك محروسىدە شول ىرلردن كە كدرغەلر و كمىلر و قايقلار حرامىلغە قىچوب دريا يوزنە كىتدكلرى وقتدە كە بىم قىپودانم انلركلە بلە اولمىە مذكور كىيلارك رئىسلرى اول ىرلارك حاكملرنە محكم كفىللار وىرەلر و اندن وندىك مملكتلرنە زيان يتشدرمىەلر اكر كفىل وىرمىدىن كىدىرلرسە مجرم و كنىكار اولورلر حقلرنىدن كلنە اكر زيان ادرلرسە زيانلرى ىرنە قونىلوب كندولارك كركى كېي حقلرنىدن كلنە و بوندىن اول مرحوم مغفورلە بابام خداوندكار نورالله مرقدە مذكور وندىك بىكلرى ايلە مصالحە و معاهدە اتىدكە وندىك بايلوسى ھرىيل اون بىك فلورى تاجرلر حاصلندىن بىش؟ وىرە دىو عهدنامەدە قىد اولنمش امش الحالە حذە مذكور بىكلارك كمال اخلاصلرىن اظهار اتىدكلرى سببىدن عواطف خسروانم مقتضاسىنچە اول اون بىك بىش فلورى انلرە باغشلىدم بوندىن بوىلە طلب اولونمىە و مرحوم بابام زمانندە بعض قضايا كىچون ارادن عداوت كىتورلسون دىو مذكور وندىك بىكلرى يوز بىك فلورى وىرمكە ملتزم اولوب اللى بىكن وىرب اللى بىك فلورى باقى قالمش امش بو اوزىرە عهد

¹¹ 1463-1479 seneleri.¹² Itak-nâme.

اولندی که بو ذکر اولنان الی بیک باقی فلوریی خزانہ عامرہ تسلیم ایلیہ لر ویردکلرندن صکرہ بو خصوص ایچون انلردن بوجه من الوجوه نسنه طلب اولنمیه و مذکور وندیک بکلریله شویله مصالحه و معاهده اولندی که مرحوم مغفورله بابام طاب مضجعہ بنه دیتو سروزیان¹³ ادلو ایلچیه ویردکی سنورنامه سنده مسطور اولان و ائقه قلعہ سی¹⁴ و پولسه¹⁵ ادلو یرلر سنورلریله ؟ کیر و تصرفلرنده اولاددکی سبیدن بنداخی مقرر دوتدم که برقرار سابق ینه تصرفلرنده اولاد و مذکور یرلردن کمسنه نسنه طلب ایلمیه فی الجمله مذکورلریله شویله مصالحه و معاهده اولندی که قدیمدن شمدیادکین کندو تصرفلرنده معمول اولیکلن سنورلری بابام خداوندکار نور الله مرقدہ مر^{16a} نقوله قوکت¹⁶ نام ایلچیه ویردوکی سنورنامه موجبنه برقرار سابق مقرر اولاد کمسنه اندن تجاوز اتمیه و بن ضمین اولدم که مذکور بکلر بابامله مصالحه ایلدکلرندن برو شمدیادکین انلرک مملکتلرندن نه قدر اسیر طریق تعدی ایله انمش اسه بابام زماننده و بنم زماننده جمیعسنی آزاد ایلم ازقلرنی و اسبابلرنی بولدورم و ادنلرک حقلرندن کلدرم بو بابلرده تمام اعتماد ایدب علامت شریف ازره اعتقاد کلی قلالتحریراً فی اواخر ذی القعدہ الحرام لسنه ست و ثمانین و ثمانمائه بمقام ادرنه المحمیه

¹³ Benedito Serujan.¹⁴ Vatca.¹⁵ Politse.¹⁶ Nicolo Cocco.^{16a} Missier.

Vesika : 128.

V. D. A. (T.V) Busta 14 (Busta I. Fasc. 2, Pezzi 3) Serie I. Capitulatione (17 Aralık "Decembre" 1521 = 17 Muharrem 928).

ÖZET : Kanunî Sultan Süleyman tarafından hükümdarlığının ikinci yılında Venedik dojunu verdiği ahidnâme (aynı dosyada ikinci bir nüshası mevcuttur).

طغرا

نشان شریف عالی شان سلطانی و طغرای غرای کیتی ستان خاقانی نصر بالعون الربانی حکمی اولدرکه شمدکیحالده بن که سلطان السلاطین برهان الخواقین سلطان سلیمان شاه بن سلطان سلیم شاهین حالیا وندیک دوژی اولان انتون غرمانی¹ سده عظمت پناه و عتبه علیه جلالت دستکاهمه یرار و معتمد املرندن مارقومینیوی² الحیلکه کوندروب عرض اخلاص و محبت و اعلام اختصاص و مودت ایدوب مرحوم بابام طاب ثراه ایله اولان دوستلق و محبت موجبنه بزملة داخی دوستلق اولمسی بابنده تجدید عهد اولمسن طلب ایتدکلری اجلدن بنداخی انلروکله دوستلق و عهدی قبول ایدوب اشبو عهدنامه یازلدوغی کونه کلنجه اوتهدن و برون جزوی وکلتی واقع اولان قضایادن دبردلیمک³ اوزره قول اولنوب بوکوندن دوستلغی مقرر اولوب بو عهدنامه ویروب

¹ Antoni Grimani.² Marco Minio.³ Söz açılmamak, bahis konusu edilmemek üzere.

ایمان مغلظه ایله یمن ایدرمکه ییری وکوی یرادن پروردکار حقیچون مذکور وندیک دوژی انتون غرمانیله³ وسایر بکلریله وانلرک ادملریله وانلره متعلق اولان یرلرک وولایتلرک خلقی ایله وقلعلرک وبرغازلری ایله وادملری ایله فی الجمله ایامارقونک⁴ سنجاغن کتورن کمسنه لرلیله وجمیعی انلره متعلق اولان یرلریله یاشدن وقرودن الان اللرنده اولان ایللری وکونلری ایله شمیدیه دک وشمیدین صکره اچلاچق یرلریله کندو دندشلرنند⁵ الالر بنوم سنورمده اولیه وخراج کذارم اولیه ونقش اداسیله واکا تابع کیروقلان ادالریله ارامزده دوستلق و محبت وبارشلق اولان بنوم ممالک محروسده سنجاغبکلرندن وسوباشیلردن وتمار ارزلرندن فی الجمله بنوم خدام انجم احتشامدن هیچ احد بونلرک ولایتلرنه وبرغازلرنه وادملرنه ضرر وزیان یتشدرمیله لراکر بکا متعلق اولان کمسنه لردن بونلرک ولایتلرنه وقلعلرنه وبرغازلرنه وادملرنه ضرر وزیان یتشدرلر ایه اول ضرری وزیانی یرینه قیوب دخل ایدن کمسنه لرک حقندن کلم انلر داخی متکفل اولالرکه بنوم ایلومه وقلعلرومه وبرغوزلرومه وادملرومه انلرک بکلرندن وسپاهیالرندن وادملرندن هیچ احد ضرر وزیان یتشدرمیله لراکر ضرر وزیان یتشدرلر ایه اول ضرر وزیانی یرنه قیوب دخل ایدن کمسنه لرک حقلرندن کلالر ومزبور بکلرک بازارکلرندن وادملرندن فی الجمله سفر اهلی اولان کمسنه لری که وندیک ادنه اولان بنوم ممالک محروسه یاشدن وقرودن قادرغلری ایله وکوکهلری ایله وغیری کوچک کیملریله استنبوله وغلطیه و طربزونه وکفهیه واسکندریه مصره وسایر عربستانده اولان اسکله لره وبالجمله جمله ممالک محروسه متعلق اولان یرلره نه وقت دیلرلر ایه بوغازک ایچندن وطاشندن کلالر وکیده لر وبنوم ممالک محروسدن دریا یوزنه کیدن کیملرک وقادرغلرک ودونانمه لرک بنوم اولسون رنجبرلرک اولسون دکیز یوزنده وندیک کلرنه بولشورلر ایه بربرنه دوستلق ایدوب ضرر وزیان اتمیه لرا اما انلر داخی کرکدرکه انک کبی دریا یوزنده فرمان همایونمله چقمش خاصه طونانمه لرمه وقادرغلرله وسایر دریا یوزنده کیدن کیملرله بولشدقارنده یلکنلرین ایندروب دوستقلرین واطاعت اوزره اولدقلرین بلدره لرا واکر یلکن اندروب دوستقلرین بلدردوقلرندنصکره ضرر وزیان ایدجک اولورلر ایه اکر ادم واکر اسباب واکر طوار زیانیدر یرنه قونله همچنان انلرک کیملری وقادرغالری داخی دکیز یوزنده بنوم کیملرومه ویاخود رنجبر کیملرنه بولشورلر ایه دوستلق اوزره کچه لر کیده لر ضرر وزیان اتمیه لرا ایداجک اولورلر ایه اکر ادم واکر اسباب واکر طوار زیانیدر هر نه ایه یرنه قویالر واکر اتفاق دوشوب حرامی ولوند کیسنه بولشوب اول حرامی کیسی بونلره قصد ایدوب جنک ایلسه وباذن الله تعالی حرامی کیسنه بونلر غالب اولالر حین محاربه ده نمقدار ادم هلاک اولورسه اولان اما ندکلو ادمین اسیر ایدوب دری دوتارلرله کندولر اصلا قتل ایلمیوب بیقصور صاغ وسالم سده سعادتیه ارسال ایده لرا تا که محکم حقلرندن کلوب بروجهله سیاست ایتدرم که غیریلره موجب عبرت نصیحت اولالر وبنوم ممالک محروسدن طونانمه کیلرم که بریکا سفره

⁵ Dindaşlarından.⁴ San Marco bayrağı, Venedik bayrağı.

كیده وندیکه متعلق اولیه وندیکک طونامه سی ایسم کندو حالنده دوستلق اوزره دوروب حرکت اتمیوب واروب کمسنیه معاونت اتمیه بنوم طونامه لرومه ضرر و زیان یتشدرمه سنه سبب اولیه وغیری ولایتک حرامی پارچه لرنه وقادرغالرنه وغیری کمیارنه دوش کلدوکلری وقت وندیک کندو ادالرنه و لیانلرنه و حصارلرنه صغندریمیه وطورغوریمیه⁸ وازیق ویریمیه لر دوتالماری ممکن ایسه دوتوب و نمقدار ادم دوتلورسه کندولر مجال ویریمیوب و اصلاً میل و محابا ایلمیوب همان جمله سنک محکم حققرندن کلالر واکر دوناتمه قدر اولزلر ایسه منع ورد ایده لر و همچنان بنداخى ادالرومه و لیانلرومه کلان حرامی قادرغالری و بارچه لری وقایقلری صغندریم وطورغوریم وازیق ویریم طوتالماسی ممکن ایسه مجال ویریمیوب همان جمله سنک حققرندن کلم واکر دوتماق ممکن اولزسه منع ورد ایدم ووندیکدن بر کمسنه کلوب بنوم ممالک محروسده بر کمسنه ایله صاتو بازار اتسه اقجه سن تمام ادا اتمدین حیلله ایدب قجوب کیتسه اول کمسنه بولنورسه که بنوم حکم همایونمله وارب طلب اولنه صاحبنه رزقینی الیویره لر و بنوم ممالک محروسدن بر کمسنه وارب وندیکده بر کمسنه ایله صاتو بازار ایدب اقجه سن داخی تمام ادا اتمدین قجوب کلدوکی ثابت اولورسه بنداخى الیورم و ممالک محروسدن بر کمسنه بورج ایدنسه و یاخود بر وجهله متهم اولسه داخی غیبت ایله انوکچون بر کنه سز دوتلمیه وندیک بکلرنه انوکچون تهمت اولنیه مکرکه انلرک مملکتته واره دوره همچنان بنداخى ایله ایدم و بایلوس کیمی دیلرلر ایسه کوندره لر دیلرسه خورنده سیله کلوب محروسه قسطنطنیه ده اوچ یله قریب دوره تمام اولمدین کیده دیلرسه خورنده سزکله مصلحت نه ایسه کوره اوچ یل تمام اولمدین اول کیده انوک یرنه اول وجهله بر داخی کله ووندیکدن بر اسیر قچسه بنوم ممالک محروسه کلسه مسلمان اولور ایسه صاحبی کلورسه صاحبنه بیک اقچه ویریه صاحبی کلمیوب وکیل کوندرسه اول بیک اقچه وکیلنه ویرله واکر کفری اوزره دوررسه اول اسیر عینی ایله ویریه همچنان بیزدن قچوب انلره واررسه انلر داخی ایله ایده لر وشویلکه حرامی قایقلری دکیزدن وغیری کمسنه لر قروندن وارب وندیکه تابع اولان ادالری ورب ادملرینی اسیر ایدب کتورب اناطولیده وروم ایلنده صتالر انک کبی اسیر بولندقدده کرکی کبی دقت واهتمامله تفتیش اولنوب هرکیمک النده بولنورسه کیمدن الدوغن بولدره لر شویلکه الدوغی کمسنه لونده منتهی اولورسه واول لوند داخی اله کیرب واقعا اسیر وندیکک ایدوکی ظاهر اولورسه اول لوندک محکم حقندن کلنه واول اسیر اکر مسلمان اولمش ایسه ازاد اولوب صالیویره واکر هنوز کفری اوزره ایسه وندکلویه تسلیم اولنه واکر کیمدن الدوغی معلوم اولز ایسه اول اسیر بعینه درکاه معلامه کتوریلوب قضیه سی سده سعادتده اهتمام تامله تفتیش اولنه اول وقت داخی اکر وندیکلونک ایدوکی ظاهر اولورسه و مسلمان اولمش ایسه ازاد اولالر اکر هنوز کفری اوزره ایسه کیرو بایلوسنه تسلیم اولنه ووندیک کیملری بنوم ممالک محروسه کلورکن بر مخالف ییل قجوب اول کبی هلاک ایدرسه ندکلو ادم قورتلورسه ازاد اولو وطوارلری قورتلورسه صاحبنه

⁸ Durdurmaya, limanda kalmasına müsaade etmeye.

ویريله قبودان جانبندن وادملرندن وغیریدن قطعاً دخل اولنیه اکر ممالک محروسمدن اول طرفه کمی واررکن مخالف ییل چقوب اول کمی هلاک ایدرسه ندکلو ادم قورتلورسه انلره دخل اولنیه و طوارلری قوتلورسه صاحبنه ویره لر قطعاً نزاع اتمیه لر و ممالک محروسمدن شول ییردن که قادرغه و قایقلر وغیری کمیلر دریا یوزنه چقوب کتدکلری وقت که بنوم قبودانم انلرکله بله اولیه مزبور کمیلرک رئیسلی محکم کفیلر ویره لر که وارب وندیک مملکتنه ضرر وزیان یتیشدریه لر اکر کفیل ویرمدن کیدرلرسه مجرم و کناهکار اولالر محکم حقلرندن کلالر اکر کفیل ویردوکن صکره ضرر وزیان یتیشدرلرسه نه ضرر وزیان اولوسه کفیللرین ویره لر همچنان وندیک طرفندن داخی دریا یوزنه کمیلر چقه وندیک قبودانی بله اولیه رئیساری محکم کفیلر ویردوکن صکره ممالک محروسمه ضرر وزیان یتیشدرلر ایه اول اولان ضرر وزیانی کفیلر ویره لر اکر کفیلر کونددرلر ایه مجرم و کناهکار اولالر محکم حقلرندن کلالر و ممالک محروسمدن بر خراج کذار و یاخود بر عامل قجوب وندیکه متعلق انابولیه وغیری قلعه لره وادالره وارب انده تمکن اتسه قبول اولنیه وران ادمزه تعلل اتمیوب عینیه ویره لر شویله برکسنه ادم اولدرب و یاخود اوغرلق⁷ ایدب رزق ایلته⁸ انابولیه و یا غیره ادالره کتسه اول کسنه نی عینی ایله ویره لر همچنان بنداخی ایله ایدم و وندیکلونک بری بری اراسنده نزاعلری اولسه بایلولسلی اینلرنجه دکلیه کسنه مانع اولیه و برکسنه نک بایلولسه نزاعی اولسه شویله سده سعادتم محروسه استنبولده واقع اوله قضیه سن دیوان عالی شانده استماع اولنه و لکن بن سعادته سفر همایونده بولنجاق اولورسم انوک کبی بایلولسه واقع اولان منازعه محروسه استانبول محافظه سی ایچون قونلان بک حضورنده قاضیسی معرفتیه استماع اولنه و شویله وندیک بازرکانلریله برکسنه نک نزاعلری واقع اولوب قاضییه واره لر وندیکلونک کندو ترجمانلری حاضر اولمینجه قاضی اولان دعوالرین استماع ایلیمه و بایلولس اولانی اخرک بورجی ایچون کسنه بونده دوتوب اودتمیه اما بایلولس انی وندیک بکلرنه بلدریجک وندیک بکلری داخی اکلمیوب⁹ بجد جوابن کوندره لر و وندیکدن اینه نحتییه و موریه بر بازرکان که کله غیری کسنه بورجی ایچون انی دوتوب انجتمیه لر و وندکلو بازرکانی بر وسایه وغیری یره کتمک استسه بایلولسدن اجازت نامه الماینجه کتمیه اکر تمرد ایدب اجازت نامه سز کتمک استر ایه سوباشی بایلولسه معاونت ایدب قویو ویرمیه وندیکدن کلان کمیلرک نفتیلری ممالک محروسمدن خدمته طوتلمیه ینجه کلدیه کمیلری ایله ایله کیده لر و وندیکدن کلوب تمکن ایدن کسنه لر اولو اولسون ارکن اولسون مادمکه کلوب کیدب رنجبرلک ایدب بنوم ممالک محروسمدن تمکن ایدب یرلشمیه اندن خراج طلب اولنیه و وندکلونک بعض خراج کذار کافرلریله نزاعلری اولوب دعوا ایدیک و وندیکلو شاهیدلر اقامت ایدرلریمش خصماً اولنلر بویر کافرلرندن کرکدر دیو مضایقه و یروب وندیکلو کافرلرینک شهادتن قبول اتمزلریمش ایله

⁷ Hırsızlık edip.⁸ Yiyecek getirse.⁹ Eylemeyüb, ihmal etmeyip.

اولسه جمله كفره ملت واحده اولدوغی سبیدن بیوردوم که انلرك اكر كفره ايله منازعه سی اولوب اقامت شاهده احتیاج اولورسه كفره طایفه سندن قنغی صنفدن که شاهد اقامت ایدب شرع شریف نبوی مقتضاسنجه اثبات ایده لر قبول اولنه ووندکلودن بر بازركان ممالك محروسده یولده وایزده ویا کویده باصلوب رزق النسه ویاخود باصلدقده بازركان دپلنمش اولسه یا غایب اولسه وارثی ویاخود وکیلی کلورسه شرعا کوریلوب حق یرینه واره وندکلودن بر بازركان ویا بر کمسنه ممالك محمیمه کلوب تجارت اوزره کندو حالنده یوررکن اتفاق وفات ایلسه انوک متروکاتنه بیت المال قرشیوب بایلوسلرنه تسلیم ایده لر ومغرب مسلمانلردن وبونلردن غیرى سایر یرلرک بازركانلری که بیع وشرا ایلمک ایچون یاشدن وقروندن کلملو اولیجاق که وندیک حکم اتدوکی یرلره اوغرایه عادتلی وقانونلری اوزره متاعلرنک رسومى الدقدن صکره مانع اولوب ضرر وزیان یتشدرمیه لر ممالك محروسه ینجه دیلرلرسه کلار کیده لر وکورفوزدن یوقارو بوغازده یورین کمیلر وندیک اولسون وغیری اولسون که وندیکه تجارته واره لر وکله لر بزدن کمسنه انلره مانع اولیه ضرر وزیان یتشدرمیه مکر که یرامزلق آتمش اولالر وبر وندیک کمیسی عادت وقانون اوزره استنبولده ارانوب کتدکدن صکره که قانون قدیم اوزره بر داخی بوغاز حصارلری اوکنه واردوقده ارانوب اندن صکره کتمکه اجازت یرلور حالیا قانون قدیم مخالف کلیبولیده داخی ارانور ایمش من بعد کلیبولیده ارانلمیوب عادت قدیم مقتضاسنجه کیرو همان بوغاز حصارلری اوکنده ارانوب کیده وزاکنه اداسی که هر ییل انوکچون خزانه عامرهمه بشیوز فلوری ویریلوریدی ینه اول بشیوز فلوری بتمام هر ییل ویروب خزانه عامرهمه تسلیم ایده لر وقبریس خرجنی داخی هر ییل شهرور رومیهدن¹⁰ محروسه استنبوله کتورب تسلیم ایده لر قطعاً تخلف وتردد ایلمیه لر بو ذکر اولنان عهد اوزره انلرك دوستلغنی قبول ایلیوب ایمان مغلظه ايله یمین ایلم که یری کوکی یرادن پروردکار حقیچون مادامکه انلر عهدی ودوستلغنی رعایت ایدب عهده مخالف نسنه صادر اولیه بندنداخی خلاف عهد نسنه صادر اولیه شویله بله لر اشبو عهدنامه بیزوم اولو پیغمبر حضرت رسالتک علیه افضل الصلوات واکمل التحیات تاریخندن طقوز یوز یری سکزنجی یلینک محرم اینک اون یدنجی کونی وحضرت عیسانک علیه السلام تاریخندن بیك بشیوز یکرمی برنجی یلنک دیکورس¹¹ اینک غره سنه دارالسلطنته العلیه محروسه قسطنطنیه ده یازلدى که دوام دولتم ازدیاد شوکم مؤید ومستحکم اوله

¹⁰ Rumî aylar hesabıyla.¹¹ Aralık ayı.

Vesika: 129.

V. D. A. (T. V.) Busta 1 (I. Fasc. 3, Pezzi 8)¹ (18. Ekim 1513 = 17 Şaban 919 "19 Ottobre 1513")² Serie I. Capitulatione.

ÖZET : Yavuz Sultan Selim'in Venedik Dojuna ahitnâmesi.

طغرا

نشان شریف عالی شان سلطانی و طغرای غرای کیتی ستان خاقانی نصر بالعون الربانی والین السبحانی حکمی اولدر که بن که سلطان السلاطین برهان الخواقین سلطان سلیمشاه بن سلطان بایزید خانن شمدکیحالده وندیک دوژی لیوناردو لاورتن³ سده عظمت پناه و عتبه علیه جلالت دستکاهمه یرار و معتمد آدملری آنتونی جوستینیانی⁴ ایلچیلکه کوندروب عرض اخلاص و محبت و اعلام اختصاص و مودت ایدوب مرحوم بابام ایله اولان دوستلق و محبت موجبجه بنومله دخی دوستلق اولتی باینده تجدید عهد اولنمه سن طلب ایتدوکلری اجلدن بنداخی آنلروکله دوستلغی و عهدی قبول ایدوب اشبو عهدنامه یازلدوغی کونه کلنجه اوتهدن و برون جزوی و کلی واقع اولان قضایا دبردمک اوزره قول اولنوب بوکوندن دوستلق مقرر اولوب بو عهدنامه و یروب ایمان مغلطسه ایله یمین ایدرم که یری و کوکی یرادن پروردکار حقیچون مذکور وندیک دوژی ایله و سایر بکلریله و آنلروک آدملری ایله و آنلره متعلق اولان یرلروک و ولایتلروک خلقی ایله و قلعهلری و برغوزلریله و آدملری ایله فی الجمله آیا مارقونک سنجاغن کتورن کمسنه لریله و جمیع آنلره متعلق یرلریله یاشدن و قروندن آلآن الارنده اولان ایللری و کونلری ایله شمدیه دک و شمدیدن صکره آچلاقی یرلریله که کندو دین دشلرندن آلالر بنوم سنورمه اولیه و خرجکذارم اولیه و نقش⁵ آداسیله و آکا تابع کیروقلان آدالریله ارامزده دوستلق و محبت و بارشقلق اولان بنوم ممالک محروسمه اولان سنجاغ بکلرندن و سوباشیلردن و تیمار ارنلرندن فی الجمله بنوم خدام انجم احتشامدن هیچ احد بونلروک ولایتلریله و قلعهلریله و برغوزلریله و آدملریله ضرر و زیان یتشدرمیله اکر بکا متعلق کمسنه لردن بونلروک ولایتلریله و قلعهلریله و برغوزلریله و آدملریله ضرر و زیان یتشدرلر ایه اول ضرری و زیانی یرنه قویوب دخل ایدن کمسنه لروک حقندن کلم آنلر داخی متکفل اولالر که بنوم ایلومه و قلعهلرومه و برغوزلرومه و آدملرومه آنلروک بکلرندن و سپاهیلرندن و آدملرندن هیچ احد ضرر و زیان یتشدرمیله اکر ضرر و زیان یتشدرلر ایه اول ضرری و زیانی یرنه قویوب دخل ایدن کمسنه لروک حقارندن کله لر و مزبور بکلرک بازرکانلرندن و آدملرندن فی الجمله سفر اهلی اولان

¹ Ahidnâme orijinaldir, ayrıca (Busta I) kaydı var.

² Ahidnâmede 17 Ekim, vesika fişinde italyanca 19 Ekim tarihleri belirtilmişse de 18 Ekim'e rastlamaktadır.

³ Leonardo Loredano (Laurentino).

⁴ Antonio Giustiniano.

⁵ Naxos adası, Nakşa adası.

کمسنه‌لری که وندیک آدنه اولا بنوم ممالک محروسه یاشدن و قوریدن قادرغه‌لریله و کوکه⁶ ایله و غیره کوچک کی ایله استانبوله و غلطیه و طریزونه و کفیه و بکا متعلق اولان یرلره نه وقت دیلرلر ایسه بوغازک ایچندن و طاشندن کله‌لر و کیده‌لر و بنوم ممالک محروسمدن دریا یوزنه کیدن کیلر و قادرغه‌لر و طونانمه‌لر و رنجبرک اولسون بنوم اولسون دکیز یوزنده وندیک کیلرله بولوشورلر ایسه بربرنه دوستلق ایدوب ضرر و زیان اتمیه‌لر ایدجک اولورلر ایسه اکر آدم و اکر اسباب و اکر طوار زیانی در هرنه ایسه یرنه قویله همچنان آنلر وک کیلری و قادرغه‌لری و طونانمه‌لری دکیز یوزنده بنوم کیلر و یاخود رنجبر کیسینه بولوشورلر ایسه دوستلق اوزره کچه‌لر کیده‌لر ضرر و زیان اتمیه‌لر ایدجک اولورلر ایسه اکر آدم و اکر اسباب و اکر طوار زیانی در هرنه ایسه یرنه قویله و بنوم ممالک محروسمدن طونانمه کیلر و که بریکا سفره کیده وندیکه متعلق یرده اولیه وندیک وک طونانمه‌سی ايسم کندو حالنده دوستلق اوزره دوروب حرکت اتمیوب واروب کمسنه معاونت ایلیمه بنوم طونانمه‌لر و ضرر و زیان یتشمه‌سینه سبب اولیه و غیره ولایتک حرای بارچه‌لر و قادرغه‌لر و غیره کیلر طوش کلدوکلری⁷ وقت وندیک کندو آدالرنه و لیانلرنه و حصارلرنه صغندریمه و طورغوریمه و آزیق و یریمه‌لر دوتمه‌لری ممکن ایسه دوتوب حقلرندن کلالر والا منع ورد ایده‌لر و همچنان بنداخى آدالرومه و لیانلرومه کلن حرای قادرغه‌لری و بارچه‌لری و قایقلری صغندریم و طورغوریم و آزیق و یریم دوتلماسی ممکن ایسه دوتوب حقلرندن کلم والا منع ورد ایدم وندیکدن برکمسنه کلوب بنوم ممالک محروسمه برکمسنه ایله صاتو بازار اتسه اقچه‌سن تمام ادا اتمدین حیلله ایدوب قاقوب کیدر ایسه اول کمسنه بولنورسه که بنوم حکم هایونمله واروب طلب اولنه صاحبنه رزقین آلیویرلر و بنوم ممالک محروسمدن برکمسنه واروب وندیکده برکمسنه ایله صاتو بازار ایدوب اقچه‌سن تمام ادا اتمدین حیلله ایدوب قاقوب کلدوکی ثابت اولور ایسه بنداخى آلیویرم و ممالک محروسمه برکمسنه بورج ایدنسه و یاخود بر وجهله متهم اولسه داخی غیبت ایله آنوکچون برکنه‌سوز دوتلمیه و وندیک بکلرنه آنوکچون تهمت اولتمیه مکرکه آنلر وک مملکتنه واره طوره همچنان بنداخى ایله ایدم و بایلوس کیمی دیلرلر ایسه کوندیره‌لر دیلر ایسه خورنده‌سیله کلوب محروسه قسطنطنیه‌ده اوچ یله قریب دوره اوچ یل تمام اولمدین کیده دیلر ایسه خورنده‌سوز کله مصلحت نه ایسه کوره اوچ یل تمام اولمدین اول کیده آنوک یرنه اول وجهله بر داخی کله و وندیکدن بر اسیر قاقوب بنوم ممالک محروسه کلسه مسلمان اولور ایسه صاحبی کلیجک صاحبنه بیک اقچه ویرله صاحبی کلمیوب وکیل کوندیریسه اول بیک اقچه وکیلنه ویرله اکر کفری اوزره دوررسه اول اسیر عینی ایله ویرله همچنان بیزدن قاقوب آنلره واررسه آنلر داخی بو وجهله ایده‌لر و وندیک کیلری بنوم ممالک محروسه کلور ایکن مخالف

⁶ Göge, 26 çift kürekle çekilen, baştardadan daha büyük ve iki katlı bir çeşit gemi, güvertesine top konulurdu.

⁷ Rastladıkları.

ییل چقوب اول کھی هلاک ایدرسه نه دکلو آدم قورتلور ایسه آزاد اول و طوارلری قورتلور ایسه صاحبنه ویرله اکر ممالک محروسمن اول طرفه برکھی وارریکن مخالف یل چیقوب اول کھی هلاک ایدرسه نه دکلو آدم قورتلور ایسه آنلره دخل اولنمیوب و طوارلری قورتلور ایسه صاحبنه ویره لر قطعاً نزاع اتمیه لر و ممالک محروسمن شول یردن قادرغه و قایقلر و غیره کیمیلر دریا یوزینه چیقوب کتدوکلری وقت که بنوم قپودانم آنلروکله بیله اولیه مزبور کیمیلرک رئیساری محکم کفیلر ویره لر که واروب وندیک مملکنه ضرر و زیان یتشدرمیله لر اکر کفیل ویرمدین کیدرلر ایسه مجرم و کنهکار اولالر حققرندن کلنه اکر کفیل ویردوکلن صکره واروب ضرر و زیان یتشدرلر ایسه نه ضرر و زیان اولور ایسه کفیللری ویره لر همچنان وندیک طرفندن داخی دریا یوزینه کیمیلر چیقو وندیک قپودانی بیله اولسه رئیساری محکم کفیل ویردوکلن صکره ممالک محروسنه ضرر و زیان یتشدرلر ایسه اول اولان ضرری و زیبائی کفیللری ویره لر اکر کفیلسوز کیدرلر ایسه کنهکار اولالر محکم حققرندن کله لر و ممالک محروسمن بر خراجکذار ویاخود بر عامل قاچوب وندیکه متعلق انابولییه و غیره قلعه لره و آده لره واروب آنده تمکن اتسه قبول اولنیه واران آدمنزه تعلل اتمیوب عینی ایله ویره لر شویله که بر کمسنه آدم اولدروب ویاخود اوغورلیق ایدوب رزق ایلتنه انابولییه ویا غیره ادالره کتنه اول کمسنه بی عینی ایله ویره لر همچنان بنداخی ایله ایدم و وندیکلونک بربری اراسنده نزاعلری اولیه بایلوسلری آیلرنجه دکلیه کمسنه دخل اتمیه و بایلوس اولانی آخرک بورجی ایچون بونده کمسنه دوتوب اودتمیه اما بایلوس اتی وندیک بکلرینه بلدریچک وندیک بکلری داخی اکلمیوب یجد جوان کوندره لر و وندیکدن اینه بختیه و موره یه بر بازرکان که کله غیره کمسنه بورجی ایچون آتی دوتوب انجتمیه لر و وندیکلو بازرکانی بورسایه ویاخود غیره یره کتمک استسه بایلوسدن اجازت نامه آلماینجه کتمیه اکر تمرد ایدب اجازت نامه سوز کیتمک استر ایسه صوباشی بایلوسه معاونت ایدوب قپو ویرمیه و وندیکدن کلن کیمیلرک نفتیلری ممالک محروسمنه خدمته دوتلمیه نیجه کلدیله ایسه کیمیلرله کیرو ایله کیده لر و وندیکدن کلوب تمکن ایدن کمسنه لر اولو اولسون ارکن اولسون مادام که کلوب کیدوب رنجبرک ایدوب بنوم ممالک محروسمنه تمکن ایدوب یرلشمیه اندن خراج طلب اولنیه و وندیکلونک بعض خراجکذار کافرلر ایله نزاعلری اولوب دعوی ایدیچک وندیکلو شاهدلر اقامت ایدرلر ایمش خصما اولان بو یر کافرلرندن کرکدر دیوب بونلره مضایقه ویروب وندیک کافرلری شهادتن قبول اتمزلر ایمش ایله اولسه جمله کفره ملت واحده اولدوغی سبیدن بیوردوم که آنلروک اکر کفره ایله منازعه سی اولوب اقامت شاهده احتیاج اولور ایسه کفره طایفه سندن قنغی صنفدن که شاهد اقامت ایدوب شرع شریف نبوی مقتضاسنجه اثبات ایده لر قبول اولنه و وندیکلودن بر بازرکان ممالک محروسمنه یولده و ایزده ویا کویده باصلوب رزق آلنسه ویاخود باصلودوقده بازرکان دپلنمش اولسه یا غایب اولسه وارثی ویاخود وکیلی کلور ایسه شرعه کوریلوب حق یرنه واره و وندیکلودن

بر بازاركان ويا بر كمسنه بنوم ممالك محميمده وفات اتسه آنوك متروكاته بيت المالجى قارشمايوب
 بايلوسلارنه تسليم اولنه و مغرب مسلمانلارندن و بونلردن غيرى ساير يرلروك بازاركانلرى كه
 بنوم ممالك محروسه بيع و شرا اتمكيچون ياشدن و قوريدن كلملو اوليجاق كه ونديك حكم
 اتدوكى يرلره اوغرايه عادتلى و قانونلى اوزره متاعلرنيك رسومنى آلدوقدن صكره مانع
 اوليهلر ضرر و زيان يتشدرميهلر ممالك محروسه نيجه ديلرلر ايسه كلالر كيدهلر و كورفوزدن
 يوقارو بوغازده يورين كميلر ونديك اولسون و غير اولسون كه ونديكه تجارته وارهلر و كلهلر
 بيزدن كمسنه آنلره مانع اوليه ضرر و زيان يتشدرميه مكر كه يراملزلىق اتمش اولالر وزاكنه
 اداسى كه هر يل انوكچون خزانه عامره به بشيوز فلورى و يرلر ايدى ينه اول بشيوز فلورى
 بتمامه هر ييل و يروب خزانه عامره به تسليم ايدهلر بو ذكر اولنان عهد اوزره آنلر و كله دوستلغى
 قبول ايليوب ايمان مغلظه ايله يمين ايلرم كه يري و كوكنى يرادن پروردكار حقيچون مادام كه
 آنلر عهدى و دوستلغى رعايت ايدوب عهده مخالف نسنه صادر اوليه بندن داخى خلاف عهد
 نسنه واقع اوليه شويله بلالر اشبو عهدنامه بيزوم اولو پيغامبرموز حضرت رسالتك عليه افضل
 الصلوات و اكمل التحيات تاريخندن طقوز يوز اون طقوزنجى يلك شعبان آينك اون يدنجى كوني
 و حضرت عيسى نك عليه السلام تاريخندن بيك بشيوز اون اوچ يلنك اوختوروس آينك اون
 يدنجى كوننده محروسه ادرنده يازلدى كه دوام دولتم و ازدياد شوكتم الى يوم القيام مؤبد
 و مستحكم اولا

Vesika: 130.

V. D. A. (T.V) Busta I (Busta I. Fasc. 5, Pezzi 6) Serie I. Capitulatione
 (Ağustos-Eylül 1517 = Şaban 923 “17 Settembre 1517”¹).

ÖZET : Yavuz Sultan Selim tarafından Venedik dojununa verilen ikinci ahidnâme.

طغرا

نشان عالی شان سلطانی و طغرای غرای کیتی ستان خاقانی نصر بالعون الربانی حکمی اولدر که
 بن که سلطان السلاطین برهان الخواقین سلطان سلیم شاه بن بایزید خان بوندن اول وندیک
 دوژی ايله مابینده دوستلق اولوب آنک اوزرینه باب سعادت مآبدن عهدنامه همايون ویرلش
 ادی ايله اولسا حالیا وندیک دوژی اولان لوناردو لوردان² دخی بارتالمیه³ و لویزو مونچونوغو⁴
 نام یرار بکلرنی ایلچی تعیین ایدوب درگاه جهان پناهه ارسال ایدوب عرض اخلاص و محبت
 و اعلام اختصاص و مودت ادوب مابینده اولان دوستلق و عهد کماکان مقرر و مستحکم

¹ Ahidnâmede Şâban ayının günü belirtilmemişse de italyanca tarihlleme 17 Eylül diye kayıtlıdır.

² Dojun adı burada doğru yazılmıştır : Leonardo Loredano.

³ Bartolomeo Contarini.

⁴ Aloisio Mocenigo.

اولماسين طلب ايلدوكى سببدين بنداخى قبول ايدوب دوستلغى مقرر قلوب بو عهدنامه همايونى ويروب ايمان مغلظه ايله يمىن ايدرم كه يبرى و كوكى يرادن پروردكار حقيچون مذكور ونديك دوژى ايله وساير بككلىله و انلرلوك ادملىله و انلره متعلق اولان يرلرلوك و ولايتلرلوك خلقى ايله و قلعهلىرى و برغوزلىرى ايله فى الجمله ايا مارقو سنجاغين كوترن كمسنهلىله و جميع آناره متعلق يرلرلىله ياشدن و قوريدن الآن اللرنده اولان ايللىرى و كونلرلىله شمديادك و شمديدن صكره اچلاجتى يرلىرى ايله كه كندو دين دشلرنندن آلمش اولالروالالر بنوم سنورمده اوليه و خراجكزارم اوليه و نقش اداسيله و اكا تابع اولان ادالريله ارامزده دوستلى و محبت و بارشلقق اولو بنوم ممالك محروسده اولان سنجاق بككلىلرندن و سوباشيلردن و تيمارارنلرندن فى الجمله بنوم خدام انجم احتشامدن هيچ احد بونلرلوك ولايتلرينه و قلعهلىرينه و برغوزلىرينه و آدملرينه ضرر و زيان يتشدرميهلر اكر بكا متعلق كمسنهلىلردن بونلرلوك ولايتلرينه و قلعهلىرينه و برغوزلىرينه و آدملرينه ضرر و زيان يتشدرلر ايسه اول ضررى و زيانى يرنه قويوب دخل ايدن كمسنهلىلرلوك حقندن كلورم آنلر داخى متكفل اولالر كه بنوم ايلمه و قلعهلرومه و آدملرومه انلرلوك بككلىلرندن و سپاهيلرندن و آدملرندن هيچ احد ضرر و زيان يتشدرميهلر اكر ضرر و زيان يتشدرلر ايسه اول ضررى و زيانى يرنه قويوب دخل ايدن كمسنهلىلرلوك حقارندن كلهلر و ذكر اولان بككلىلرلوك بازركانلرندن و ادملرندن فى الجمله سفر اهلى اولان كمسنهلىلى كه ونديك آدنه اولو بنم ممالك محروسمن ياشدن و قوريدن قادرغه ايله و كوكه ايله و غيرى كوچك كمى ايله اكر استانبوله و اكر غلطيه و طره بزونه و كفهيه فى الجمله بكا متعلق اولان يرلره نه وقت ديلرلر ايسه اكر بوغازوك ايچندن طاشندن اختيار ايدرلر ايسه نه وقت ديلر ايسه كلوب كيدهلر و بنوم ممالك محروسمن دريا يوزنه كيدن كميلرلوك و قادرغهلىلرلوك و طونانمهلىلرلوك و رنجبر كميلرندن اولسون بنوم اولسون دكيز يوزنده ونديك كميلرينه بولشورلر ايسه بربرينه دوستلى ايدوب ضرر و زيان اتميهلر ايدهلر ايسه اكر آدم و اسباب و اكر طوار زيانى در هر نه ايسه يرنه قونله همچنان انلرلوك كميللىرى و قادرغهلىلى و دونانمهلىلى دكيز يوزنده بنوم كميلرومه و ياخود رنجبر كميسنه بولوشورلر ايسه دوستلى اوزره كچهلر كيدهلر ضرر و زيان اتميهلر ايدهلر ايسه اكر آدم و اكر اسباب و اكر طوار زيانى در هر نه ايسه يرنه قويالر و بنوم ممالك محروسمن دونانمه كميلرم كه بريكا سفره كيده ونديكه متعلق يره اوليه ونديكوك دونانمهسى ايسم كندو حالنده دوستلى اوزره دوروب حركت اتميوب واروب كمسنيه معاونت ايلميه بنوم طونانمهلىرىم ضرر و زيان يتشمهسنه سبب اوليه و غير ولايتك حرامى پارچهلىرى و قادرغهلىرى و غيرى كميلره طوش كلدوكلىرى وقت ونديك كندو ادالرينه و ليمانلرينه و حصارلرينه صغوندرميه و طورغورميهلر و ازيق و برميهلر دوتمالرى ممكن ايسه دوتوب حقارندن كلهلر و الا منع ورد ايدهلر و همچنان بنداخى ادالرومه و ليمانلرومه كلان حرامى قادرغهلىرى و پارچهلىرى و قايقلىرى صغوندرمىم و طورغورمىم و ازيق و برمىم دوتماسى

ممکن ایسه دوتوب حقلرندن کلم و الا منع ورد ایدم و ونديکدن بر کمسنه کلوب بنوم ممالك محروسمه بر کمسنه ايله صاتو بازار اتسه اقبه سین تمام ادا ایلمدین حيله ایدوب قاقوب کیدرسه اول کمسنه بولنورسه که بنوم حکم هایونمله واروب طلب اولنه صاحبنه رزقن الیورهلر و بنوم ممالك محروسدن بر کمسنه واروب ونديکده بر کمسنه ايله صاتو بازار ایدوب اقبه سین تمام ادا اتمدین حيله ایدوب قاقوب کیدرسه که ثابت اولا بنداخى آلیویرم و ممالك محروسمه بر کمسنه بورج ادنسه و یاخود بر وجهله متهم اولسا داخی غیبت اتسه انکچون بر کنهسوز دوتلمیه و ونديک بکلرنه آنکچون تهمت اولنیه مکرکه آنلر وک مملکتلرینه واروب دوره همچنان بنداخى ايله ایدم و بایلوس کیمی دیلرسه کوندرهلر دیلرسه خورنده سی ايله کلوب محروسه قسطنطنیه ده اوچ یله قریب دوره اوچ یل تمام اولمدین کیده دیلرسه خورنده سوزکله مصلحت نه ایسه کوره اوچ [بیل] تمام اولمدین اول کیده آنک یرنه اول وجهله بری داخی کله و ونديکدن اسیر قچوب بنوم ممالك محروسه کلسه مسلمان اولورسه صاحبی کلیجک صاحبنه بیک اقبه ویرله صاحبی کلیموب وکیل کوندررسه اول بیک اقبه وکیل ویرله اکر کفری اوزره دوررلر ایسه اول اسیر عینی ايله ویرله همچنان بزدن قاقوب انلره واررسه انلر داخی بو وجهله ایدهلر و ونديک کیلری بنوم ممالك محروسه کلورکن مخالف روزکار ققوب اول کمی هلاک ایدرسه ندکلو آدم قورتلورسه ازاد اولا و طوارلری قورتلورسه صاحبلرینه ویرله قطعاً نزاع اولنیه اکر ممالك محروسدن اول طرفه بر کمی واررکن مخالف بیل ققوب اول کمی هلاک ایدرسه ندکلو آدم قورتلور ایسه آنلره دخل اولنیموب و طوارلری قورتلورسه صاحبلرینه ویرله قطعاً نزاع و تعلل اتمیهلر و ممالك محروسدن شول یرده قادرغه و قایقلار و غیرى کیلر دریا یوزینه ققوب کتدوکلری وقت که قپودانم انلروکله بیله اولیه مذکور کیلر وک رئیسلى محکم کفیلر ویرهلر که واروب ونديک مملکتنه ضرر و زیان اتمیهلر اکر کفیل ویرمدین کیده جک اولورلر ایسه مجرم وکنه کار اولالر حقلرندن کلنه اکر کفیل ویردیکدن صکره واروب ضرر و زیان یتشدرلر ایسه نه ضرر و زیان اولورسه کفیللری ویرهلر همچنان ونديک طرفندن دخى دریا یوزنه که کیلر چقه ونديک قپودانی بیله اولسه رئیسلى محکم کفیل ویردکدن صکره ممالك محروسه ضرر و زیان یتشدره جک اولورلر ایسه اول اولان ضررى و زیانی کفیللری ویرهلر اکر کفیل سوز کیدرلر ایسه کنه کار اولالر محکم حقلرندن کلهلر و ممالك محروسدن بر خراجکزار و یاخود بر عامل قاقوب ونديک متعلق یره انابولیه و غیر قلعهلره و ادالره واروب آنده تمکن اتسه قبول اولنیه واران آدمزه تعلل اتموب عینی ايله ویرهلر شویلکه بر کمسنه آدم اولدروب و یاخود اوغورلق ایدوب رزق ایلتهسه انابولیه و غیر ادالره کتسه اول کمسنه عینی ايله ویرهلر همچنان بنداخى ايله ایدم و ونديکلونک بری بری اراسنده نزاعلری اولسه بایلوسلری آنیلری موجب دکیه کمسنه دخل اتمیه و بایلوس اولانی آخروک بورجیچون بونده کمسنه دوتوب اودوتیه اما بایلوس آنى ونديک بکلرنه

بلدریچك ونديك بكلى دخی اكلمیوب بجد جوان كوندره لر و وندیکدن اینه بختیه و موره یه بر بازاركان كه كله غیری كمسنه بورجیچون آتی دوتوب انجتمیه لر و وندیکلو بازاركانی بروسه یه ویاخود غیری یره كتمك استسه بایلوسدن اجازت نامه المینجه كتمیه لر اكر تمرد ادوب اجازت نامه سوز كتمك استر ایسه سوباشی بایلوسه معاونت ایدوب قویو برمییه و وندیکدن كلن كمیلروك نفتیلری ممالك محروسده خدمته دوتلمیه نجه كلدیلرسه كمیلریله کیرو ایله كیده لر و وندیکدن كلوب تمکن ایدن كمسنه لر اولو اولسون و ارکن اولسون مادامكه كلوب كیدوب رنجبرك ایدوب بنوم ممالك محروسده تمکن ایدوب یرلشمیه اندن خراج طلب اولنیه و وندیکلونك بعض خراجكزار كافرلری ایله نزاعلری اولوب دعوی ادیچك وندیکلو شاهدلر اقامت ایدرلریمش خصما اولان بو یر كافرلرندن كركدر دیوب بونلره مضایقه و یروب ونديك كافرلری شهادتن قبول اتمز لیمش ایله اولسا جمله كفره ملت واحده اولدوغی سبیدن بیوردوم كه اكر انلروك كفره ایله منازعه سی اولوب اقامت شاهده احتیاج اولورسه كفره طایفه سندن قنغی صنفدن كه شاهد ایدوب شرع شریف نبوی مقتضاسنجه اثبات ایده لر قبول اولنه و وندیکلودن بر بازاركان ممالك محروسده یولده و ایزده ویا كویده باصیلوب رزقی آلنسه ویاخود باصلدوقده بازاركان دپلنمش اولسه ویاخود غایب اولسه وارثی ویاخود وکیلی كلورسه شرعه كوریلوب حق یرنه واره و وندیکلودن بر بازاركان ویا بر كمسنه بنوم ممالك محروسده وفات ایلسه آنوك متروكاته بیت المالحی قارشمیوب بایلوسلرینه تسلیم اولنه و مغرب مسلمانلرندن وسایر انلردن غیری یرلروك بازاركانلری كه بنوم ممالك محروسه بیع و شری ایلمك ایچون یاشدن و قوریدن كلملو اولیجاق كه ونديك حکم ایتدوکی یرلره اوغرایه عادتلری و قانونلری اوزره متاعلرینك رسومى الدقدن صكره مانع اولمیه لر ضرر و زیان یتشدرمییه لر ممالك محروسه نیجه دپلرلر ایسه كله لر و كیده لر كورفوزدن یوقارو بوغازده یوریان كیلر ونديك اولسون و غیر اولسون كه ونديكه تجارته واره لر و كله لر بزدن كمسنه آنلره مانع اولیه ضرر و زیان یتشدرمییه مكر كه یرامزلیق اتمش اولالر و زاكته اداسی كه هر یل آنكچون خزانه عامره ایچون بشیوز فلوری و یورولر ایدی ینه اول بشیوز فلوری بتمامه هر یل و یریلوب خزانه عامره تسلیم اولنه و مقدا دیار مصر چراكسه النده ایكن جزیره قبروسدن سال بسال سكز بیک فلوریه بدل قماش و خراج و یرمك عادتلری ایمش ایله اولسه حالیا دیار مصر دولت قاهره مقتضاسنجه کلیا فتح اولنوب سائر ممالك محروسدن واقع اولوب ذكر اولنان خراج یوجه پادشاهلغمه و یرلمه سی لازم اولمغین بیوردوم كه خراج مزبور قماش اولیوب هر یل سكز بیک نقد فرنکی فلوری اولوب محروسه استانبوله كوندروب خزانه عامره تسلیم ایده لر بو ذكر اولان عهد اوزره انلروك ایله دوستلغی قبول ایدوب ایمان مغلظه ایله یمین ایدرم كه یری و كوکی یرادن پروردكار حقیچون مادامكه آنلر عهدی و دوستلغی رعایت ایدوب عهده مخالف نسته صادر اولیه بندن داخی

خلاف عهد نسنه واقع اوليه شويله بلالرشبو عهدنامه همايون بزوم اولو پيغمبرومز حضرت رسالتك عليه افضل الصلوات و اكمل التحيات تاريخندن طقوز يوز يكرى اوچنجى ييلك شعبان آينك

Vesika: 131.

V. D. A. (T. V.) Sala Regina Margherita, Turchia Firmani¹, Seri 4 XXXVI. No : 6 (16-26 Mart 1535 = Evâsıt-ı Ramazan 941 “4 Mazzio 1535”)².

ÖZET : Sadrâzam İbrahim Paşa tarafından İrakeyn seferi sırasında Bağdat’tan Venedik dojunu gönderilen ve Akdenizde müşterek harekette bulunulmasını isteyen mektup.

³ مهر و پنجه

⁴ . . . عنایتی و مهر سپهر نبوت اختر برج فتوت پیشوای که زمرة انبیا مقتدای فرقه اصفیا محمد مصطفی نك صلى الله عليه و سلم معجزات كثيرة البرکاتی و درت یارنك که ابوبکر و عمر و عثمان و علی در رضوان الله تعالى عليهم اجمعین انلرك و جمیع اولیالرك ارواح فلاح اشباح لری مرافقتی ايله

سلطان سلیمان خان

سلطان السلاطین برهان الخواقین تاج بخش خسروان روی زمین ظل الله فی الارضین اق دکزك وقره دکزك وروم ایلی نك و اناسطولی نك و روم وقرمان ایالتلرینك و ولایت تاتارك⁵ و ذوالقادرینك و کوردستانك و اذربایجانك⁶ و شامك و حلبك و مصرك و سعید اعلی نك⁷ و قدس شریفك و مکه معظمه نك و مدینه منوره نك و جدنه نك و سایر دیار عربك و ممالك عجمك و شروانك و کیلانك⁸ و عراقینك و دارالسلام بغدادك و بصره نك و مشعشع⁹ و ارسك (?) و لورستانك¹⁰ خصوصنك و دیار مغربك و ممالك مشرقك و داخی نیجه مملكتلرك و دیارلرك سلطانی و پادشاهی بایزید خان اوغلی سلطان سلیم خان اوغلی¹¹ حضرتلرینك بن که قائم مقام سلطنت لشکرکش سامی مرتبت و وزیر اعظم جناب خلافت معتادی سرعسكر سلطان ابراهیم پاشایم¹² سز که افتخار الامراء الملة المسيحيه مختار الكبراء الطایفة العيسويه و نديك دوژی

¹ Vesika 95 te italyanca özeti daha önce kaydedilen ve orijinal nüshası Venedik devlet arşivi teşhir salonunda bulunan ahidnâme sadrâzam İbrahim Paşa tarafından İrakeyn seferi sırasında gönderilmiştir.

² İtalyanca not, 4 Mart tarihini göstermekte (Vesika 95) ise de sonda 27 Mart yazılmıştır.

³ İbrahim Paşa’nın mühür ve pençesi yan tarafta, adının hizâsındadır.

⁴ Başta birkaç kelime siliktir.

⁵ Kırım ve Nogay tatarları.

⁶ Tebriz kasedilmektedir.

⁷ Mısır bölgesinde geniş bir nâhiye.

⁸ Hazer denizi kıyılarında.

⁹ Basra bölgesinde bir hânedan.

¹⁰ İran’da bir bölge.

¹¹ Padişahın adı yukarıda yazılmıştır.

¹² İbrahim Paşa büyük kıt’ada yazılmıştır.

اندريه¹³ مکتوب و داد وصول بوليچاق معلوم اولا که شمدکي حالده حضرة صاحب قران زمين و زمانک استان عدالت اشيانه لرنه اولان قديمی مودت و اخلاص و اختصاصکوز اوزره حالیا مکتوبکوز کوندروب دریا يوزنه متعلق معلومکوز اولان بعض خبرلر اعلام ايلوب بعض دشمن کيلری دریاده اولوب فساد و شناعت ايلمکدن خالی اولدوقلرين اشدو ککوز سبیدن کندوکوزه متعلق نیجه دونما کيلرني دریا يوزنه چقاروب کوندردوکوز بلدرمش سز هر نه که اشارت اولمش ايسه دولتلو پادشاه عالم پناه حضرتلرينک عز حضور فائض النورلرينه عرض اولنوب علم شريفلری محیط اولدی ايمدی بو طرفده اولنان غزالردن استخبار اولنور ايسه معلوم اولا که عنایت بی غایت الهی و معجزات حضرت رسالت پناهی قرین احوال نصرت انعامز واقع اولوب کلیاً دیار عجمستان و عراق عرب خصوصاً دارالسلام بغداد جمله ولایتی و توابع و لواحق ايله فتح اولنوب ایچنه بکلربیکی و سنجاقبکلری و اتلو و یايا عسکر قونلوب محکم ضبط اولنوب قزلباش اوباش صاحب قران حضرتلرينک عساكر ظفر شانلرينک قلجی قورقوسندن صورته کلمیوب قاچوب کیدوب قدرتی و طاقی اولدوغی سبیدن خداوندکار کردون اقتدار حضرتلری یمن و اقبال و سعادت و اجلال ايله تختگاه سلطنت و مقرر سعادتلری اولان استانبول جانبنه مراجعت بیوروب عن قریب ایرشتمک اوزره در انشا الله الرحمن دریا يوزنه عظیم و اولویراق کوریلوب سفر همایون بو دفعه دریایه اولقی مقرر قلناغین حالیا جزایر بکلربیکی اولان خیرالدین پاشا قوللرنه باب سعادت مآبلری جانبنه کلمک امر اولنوب حکم شریف کوندرلمشدر کلیا دریا جانبنک حفظ و حراستی و جزایرک و کنارلرک ضبط و صیانتی مذکور خیرالدین پاشایه اصهرلنمشدر ايمدی دولتلو پادشاه عالم پناه حضرتلری سیزوک مابینکوزده اولان دوستلق و محبت کماکان مقرر اولوب عهدلری بر قرار سابق محققدر کرکدر که سیز دخی قديمی دوستلغکوز اوزره و عهدنامه موجبنه کندو کيلرکوزده اولان ادملرکوزده تنبيه و تأکید ایده سز که مشارالیه خیرالدین پاشا دریا يوزنه چقدقده سیزوک کيلرکوز داخی انلر ايله بیله اولوب یکدل و یکجهت اولوب دشمنه متعلق اولان حرامی و قورصان کيلرني اله کتورمک بابنده حسن اتفاق و اتحاد اوزره اولاسز و حالیا خیرالدین پاشا ايله اولان کيلردن غیری دریا يوزنه استانبولدن بر مقدار دونما کيلری چقارلق امر اولنوب اغریوز سنجاغی بکی محمد بک باش تعیین اولنوب کورلدى کرکدر که اول کيلر ايله داخی سیزوک ادملرکوز بیله اولوب حسن اتفاق اوزره حفظ و حراستده اهتمام ایلیر که دریا يوزنده امن و امان اولوب رنجبرلره ضرر و زیان ایرشملو اولیه و پادشاه عالم پناه حضرتلری ايله اولان دوستلق و عهد اوزره کرکدر که دایما دشمن جانبلرندن و سایر اطراف و جوانبندن صحیح اولان خبرلری اکسوک اتمیوب متصل استانه سعادت اشيانه لرنه اعلام ايلمکدن خالی اولیه سز تحریراً فی اواسط رمضان مبارک که بزم اولو

¹³ Andrea Gritti.

پیغمبرم محمد مصطفیٰ نك صلى الله عليه وسلم هجرتی تاریخندن كه عیسی پیغمبر علیه السلام تاریخنك مارتی اینك یكرمی یدنجی کونیدر¹⁴ مدینه بغدادده¹⁵ یازیلوب کوندردلی

¹⁴ 941 senesi ortaları 16-26 Marta rastladığı ve italyanca özetle de 4 Mart kaydedildiği cihetle bir zühul olsa gerektir.

¹⁵ İbrahim Paşa o sırada Padişah ve ordu ile Bağdat'ta bulunuyordu.

Vesika: 132.

V. D. A. (T. V.) Busta 3 II. 54.4 XLII. (Kasım 1555 = Zilhicce 962).

ÖZET : Risan iskelesine harbî tuz götürmekte iken tecâvüze uğrayan mukataat âmilllerinin zarar ve ziyanlarının tazmini ile müsebbiplerin cezalandırılmaları hakkında Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة الامراء العظام العيسويه اسوة الكبراء الفخام في ملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية صاحب اذبال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار ونديك دوژی¹ ختمت عواقبه بالخیر توقیع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاه که حالیا قدوة الامراء الکرام هرسلک سنجاغی بکی² دام علوه عتبه عالم پناههم مکتوب کوندروب نوه مقاطعانی عاملارندن محمد بن سلیمان و باقی شریکاری مال میرییه سعی و ترقی اولق ایچون بر مقدار حربی طوز کتوردب³ بهاسن رسان⁴ اسکله سنه کمی ایله الوب کیدرکن ناسنک⁵ نام قریه مقابله سنده خلاف قانون بارکیرلر و طوار و سایر اسباب ایله مملو بر حربی کمییه راست کلوب مذکور کینک رئیسنه سؤال اولنوب بو بارکیرلر و طوارلری و بونجه اسبابی باجنی و کمرکن ویرمدین حربی ولایتیه الوب کتمکه سزه کیم اذن و اجازت ویرمشدر دیو شرع شریفه دعوی ایلدو کزده وندیکه تابع قنور نام قلعه قادرغه سی اوزریمزه کلوب قتلیمزه قصد ایدوب طشرهیه مسلح کافر دوکوب بز داخی بو خوفدن کمومزدن چقوب ممالک محروسهیه تابع قرایه فرار ایدوب عقبمزدن اوق و توفنک اتوب بزى ماوسنک⁶ نام قریهیه داکن⁷ قووب بعده دوتوب کمومز ایچنده اولان اسبابی غارت و تاراج ایلوب و ذکر اولنان طوز بهاسی ایچون کتوردو کز میری نقد اقچه دن اون بیلک اقچه الوب و کمومزی مذکور قادرغه رئیسى اولان اتریو ولد صبو⁸ و ویراغنک (؟) قادرغه سیله لیانه کتوروب مقتضای شرع اوزره مزبور عامللری ایله عدول مسلمیندن بر نیجه کسنه مزبور قادرغه رئیسى شرعه دعوت ائدوکنده قاضی بنوم قادرغه کلوب دعوی کوز نه ایسه بونده استماع ایلسونلر بلکی سزى دوتماغه قرایه ادم دکوب اله کیرمیوب

¹ F. Venieri.

² Haydar Paşa (Hadım).

³ Savaş yapılan bölgelerden tuz getirtilip.

⁴ Risan.

⁵ Nasniç.

⁶ Değın, kadar.

⁷ Ettore veled-i Sabo ?

کوکزی الوب نوهیه کتوردوم صکره جوابنه داخی اقتدارم واردور بو دفعه قادرغه دن طشره
 چقمازین دیدکلرنده مسفوروں عاملار انده حاضر اولان مسلمانلری شاهد دوتوب کیرو محکمه یه
 کلوب بعده نوه دزداری و اعیانی و سایر یرار و متدین مسلمانلر ایله مذکرر عاملار اکی دفعه
 مذکور و یاخود وکیلن کتدرسؤن دیو شرعه دعوت ایلوب کلمکه اصلا اعتبار و اختیار
 اتمدوکین نوه قاضیسی مولانا محمد زید فضله عرض و یرمکین واقع حال اعلام اولندی دیو
 بلدرمش ایمدی بوندن سیزه عهدنامه همایونمز عنایت اولندقه جانینک رعایاسی اکر قوریده
 واکر دریاده امین و سالم اولوب ضرر و زیان ایرشمک مشروط اولشدر رعایایه و ممالک محروسه
 خسروانم خلقتنه دخل و تعدی اولتمه سی خصوصنده سزوک معرفتکز اولدوغی معلوم شریفمدر
 بواصل فساد ایدنلری بولدروب حقارندن کلوب حق نه ایسه یرینه قونمق سزوک عهدنامه
 همایونمز مقتضاسنجه عهده کوزه لازمدر بیوردوم که یوجه استانمز اولان و فور اخلاص
 و کمال اختصاصکز موجبنجه و عهدنامه همایونمز مستدعاسنجه اول فساد و شناغت ایدوب
 عهده مغایر کی بصوب و الوب و رزقلرین تالان ایدن رئیسی هر قنده ایسه بولدروب غارت
 اتدوکی اسباب و اقجه عهدنامه مستدعاسنجه اصحابنه رد ایدوب ایدنک کرکی کبی حقندن
 کلدره سن که سایر لرینه موجب عبرت اولوب سده سعادت مز اولان اخلاصکز مستحکم اولوب
 عهدنامه همایونمز مرعی اولدوغی مسموع اولغیله و اردین و صادرین فراغ بال ایله کار
 و کسپلرنده اولوب و اهل فسادک داخی عروقی قطع اولنوب فساد اقدام اتمزلر ایله اولسه
 بو خصوص محل اهتمادر مقید اولوب عهده مغایر فساد ایدن مفسدک بهر تقدیر حقندن کلنمه سی
 لازمدر خصوص قضیه یی تمام معلوم ایدنوب جزاسنی و یردوره سین و یرنده کورملک لازم اولورسه
 کندوسن و یاخود وکیلن محل نزاعه کندروب مقتضای شرع اوزره فصل خصومت اتدوردسن
 و بو خصوص نوجهله اولدوغین یزوب عتبه علیامزه بلدوره سز شویله بلاسر علامت شریفه اعتماد
 قلاسز تحریراً فی اواخر شهر ذی الحجه سنه اثنی و ستین و تسعمائه

بمقام قسطنطنیه المحروسه

Vesika: 133.

V. D. A. (T.V.) Busta 3 II. 37. 3 XXXIX. (Kasım 1548 = Şevval 955).

ÖZET : Kanunî Sultan Süleyman tarafından Tebriz seferi hakkında ve yapılan savaşlar ile alınan yerleri anlatan Venedik dojunu hitaben Haleb'den gönderilen nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة الامراء العظام العیسویه اسوة الکبراء الفخام فی ملة المسیحیه مصلح مصالح جماهیر
 الطایفة النصرانیة صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار وندیک دوژی¹

¹ F. Donato.

ختمت عواقبه بالخیر توقیع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه ولایت اعجامه و آلی اولان شاه روسیاه و شیاطین سپاه که ظلام ظلم و خلالی ایله دیار شرق الامال اولوب اهالی ولایتی اضلال اتمه سیله تمام اختلال کلوب دفع فساد وقع عنادی جمله واجباتدن أهم و ألزم اولمغین متوکلاً علی الله العزیز المتعال یمن اقبال و عساکر ظفر اتصال ایله قطع منازل و طی مراحل قلنوب ارض رومه نزول و قدوم اولندقدده امراء ولایت کورجستان آستان علی² المکان و شامخ البنیامندن استیمان ایلوب اطاعت و عبودیت اتمکین و قصر فلرنده اولان یرلری کندولره عنایت اولنوب شاه کمراه ضلالت پناه مرده³ مقهوره سیله جمعیت بلکه عساکر اسلام ظفر انجامله قتال وجداله نیت ایلدوکی استماع اولماغین عنایت حضرت خالق الکویننه توکل و معجزات سید الثقلیننه توسل اولنوب اوزرنه توجه متوجه اولندقدده ارجیش⁴ و ملازکیرد⁵ نام قلعه لرنده اولان ملاحده یه خوف و خشیت و هیبت و وحشت دوشماکین غیبت ایدوب مزبوران قلعه لر ملحقات ممالک محمیهدن اولوب قرمان و ارض روم بکار بکیلری عسکر لر یله و بعض بکار عسکر ایله دیاربکر سرحدنده اولان قلعه وان محاصره سنه ایصال اولنوب بنداخنی وزراء عظام دامت معالیم و قپوم خلقی و روم ایلی و اناتولی و دیاربکر و روم و ذولقادرلو بکار بکیلری و عسکرلری تمام عسکر یله یوریوب دیار ازربایجانندن مرند⁶ نام قصبه قرینده ملاحده معانده دن بعض بکار بر قاج بیک ملحد ایله عسکر اسلامه ضرر قصدنده اولدقلری اجلدن عساکر نصرت ائردن بعض غازیلر ملاقی اولوب مقابله اولندقدده جنک عظیم اولوب خیلی قزلباش قلیجندن کچوب سنجاقلری النوب بقیة السیوف اولان فضة بی تنک و عار بی اختیار تارمار اولوب صیت و صدای صولت عسکر شاه مقهورک کوش ضلالت مقرنه وصول بولدقدده قراره مجالی اولیوب بوادی و جباله ضرار اختیار ایدوب مقهور مزبورک مقر شقاوت ریزی اولان تبریزه کلندکده نام و نشانی ظاهر و هویدا اولیوب وجودی و عدمی علی السؤا اولماغین سعادت و اجلال و رفاهیت حال ایله قلعه وان اوزرنه مراجعت و عودت اولنوب تبریزدن اون برنجی منزله ماه مبارک رجب المرجبک طقوزنجی کونی⁷ قلعه مزبوره اوزرنه کلنوب سکز کون کیجه سیله دوکلوب قلعه دن رخنه لر آچلوب یوریش صددنده ایکن قلعه مزبوره ده اولان طایفه مقهوره نهایت اضطرارلرندن استیمان اتدوکلری اجلدن امان همایونم احسان اولنوب قلعه مزبوره بعنایة الله الملک المنان فتح اولنوب توابعی ولوا حتی ایله مستقل بکار بکیلک اولوب و قلعه مزبوره قرینده قلعه امق⁸ نام حصن حصین داخی فتح اولنوب وان بکار بکیلکی خزانه عامرم دفتر داری اسکندر دام اقباله یه توجیه اولنوب سنجاقبکلرندن و سایر عساکر ظفر مائردن قوللرم قونلوب و مزبور ارجیش مستقل سنجاق اولوب واندن مراجعت اولنوب مبارک [ک] ماه شعبانک یکریمی بشنجی کونی⁹ محروسه آمده¹⁰ کلنوب مقدما ارض رومه کلندوکی خبری ولایت شروانه¹¹ واردوقده شاه مقهورک شروانده اولان اوغلی¹² فرار

² Erciş ve Malazkird.⁶ 29.IX.1548.³ Merend (Azerbaycan).⁷ Diyarbakır.⁴ 14.VIII.1548⁸ Şirvan.⁵ ?⁹ Başaçuq.

ایدوب مقدما استانهٔ سعادتہ عبودیت ایدوب کفه جانبندن ارسال اولنان برهان علی سلطان¹⁰ ولایت مزبورین ضبط ایدوب اہالی ولایت شیروان اول طایفہ بدنہادک فتنہ و فسادندن خلاص و نجات بولوب بن سعادت و اقبال ایله آمده ایکن مقدما استانہ سعادت مابمہ اطاعت ایدن کوردستان حاکمی شاہ رستم¹¹ و قرنداش قزلباش مقہور اولکاسن ہمدانہ¹² دکن واروب یاقوب یقوب اولوسارین سوروب ولایت بغدادہ کتوروب و کرکوک بکی باش اچوق¹³ بداق¹⁴ و غازی قران اوغلی¹⁵ تبریزہ ایکی منزل قالنجہ نہب و یغما و احراق ایدوب بعض قلعه سن الوب یرہ برابر ایدوب بی نہایہ قزلباش قلعجدن کچوروب یرارلرینک سرب سعادتلرین سدہ سعادتہ کوندروب و اندہ قونلان بکلردن و عسکرلردن بعض داخی الغار ایدوب ملاحدہ دن خیلی کمسنہ یی طعمہ شمشیر ایدوب مملکتی یغما و تالان ایدوب جناب امارت مآب شاہ القاس¹⁶ دامت معالیہ داخی بر مقدار عسکر ایله شاہ مقہورک اوردوی ہزیمت جوینی ازرنہ اصفہان¹⁷ و غزوین¹⁸ طرفلرنہ کوندربولو مشار الیہ داخی اول یرلری یاقوب یقوب غارت و خسارت اتمکدہ اولوب بارکاہ حقندن مأمولدر کہ ملحد مردود فرار ایدوب مختفی اولماغلہ خلاص اولمایوب شرارہ شرو شوری صحیفہ روی زمیندن منطفی اولا حالیا ایام شتا و ہنکام سرما قریب اولماغین مبارک ماہ شوالک یدنجی کونندہ¹⁹ محروسہ امددن کوچلوب اون درت منزلدہ²⁰ مبارک شوالک یکرمی اوچنجی کونی²¹ محروسہ حلبہ نزول اولنوب مقرر سعادتہ جانبنہ متوجہ اولندی بوفتوحات جلیلہ نک اخبار و اشعار مورث نہت بی شمار اولماغین تبلیغی ایچون درکاہ معلام چاوشلرندن فرہاد زید قدرہ تعیین اولنوب ارسال اولندی ان شاء اللہ الاعز واروب واصل اولدقدہ شنلکلر و شادیلقلر ایدوب دوام دولت ہمایونمہ متعلق اولان امورہ دقیقہ فوت ایلمیہ سز شویله بلاسز علامت شریفہ اعتماد قلاسز تحریر آ فی اواخر شہر شوال المکرم سنہ خمس و خمسن و تسعمائہ

بیورت محمیہ حلب

¹⁰ Safevî valilerinden

¹⁴ Budak.

¹⁸ Gazvin.

¹¹ Şah Rüstem

¹⁵ Gazikıran-oğlu.

¹⁹ 9 Kasım 1548.

¹² Hemedan

¹⁶ Elkas Mirza.

²⁰ Diyarbakır - Halep arası konaklar

¹³ Başaçuk

¹⁷ Isfahan.

²¹ 25 Kasım 1548.

Vesika : 134.

V. D. A. (T.V.) Busta 3 II. 6. 3 XXXIV. (Eylül-Ekim 1544 = Evâsıt-ı Recep 951).

ÖZET : Venedik balyosu Vincenzo Zancani'nin İstanbul'da öldüğü, yerine birisinin gönderilmesi, 1540 antlaşması gereğince taahhüt edilen 300.000 sikke altundan ödenmeyen 75.000 altunun acele irsali hakkında Venedik dojunu nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء العظام العيسويه اسوة كبراء الفخام في ملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية صاحب اذبال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار ونديك دوژی¹ ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه كه حاليا سدة سعادتده اولان بايلوسك وچنچوختپانی² باراده الله تعالى فوت اولوب يرنه بايلوس داخی تعیین اولنقى لازم اولمغين كركدر كه حكم شريف واجب الاتباعم وصول بوليجاق مذکور بايلوسك يرنه براخر بايلوس داخی تعیین ايدوب تعجیلا سدة سعادتده ارسال ايليه سز وبوندان اول سكا معاهدة همايونم ورلدكده مقرر اولان اوچيوز بيك سكه كسيم التوندن شمديه دكين خزينه عامرهمه اكيوز يكرى بش بيك التون واصل اولوب باقى يتمش بيش بيك التون قالوب وعده سى كچالى خيلى مدت اولوب معجلاً كلوب واصل اوله سى مهم ولازم اولمشدر بودفعه تأخير اولنغيوب كوندرلاجك يكي بايلوسيله ذكر اولنان التونى داخی بيقصور بيله ارسال ايليه سز وهم مقدما مرحوم ومغفور بابام سلطان سليم خان طاب ثراه قوه قاهره ايله محروسه مصرى فتح ايلدكده قبروس خراجندن چراكيسه³ ويرجكلگز اشرفيه لردن⁴ يدى بيك يتمش سكه اشرفيه قالوب بالفعل خزينه عامرم دفترلرنده مسطور ومقيددر اندن غيرى جزيره مزبوره خراجندن طقوز يوز يكرى اوچ سنه سندن طقوز يوز قرق طقوز سنه سنه كلنجه يدى يلك خراجى الى التى بيك فلوريدر عتبه عليام ايله معادات اوزره اولندوغى زمانك اوچ ييللق يكرى دورت بيك فلورىسى اشغا وارلدقندن صكره سكز بيك التون داخی تسليم اولنوب يكرى دورت بيك فلورى باقى قالمشدر وطقوز يوز الى يلنك خراجندن داخی سكز بيك فلورى اولوب خزينه همايونمه كلوب واصل اولميوپ جمعاً قبروس خراجندن الى التى بيك⁵ فلورى ويدى بيك يتمش بر⁶ اشرفيه باقى قالمشدر وزاكنه جزيره سى خراجندن داخی قترات⁷ زمانندن مقدم طقوز يوز قرق برجماذى الاخرندن⁸ طقرز يوز قرق اوچ رجبي⁸ اينه كلنجه اكى ييللق خراجندن بيك سكه التون قالمشدر ذكر اولنان التونلرى داخی اصلاً وقطعاً اكندرميوپ مذکور يكي بايلوسيله بيقصور خزينه

¹ C. Lando.

⁴ Melik Eşref adına kesilen sikke.

⁷ 1537-1540 devresi.

² Vincenzo Zancani.

⁵ 56000 flori bakiyye yekûnu.

⁸ Kasım 1534 — Kasım 1536.

³ Memlûk sultanları.

⁶ 7071

عامرمة ارسال ايليه سز بو بابده فتح خاقانیدن برو اولان تمسک لركزی هر نه قدر وار ايسه بایلوسله بیله کوندره سز که بودفعه حسابلشیلوب خاصه همایونمده اجغ اولان التوندن باقی نسنه قالمیوب جمله سی واصل اولا بو خصوص ایچون بر دفعه داخی حکم همایونمز کوندرمللو اولمیوب ذکر اولنان التونلرک بیتقصور جمله سن کوندره سز تحریراً فی اواسط شهر رجب المرجب سنه احدی وخمسن وتسعمایه

بمقام دار السلطنة العلیه قسطنطنیه

Vesika: 135.

V. D. A. (T.V.) Busta 3 II. 25, 3 XXXVI. (Nisan 1546 = Safer 953).

ÖZET : 1540 antlaşmasında adı geçen Velin kalesinin evvelce fethedilmiş kalelerden bulunması sebebiyle Kilis sancak beyine teslim ettirilme.ine dair Venedik dojunu nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء العظام العيسويه اسوة كبراء الفخام في ملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار ونديك دوژی¹ ختمت عواقبه بالخیر توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولا که بوندن اقدم مزید عنایت شاهانمندن سکا عهد شریفم ویرلدکه عهدنامه همایونمده موقوف قونلان قلعه لردن ولن² نام قلعه نك احوالی صکره دن حکم همایونم موجبنجه سنوك وکیلک مواجهه سنده تفتیش اولندقه عداوت ایامنده فتح اولندوغی ثابت وظاهر اولساغین قلعه مزبوره خاصه همایونم جانبندن ضبط اولنق فرمان اولنوب بوجانبه تسلیم اولنق ایچون سکا داخی مفصل حکم شریفم کوندرلمشدی حالیا کلیس سنجاغی بکی قدوة امراء الکرام عبدی³ دام علوه درکاه معلامه مکتوب کوندروب قلعه مزبوریه واروب امر همایونم موجبنجه اچنه آدم قیوب ضبط ایلمک استدکه سنوك جانبکدن ایچنده اولان کمسنه لر نزاع ایلیم بیزه ونديك دوژی جانبندن اصهرلنماینجه قلعه یی ویرمکه قادر دکلز دیو جواب ویروب قلعه یی ویرمدوکلرین اعلام ایلمش ایمدی اول امر همایونم کماکان مقرر در قلعه مزبوره توابعی ولوا حق ایله و حدود و سنوری ایچنده واقع اولان قشتلر یله ویرلری ایله کلیاً خاصه همایونمه تابع اولشدر اول بابده کمسنه نك دخلی و نزاعی یوقدر سابقا سکا آستانه سعادتندن مهر شریفمله کوندرلن مفصل حکم شریفمده داخی آدمک کوندروب تعجیلاً قلعه یی تسلیم ایلیم سز دیو امر اولنشن در تأخیر و تراخی اولنق اصلاً جایز اولمیوب سکا ویریلن عهد همایونم مقتضاسنجه قلعه مزبوره معجلاً خاصه شریفم جانبنه تسلیم اولنق مهم

¹ F. Donato.

² Velin.

³ Abdi Bey.

ولازم در کرکدر که بو دفعه درگاه معلام چاوشلرندن قدوة الاماثل فرهاد زید قدره واروب وصول بوليجاق اصلا تأخيرا وتوقف ايلمیوب بوخصوص ایچون کندو جانبکدن آدم کوندروب معجلاً قلعه مزبوره بی امر سابقم اوزره حدود وسنوری وتوابعی ولوا حتی ايله وایچنده اولان یراقلری وقلعهیه متعلق آلات واسبابدریله مشار الیه کلیس سنجاغی بکنه تسلیم ایلیمه سز آستانه سعادت جانبنه اولان عهده مخالف اصلا آدم لکردن کمسنیه نزاع اتدرمیه سز شویله بلاسز تحریراً فی اواخر شهر صفر المظفر سنه ثلث وخمسين وتسعمایه

بیورت قصبة بابا اسکيسی⁴

⁴ Babaeski.

Vesika: 136.

V. D. A. (T.V.) Busta 3 X. 4 X. Serie II. (Busta 11 Fasc. 67) (Temmuz 1535 = Muharrem 942).

ÖZET : Irakeyn seferi esnasında Kanunî Sultan Süleyman tarafından Tebriz'de iken bu seferin harekâtı ve fethedilen yerlere dair Venedik dojunu gönderilen fetihnâme.

طغرا

قدوة الامراء الملة المسيحية عمدة الكبراء الطائفة العيسويه ونديك دوژی اندريه¹ توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه بوندن اقدم جناب وزارت مآب صدارت نقاب دولت انتساب سعادت اكتساب واسطة عقد الدولة الابديه رابطة عقد السعادة السرمديه قايد جيوش الاسلام صاحب العز والاحتشام الصارم الصمصام ضرغام بلنك انتقام اصف الزمان ملاذ اهل ايمان حجة الرحمن على انسان مظهر عواطف الله تعالى مصدر الطاف بي انتها الذي تلاء الارض وجناب دولته نور الهدى وبين مرافق سعادته شمس الاعتلا الغازى فى سبيل الله المجاهد لوجه الله المحفوف بصنوف لطايف عواطف الملك الاعلى مبارز الدولة والدين فى الدنيا نظام الملك قايم مقام سلطنت لشكر كش سامى مرتبت ووزير اعظم جناب خلافت منعم (؟) سرعسكر سلطان ابراهيم پاشا ادام الله تعالى معاليه فرمان شريفم اوزره بعض عسكر نصرت ماثرم ايله عجم ولايتنه سفر ايدوب قزلباش مقهورك حدودنه داخل اولوب تختى اولان تبريز شهرنى ومملكتنك نامدار قلعه لرنى فتح ايليوب ايچنه ادمار قيوب ضبط اتدوكده شاه محذول داخى مشار الیه ايله مقابله اتمك سوداسنه ويا خراساندن عسكر چكوب قزوین نام شهره كلدوكنده بنداخى سعادت واقبال ولشكر دريا مثال ايله يوريوب تبريزدن ايلرو اوجان² نام صحرايه ايرشوب مشار الیه

¹ Andrea Gritti.

² Ocan yaylası (Avcı).

سر عسکر سلطان ایله اولان لشکره ملاقی اولوب شاه مقهورک اوزرینه توجه همایون اولندقدہ خشیت شمشیر مبارزیندن قراره قدرت کتورمایوب مشار ایله سر عسکر سلطان ادام الله معالیه نیک اوکندن قاچوب جبه خانه سن وتجللاتن دوکوب درگزین³ و همدان⁴ شهرلرینه دکین نجه کونلر قونوب بو ائئاده داخی قیش ایامی ایرشمکین بغداد تختنه عزیمت اولنش ایدی ایله اولسه مشار ایله سر عسکر سلطان عسکر منصورک اوکنجه یوریوب اوزرینه واردقدہ حق جلّ و علانک عون و عنایتی ایله بغداد تختین داخی فتح ایدوب ایچنه سنجاق همایونم دیکوب عقبنجه بنداخی عزّ و اقبال ایله یوریوب محروسه مزبورهیه وصول بولوب سعادتله بو قیشی انده قشایوب اول جانبدرده آسوده اولان حضرت علی کرم الله وجهه و امام حسین رضی الله عنه و سایر اولیاء کبار و مشایخ بزرگوارک مزار شریفلرین زیارت اولنوب کلتیا بغداده متعلق اولان قلعه لر و شهرلر ضبط اولنوب انلردن غیری بصره ولایتی و مشعشعه⁵ و سوران⁶ و کلهرستان⁷ ولایتلری داخی عموماً قلعه لری و شهرلری ایله فتح و ضبط اولنوب بغداد تختنه بکلربکی قوللرمدن بری بکلربکی دیکلوب⁸ و بریر سنجاقبکیار تعیین اولنوب ضبط اولنش در بو ائئاده قیش هنکامی اولوب بغداد طرفلرینک یوللاری قیش کسوب منسد ایلدکده شاه مقهور مشار ایله سر عسکر سلطانک مقدما فتح اندوکی قلعه لردن وان قلعه سن الحاق سوداسنه خیال باطل ایدوب عسکری ایله واروب برقاچ آی محاصره اتدکده ایچنه قونلان دلیران ظفر آمال و مبارزان نصرت احوال شاه بدفعال ایله هرکاه محکم جنک و قتال ایدوب قلعه ویرمیوب مومی ایله سر عسکر سلطان ادام الله اقباله قلعه مزبورهیه مقدما حسن تدبیر و فراستی مقتضاسنجه اوزرینه واردوغی کبی فتح ایلمش ایدی شاه مقهور جمله عسکری ایله واروب اوچ آی مقداری جنک ایدوب ینه التمایوب اولانجه عسکرینک یرارلری داخی قلیجدان کچوب مشار ایله سر عسکر سلطان بو خصوصی استماع اتدکده بغداددن چقوب اوزرنه یوریوب بنداخی عز و اجلال ایله عقبنجه عزیمت همایون ایدوب مومی الیهک اول طرفه توجهندن شاه محذول خبردار اولیجاق قلعه اوزرندن قالقوب مأیوس و منهزم دونوب مذکور اوجان صحراسنه قونوب جمعیت ایدوب مومی ایله سر عسکر سلطان دامت معالیه داخی عسکر منصورمک اوکنجه شاهک اوزرنه یوریوب عقبنجه بنداخی خان شریفمله توجه همایون ایلدوکنده صیت سطوت صاحب قرانیدن طایفه خایفه نیک قلوب مغلوبلرینه خشیت و هراس غلبه ایدوب مشار ایله مقابله ایدمیوب محل مزبوردن لشکر مکسور ایله قالقوب نجه منزل ایلر و قاچدقدن صکره الحیلرین کوندروب انواع تذلل و انکسار ایله مشار ایله سر عسکر ملک دامنه التجا ایلوب مشار ایله داخی پایه سریرمه عرض ایدوب تضرع و استدعا ایلمکین شاه محذوله امان شریفم ویریلوب حق سبحانه و تعالی نیک عنایت فتوح بختاری ایله تبریز و بغداد تختلری توابعلریله و عراق عرب و عراق عجم داخی جمله قلاع و بلادی ایله و شروان و کیلان مملکتلری فتح و ضبط اولنوب

³ Dergüzin.⁴ Hemedan.⁵ Muşas'a' eyaleti (Basra).⁶ Sûran.⁷ Gülheristan.⁸ Nasp edilip.

بو طرفار تمام رضای شریفم اوزره اتمامه ایرشمکین حالیا دولت واقبال ایله مظفر ومنصور مقرر سلطنتم دارالخلافه محروسه قسطنطنیهیه عودت ومراجعت همایون اولندی شوایله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اوایل شهر محرم الحرام سنه اثنی واربعین وتسعمائه بیورت محمیه تبریز

Vesika : 137.

V. D. A. (T.V.) Busta 3 XIV. 13. 3 XXXIII. (Ekim 1543 = Recep 950).

ÖZET : 1543 Avusturya seferinden dönüş sırasında Kanunî Sultan Süleyman tarafından, fethedilen kaleler ve geçen olaylar hakkında Venedik Dojuna gönderilen fetihnâme-i hümayun.

طغرا

افتخار امراء العظام العيسويه مختار كبراء الفخام في الملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار ونديك دوژی¹ ختمت عواقبه بالخیر توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاً كه طایفه كفاردن نمچه² والامان قرالی اولان فرندوش³ نام پلید طغیانده مصر اولوب شمشیر ظفر تأثیرمله فتح ایلدوكم انكروس ولایتنك⁴ حدودنه دخل ایلمکدن خالی اولمیوب مقدما اول ولایت یانوش قراله⁵ احسان اولنمش ایدی مرقومك وفاقی زماننده⁶ مزبور بی دین فرصت بولوب⁷ ضبط ایلوب ایچنه یراق وعسکر قویوب آنده اولان مبارزان ظفر آیین ایله جنك ایلدوکنده عنایت حق ایله کروه لیام سیوف غزات اولملاردی سرم⁸ جزیره سنده اولان والپوه⁹ نام قلعه سنك مقدما فتح اولنمنسه فرمان قضا جریانم صادر اولوب قدوة الامراء الکرام پوژاغه¹⁰ سنجاغی بکی مراد¹¹ دام عزه یه امر ایلوب بر مقدار عسکرله اوزرنه واروب مباشرته ایکن روم ایلی بکیسی احمد پاشا¹² دامت معالیه داخی کلیا روم ایلی عسکری ایله ارسال اولنوب بنداخی سعادت واقبال ایله محروسه بلغراد ووصول بولوب قلعه بکودلن¹³ جوارنده صاوه صوبی اوزنده فرمان شریفمله بنا اولنان جسردن سرمه عبور ایدوب قلعه مزبوره استخلاصنه مأمور اولان جند مقصور طش حصارنی فتح ایلملشر رایات سعادت ایاتمله اوزرنه وارلدوغی کبی اصحاب جحیمه خشیت مستولی اولمغین استپان ایدوب قلعه تسلیم ایلدیلر قاضی ودزار تعیین اولندقدن صکره سعادت ایله کوچلوب دراوه¹⁵ اوزرنه چکلان جسردن زمین انکروسه مرور اولندوقده قلعه شقلوش¹⁶ که سابقا واقع

¹ C. Lando.

² Avustury.

³ Ferdinand.

⁴ Macaristan ve özellikle Budin eyaleti.

⁵ Zápolyai János.

⁶ 1540 yılında.

⁷ Okunamıyan birkaç kelime.

⁸ Sirmiyе (Sirmium).

⁹ Valpo.

¹⁰ Pozsega.

¹¹ Murad Bey.

¹² Sonradan sadrâzam, Kara Ahmed Paşa, ölüm 1555.

¹³ Bögürdelen.

¹⁴ Sava nehri.

¹⁵ Drava nehri.

¹⁶ Siklós.

اولان غزالرمده اهالیسی عتبه علیامه اطاعت ایدوب یانوش قراله احسان اولنمش ایدی صکره دن بر طریقله لعین مزبور الیه دوشوب استخلاص ایچون اوزرینه قولندقدده بر جانبنه وزیر محمد پاشا¹⁷ دامت معالیه ایله اناطولی بکلربکیسی ابراهیم¹⁸ دام اقباله و اناطولی بکلری و یکیچریلر کتخداسی¹⁹ بر مقدار یکیچری ایله قول تعیین اولنوب و بر جانبنه داخی وزیر خسرو پاشا²⁰ دامت معالیه ایله روم ایلی بکلربکیسی احمد پاشا دام اقباله و یکیچریلر اگاسی²¹ یکبچری قوللرمله و سایر روم ایلی عسکرلیه تعیین اولنوب قلعه قوشادوب کفار خاکساره اضطراب دوشوب طشره حصارینی قویوب ایچرویه تحصن ایدوب جنکه اقدام ایدیچک قلعه لری زیروزبر قلندقدده استیمان ایدوب سنه خمسین و تسعمائه ربیع الاخرینک دردنجی کونی²² مفتاحلرین تسلیم ایلدیار توابعی ایله فتح اولنوب اکا داخی قاضی و دزدار تعیین اولنوب اول جوانبنده اولان معظم قلعه لرندن پچوی²³ و ساز²⁴ و مالوار²⁵ نام قلعه لری داخی آلتوب فتحلر میسر اولدقدن صکره بودون²⁶ جانلرینه توجه همایون ایدوب و دونامه کیلرم داخی ایرشوب ساحه بدون رایات فتح مقرونمله مستسعد اولیجاق معظمات قلاع انکروسدن استورغوم²⁷ که یانوش قرال تصرفنده ایکن محذول مزبور الیه دوشوب دروننده مبالغه کفار خاکسارله مالآمال ایلمش ماه ربیع الاخرک یکرمی اوچنجی کونی²⁸ اوزرنه واریلوب بر جانبنه مشار الیه وزیر محمد پاشا دامت معالیه و اناطولی بکلربکیسی ابراهیم دام اقباله کلیا اناطولی بکلری و عسکرلریله و سکبانلرم باشی بعض یکیچری قوللرمله قول تعیین اولنوب و بر جانبنه روم ایلی عسکرلیه روم ایلی بکلربکیسی و یکیچریلرم اگاسنه یکیچری قوللرمله قول ویرلوب و بر جانبنه بدون بکلربکیسی محمد²⁹ دام اقباله بکیلکنه متعلق اولان سنجاقبکلری و عسکرلریله قول تعیین اولنوب و بر طرفنه داخی بوسنه سنجاقی بکی اولان بیک دام علاوه ویریلوب قوری جانبندن اطراقی احاطه اولنوب و کیلردن داخی طویلر چقاریلوب یکیچری قوللرم مترسلر یاپوب جنکه اغاز ایدوب دیوارلری و حصار ایچنده اولان کلیسالری و اولری و سرایلری تمام یقلدقدده جانلرینه اماندن غیری درمان ملاحظه اتمیوب استیمان ایدوب ماه مبارک جمادی الاولک یدنجی کونی³⁰ مفتاحلرین کتوروب تسلیم ایلدیلر اکا داخی قاضی و دزدار نصب اولنوب حصار اری قوللوب آندن صکره مذکور قرالک و قرنداشی اولان قارلو³¹ نام پلیدک احوالی تتبع اولنوب حیاتی و مماتی معلوم اولمامغین عنان عزیمت خیر خاتم استولنی بلغراد³² قلعه سی جانبنه منصرف قلندی قلعه مزبوره مشاهیر حصون کفاردن اولوب انکروس قرالارینک مدفنلری ایدی³³ متوکلاً علی الله العزیز المتعال اوزرنه توجه همایون اولنوب ماه جمادی الاولک اون بشنجی کونی³⁴ تاتا³⁵ نام بر قلعه سنه داخی اوغرایوب اهالیسی استیمان ایلمکین اولاد و ازواج ایله ازآد قلنوب قلعه

¹⁷ Sofu Mehmed Paşa, ölümü 1551.

²⁰ İkinci Vezir Deli Husrev Paşa,

²³ Peçuy, (Pécs).

²⁶ Temmuz.

²⁸ 8 Ağustos 1543.

³³ Arpád sülâlesi krallarının mezarları.

¹⁸ İbrahim Paşa.

²¹ Ferhad Ağa (Paşa).

²⁵ Malovár.

²⁹ Mehmed Paşa (Budin Beylerbeyi, Yahyâ Paşa-zâde, ölümü 1551).

³¹ Charles Quint.

³⁴ 16 Ağustos 1543.

¹⁹ ?

²² 7 Temmuz 1543.

²⁶ Budin.

²⁷ Esztergom.

³² Székesfehérvár.

³⁵ Táta.

مزبوره يقلوب خاكة برابر اولندی محل مزبوردن کوچلوب استولنی بلغراد صخراسنه نزول اولندی و اناطولی عسکری داخی کمیلردن طویلرم کتورمکه تعیین اولنشیدی کلندوکی کبی مومی الیه وزیرم محمد پاشا و اناطولی بکاریلہ بکلربکیسی ویکچییرلم اغاسی دام علوه ویکچییری قوللارمله قول ویرلوب و بر جانبنه داخی وزیرم خسرو پاشا دامت معالیه ایله روم ایلی بکلربکیسی و سکیانلرم باشی دام مجدهیه بعض ویکچییری قوللارمله قول تعیین اولنوب اطراف جوانبدن طویلر قوریلوب و خرق زمین اولنوب لیل و نهار جنک اولنوب و کولنکلرله واروشنک دیوارلرین قازوب و خندقلرین طولدروب ماه مبارک جمادی الآخرک اکنجی کونی³⁶ امر شریفمله سحر دن قوللوب لشکر ظفر پیکرمله جنود شیاطین جنک عظیم ایدوب آخر الامر عسکر اسلام غالب کروه شیاطین مقهور اولوب غازیلر شمشیر ظفر تأثیرله اول مکروهلری طعمه سیوف ایلیوب قلعه قپوسنه دکین میدان واروشی لاشه کفار ایله مالآمال ایلدیلر قلعهده محصور اولان کفار بو حالت قیامت اثر دن مضطر اولوب یارنداسی کون درکاه مرام بخشمدن استیمان ایدوب قلعه مفتاحلرین کتورب تسلیم ایلدیلر اول داخی مضبوط و مسخر اولوب مقر اصنام و اوتان اولان معبدلری مساجد و جوامع قلندی الحمد لله و المنه جناب جلالت باری فتوحات کلیه لره میسر اولوب بو ائثاده قرال نحوست احوالک حیوت و مماتی معلوم اولیوب مملکتلری آتش سوزانله یاقلوب یقلوب انواع حصول امال ایله مقر خلاقم جانبنه مراجعت همایون ایدوب سعادت و اقبال ایله سمندره³⁷ نزول اجلال اولندی ایله اولسه بو اخبار مسرت ائاری تبشیر و اعلام ایلمک ایچون درکاه معلوم چاوشلرندن قدوة الامثال و الاقران مراد زید قدره ارسال اولندی ان شا الله الاعز واروب تبلیغ ایدیچک شنلکلر و شادیلقلر ایلیه سز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواسط شهر رجب المرجب سنه خمسین و تسعمائه بیورت قلعه سمندره³⁸

³⁶ 2 Ekim 1543.

³⁷ Semendre (Semedrov).

³⁸ Budin seferinden dönüşte durak yeri.

Vesika: 138.

V. D. A. (T.V.) Busta 3 VI. 19. 1 XXII. (Eylül 1541 = Cumad II. 948).

ÖZET : Kanunî Sultan Süleyman'ın, 1541 Macaristan seferi ve Budin'in memâlik-i Osmâniyeye ilhakı ile ilgili olarak Venedik Dojuna, avdette Ösek'den Murad Çavuş ile gönderdiği nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء العظام العيسويه اسوة كبراء الفخام في ملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية ونديك دوژی¹ هدا الله تعالى توقيع رفيع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاه که

¹ C. Lando.

سابقا عنایت حضرت واهب الامال قرین حال اولوب شمشیر ظفر نوال ایله فتح اتدوم انکروس ولایتک دارالملکی اولان بدون تختی که اول زمانده ممالک اسلامیه دن بعید وضبطی عسیر اولوب یانوش² قرال خراجیه التزام اتمکین مزید عاطفتمدن انکروس قرالغی مزبوره توجیه اولنوب انوک وفاتندن³ صکره اوغلی⁴ استفان قراله احسان ایلمش ایدوم انکروس مملکتی ایله هم جوار اولان نمچه قرالی⁵ فردناندوش⁶ نام بی دین که لعین کفر آیین اولوب اهل اسلام ایله بغض وعداوتده اصرار اوزره صاحب کین برمفسد فساد قرین در انکروس اقلیم لرینه داخی قرال اولماق سوداسنه دوشوب قرنداشی اولان اشبانیه⁷ قرالی قارلو⁸ نام بی دین اتفاق وسایر کفره فجره معاونت لرله دیار ضلالت اثارلرندن مبالغ کفار خاکسار جمع ایدوب وتونه صوبی اوزرندن داخی بی نهاییه کمی لر ایله طویلر ویراقلر ترتیب ایلیوب انکروس بلک زاده لرندن پرنی پتری⁹ نام لعین شرک قرین داخی اکا تابع اولوب کلوب انکروس ولایتنه مستولی اولوب بدون شهرنی حصار اتمش لر ایدی بنداخی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک علو عنایتلرینه توکل وسید کاینات خلاصه موجوداتک صلوات الله علیه وسلام معجزات هدایت سماتلرینه توسل ایدوب عسکر هیجاشناس ودربا قیاس ونصره استیناسدن روم ایلی عسکری وقپوم قوللرندن برمقدار توفکچیان دشمن قهر وعدوستان ایله دستور شجاعت اثار وشهامت شعار وزیرم محمد پاشا¹⁰ ادام الله تعالی معالیه بی بدون طرفلرینه ارسال ایلمش دوم وانهار عظیم الاعتباردن نهر تونه¹¹ اوزنده داخی عبور لشکر سیل مرور ایچون جسر استوار ومتین اساس بنا اولماق لازم ومهم اولوب ذخایر عساکر فتح مآثرم ایچون داخی کمی لر بنا اولماق اهم واقدم اولدوغی اجلدن متمم امور برابا وزیرم خسرو پاشا دامت معالیه داخی کوندریلوب بنداخی رایات نصرت آیات وظفر ظلال واعلام عالم کبر وفتح نوال اچوب چراغ دین مبینک تنویری آیین ضلالت قرین مشرکینک اذلال وتحقیری ایچون کتاب کریم لازم التعظیم الهی ده عزوجل مسطور ومذکور اولان آیات بینات سعادت سمات نامتناهی مقتضاسنجه اوامر علیه فائق الکونینه عزشانه انقیاد واطاعت وسنن سنیه سید المرسلینه صلوات الله علیه وسلامه متابعت ایلیوب ذات ظفر نصیب ونصره نصایم فی سبیل الله تعالی غزا نیتنه توجه وعزیمت ایلیوب پلنک قلّه هیجا وصفدری نهنگ دریای شجاعت و بهادری غضنفر میدان مهابت کستری وزیرم رستم پاشا¹² بلغه الله تعالی الی مایشا ایله وانا طولی بکلربکیسی امیرامراء العظام سلیمان پاشا¹³ دام اقباله کلیّا انا طولی نک امراء نصرت انتا ومبارزان ممالک کشا واقالم اراسیله بالجمله شرق سیر ومغربستان و بهادران ثریّا جمعیت و پروین نشاندن عموما قاپوم خلّی وتفکجیان قهر آموز واعدا سوزدن کلیّا یکیکچری قوللرم ایله اقبال ودولت وار منازل

² Zápolyai János.³ Vefatı 1540.⁴ Zsigmond János.⁵⁻⁶ Ferdinand I. Avusturya Arşidükü.⁷ İspanya.⁸ Charles Quint, Beşinci Şarl.⁹ Perényi Péter.¹⁰ Sofu Mehmed Paşa, ikinci vezir.¹¹ Tuna.¹² Üçüncü vezir.¹³ Süleyman Paşa.

ومراحل قطع وطی قلوب دارالفتوح والجهاد محمیة بلغراد ظفر اباد اوکنده صاوه صوی اوزرینه بنا اولنان کوپریدن لشکر سیل شتاب ونصرت انتباه ایله مرور ایدوب جزیره سرم¹⁴ ظلال رایات فتح منیفم ایله مستسعد اولیجاق تلال وجبال مجتمع سرادقات اقبال واقع اولوب هامون زمین اوردوی همایون ایله نمونه فردوس برین اولمشدی بو ائشاده مشار الیه وزیرم محمد پاشا گروه دشمن ستان وقلعه کشا ایله محمیة بدونه وصول¹⁵ بولوب عقببنجه روم ایلی عسکری ایله لخیث الوغا روم ایلی بکلربکیسی احمد پاشا¹⁶ زاد اجلاله داخی ایرشوب¹⁷ طایفه مشرکین خذلهم الله تعالی الی یوم الدین هر جانبدن حصاره طوپلر قوروب برج وبدنلرنی یقوب خراب ایدوب جابجا کدکلر اچوب اهالی قلعه زبون وبی مجال اولدقلری وقتده عسکر فرخنده روزو فتح افروز داخی ایرشدکلری کبی کفار خاکسار قلعه دن ال چکوب لشکر نصرة اثر برله مقابله اتمک قصدینه حوالی بدوندن برجبل عسیر المورر اوزره محکم اسطبور¹⁸ بغلیوب تونه یالیسنه وارنجه خرق زمین ایدوب عمیق خندقلر کسوب جنکچون یریر بارولر پیدا ایدوب وتونه ایچنده بعض جزیره لرده قلّه یاپوب هر جانبدن اسطبورنی حفظ وحراست اتمکچون بجاوشقه لر¹⁹ قوروب حصن حصین ایلمشدر لشکر فیروز اختر بهادران غضنفر فر دخی کوز اچدور میوب ملاعین سقرمکین اوزرلرینه هجوم ایدوب کافران بی دین داخی الای الای خندقلری ایچندن چقوب اسطبورلری اوکنده واقع اولان صحرا ده جانیندن قوشمار دوندرشمه لر²⁰ اولوب هر کون دخان طوپدن جوف کنبد کردون پردود اولوب غازیلر صدمه شمشیر جهان کیر ایله دوزخاری شکست ایدوب قرق کوندن زیاده لیل ونهار جنک وآشوب اوزره ایکن بنداخی دولت و اقبال وشوکت واجلال ایله شب وروز یوریوب اوسک²¹ نام قلعه جوارنده دراوه²² صوی اوزرنده امر شریفمله بنا اولنان کوپریدن زمین انکروسه مرور ایلیوب²³ بدونه اوچ درت منزل قالدوغی کبی ولولة جیش کیتی ستان ایله زمین وزمان مضطر نعال مطایادن جرم خاک افلاکدن کذر قلوب غبارسم سمند غزاتدن هوا مغیر اولمشدی طنطنه لشکر کشور آشوبدن قلوب ملاعین مغلوب اولوب هیبت لشکر ظفر خاصتیمدن آرام وقراره مجاللری قالمیوب سنه ثمان واربعین وتسعمائه ربیع الاخرینک یکریمی طقوزنجی کونی²⁴ یاتسو وقتنده ملعونلر کریزه قصد ایدوب فرنک بی تنک فراره آهنگ اتمشدر کی لری بدون مقابله سنده اولان پشته²⁵ نام شهر جانبنه کچوب مرور وعبوره باشلدوقلری کبی عسکر فوز انتباه خیبر واکاه اولوب کیجه ایچنده سوار اولوب اسطبورلری قاپولرینه هجوم ایلیوب ایچرودن کفار خاکسار بجاوشقه وطوپلر وضریرلر قوروب حربه اغاز ایدجک غازی لر اسطبورلرینی باصوب ایچرویه کیروب ظلام لیل ظلمت ذیل ایچره مسلم وکافر مؤمن وفاجر بربرینه قارشوب زمرة اهل ایمان گروه

¹⁴ Sirmeye (Sirmium).

¹⁵ Feridun Bey Münşaatı, I. s. 552.

¹⁶ Aynı yerde, Kara Ahmed Paşa, sonra sadrâzam.

¹⁷ Aynı yerde

¹⁸ Istabur seferi (1541 seferi).

¹⁹ Becaleška (bir nevi top).

²⁰ Döndürüşmeler.

²¹ Özbek.

²² Drava.

²³ Feridun Bey, aynı yerde,

²⁴ 21 Ağustos 1541.

²⁵ Peşte.

نیراندن برق طوپ ایله فرق اولنوب ارباب دین منیر اصحاب سعیردن شعله شمشر ایله معلوم اولوب ایمش زمان جنک و آشوب طلوع فجره ممتید اولوب افتاب جهانتاب ایله روی عالم منور اولدوغی کبی عنایت حضرت پروردکار لایزال قرین حال لشکر فرخنده فال واقع اولوب بازوی دولتم کمال قوتده قوی اولوب لشکر فوز خاصیم اعدای دینه غالب و منصور جمهور مشرکین وزمره خاسرین کمال انهزام ایله منهزم و مقهور اولوب غازیلر فرقه طغائی طعمه شمشر ایلیوب تونه صحراسنی ایوان حینه نشان کفار ایله مملو قلوب بی دینار جانلر نه درمان ملاحظه سیله تونه یه دوشوب آل فرعون کبی صویه غرق اولوب شرک معتادلری آتش تیغ ابکون ایله حریق اولمش کمی لرم داخی صویوزندن هجوم ایدوب اوتنه جانیه کچمک استیان ارباب شقاقی شمشر ظفر وفاق ایله قیروب دلیران کافرستاندن بر مقدار عسکر فوز نصیب فرار ایدنلری تعقیب ایلیوب بی دینلری طعمه سیوف نصرت مألوف ایلمشار دیوخروش و آهن پوش ملعونلردن بر نیچه بیک کفار خسارت ائاری اسیر داخی ایلیوب حضرت حقه عنایتی وایکی جهان فخرینک صلوات الله علیه و سلام معجزات سعادت ایاتلری واسطه سیله اهل اسلامه نصرت کلتی کلوب اعدای دینه کمانبغی ذلت وحقارت مستولی اولوب شوکت کفاره تمام نکبت و انکسار میسر اولدی الحمد لله علی هذا سعادت واجلال ایله بدونه نزول همایون ایداجکم کون²⁶ مبشر فتح و اقبال ریات نصرت ایاتمی استقبال ایدوب مشار الیه وزیرم روم ایلی بکلربکیسی وسایر بکلرم و قولرم رکاب همایونم تقبیلی ایله مستسعد اولدیلر کافرستان بل عموما فرنکستان قرالارینک اهل ایمان قصدنه ترتیب اتدکلری سنجاقلری والای بیراقلری سرنکون و معکوس طبل و نقاره سی صورتا و نفیرلری ایله کروییه مکروه الای الای بسته سلاسل و اغلال اولوب پایمال سم سمند لشکر نصرت خصال اولدیلر اوتاغ همایونمه شرف نزول اولندوغی کبی اسیر اولان ارباب سعیرک وجود مردودلری صفحه علمدن شمشر دلاوران ممالک ستان ایله تطهیر اولندی اصل مراد همایونم بدون تخت دارالاسلام ایدوب ممالک انکروس شمشر ظفر مأنوسم ایله ضبط اولماق ایدی بعنایة الله تعالی دشمن رهزن دفع اولندوغی کبی بدونده اولان یانوش قرالک اوغلنه²⁷ اتاسنک اوجاغی اولان اردل ولایتک²⁸ بانلغنی احسان ایلیوب مقابله سنده خزانه عامر مه بر مقدار مال ویرمک اوزره اول جانیه کوندردلری انکروس بکلرندن سایر صداقت اوزره اولانلره سنجاقلر احسان ایلیوب بدون شهرنی توابع و لواحتی ایله و مضافات و اقالیمی ایله فتح و تسخیر ایلدم معظم کلیسالرینی جوامع اهل ایمان ایدوب جمهور غزاة ملک ستان ایله جمعه نمازی قلنوب اسم سعادت رسمه خطبه اوقنوب ادای ناقوس ایله مأنوس اولان اقلیملری کلبانک احمدی و زمزمه بنچ دین محمدی برله علیه الصلوة والسلام معمر و ابادان قلدیم اراضی انکروس تمام قلعهلری و مملکتلری و جمله مضافات و ملحقاتی ایله رعایا و بریاسیله سایر ممالک محروسه منضم قلنوب قاضیلر و دزدارلر و مستحفظلر نصب اولنوب حفظ و حراستی ایچون لشکر کیتی ستاندن

²⁶ Feridun Bey, aynı. esr. s. 553²⁷ Zsigmond János.²⁸ Erdel (Transilvania).

بر مقدار عسکر فیروز بخت افراز اولنوب دستور اصف شعور وزیرم سلیمان پاشا²⁹ ادام الله تعالی معالیه تعیین اولندی بو ائنده قرال نحوست احوال مزبورک³⁰ ولیه ولایتی قرالک³¹ استان رفیع المکانمه متعدد ایلچیلری وارد اولوب درکاه عالم پناهمدن قضرع واستعفا ایلوب خراجہ مطیع اولدیلر حق سبحانه تعالی حضر تارینک علو عنایتلریله جناب دولت مآبمه بودفعه میسر اولان فتوحات جمیلہ داخلی کمستہ یه نصیب ومقدر اولیوب جملہ آمال فرخنده فالم علی وفق البال درجہ وضوحده اشکار اولوب لشکر مداین کشایله سالم وغنم بدوندن مراجعت همایون ایلوب³² مقرر سعادت جانبنہ توجه اولندی انشا الله الرحمن عن قریب الزمان ظلال ریات فتح ایاتم ایلہ اول جانبلمر مستسعد اولور ایلہ اولسه بو فتوحات بهجت شعارک تبلیغی ایچون درکاه معلام چاوشلرندن قدوة الامثل والاقران مراد زید قدره ارسال اولندی انشا الله الاعز واروب تبلیغ ایدجک شنلکلر وشادیلقلر ایلوب شویله بلاسر علامت شریفه اعتماد قلاسر تحریراً فی اوایل جمادی الآخر سنہ ثمان واربعین وتسعمائہ

بیورت اوسک³³

²⁹ Sadrazam Hadım Süleyman Paşa.

³⁰ Ferdinand.

³¹ Sigismund I.

³² Feridun Bey, aynı. esr. s. 554.

³³ Öszek.

Vesika: 139.

(Bk. vesika 29, mühür ve pençe için bk. fotokopi).

Vesika: 140.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 8, Pezzi 31, Seric I.) (Mayıs 1534 = Zilkade 940).

ÖZET : Venedik balyosunun, hükûmetinden aldığı haberlere ve emre dayanarak, Karadağ voyvodası Hamza'dan şikâyeti ve diğer benzer olaylarla ilgili olarak Bosna sancak beyine gönderilen ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام وعمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام بوسنه سنجاغی بکی¹ دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اسقرا دین² قاضیسی دام فضله توقیع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا ونديک بایلوسی³ درکاه معلامه عرض ایلدی که ونديک بکلرندن مکتوب کلوب اسکندریه⁴ بکی⁵ آدملرندن قره طاغ⁶ ویودهسی اولان حمزه ویوده دین تشکی ایدوب دایما مملکت مزه سکرتمکدن خالی اولیوب شول درجه ده اولمشدر که بودوه⁷ نام قلعه مزک قاپوسی قاپانمشدر و داخلی ذکر اولنان قلعه نیک طشره سنده واقع اولان باغلرینک

¹ Gazi Husrev Bey.

² Skradin.

³ Nicolo Giustinian.

^{4.5} Arnavut İskenderiye'si.

⁶ Kara Dağ.

⁷ Budvo.

چپوqlرین کوکی ایله چقاروب و میوه اغاجلرین داخی کسوب و بعضیسی جقاروب تعدی ایلوب و برکون مذکور و یوده قتور⁸ قلعه سنک ایچنه کلوب بکلر ضیافت ایدوب یدی رآس بارکییر کتوروب البته بو بارکییرلری یوزر فلوریه صاتون آلوک دیو ابرام ایلوب آنلر داخی مقید اولیوب مذکور و یوده قلعه دن طشره چقوب بولدوغی عورتی و اوغلانی دوتوب اسیر ایدوب یاقه و ییقه مملکتی خراب ایلوب اردنجه پیشکشلر کوندریلوب عهدنامه یه مخالف ایش ایلمه دیدکده انلری داخی دوتوب حبس ایدوب کسیمه کسوب مرادنجه الدوقدنصره صالیوروب و قتور بکلر نه مکتوب یازوب سیزوک کوکوکزی قرمانجه اولمازین دیوب کیجه و کوندز سکرتمکدن اکسوک اولیوب هر طرفدن یوللر کسوب رنجبر یورومز اولوب انواع تعدی ایدر دیو بلدرمشلر ایدی بیوردم که حکم شریفم وصول بولیجاق تفتیش ایلوب کوره سز قضیه عرض اولندوغی کبی اولوب شناع و فساد ایدوب و ندیکلویه و قلعه خلقتنه اول وجهله تعدی ایلدوکی ظاهر و ثابت اولوب عهدنامه یه مخالف ایش ایلدوکی محقق ایسه مذکور و یوده بی حبس ایدوب ایلدوکی ظلم و تعدی بی مفصل و مشروح یازوب عرض ایلیمه سز من بعد خلاف امر شریف و عهدنامه یه مغایر کسنه بی دخل و تعرض اتدریمه سز تمرد و عناد ایلدناری عرض ایده سز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی واسط ذی القعه سنه اربعین وتسعمائه

بمقام قسطنطنیه

⁸ Kotor.

Vesika: 141.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 7, Pezzi 3) (Eylül 1533 = evâhir-i Safer 940 "10 Sett 10").

ÖZET : Venedik donanması ve kadırgalarına, ahidnâme gereğince, paraları ile erzak almak istediklerinde mâni olunmaması hakkında Avlonya sancak beyine ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام اولونيه سنجاغی بکی دام عزه و مفاخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اولونيه قاضیسی زید فضله توقیع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاک حالیا وندیک ایلچیسی¹ درکاه معلایه عرض ایلدی که وندیک طونانمه لری و قادرغه لری و کیلری اول جانبیره واروب عهدنامه موجبجه

¹ Tommaso Mocenigo ve Pietro Zen fevkalâde selâhiyetlerle gönderilmişlerdi.

کندو اقبچه لری ایله ازیق وسایر مهماتلرین صاتون الملق استدکلرنده بعض کسینه لر مانع اولورلریمش امدی بیوردم که حکم شریفم وصول بولیمجاق کوره سز شویله که مزبور وندیک کمیلری عهدنامه موجبجه صداقت و استقامتله اول جانبیره کلوب داخی اقبچه لری ایله ازیق الملق استدکلرنده عهدنامه یه مخالف دخل و تعرض اتمک استرلرسه منع و دفع ایدوب عهدنامه یه مخالف کسینه یی دخل و تعرض ایدرمیوب انجندرمیه سز تمرد ایدنلری سکدوب عناد ایدنلری عرض ایده سز شویله بلاسز علامت شریفمه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواخر صفر المظفر سنه اربعین و تسعایه

بمقام قسطنطنیه²

² Kanunî Sultan Süleyman'ın henüz sefere gitmediği sırada.

Vesika: 142.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 2, Fasc. 61, Pezzi 3) (8 Eylül 1559 = 5 Zilhicce 966).

ÖZET : Iskradin kadısına, o civardaki göl ve nehirlerde Şibenik emîni Fabrici'nin, mîrî için mukataayı kabul etmesinden sonra, balık avlaması ile ilgili ferman.

طغرا

قدوة القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اسقرادين¹ قاضیسی زید فضله توقیع رفیع همایون واصل اولیمجاق معلوم اولاکه حالیا کلیس سنجاغی بکی ایله قپومه عرض کوندر ب لواء کلیسده² نهر قرقه³ نك اوتہ یاننده واقع اولان خواص همایون داخلنده قرین⁴ قلعه سنه تابع قبلوشد⁵ نام دور⁶ خرابه قربنده دریادن نفوز⁷ ایدب کول اولان صوده وار ب قلعه اوبرویجه⁸ دره سنه قارشور ذکر اولان کول و ابریجه⁹ دره سی خالی و بلارسوم اولوب طپویه مستحق اولماغین شبه نیک¹⁰ امینی اولان فابریج¹¹ امین انهار مزبوره ده بالقلغی¹² و طالیان ایدب ماهی و استردیه صید ایدرمک ایچون هر سنه ده میری ایچون یوز الی اقبچه مقاطعه ایله قبول ایدوب طاپو ایله طالب و راغب اولماغین خزانه عامره ایچون اوچیوز اقبچه رسم طپوسی الثوب ویردکدن صکره ذکر اولان صولرده ماهی و استردیه صید ایدرمک خارجدن کسینه دخل اتمه مک ایچون حکم شریف صدقه اولنق رجاسنه عرض اولندی دیو بلدرمش سز امدی بیوردوم که حکم شریفم واردوقده کوره سز ذکر اولان محل کسینه نك نزاعلوسی اولیوب

¹ Skradin (Scardona).

² Clissa (Kilis).

³ Krka.

⁴ Karin.

⁵ Kloster.

⁶ Deyr (kilise).

⁷ Denizden sızıp.

⁸ Obroiçe.

⁹ Obroiçe.

¹⁰ Şibenik.

¹¹ Fabricio.

¹² Balık avlama yeri.

کسنیه ضرری یوغسه التزامی موجبنه مذکوره ذکر اولان محلی ضبط اتدرب سببلا ته قید
 اتدرب سال بسال اوزرنه وضع اولنان مقاطعه سن خاص امینلرنه میری ایچون الدرب ضبط
 اتدرب سایر اموال خاصه ایله قیومه کوندیره سز و یازوب بلدیره سز و بعد النظر بو حکم شریفی
 النده ابقا اده سز شویله بله سز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی الیوم الخامس من شهر
 سنه ست و ستین و تسعمائه

بیورت اسکودر¹³

¹³ Şehzâde Bâyezid olayı ile ilgili olarak sefere çıkılacağı sırada.

Vesika : 143.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 9, Fasc. 1, Pezzi 5) (Serie II. Busta 11, Fasc. 9) (Şubat 1546 = Zilhicce 952).

ÖZET : Venedik elçisinin birtakım şikâyetleri ile ilgili olarak Avlonya sancakbeyi ve kadısına ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام المختص بمزيد عنايت الملك
 العلام اولونيه سنجاغی بکی دام عزه و قدوة القضاة والحكام معدن الفضل والکلام مولانا
 اولونيه قاضیسی دام فضله توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاه حالیا سده
 سعادتده اولان ونديک الجیسی¹ درکاه معلامه کلوب ونديک قادرغه لرندن اون بر نفر کمسنه
 طشره چقوب صولمنغه و بعض مصلحتلرنده ایکسن بعض کمسنه لر دوتوب حبس ایدوب تعدی
 ایلدکلرین عرض ایللمکین بیوردوم که کوره سز قضیه عرض اولندوغی کبی اولوب اول اون بر
 نفر کمسنه لر صحیح ونديکلونک اولوب عهد شریفه مخالف مزبورلر دوتوب حبس ایلمشلر ایه
 مسلمان اولمشلر ایه صالیوریه سز اکر هنوز کفری اوزرنه ایه صاحبلرینه تسلیم ایده سز شرع
 شریفه و عهدنامه همایونمه مغایر کمسنه یه ایش اتدرمیه سز شویله بلا سز علامت شریفه اعتماد
 قلاسز تحریراً فی اواسط شهر ذی الحجه سنه اثنی و خمسين و تسعمائه

بمقام قسطنطنیه المحروسه

¹ Alessandro Contarini.

Vesika: 144.

V. D. A (T.V.) Busta XI. (Busta 10, Fasc. 5, Pezzi 2) (Ekim 1533¹= Rebi I. 940).

ÖZET : Venedik elçisinin şikâyeti ile ilgili olarak Nova (!) kadısına gönderilen ferman.

قدوة الامراء والكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام² قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاً كه ونديك ايلچيسى³ دركاه معلومه عرض ايلدى كه⁴ و حصار ارلرندن حميد و پر على و على اوکس⁵ و طورمش و ساقوبك⁶ نام كمسنه نك موسى نام اوغلندن ماعدا اوغللرى و بعض قول اوغللرى داخى انواع شناعت و فساد ايدوب نيجه صاندلار طونادوب ايچنه كيروب دريا يوزينه كوندروب ونديكلونك قطور نام قلعهسى قربنده بولدقلرى كميلرى الوب خلقن قيروب اسبابلرين يغا ايدوب داخى مزبور دزدار ايله پاي ايدوب و رپزن⁷ نام طوزله قريهسى خلقى داخى فساد و شناعت ايدوب ونديكلونك كميلرنه و ايللرنه و آدمارنه و قلعهلرنه دخل و تعرض ايدوب رنجبر كميلرى يورومز اولوب كيجه ايله متصل كميلر الوب آدمالرين قيروب انواع تعدى ايدوب و بعض حصار اري مزبور قطور نام قلعهلرنه واروب ييوب ايچوب صكره قلچلرين چقاروب اول قلعه نك بكنه قليج چكوب تعدى ايدوب هر زمانده بونك كبي شناعت و فساد ايدرلر يمش امدى مزبور حصار ارلرينك درلكلرى النوب قلعه دن رد اولنوب سورلوب چقاريلوب من بعد اول قلعه ده انلره درليك اولمامه سن امر ايدوب بيوردم كه مزبور حصار ارلرينك درليكلاين قطع ايدوب قلعه دن سوروب چقاروب كيدر سز من بعد اول قلعه ده انلره درليك و يرلمكدن حذر ايدو سز اول طرفده اولان حصار ارلرنه و قول اوغللرنه و ساير خلقه كر كى كبي تنبيه و تأكيد ايله يساق ايدوب اصمريه سز كه عهدنامه مخالف من بعد هيچ احد صاندل⁸ طونادوب داخى درياه چقميوب ونديك كميلرينه و ولايتلرينه و آدمارنه و قلعهلرنه دخل و تعرض ايلميه لر شويلكى عهدنامه مخالف كيرو تعدى ايدو هك اولورلر سز محكم حقلرندن كلنوب تاديب ايلميه سز اكر عرضه محتاج قضيه واقع اولور سز عرض ايدو سز شويله بلا سز علامت شريفه اعتماد فلا سز تحريراً فى اواخر ربيع الاول سنه اربعين و تسعمائه

بمقام قسطنطينيه

قد وصل فى سلخ جمادى الاخر سنه اربعين و تسعمائه⁹

هذه صورت الحكم السلطاني و الامر الخاقاني نقلت

من الاصل¹⁰ بلا زياده ولا نقصان و انا افقر الورى

محمد بن احمد المولى سوه¹¹ مع فراطاع¹²

¹ Fermanın yazıldığı tarih, bir de fermanın ilgililere vâsıl olduğu bir ay sonraki ikinci bir tarih vardır.

² Vesikanın fotokopisi silik çıkmıştır, fakat Nova (Kastel Novo) kadısına hitâben yazıldığı anlaşılmaktadır.

³ T. Mocenigo veya P. Zen.

⁴ Yine silik çıkmıştır.

⁵ Öğüş?

⁶ Sako Bey?

⁷ Ripzen?

⁸ Sandal.

⁹ Kasım 1533.

¹⁰ Bunun bir sureti.

¹¹ Nova (Castel Nuovo).

¹² Karadağ.

Vesika: 145, 146, 147¹.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 14, Fasc. 5, Pezzi 5) (Aralık 1536/Ocak 1537 = evâsıt-ı Receb/evahir-i Receb 943)².

ÖZET : Venedik elçisinin, Venedik tâcirlerine yapılan haksızlık ve baskılar hakkındaki şikâyeti ile ilgili olarak Mora sancak beyi Kasım Paşa ve Mora sancağı kadılarına gönderilen ferman.

طغرا

قدوة الاعالى و الاعاظم مستجمع جميع المعالى والمفاخيم ذوالدولة الراشحه والعزة البارقه المحفوف بصنوف لطايف عواطف الملك الاعلى قاسم پاشا³ دامت معاليه ومفاخر القضاة والحكام معدن الفضائل والكلام موره سنجاغى قاضيلرى⁴ زيد فضلهم توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا ونديك بكلى⁵ طرفندن سدة سعادت بخشمه وارد اولان ايلچى⁶ شويله عرض ايلدى كه ونديك بازركانلرله اول جانبداه بعض كمسنه لر مجرد اخذ مال ايجون سيز اسبانیه دونائمه سيله بيله⁷ ايدوكوز ديو افترا ايليوب تزوير و تلبیس شاهدلر اقامت ايدوب دخل و تعرض ايدوب انجدرلریمش ايله اولسه بيوردوم كه حکم شريف واجب الاتباعم ايله ادملری واردوقده تفتيش ايدوب كوره سز قضيه عرض اولندوغى كبی اولوب ونديكه متعلق بازركانلره و ادملرله تزوير و تلبیس ايدوب اول وجهله افترا ايدوب دخل و تعرض اتدوكلری واقع ايسه منع ايدوب مذکورلره كمسنه بی وجه دخل اتدرمیه سز تا كه عهدنامه همایونم اوزره كندو تجار تارلرنده اولالر تمرد ايدنلری سكدوب عناد ايدنلری يازوب عرض ايدیه سز شويله بله سز و بعد النظر بو حکم شريفمى اللرنده ابقا ايدوب علامت شريفه اعتماد قلاسر تحریرا فی اواسط شهر رجب المرجب سنه ثلث و اربعين و تسعمائه

بمقام ادرنه⁸

¹ Her üç vesika gerek metin, gerek muhtevâ bakımından aynı olarak üç tane tanzim edilmiştir.

² Sâdece 147 numaralı fermanın tarihi evâhir-i Receb 943 tür.

³ Güzelce Kasım Paşa.

⁴ Mora sancağına bağlı bütün kadılıklar.

⁵ Doj ve Senato üyelerini kast etmiş olmalıdır.

⁶ Tommaso Mocenigo'nun 1537 savaşı arifesindeki faaliyeti.

⁷ Beraber.

⁸ Avlonya seferine çıkılmadan önce.

Vesika: 148¹.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 14, Fasc. 7, Pezzi 4) (Serie I., Mazzo II.) (Aralık 1536/Ocak 1537 = evasıt-ı Receb 943).

ÖZET : Venedik elçisinin, Kotor ve civarındaki yerlere vâki tecâvüzler sebebiyle şikâyeti ile ilgili olarak Hersek sancakbeyi ve Nova kadısına Edirne'den yazılan ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام هر سك سنجاغى بكى² دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا نوه قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا ونديك بكلى طرفندن سده سعادت بخشمه وارد اولان ايلچى³ ونديكه متعلق يره وقتور نام قلعه لر ينك معين وممتاز سنورلر نه حصار ار نلر نندن وغير يدين عهدنامه همايونمه مخالف دخل اولنمه سندن احتياط اولندوغين عرض ايدوب اول بابده حكم شريف واجب الاتباعمله آدملى وار دوقده سيز داخى عهدنامه همايون مقتضاسنجه عمل ايدوب حصار ار نلر نندن وغير يدين كمسنه عهدنامه همايونمه مخالف بر فردى دخل وتعرض اندرميه سز ايتكم استيانلرى منع ورفع ايده سز ممنوع اولميانلرى يازوب بلدوره سز شويله كه ونديكه متعلق اولان ير لره دخل اولندوغى استماع اولنه سيزدن بلنور بلمش اولاسز اكا كوره مقيد اولوب اهتمامده دقيقه فوت ايلميه سز وبعدالنظر بو حكم شريفمى ادملى النده ابقا ايدوب علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريرا فى اواسط شهر رجب المرجب سنه ثلث واربعين وتسعمائه بمقام ادرنه⁴

¹ Venedik ile olan hudut ihtilâfları vesilesiyle, Mora makamlarına olduğu gibi, Hersek sancak beyine de, ilişkilerin normal ve hakkaniyet dâiresinde devam ettirilmesi Avlonya seferi arefesinde, özellikle önem verilen bir konudur.

² O sırada Hersek sancağı Bosna'dan ayrı idi.

³ T. Mocenigo.

⁴ Pâdişahın Edirne'de bulunduğu ve henüz sefere çıkılmadığı bir sırada yazılmıştır.

Vesika: 149.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 16, P. 3, Serie I. Mazzo 1) (29 Mayıs 1541 = 3 Safer 948 "30 Maggio").

ÖZET : Mora'daki iskelelerden hububat satın almak isteyen Venediklilerin müracaatı üzerine, o bölgedeki haslardan, belli fiyatlarla 800 mud hububat satılması ve parasının gönderilmesi hakkında Fener kadısı ile Golos iskelesi eminine hitâben ferman.

طغرا

قدوة القضاة الحكام معدن الفضل والكلام مولانا فنار¹ قاضيسى زيد فضله و غلوس² و ارميه³ اسكلهسى أمينى توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه كه حاليا ونديك بکلری جانبندن درکاه معلومه ادم کلوب ترکه⁴ بابتده مضایقه لری اولوب ممالک محروسه کندو اقچه لرله ترکه صاتون الوب غلوس و ارميه و ازدين⁵ و اغریبوز⁶ وصالته⁷ و لیوادیه⁸ و استفه⁹ اسکله لرندن کیلیرینه تحمیل ادوب الوب کتمکه اجازت طلب ایلدکلری اجلدن استانبول مدی¹⁰ ايله اکی بیک بش یوز مدترکه الملق امر ادوب اوچیوز مدنی چتالجه¹¹ خاصلرندن و بشیوز مدنی ارميه³ و قطافیه¹² خاصلری ترکه سندن غلوس و ارميه اسکله لرندن المغه اجازت و یروب و بهاسی خصوصی بونده درکاه معلومه هر چتالجه کیله سی که استانبولک بش کیله سیدر انده جاری اولان نرخ روزیدن بشر اقچه زیاده المغه قول ایلدیلر ایدی بو خصوص ایچون بویدن اول سنه سبع و اربعین و تسعایه ذی القعده سنک اون بشنده حکم سابقم موجبنه ترکه الوب کیلیرنه تحمیل ایلدیلر ایسه بیوردوم که حالیا حکم شریفمله مذکورلرک ادملری واردوقلرنده تاخیر اتمیوب کوره سیز بالفعل اول ولایتده ترکه نك سعیر هر نه ایسه چتالجه کیله سنک اوزرینه بیشر اقچه داخی زیاده ادوب اول وجهله صاتوب و ویرلن ترکه نك اقچه سن الوب قپومه کوندره سز و ویریلن بغدادی قنغی عامل تحویلندن و نه یلک محصولنددر مفصل دفتر اتدرب کوندره سیز که محللر نه قید اولنه و هر کمیه نمقدار ترکه تحمیل اولندوغین اللرنه مهرلو تذکره ویرب و صورتن داخی قپومه کوندره سیز اما بو خصوصده داخی کرکی کبی اهتمام ادوب تعیین اولنان سکز یوز مد ترکه دن زیاده بر حبه بغدادی الدر میه سز شویله که امر اولنان سکز یوز مد ترکه دن زیاده بر حبه ترکه ویردوکلک استماع اولنه سنکه قاضیسن هیچ وجهله عذرک مقبول اولمیوب عزله و رد له قورتلمیوب انواع عقوبته کرفتار

¹ Tesalya'da Fener Kazası.

² Golos.

³ Ermiye.

⁴ Hububat.

⁵ İzdin.

⁶ Eğriboz.

⁷ Salona.

⁸ Livadya.

⁹ İstifa.

¹⁰ 20 Kile (500 kg kadar).

¹¹ Mora'daki Çatalca.

¹² Catafya.

اولرسین و سنکی امین سین ادم کوندریلوب اسکله ده سیاست اولنورسین بلمش اولاسیز اکه کوره اهتام ادوب دقیقه فوت اتمه سیز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسیز تحریراً فی الیوم الثالث شهر صفر سنه ثمان و اربعین و تسعائه بمقام قسطنطنیه

Vesika: 150.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 17, P. 3) (31 Mayıs 1541 = 5 Safer 948 "31 Maggio").

ÖZET : Atina kadısı Muslihiddin ile mukataat nâzırı Kasım ve Izdin, Eğriboz, Livadiya ... iskelesi emînlerine hitap eden ve Venediklilere hububat satılması ile ilgili ferman.

طغرا

قدوة القضاة و الحکام معدن الفضل و الکلام اتنه¹ قاضیسی مولانا مصلح الدین زید فضله و مفاخر الامثال و الاقران مقاطعات ناظری قاسم² و ازدین³ و اغریبوز و صالنه⁴ و لیوادیه⁵ و استفا⁶ اسکله لری امینلری زید قدرهم توقیع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا وندیک بکلری جانبندن درکاه معلومه ادم کلوب ترکه بابنده مضایقه لری اولوب ممالک محروسندن کندو اقجه لرله ترکه صانتون الوب غلوس⁷ و ارمیه⁸ و ازدین و اغریبوز و صالنه⁴ و لیوادیه⁵ و استفا⁶ اسکله لرندن کیمیلرنه تحمیل ادب الوب کتمکه اجازت طلب ایلدوکلری اجلدن استانبول مدی ایله اکی بیک بشیوز مد ترکه المتی امر ادوب درتیوز مدنی خوندر بقولا⁹ و غالایک¹⁰ خاصلری ترکه سندن ازدین اسکله سندن و سکزیوز مدنی پنایه¹¹ و صالنه⁴ و اورور¹² خاصلرندن اغریبوز و صالنه و لیوادیه اسکله لرندن و بشیوز مدنی استفا و اندرع¹³ و قپاندزی¹⁴ زعامتلری ترکه لرندن استفا اسکله سندن المغه اجازت و یروب و بهاسی خصوصی بونده درکاه معلومه هر چتالجه کله سی که استانبولک بیش کله سیدر انده جاری اولان نرخ روزیدن پیشتر اقجه زیاده المغه قول ایلدیلر امدی بو خصوص ایچون بوندن اول سنه سبع و اربعین و تسعائه ذی القعدة سنک اون بشنده¹⁵ حکم شریفم ویرلشدی شویله که مذکورلرلرک ادملری واروب حکم سابقم موجبنجه ترکه الوب کیمیلرنه تحمیل ایلمدیلرسه بیوردم که حالیا حکم شریفمله مذکورلرلرک ادملری واردقارنده تأخیر ایلمیوب کوره سز بالفعل اول ولایتدن ترکه نلک بمعری (?) هر نیه ایسه هر استانبول کله سنده برر اقجه و هر چتالجه کله سنک اوزرینه

¹ Atina.

⁵ Livadya.

⁹ ?

¹³ ?

² Kasım Bey.

⁶ sİtifa.

¹⁰ ?

¹⁴ Kapan-düzü ?

³ İzdin.

⁷ Golos.

¹¹ Panaya.

¹⁵ 15 Zilkade 947. (13 Mart 1541)

⁴ Salona.

⁸ Ermiye.

¹² ?

بیشتر اقچه دخی زیاده ادوب اول وجهله صاتوب و ویرلیدن ترکه نك اقچه سنی الوب قپومه کوندره سز و ویریلان بغدای قنغی خاصلر محصولندن و قنغی عامل تحویلندن و نه یلك محصولندن مفصل دفتر اتدورب کوندره سز که محللر نه قید اولنه و هر کمی به نمقدار ترکه تحمیل اولندوغی اللرنه مهرلو تذکره و یروب بر صورتن دخی قپومه کوندره سز اما بو خصوصده دخی کرکی کبی اهتمام ادوب تعیین اولنان بیک یدیوز مد ترکه دن زیاده توجیه بغدای الدورمیه سز شویله که امر اولنان بیک یدیوز مددن زیاده بر حبه ترکه ویردو ککز استماع اولنه سنکی قاضیسن هیچ وجهله عذرک مقبول اولمیوب عزله وردله قونلمیوب انواع عقوبته کرفتار اولورسن و سنکی ناظرسن و سز که امینلرسز ادم کوندریلوب اسکله لرده سیاست اولنورسنر اکا کوره اهتمام ادوب دقیقه فوت ایلمیه سز شویله بلاسنر علامت شریفه اعتماد قلاسنر تحریراً فی الیوم الخامس من شهر صفر المظفر سنه ثمان و اربعین و تسعائه

بمقام قسطنطنیه

Vesika: 151.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 2, Fasc. 66, P. 5) (9 Ağustos 1559 = 5 Zilkade 966 "1559, 10 Settembre").

ÖZET : Kilis sancak beyi aracılığı ile müracaat ederek o civarda dağlarda kesilen odunun, münasip bir yerde odun iskelesi tesis edilmek suretiyle, satışının mukataaya verilmesini isteyen Şibenik emini Fabricio'nun teklifi ile ilgili olarak Iskradin (Scardona) kadısına ferman.

طغرا

قدوة القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اسقرادين¹ قاضیسی زید فضله توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اوله که حالیا کلیس سنجاغی بکی² ایله قپومه عرض کوندروب شبه نیک³ امینی اولان فابریج⁴ کلوب دید که نهرققه⁵ ماوراسنده واقع اولان خواص همایون مضافاتندن اوبریجه⁶ وقرین⁷ نام قلعهلر مابیننده دریایه قریب خالی طاغلر اولوب وندیک طرفندن وممالك محروسه رعایاسندن نیجه کمسنهلر ذکر اولان طاغلرده اودون کسوب هر بری مراد ایدوندوکی یرده بیع وشرایتمکله باج وکمرک جهتندن مال میریه نقصان مترتب اولور شویله که برمناسب محله اودون اسکله سی پیدا اولوب ذکر اولان طاغلرده کسلان اودون رعایا طایفه سی بکا صاتوب وندیک جانبندن کلنلر اودونی بندن الوب ممالك محروسه رعایاسی اودونی بکا صاتمت ایچون حکم شریف صدقه بیورلوسه هر سنه ده اکی بیک اقچه مقاطعه ایله

¹ Skradin.

² Clissa (Kilis) Bosna eyaletine bağlı sancak.

³ Şibenik (Sebenico).

⁴ Fabricio.

⁵ Krka.

⁶ Obrica.

⁷ Karin.

قبول ایدرم دیدکده خصوص مزبور اهل وقوفدن تفخص اولندقدده فی الواقع بر مناسب یرده اودون اسکله سی اولوب ووندیک طرفندن ممالک محروسه یه کسنه داخل اولیوب ورعایا طایفه سی کسدکلری اودونی امین مزبوره بیع ایدب اولداخی وندیک جانبنده طالب اولنلره فروخت ایدرسه مال میریه نقصان مترتب اولیوب و ممالک محروسه رعایاسی متنفع اولدقلارندن غیرى کلی مقاطعه اولتی فهم اولنور دیو خبر ویردکاری سبیدن ماهوالواقع امین مزبور طلبیله عرض اولندی دیو بلدرمش سز امدی بیوردوم که حکم شریفم واردوقده کوره سز خصوص قضیه وجه مشروح اوزره اولدوغی تقدیرجه رعایایه و مملکته ضرری بوغیسه عرض ایتدوکنز کبی بر مناسب یرده اسکله ایدب ملتزم مزبوره التزامی موجبنه ذکر اولنان اودون وندیکه طالب اولنلره فروخت ایدوب سال بسال ملتزم اولاندن مقاطعه سن میری ایچون الوب ضبط اتدره سز و بعد النظر بو حکم شریفمی النده ابقا ایده سز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی الیوم الخامس شهر ذی القعدة من شهر سنه ست وستین وتسعمائه

بیورت اسکودر⁸

⁸ Kanunî Sultan Süleyman'ın Şehzâde Bayezid olayı vesilesiyle Üsküdar ordugâhında bulunduğuş sırada.

Vesika: 152.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 14, Fasc. 6, Pezzi 6) (Aralık 1536 = Recep 943)¹.

ÖZET : Venedik elçisinin, bazı Venedikli tâcir gemilerine hububat satın alırlarken haksız muâmele yapan bir kısım subaşı ve nâibler hakkındaki şikâyeti ile ilgili olarak Mora sancak beyi Kasım Paşa'ya hitâben yazılan ferman.

طغرا

قدوة الاعالی و الاعاظم متجمع جمیع المعالی و المفاخر ذوالدولة الراسخه والعزه البارقه المحنوف بصنوف لطایف عواطف الملك الاعلی قاسم پاشا² دامت معالیه و مفاخر القضاة و الحکام معدن الفضل و الکلام موره سنجاغی قاضیلاری مزید فضلهم توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا وندیک بکلری طرفندن سده سعادت بخشمه وارد اولان ایلچی³ شویله عرض ایلدی که وندیکه متعلق زاکنه⁴ اداسندن بعض رنجبر کیمیلری کلوب امرم مقتضاسنجه ترکه صاتون الوب عادت و قانون اوزره کومروکلرین ویردوکلرندنصکره سوباشیلر

¹ Aynı tarihli ve aynı mesele ile ilgili olarak iki vesika (ferman) mevcuttur.

² Güzelce Kasım Paşa (bk. İA).

³ T. Mocenigo.

⁴ Zakine, (Zenta) adası.

و نایبلر مذکورلردن اغرلیق دیوزیاده اقچهلرین الوب انجدوب تعدی ایدرلریمش ایله اولسه بیوردوم که حکم شریف واجب الاتباعم ایله واردوقلرنده کوره سز قضیه عرض اولندوغی کبی ایسه منع و رفع ایدوب مذکورلرک اغرلیق دیو خلاف شرع و قانون اقچهلرینی الدر میوب ظلم و تعدی اتدر میه سز شویله بلاسز و بعد النظر بو حکم شریفمی الارنده ابقا ایدوب علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواسط شهر رجب المرجب سنه ثلث و اربعین و تسعمائه بمقام ادرنه

Vesika : 153.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 14, Fasc. 6, Pezzi 6) (Ocak 1537 = Şaban 943)¹.

ÖZET : Vesika 152 de bahis konusu edilen meseleye dâir İnebahtı sancağı beyine hitâben ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام اينه بنحتی سنجاغی بکى² دام عزه ومفاخرالقضاة والحكام معدن الفضل والكلام اينه بنحتی قاضیلری دام فضلهم توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاه که حالیا ونديک بکلری طرفندن سدة سعادت بنخشمه وارد اولان ایلچی³ شویله عرض ایلدی که ونديکه متعلق زاکنه⁴ اداسندن رنجبر کیلری کلوب امرم مقتضاسنجه ترکه صاتون آلوب عادت و قانون اوزره کومروکلرین ویردوکلرندن صکره سوباشیار و نایبلر مذکورلردن اغرلیق دیوزیاده اقچهلرین الوب انجدوب تعدی ایدرلریمش ایله اولسه بیوردوم که حکم شریف واجب الاتباعم ایله واردوقده کورسز قضیه عرض اولندوغی کبی ایسه منع و دفع ایدوب مذکورلردن اغرلیق دیو خلاف شرع و قانون اقچهلرین الدر میوب ظلم و تعدی اتدر میه سز شویله بلاسز و بعد النظر بو حکمی الارنده ابقا ایدوب علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اوایل شهر شعبان سنه ثلث و اربعین و تسعمائه

بمقام ادرنه

¹ Bu ferman da iki nüsha olarak mevcuttur.

³ Tommaso Mocenigo.

² Mora sancak beyi Kasım Paşa.

⁴ Zakine (Zenta).

Vesika: 154.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 6, Pezzi 3) (SerieNo: 15)
(Eylül 1533 = evâhir-i Safer 940 "1533 10 Settembre").

ÖZET : Venedik elçisinin, Venedik kadırgalarının ahidnâme gereğince ve paraları ile almak istedikleri azık ve diğer şeylere engel olunduğu hakkındaki şikâyeti ile ilgili olarak Avlonya sancak beyi ve kadısına ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام اولوينه سنجاغى بكى¹ دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اولوينه قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه حاليا ونديك ايلچيسى² دركاه معلايه عرض ايلدى كه ونديك طونامه لرى وقادرغه لرى وكميلرى اول جانباره واروب عهدنامه موجبنجه كندو اقچه لرى ايله ازيق وسائر مهماتلرين صاتون المتق استدكلرنده بعض كمستهلر مانع اولورلر عيش امدى بيوردوم كه حكم شريفم وصول بوليجاق كوره سز شويله كه مزبور ونديك كميلرى عهدنامه موجبنجه صداقت واستقامتله اول جانباره كلوب داخى اقچه لرى ايله ازيق المتق استدكلرنده عهدنامه يه مخالف دخل وتعرض اتمك استرلر ايسه منع ودفع ايدوب عهدنامه يه مخالف كمستهلر دخل وتعرض ايدر ميوب انجندرميه سز تمرد ايدنلرى سكذب عناد ايدنلرى عرض ايده سز شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريرا فى اواخر صفر المظفر سنه اربعين وتسعمائه

بمقام قسطنطينيه

¹ O sırada bu sancağı kimin tasarruf ettiği bilinmiyor.

² Tommaso Contarini, bk. Vesika 55.

Vesika: 155.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 11, Pezzi 5) (Aralık 1536 = Cumad II. 943).

ÖZET : Venedik elçisinin, harâmî levend reislerinin Venedik'e âit yerleri vurup ve mallarını zapt, adamlarını esir ederek Draç kalesine geldikleri, uygunsuz hâlleri ile ilgili olarak İlbasan sancak beyi ve Draç kadısına hitâben ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام ايلبصان¹ سنجاغى بكى² دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام دراج³ قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع

¹ ve ² Rumeli eyâletine bağlı İlbasan sancağı beyinin bu sırada kim olduğu bilinmiyor.

³ Draç, Drazzo.

⁴ Tommaso Mocenigo.

همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا وندیک بکلری جانبدن درکاه سعادت دستکاهمه وارد اولان ایلچی⁴ شویله عرض ایلدی که یوسف و پاس اوغلی قرنداشی دیمکله معروف حرامی لوند رئیسلی اکی قطعه قایقلری ايله واروب وندیکه متعلق اولان یرلرین اوروب ورنجبر کیلرین الوب ایچنده اولان آدملرین اسیر ایلویوب واسبابلرین غارت ایدوب دراج قلعه سته کلوب و بریرار ادملرین کمدن چقاروب قازوغه اوروب فساد و شناعتلر ایلمشلر ايله اولسه بیوردوم که حکم شریف واجب الاتباعم واردوقده تفتیش ایدوب کوره سز قضیه عرض اولندوغی کبی ایسه عهدنامه همایونمه مخالف وندیک جانبدن دخل اولتی جایز دکل در انوک کبی داخی قایقلرینی اول جانبدن کتورمیوب من بعد وندیکلویه متعلق یرلر ورنجبرلرینه دخل و تعرض ایدرمیوب عهدنامه همایونمه مخالف ایش ایدرمیه سز تمرد ایدنلری سکدوب زیاده عناد ایدنلری یازوب درکاه سعادت دستکاهمه عرض ایلیمه سز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریرا فی اواخر شهر اخرالجمادی سنه ثلث واربعین وتسعائه

بمقام ادرنه

Vesika: 156.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta I, Fasc. 19, Pezzi 4) No: 18 (Eylül 1533 = evâhir-i Safer 940 "10 Eylül 1533"¹).

ÖZET : Venedik elçisinin şikâyeti ile ilgili olarak, levend gemilerine azık verilmemesi, limanlarda bu gibi gemilerin saklanmaması v.s. hakkında İlbasan sancak beyi ve Draç kadısına hitâben ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام ايلبسان سنجاغی بکی² دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والکلام مولانا دراج قاضیسی زید فضله توقیع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا وندیک ایلچیسی³ عرض ایلدی که اول جانبلرده واقع اولان حصار ارنلری وقول اوغللری وسایر خلق صندل⁴ طونادوب دکیزه یوریوب داخی وندیک کیلرینی ورنجبرلرین آلوب رزقلرین واسبابلرین غارت ایدوب شناعت وفساد ایدوب ولوند کیلرینه ازیق و یروب و لیانلرده لوند کیلرین صاقلیوب معاونت ایدرلریمش مع هذا لوند کمیسنه کمیسنه ازیق و یرمیوب و حصارلرینه و کویلرینه و لیانلرینه قومیهلر و صاقلیمیهلر بالجمله حرامی قایقلرینه معاونت ایلیمیهلر دیو عهدنامه شریفه ده مقید و مسطور ایکن کیرو معاونت ایدرلریمش امدی بیوردوم که حکم شریفم وصول بولیجاق تفتیش ایلویوب کوره سز فی الواقع مزبور حصار

¹ Bu tarih vesikada italyanca tarihlemidir.

³ Tommaso Contarini.

² ?

⁴ Gemi donatıp.

ارنلری وقول اوغلاری وسایر خلق صندل طونادوب دکیزه یوریوب کیملر الوب تعدی ایدنلر هرکیملر ایسه ولوند کیملرنه ازیق ویروب معاونت ایدنلر داخی کیملر ایسه معلوم ایدنوب داخی عهدنامهیه مخالف شناعت وفساد ایدنلری محکم تأدیب ایلیمه سز من بعد عهدنامهیه مخالف کمسنیه ایش اتدرمیه سز تمرد ایدنلری سکدوب عناد ایدنلری عرض ایلیمه سز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریرا فی اواخر صفر سنه اربعین وتسعمائه

بمقام قسطنطنیه

Vesika: 157.

(Aynı tarihte Avlonya Sancak beyi ve Avlonya kadısına aynı meâlde gönderilen ferman).

Vesika: 158.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 12, P. 3) (Aralık 1536 = Recep 943).

ÖZET : Venedik elçisinin, Bosna sancağındaki Obrovaç Kalesi dizdarı ile Karın dizdarı İlyas Kostorik'in Venedik'e âit yerlerde harâmîlik yaptıklarına dâir şikâyeti ile ilgili olarak Bosna sancak beyine ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام المختص بمزيد عنايت الملك
العلام بوسنه سنجاغی¹ بکی² دام عزه توقیع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاهه حالیا
وندیک ایلچیسی³ درگاه معلامه شویله عرض ایلدی که لواء مزبورده اوبراج⁴ قلعهسی دزداری
اولان بودوقلوبه⁵ یونس وقارین⁶ نام قلعه دزداری اولان الیاس قوستوریک⁷ دیمکله معروف
ایمش وندیکه متعلق یرلرده صاندالار ایله حرامیلق ایدن کمسنه لار ایله اتفاق ایدوب دایما فساد
وشناعتن خالی دکللریمش ایله اولسه بیوردوم که حکم شریف واجب الاتباع ایله ادملری
واردوقده بوخصوص اوکات وجهله تفتیش وتتبّع قلوب کوره سز قضیه عرض اولندوغی کبی
ایسه مذکورلره کرکی کبی تنبیه وتأکید ایلوب وندیکه متعلق یرلره عهدنامه همایونه مخالف
اصلا وقطعا کمسنه دخل وتعرض اتدرمیه سز اتمک استیاضلری منع ودفع ایده سز ممنوع اولیوب
زیاده عناد ایدنلری یازوب بلدره سز شویله بلاسز وبعد النظر بو حکم شریفمی ابقا ایدوب علامت
شریفه اعتماد قلاسز تحریرا فی اواسط شهر رجب المرجب سنه ثلث واربعین وتسعمائه

بمقام ادرنه⁸

¹ ve ² Gazi Husrev Bey.

³ Tommaso Mocenigo.

⁴ Obrovaç.

⁵ Podvikloye ?

⁶ Karın.

⁷ Kostorik.

⁸ Pâdişahın kışı Edirne'de geçirdiği esnâda.

Vesika: 159.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta I. Fasc. 20 "21" Pezzi 4) (Eylül 1533 = evâhir-i Safer 940, 1533, 10 Septembre).

ÖZET : Venedik elçisinin, Venedik'e tâbi Ülgün kalesinden alış veriş için İşkodra taraflarına gelenlere yapılan tecâvüzler hakkındaki şikâyeti ile ilgili olarak İskenderye (İşkodra) sancak beyine hitâben ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام اسكندريه¹ سنجاغى بكى دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اسكندريه قاضيسى دام فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه كه ونديك ايلچيسى² عرض ايلدى كه ونديكه متعلق اولكين³ قلعه سنك آدملرى بيع وشرا ايچون عهدنامه⁴ موجبجه اول جانبه كلدوكلرنده ويوده لر وسوباشيلر وعزبلر اللرندن اسبابلرين وتركه لر ين اليقويوب تعدى ايدرلر يمى وحسين بن حمزه نام كمسنه وبعض كمسنه داخى شرت وشناعت ايدوب ونديكلويه دايمًا تعدى ايدوب اخذ وجلب ايچون خلاف واقع افترا وبهتان ايدوب انجدر يمى امدى بيوردوم كه حكم شريفم وصول بوليچاق تفتيش ايليوب كوره سز شويله كه مزبور ونديك طايفه سى عهدنامه موجبجه كلوب كيدوب بيع وشرا اتدوكلرنده ويوده لر وسوباشيلر وغيريلر عهدنامه به مخالف دخل وتعرض ايدوب اسبابلرين وتركه لر ين اليقويوب بي وجه انجدرلر ايسه منع ودفع ايدوب ومزبور حسين وسائر كمسنه لر داخى خلاف واقع افترا وبهتان ايدوب مجرد اخذ وجلب ايچون انجدرلر ايسه منع ودفع ايدوب عهدنامه به مخالف وشرعه وقانونه مغاير هيچ كمسنه بي دخل وتعرض اتدرمييه سز وعرض ايلدى كه آخر كمسنه نك بورجى ايچون وياخود متهم اولوب غيبت ايدن ايچون بر كمسنه دوتلميه لر ديو عهدنامه ده مقيد اولغين كركدر كوره سز عهدنامه به مخالف آخرك بورجى ايچون ويا آخر كمسنه ايچون بر كويى⁵ دوتوب حبس اتمك استيانلرى منع ودفع ايدوب عهدنامه به مخالف ايش اتدرمييه سز شويله بلاسز تمرد ايدنلرى سكدوب عناد ايدنلرى عرض ايدده سن شويله بلاسن علامت شريفه اعتماد قلاسن تحريرا فى اواخر صفر سنه اربعين وتسعمائه

بمقام قسطنطينيه

¹ İşkodra.

² T. Mocenigo.

³ Ülgün.

⁴ 1521'de yapılan.

⁵ Birisi anlamına gelen biregü (Tarama Sözlüğü C. I S. 588 vd).

Vesika : 160.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta I., Fasc. 21 "23", Pezzi 4) (5 Ekim 1533 = 16 Rebi I. 940 = 1533 ottobre 6).

ÖZET : Venedik elçisinin, Şibenik kalesindeki tuzladan tuz satın almaya gelen tâcirlerden kanunî gümrük resminden fazla para almak isteyen, emin ve âmillerden şikâyeti ile ilgili olarak Bosna sancak beyi ile Skradin kadısına gönderilen ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام صاحب العز والاحتشام بوسنه سنجاغى بكى¹ دام علوه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اسقرادين² قاضيسى دام فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا ونديك بكلى جانبندن دركاه معلامه كوندريلان ايلجى كلوب شبنك³ قلعه سنده اولان طوزلادن طوز صاتون المى ايچون رنچبرلر كلوب طوز صاتون الوب كندوكلرنده اول يرده كمرك ضبط ادن امين وعاملر مذكور رنچبرلردن عادت وقانون ازره كمروكلرن الدقلىرند نصكره قانوندن زياده اقچه طلب ادوب ظلم وحييف ايدرلر ديو بلدرديار امدى طوز آلمغه كلان رنچبرلره قانونه مخالف ظلم وحييف اولقى جايز دكلدر بيوردوم كه كوره سز ذكر اولان مملحه لردن رنچبرلر واروب طوز صاتون الوب قانون ازره كمروكلرين ويردكلرنند نصكره امين وعامل اولانلره قانون اوزره الناجق كمركدن زايد رنچبرلردن اقچه لرن المى استرلر ايسه منع ادوب الدرديه سز همان قانون ازره كمرك نيسه انى الدرعه سز خلاف قانون زياده اقچه لرن الورلر ايسه كيرو اليويره سز اسلمز ايسه يازوب بلدره سز شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد فلاسز تحريراً فى اليوم السادس عشر من شهر ربيع الاول سنه اربعين وتسعمائه

بمقام قسطنطينيه

¹ Gazi Husrev Bey.

² Skradin.

³ Şibenik.

Vesika : 161.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 15, Pezzi 3) (ocak 1537 = evasit-receb 943 (1536).

ÖZET : Venedik elçisinin, Mora sancağındaki bazı voyvodaların Venedik tâcirlerine vukubulan tecâvüzleri ile ilgili olarak yaptığı şikâyet üzerine Mora sancak beyi Kasım Paşa ile Balya-Badra (Paleo Patras) kadısına gönderilen ferman.

طغرا

قدوة الاعالى والاعاظم مستجمع جميع المعالى والمفاخر ذوالدولة الرائحه والعزة البارقه المخفوف
بصنوف لطايف عواطف الملك الاعلى قاسم پاشا دامت معاليه ومفخر القضاة والحكام معدن
الفصل والكلام مولانا باليه بادره¹ قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق
معلوم اولاه كه حاليا ونديك ايلچيسى سده سعادتمه شويله عرض ايلدى كه بوندن اقدم مور
سججاي بكنه متعلق اولان ويوده لردن وبعض لرونديكه متعلق اولان بازركانلردن پاوله سورنده²
ويتقولا انايت³ وزان مائى پر⁴ ونك ادملرى والويژه جاني⁵ نك ادملرى ووصالحق پرولى⁶ نام
بازركانك وادملرينك جبر ايله بشيوزسكه التونلرين الوب وكندولرين دوتوب حبس ايدوب
وچوقلرين واسبابلرين صاتدروب صكره مذكورلرك اوزرلرله يوكن يوزاون اكيشر اقجه تركه
براغوب قاضى يه ايلدوب جبر ايله حجت الوب ظلم وحيف ايلمشار ايله اولسه بيوردوم كه
حكم شريف واجب الاتباعم ايله ادملرى واردوقده احضار خصما قلوب اوكت وجهله حق
اوزره تفتيش ايدوب كوره سز قضيه عرض اولندوغى كبي ايسه مذكورلرك خلاف شرع وقانون
الينان التونلرين بعد الثبوت حكم ايدوب اليويروب عهدنامه همايونم مخالف كسنيه دخل اتدرميده سز
تمرد ايدنلرى سكيدوب عناد ايدنلرى يازوب عرض ايدوه سز شويله بلاسز وبعد النظر بو حكم
شريفمى اللرنده ابقا ايدوب علامت شريفه اعتماد قلاسر تحريراً فى اواسط شهر رجب المرجب
سنه ثلث واربعين وتسعمائه

بمقام ادرنه

¹ Paleo Patras.

² Paolo Surende ?

³ ?

⁴ ?

⁵ Aloisi Giani.?

⁶ ?

Vesika: 162.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 9, Pezzi 3) (Ocak 1537 = evâil-i Şaban 943 = 1536).

ÖZET : Venedik elçisinin, Mora'da bir panayırdan gelirken tecâvüz eden harâmîlerin Venedik tâcirlerini öldürüp eşyâlarını zaptettikleri hakkındaki şikâyeti ile ilgili olarak Mora sancak beyi Kasım Paşa'ya ferman.

طغرا

قدوة الاعالى والاعاظم مستجمع جميع المعالى والمفاخر ذوالدولة الراسنه والعزة البارقه المحفوف بصنوف لطايف عواطف الملك الاعلى قاسم پاشا دامت معاليه توقيع رفيع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا سده سعادتمده اولان ونديک الحیسى شویله عرض ایلدی که بوندن اقدم ونديکه متعلق بعض بازركانلر دسنامه¹ نام پنايردن کلور ايکن حرامی باصوب کيمن قتل وکيمن مجروح ايدوب ولوره حائى² نام ونديکلونک وقرنداشلرينک داخی ادملرين قتل ايدوب بش التى بيک فلورسنی واسبابلرين تلف ايدوب سابقا حکم شريفمله تفتيش اولندقدہ ذکر اولنان حراميلردن بعض اله کروب يولدشلرين تقرير اتدوکلرنده موره دفترنده واقع اولمغله اول اسباب ودوتلان حراميلر مفتش النده قالوب صکره طلب اولندقدہ مفتش اول حراميلروک اقچهلرين آلوب صاليويروب حيف ايلمشلر ايله اولسه بيوردوم که ذکر اولنان قضيه بردفعه شرعله صوريلوب فصل اولمامش ايسه احضار خصما قلوب و ذکر اولنان حراميلر دوتلوب اله کيرمش ايکن غيب اتدرنلره شرعله وقانون ايله بولدروب کتوردوب برموجب شرع قويم تفتيش وتبع قلوب کوره سن ذکر اولنان بازركانلری قتل ايدوب اسبابلرين والتونلرين غارت ايدنلر کيملر ايدوکی بحسب الشرع الشريف ظاهر و ثابت اولدقدنصکره النان اسبابلرين والتونلرين بيقصور اليويروب داخی سپاهی طایفه سندن اولانلری حبس ايدوب سده سعادتمه عرض ايليه سن سپاهی طایفسندن اولميانلری يازوب درکاه معلومه عرض ايليه سن عهدنامه همایونمه مخالف ايش ايتدرميه سن شویله بلاسن علامت شريفه اعتماد قلاسن تحريرا فى اوایل شهر شعبان المعظم سنه ثلث و اربعين و تسعمائه

بمقام ادرنه

Vesika: 163.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 14, Fasc. 12, Pezzi 2) (Serie II., Busta 11, Fasc. 70) (Kasım 1542 = evâil-i Şaban 949 = 1542, 10 Nov.)

ÖZET : İskenderiye sancak beyi Halil Bey ile Karadağ kadısının, Kotor kalesi civârındaki Despot Tuzlası ile ilgili arz ve teklifleri üzerine, Hersek sancakbeyi Câfer Bey ve İskenderiye, Karadağ kadılarına gönderilen ve tuzlalar ile havass-ı hümayunlar hakkında talimâtı ihtivâ eden ferman.

1

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام المختص بمزيد عنايت الملك العلام
هرسك سنجاغى بكى دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام اسكندريه
وقره طاغ قاضيلرى زيد فضلها توقيع رفيع همايون واصل اوليجق معلوم اولاه كه اسكندريه
سنجاغى بكى اولان خليل دام علوه ايله اولان قره طاغ قاضيسى دركاه معلومه مكتوب
كوندروب ونديكلونك قره طاغ قضااسنده اولان قوتور² نام قلعهك قديمى سنورندن اهالى
قلعه تجاوز ايدوب كلان بكار مقيد اولمغله ميريه متعلق دسپوت طوزليسى ديمكله معروف
طوزله كه تا نوه³ طوزلهسنه متصل ايكن اول طوزلهك ايچنده وخرمنلرنده زراعت ايدن
اراضى ميريدن خيلى يرلره مالكانه متصرف اولوب زراعت وحرث ايلدكلرى سبيدن
مملحه مزبورده تمام سنورى اولوب هر نسنده نيجه كره يوز بيك اقچه خسران واقع اولور
اول يرلر قديمى سنورلرى اوزره ميرى ايچون ضبط اولنورسه هر نسنده بش يوك اقچهيه
داخى زيادهيه التزام ايدر كمسنه لر واردر بوندن غيرى قضاي مزبورده واقع اولان استارغراد⁴
نام قلعهلرك داخى سنورلرى معلوم ايكن شيدى خيلى تجاوز ايدوب حتى باشقرايك⁵ ناحيهك
اهاليسى كليا ارض ميريده سكون ايلمشلردر وبوندن ماعدا بار⁶ واولكون⁷ نام قلعهلرك
داخى اهاليسى سنور قديمارندن تجاوز ايدوب اكثر ميرى يرلرده زراعت ايدوب رعايابه
تمام اضطراب ويرمشلردر ديو اعلام ايلمشلردر امدى سده سعادتده اولان دفتر خاقانيه نظر
اولندقدده مزبور قوتور² قلعهسنك وغربلان⁸ حاصللارى ايله بله شول وجهله قيد اولنمش كه
مثلا قوتور قلعهسنك سنورى تعيين اولنوب دسپوت وچرنه⁹ زماننده واندن اول وسكره دن
مرحوم ومغفورله سلطان بايزيد خان طاب ثراه زماننده اسكندر پاشا¹⁰ وميخال اوغلى
اسكندر بك¹¹ وروم ايلي كتخداسى سنان بك¹² دفعاتله واروب سنور تعين ايدوب خاصه
همايون ايچون ضبط اولنرمش جانب شرقيسى دسپوت مملحهسنه دكزدن صو اللدوغى يرك
استراد بو پتر جزيره سندن¹³ يكا دكز كنارنده كافرى كاركر ياپلو فوجى واريتمش
يچوه¹⁴ ديمكله مشهور يردن كه برده¹⁵ نام قريه پادشاه سنورنده واقع اولوب اندن بولجه

¹ Tuğrasız ve bir suret olan ferman.

² Kotor (Cattaro).

³ Nova (Kastel Nuovo).

⁴ Starigrad.

⁵ Başkrovice.

⁶ Bar.

⁷ Ulcine. (Ülgün).

⁸ Gırbilan.

⁹ Vcerni?

¹⁰ Bosna vâlisi, ölümü h. 912 (1506-1507).

¹¹ Mihal oğlu İskender Bey.

¹² Ümeradan Sinan Bey, ölümü h. 893 (1488).

¹³ ?

¹⁴ Bacvo (fiçı).

¹⁵ Bırda.

کیدر قونیه¹⁶ نام دپیه چیقار باغلر اوجندن بغداد سنک¹⁷ نام قریه باغلری دبندن یولجه یوقارو دکرمنلر قرشوشندن اسنوز برویجه¹⁸ دیمکله معروف کلیسادن یولجه موقره پوپوفجه¹⁹ نام موضعدن طغری قلعه قوتور قلعه سنک اوستون یانندن قلعه نك هرسك طرفنده کی باغلری اوجندن دکره اینر نهایی یولدر و جانب غربیسی مذکور دسپوت مملحه سندن دکر کنارانده چرنه²⁰ مملحه سی صوبی الندوغی جهتمدن لوشنجه²¹ طاغی دکره قاوشدوغی یرده مذکور داغ دبندن کرمدلکدن یوقارو واروب مذکور طاغ دبنده توبلیش²² نام پیکاره طغری لشویک²³ نام قریه نك الی یانندن که مذکور پادشاه سنورینه واقع اولوبطغری طرانشتی²⁴ دیمکله معروف لیانه اینر نهایت بولور صکره وندیک یاغی²⁵ اولمغین غربلان²⁶ ناحیه سی وندیکه تابع اولمش وندیکله مصالحه اولدقدن صکره سنوره دخل ایدیچک فیروز بک امر پادشاهی سی اوزرینه واروب کندو مریض اولمغین فرنک قاسم نام آدمی کافره میل ایدوب سنوری بریدن کسمش اکی پاره قریه و غربلان اواسی²⁷ واکي مملحه کافر سنورینه واقع اولمش اتلان (؟) پادشاهه چرنه مملحه سندن غیری نسنه یوقدر تفتیش اولندقدن اول زماندن قلمش یرار کسنلردن اسکندریه کتخداسی سنان و ژابیوه²⁸ قلعه سندن بالقجی حمزه دیمکله معروف حصار اری و قره طاغ کفره سندن یرار پیرلر شهادت ایتدیلر حالیا مستعمل اولان سنور بودر که ذکر اولنور شمدی فیروز بک کسدوکی سنور که خاصه پادشاهییه ضبط اولنور قوتور قلعه سی اوکنده موقره پولوجه²⁹ دیمکله معروف یردن اوستوننه برولجه³⁰ نام کلیسادن غربلان دکرمنلرندن که غربلان سنورنه واقع اولور اندن قریه³¹ نام قیایه وارور اندن استرغانیه غلاویجه³² نام دپیه وارر اندن لشویک باغلرینک³³ اوستی یاننده اروته وارنه³⁴ نام کلیسایه وارر اندن دپلر اوزریده دمویمهور³⁵ دیمکله معروف پلید اغاجنه وارور اندن ضروفجه³⁶ اورمانندن یقوه³⁷ نام موضعدن واروب دریاده نهایت بولور واستارعراد³⁸ قلعه سنک سنوری داخی مزبور قلعه نك اطرافنده اولان باغلرندن غیری سنور یوقدر ماعداسی فی الجمله پادشاهی³⁹ عالمپناه سنوریدر قوتوردن باره⁴⁰ کیدر اولرندن یوقرو اولان باشتنلر⁴¹ داخی پادشاه سنورنده واقع اولمش در و بار قلعه سنک سنوری داخی مزبور قلعه نك دکر کناراندن دلویجه⁴² نام یردن کلور دپیه وارور اندن غورقد اورسک⁴³ اورتاسسندن طاش دوکنده لویکدن⁴⁴ ماله دولجه⁴⁵ نام دپیه وارور اندن بویک رالو⁴⁶ نام پیکاره وارور اندن لاستوه⁴⁷ نام تارلایه وارور که

¹⁶ Konia.²⁰ Cerne.²⁴ ?²⁸ Jabiva.³² Strogania Slaviçe?³⁶ Zurufça ?⁴⁰ Bar.⁴⁴ Lvavic ?¹⁷ ?²¹ Loşinitza.²⁵ Düşman.²⁹ Mokra Police.³³ Leşevic bağları.³⁷ Yakova.⁴¹ Baştınalar.⁴⁵ Male Dolce ?¹⁸ ?²² ?²⁶ Gırbilan.³⁰ ?³⁴ ?³⁸ Starigrad.⁴² Delvice ?⁴⁶ Büyük Ralo ?¹⁹ Kara Popovice.²³ Leşevic.²⁷ Gırbilan - ovası.³¹ Kırımı?³⁵ ?³⁹ Pâdişah-ı âlempenâh.⁴³ ?⁴⁷ Lastva ?

نصف باره لونیه⁴⁸ و نصف اخری قلعه مزبوره به متعلق در موتلی بالسنه⁴⁹ نام یره وارور اندن خزنلر⁵⁰ نام طاغه وارور اندن منقوله⁵¹ نام مزرعه یه وارور اندن بيله نام طریق عامه داخل متعلقدر اول محله منتهی اولور بو بابده وندیک دوژنه داخی حکم شریفم کوندریلوب کندو جانبندن آدمیسنی تعیین ایدوب کوندرمک امر اولنشدر بیوردم که حکم شریف واجب الاتباعم وصول بولیجک تأخیر و تراخی ایلمیوب بالذات محل مزبوره واروب مذکور وندیک دوژنک کوندردوکی دم ایله مباشرت ایدوب مذکور سنوری هر قنغی محلدن ایسه دفترخاقانیده مسطور اولدوغی اوزره معلوم ایدینوب اوزرینه یوریوب جایجا علامتler وضع ایدوب واکا کوره مفصل و مشروح حجت یازوب و امضالیوب سده سعادتme ارسال ایلیهسن که من بعد اول سنورله عمل اولنوب اکثا مخالف وندیکلو جانبندن دخل و تعرض اولنلو اولیه تمام حق اوزره اولوب سنوی بر وجهله تعیین و تصحیح ایلیهسز که مرور زمانله اصلاً نزاع وجدال اولماغه قابلیت قلمیه و ذکر اولنان اولکون⁵² قلعهسنک دفترده یازلمش بولنیوب اول بابده داخی امر همایونم بونک اوزرینه که تمام اهتمام ایدوب اول یرلرک مسن و معتمد علیه مسلمانلرنی و اهل وقوفی جمع و احضار ایدوب مزبور قلعهنک قدیمی متعین و معمول به اولان سنوری داخی هر نه محلدن ایسه معلوم ایدینوب یریر نشانهلر وضع ایدوب تمام حق اوزره قدیمی سنوری هر قنغی محلدن ایسه تحقیق ایدینوب مفصل و مشروح انیداخی بلدرهسز واکر ذکر اولنان سنورلرک ایچنده وندیکلو طایفهسندن کسنه زراعت و حراثت ایدر ایسه مقتضای دفتر و قانون اوزره خاصه همایونه راجع اولان حقوق و رسوملری نه ایسه خاصه همایونم جانبندن ضبط ادرهسز بالجمله ذکر اولنان سنورلر خصوصنده زیاده اهتمام اولق کرکدر سزک درایت و حسن امانتکزه اعتماد اولغین بو خصوص سزله امر ایلدم سیز داخی اکا کوره تابع اولوب بر وجهله تصحیح و تمیز ایلیهسز که دایما آنوکله عمل اولنوب هیچ بر زمانده نزاعه باعث اولوب داخی تکرار کورمکه احتیاج قلمیه شيله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلهسز تحریراً فی اوایل شعبان المعظم سنه تسع و اربعین و تسعمائه

48 Baralunya ?

49 ?

50 ?

51 Nikola ?

52 Ulcine. (Ülgün)

Vesika: 164.

V. D. A. (T V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 28, Pezzi 3) (Kasım 1546 = evâhir-i Ramazan 953 = 1546, 15 Nov.).

ÖZET : Kotor providoru Francesco Mosto yedine Nova kadısı tarafından verilen ve ibrâz ettiği hüküm gereğince Venedik'ten getirip, İstanbul'a südde-i saâdete gönderilmek üzere Hersek sancak beyi Hayreddin Bey'e teslim olunduğunu gösteren ve 11 kese içindeki 11.000 altın flori için tanzim olunan Huccet (temessük).

«المحرر فيه مقرر عند وانا افقر الوارى يحيى بن قاسم المولى بقضاء نوه¹
خلافة عنى عنهما العافى»

سبب تحریر کتاب وموجب تسطیر خطاب اولدرکه حالیا ونديک توابعنندن قنور² پرویدری³ یندن حکم شریف جهاتمطاع وارد اولوب مضمون میموننده شویله فرمان اولتمش ونديک بکلرنندن سده سعادتمه فلوری ارسال اولنشدرد ذکر اولان فلوری فخر الامراء الکرام هر سک سنجاغی بکنه تسلیم اولندقدده قاچ کیسه در تعداد ایدوب کیسه لروک مهرلرین بوزمیوب عددی ایله تسجیل ایلیوب بر صورتن مذکور پرویدر³ یدینه تسلیم ایلیوب وبر صورتن داخی فلوری ایله سده سعادتمه ارسال ایلیه سزدیو فرمان اولنمغین امتثالاً للامر العالی ذکر اولان فلوریلر مذکور پرویدر فرنچشکو موستو⁴ یندن قبض اولندقدده اون بر کیسه اولوب هر کیسه بیک التون اولوب مهرلری بوزلیوب مذکور اون بر عدد کیسه فخر الامراء الکرام هر سک سنجاغی بکی خیرالدین بکه تسلیم الونوب درگاه معلاده اولان بایلوسه⁵ تسلیم اتمکه الوب قبول وقبض اندوم ددکده وقوعی قبل شرعی شریفندن تمسک طلب اولندقدده بر موجب امر عالی پرویدر فرنچشکو یدینه تسلیم اولنوب وصورتی⁶ اخری مومی الیه بک حضرتارینه تسلیم اولنوب در دولته ارسال اولندی وقوعی اوزره ماجرالواقع بو وثیقه ناطقه بر سییل تمسک کتب اولنوب پرویدر فرنچشکو یدینه دفع اولندیکی وقت حاجتده احتجاج ایدینه جری ذلک وحرر فی اواخر رمضان المبارک سنه ثلث وخمسين وتسعمائه

شهود الحال

نوه ⁷ و دو برونیک ⁸	مصطفی اغا	احمد بلوک باشی	عزب اغاسی اورج اغا
امین محمد امین	نوبتجیان قلعه نوه ⁷	نوبتجیان قلعه نوه ⁷	
دمیر اغا نوبتجیان	درویش کتخدا	ومصطفی دزدار عتیق	وغیرهم من الحاضرين
قلعه نوه ⁷	قلعه نوه ⁷	قلعه نوه ⁷	

¹ Kastelnova.

² Kotor (Cattaro).

³ Proveditore.

⁴ Francesco Mosto.

⁵ Alessandro Contarini.

⁶ Suret-i âharı.

⁷⁻⁸ Nova-i Dubrovnik.

Vesika: 165.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 3, Pezzi 2) I. (13 Ocak 1545 = 29 Şevval 951).

ÖZET : Kotor providoru Aloisio Reyner (Reiner) eliyle Venedik'den gönderilen 41.000 florinin teslim alındığına dair Hersek sancak beyi tarafından providor eline verilen temessük.

1

سبب تحریر املا و موجب تسطیر انشا اولدرکه حالیا سده سعادت پناهدن بو بندهیه ونوه قاضیسنه حکم شریف عالیشان وارد اولوب مضمون میموننده فرمان اولتان بؤکی حالیا سده سعادتمده اولان ونندیک الجیسی² جانبندن درکاه معلامه شویله عرض اولونندیکی ونندیک دوژی جانبندن سده سعادتمده ادا ایدجکلری باقی فلوریدن قوتور بکلرینه بر مقدار فلوری ارسال اولندیغن عرض اتماکین بیوردمکه مشارالیه طرفندن سده سعادتم ایچون سیزه تمقدار فلوری کلور ایسه ادملری یاننده اچوب جمله تمقدار فلوریدر عد ایلیوب سنکه قاضیسن ثبت سجلات ایلیه سز و سنکی سنجاقبکی سن اعتماد ایلدکک بر یرار کسنه باش و بوغ تعین ادب سپاهیاردن و حصار ارلارندن کفایت قدری آدم قوشوب ذکر اولونان التونلری امین و سالم سده سعادتمه ارسال ایده سن و تمقدار فلوری ایدوکن یازوب عرض اده سن حالیا سنه احدی و خمسین و تسعایه شوالی یکرم طقوزنجی کونی³ قوتور قلعه سنده پره وه دور اولان الوویز ونیر⁴ نام ونندیک بکلری فرمان اولونان باقی فلوریدن قرق بربیک فلورئی تسلیم ایچون بو بندهیه ونوه⁵ قاضیسنه مکتوبلر ایله آدملری کلوب امر شریفه امتثالا نوه قاضیسیله نوه قلعه سیله قوتور قلعه سی ارالرنده واقع اولان بیله نام محله مکتوب و قوتوردن مزبور پره وه دور الوویز رینیر⁴ داخی کتوردکلری فلوریه محل مزبوره کلوب کتوردکلری فلوریلر عد و وزن اولندقدده قرق بیک طقوز یوز عدد ونندیک سکه سیله افرنجیه فلوری و یوز عدد سلطانیه که جمله قرق بر بیک فلوری⁶ الوب بی قصور فرمان شریف عالی موجبجه سده سعادت پناهه ارسال اولمقی ایچون مزبور الوویز رینر لندن قبض اولندوغنه تمسک طلب اتمه کین اشبو وثیقه کتب اولوب ویرلدی تحریرا فی ۲۹ شهر شوالی المکرم سنه احدی و خمسین و تسعائیه

¹ Vesikanın kenarında mühür ve pençe vardır.

² Stefano Tiepolo.

³ 13 Ocak 1545.

⁴ Aloisio (Alvise. Luigi) Renier.

⁵ Castelnovo.

⁶ Venedik altını değeri sultâniye sikke karşılığındadır.

Vesika : 166.

V. D. A. (T.V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 10, Pezzi 8) II. (13 Ocak 1545 = 29 Şevval 951).

ÖZET : *Vesika*, 165 te bahis konusu edilen 41.000 florinin teslim alındığına dâir Nova kadısının (Yusuf b. Ahmed) şâhitler huzurunda tanzim edip Reiner yedine verdiği şer'î tescil (Huccet).

« هذه صورة السجل نقلت عن الاصل بلا ضم ولا كتم وانا الفقير

يوسف بن احمد المتعين بقضاء نوه »

سبب تحرير املا و موجب تسطير انشا اولدرکه حالیا سده سعادت پناهندن فخرالامراء الکرام هرسک سنجاغی بکی خیرالدین بک دام اقباله حضرتلرینه وبو فقیره حکم شریف عالیشان وارد اولوب مضمون میموننده فرمان اولنان بوکی حالیا سده سعادتمده اولان وندیک الحیسی جانبندن درکاه معلومه شویله عرض اولندیکه وندیک دوژی جانبندن سده سعادتمه ادا ایدجکلری باقی فلوریدن قوتور بکلرینه بر مقدار فلوری ارسال اولندوغن عرض اتماکین بیوردمه مشارالیه طرفندن سده سعادتم ایچون سیزه نمقدار فلوری کلور ایسه آدملری یاننده آچوب جمله نمقدار فلوریدر عد ایلیوب سنکی قاضیسین ثبت یجل ایلیه سز و سنکی سنجاقبکی سن اعتماد ایلدوکک بر یرار کسنه باش وبوغ تعین ادوب سپاهیلردن وحصار اولنلرندن کفایت قدری آدم قوشوب ذکر اولنان التونلری امین و سالم سده سعادتمه ارسال ایده سن و نمقدار فلوری ایدوکن یازوب عرض ایده سن حالیا سنه احدى وتسعائه شوالی یکریم طقوزنجی کونی قوتور قلعه سنده پره وه دور الویز رینر نام وندیک بکی فرمان اولنان باقی فلوریدن قرق بر بیک فلوری بی تسلیم ایچون میر مزبور حضرتلرینه وبو فقیره مکتوبلری ایله آدملری کلوب امر شریفه امثالاً میر مزبور حضرتلریله نوه قلعه سیله قوتور قلعه سی مابینلرنده واقع اولان بله نام محله کلوب وقوتوردن مزبور پره وه دور الویز رینر دخی کتوردکلری فلوریلر محل مزبوره کلوب کتوردکلری فلوریلر عدد ووزن اولندقدقه قرق بیک طقوز یوز عدد وندیک سکه سی ایله افرنجیه فلوری و یوز عدد سلطانیه که جمله قرق بر بیک فلوری اولوب بی قصور فرمان شریف عالی موجبجه سده سعادت پناهمه ارسال اولتمق ایچون مزبور الویز رینر الندن میر مزبور حضرتلرینه تسلیم اولنوب تسجیل اولندی وطلبلریله صورتی اخراج واللرنه ویرلدی که وقت حاجنده مذکر حال اولته تحریر آ فی ۲۹ شوال المکرم سنه احدى وخسین وتسعائه

شهود الحال

مصطفی صوباشی حسن ناظر مقاطعات لواء هرسک محمد الامین نوه عتیق

حسین بک غلام سلطانی اوروج آغای عزبان قلعه نوه وقنبر اغا بن حسن

وپیر علی بن سلیمان وغیرهم من الحاضرين

Vesika: 167.

V. D. A. (T.V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 43, Pezzi 3) (7 Eylül 1551 = 6 Ramazan 958).

ÖZET : Kıbrıs cizyesi olarak 1551 yılına ait 8000 florinin Venedik balyosu Bernardo Navagero elinden alınıp hazineye teslim edildiğine dâir yazılan hükm-i hümâyun.

طغرا

سبب تحریر توقیع رفیع همایون اولدر که جزیره قبروس بکلرینک سنه سبع وخسین وتسعمائه ربیع الاولنک اون اوچنده واقع اولان ابریلک یکریمی برندن¹ سنه ثمان وخسین وتسعمائه ربیع الاولنک یکریمی دردنده واقع اولان ابریلک یکریمی برنه² کلنجه واجب اولان سکزیبیک سکه افرنجیه لری سنه ثمان وخسین وتسعمائه شعباننک یکریمی التنجی کوننده³ وندیک بایلوسی برناردو نواحر⁴ النندن خزانه عامرهمه تسلیم اولتماغن اشبو حکم شریفم ویرلدی شویله بلالر علامت شریفه اعتماد قلالر تحریراً فی الیوم السادس رمضان المبارک سنه ثمان وخسین وتسعمائه

بمقام قسطنطنیه

¹ 21 Nisan 1550.

² 21 Nisan 1551.

³ 29 Ağustos 1551.

⁴ Bernardo Navagero.

Vesika: 168.

V. D. A. (T.V.) Busta XII. (Busta I. Fasc. 41, Pezzi 3) (Serie I. Mazzo VII. Fasc. 18) (Nisan 1552 = 28 Rebi II. 959).

ÖZET : Zakine adası cizyesi olarak Venediklilerin 1552 yılına ait verdikleri ve yeniçeriler kâtibi Mehmed eliyle hazineye teslim olunan 500 sikke efrenci için Balyos tercümanı eline verilen hükm-i şerif.

طغرا

سبب تحریر توقیع رفیع همایون اولدر که حالیا وندیک بکلرینک زاکیه جزیره سنک سنه سبع وخسین وتسعمائه رمضاننک اون طقوزنده واقع اولان اوختورس اولندن سنه ثمان وخسین وتسعمائه شوالنک غره سنه کلنجه واجب اولان بشیوز سکه افرنجیه کسیملری سنه تسع وخسین وتسعمائه ربیع الاولنک اون اکنجی کوننده درکاه معلام یکیچریلری کاتبی محمد زید مجده النندن خزانه عامرهمه تسلیم اولتماغن مذکور محمد زید مجده الله تسلیم حکمی ویرلشدی شمدیکحالده قیومده اولان وندیک بایلوسی برناردو جانبندن ترجمان اولان ثرتیه نام ذمی کلوب بو بابده کندویه تکرار حکم شریف طلب اتمکین اشبو حکم شریفم ویرلدی

شويله بلالار علامت شريفه اعتماد قلالر تحريراً في اليوم الثامن والعشرين شهر ربيع الاخر
سنة تسع وخمسين وتسعمائه
بمقام ادرنه

Vesika : 169.

V. D. A. (T.V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 53, Pezzi 3) (11-Eylül-1554 = 12 Şevval 961).

ÖZET : Kıbrıs cizyesi olarak Venedik balyosu Antonio Erizzo elinden 1554 yılı için alınan 8000 sikke-i hasene-i efrençiyeye dâir hükm-i şerif.

طغرا

سبب تحرير توقيع رفيع همايون اولدر كه سنة ستين وتسعمائه ربيع الاخيرينك اون
يدنجي كوننده واقع اولان ابريلك يكرمي برنجي كونندن¹ سنة احدى وستين وتسعمائه
ربيع الاخيرينك يكرمي سكزنده واقع اولان ابريلك يكرمي برنجي كوننه² كلنجه قبروس
جزيره سى كفره سى جزيره سندن ونديك بكي مارقوندون رو³ تحويلندن ونديك بايلوس انتون⁴
نام فرنچ لندن سنة احدى وستين وتسعمائه رجبينك يكرمي طقوزنده خزانه عامرمة سكر بيلك
سكه حسنة افرنجيه تسليم اولماغن اشبو حكم شريفم ويرلدى شويله بلالار علامت شريفه
اعتماد قلالر تحريراً في اليوم الثاني عشر شهر شوال المكرم من شهر سنة احدى وستين وتسعمائه
بمقام قسطنطينيه

¹ 5 Nisan 1553.

² 5 Nisan 1554.

³ Marcantonio Trevisan (1553-1554).

⁴ Antonio Erizzo.

Vesika : 170.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta I., Fasc. 9, P. 4) (Serie I. Mazzo VIII, Fasc. 8) (8 Mayıs 1520 = (2 Nov. 1519) = 20 Cumad I. 926).

ÖZET : Kıbrıs adasının h. Rebiülâhır 923 ile Rebiülâhır 925 arasındaki iki yıllık cizyesi olan 18 844 dirhem hâlis altına mahsuben, Halep'te hassa mâl zâbitleri Haydar Çelebi b. Mehmed Bey ve Ahmed Çelebi b. Hacı Ali tarafından, Venedik tâcirlerinden Halep'te mukim Hoca (tâcir) Andrea Batesta elinden tahsil olunan -altı taksitte- 8181 dirhem hâlis altın için Andrea eline Halep kadısının verdiği hucdet.

« الامر على ما شرح ومن غيرى مافيه حرره الفقير محمد بن القرفور (?) القاضي بحلب »

سبب تحرير كتاب بودر كه محروسة حلبده حاليا خاصه مال ضابطى اولان فخر الامائل
والاكارم حيدر چلبى بن محمد بك زيد مجده مجلس شرع مطهرده شويله اقرار ايلدى كه

جزیره قبروسك سنه ثلث و عشرين و تسعمائه ربيع الاخرى غره سندن سنه خمس و عشرين و تسعمائه ربيع الاولئك غايته كلنجه ايكي يلاق لازم اولان جزيره سى كه اون سكز بيك سكز يوز قرق درت درهم خالص التون در ذكر اولنان جزيره دن محروسه حلبده سابقا خاصه مال ضابطى اولان احمد چلبى بن حاجى على نام خادم السلطنه بندوقى¹ تاجرلردن اشبو حامل كتاب خواجه اندريه بن بطشه² النذن سنه خمس و عشرين و تسعمائه رمضانك يكرمى اوچنجى كوننده اوچ بيك طقوز يوز يتمش التى بچق درهم ذهب خالص الوب قبض ايدوب وسنه مزبوره ذى القعده سنك دردنچى كوننده دخى ايكي بيك التيوز يتمش بر درهم و اوچ دانك³ خالص التون الوب قبض ايدوب وسنه مزبوره ذى القعده سنك يكرمى اوچنجى كوننده دخى ايكي بيك اوچيوز سكسن اوچ درهم و اوچ دانك³ خالص التون قبض ايدوب وسنه مذكوره ذى الحجه سنك التنجى كوننده دخى بيك التيوز اتوز بر درهم خالص التون قبض ايدوب جمعا مذكور احمد چلبى مزبور خواجه اندريه النذن اون بيك التيوز التمش اوچ درهم ذهب خالص الوب قبض ايدوب خزانه عامريه تسليم اتمش ايله اولسه بنداخى مذكور خواجه اندريه النذن سنه ست و عشرين و تسعمائه محرمك يدنچى كوننده ايكي بيك اوچيوز التمش سكز درهم و اوچ دانك خالص التون قبض ايدوب وسنه مذكوره صفرينك اون برنجى كوننده دخى بيك درتيوز سكسان بش بچق درهم خالص التون قبض ايدوب وسنه مذكوره ربيع الاخرينك اكنجى كوننده دخى ايكي بيك يوز طقسان ايكي درهم و اوچ دانك خالص التون قبض ايدوب و مذكور ربيع الاخرى طقوزنجى كوننده دخى سكز يوز الى درهم و بر دانك خالص التون قبض ايدوب وسنه مزبوره جمادى الاولئك بشنجى كوننده دخى سكز يوز اتوز طقوز درهم و اوچ دانك خالص التون قبض ايدوب و مزبور جمادى الاولك اون ايكنجى كوننده دخى خرج ضربخانه دن بدل درتيوز قرق درت درهم خالص التون الوب قبض ايدوب جمعا مذكور خواجه اندريه النذن دفعات سته اله سكز بيك يوز سكسن بر درهم ذهب خالص الوب قبض ايدوب خزانه عامريه تسليم ايدوم ديدى مزبور خواجه اندريه دخى و جاها تصديق قضيه سجل اولنوب طلبى اله الله حجت ويرلدى كه وقت حاجتده تمسك ادنه جرى ذلك و حرر فى اليوم العشرين من اول الجمادين لسنه ست و عشرين و تسع مائه

شهود الحال

و يوسف بن احمد محضر باشى سنان اغا

¹ Venedikli.

² Hoca (tâcir) Andreali-Batesta.

³ Denk.

Vesika : 171.

V. D. A. (T. V.) Busta XIV. (Busta I. Fasc. 54, Pezzi 3) (24 Mayıs 1541) (1541 Marzo) = 28 Muharrem 948).

ÖZET : Tercüman Yunus Bey'den evvelce aldığı 20.000 altın borcu ödeyen Venedik elçisi Aloisio Badoer'in, Yunus Bey tarafından tevkil edilen Mustafa b. Abdullah'ın teyit etmesi ile, hiç bir borcu kalmadığı hakkında Galata kadısı Mevlânâ Hasan b. Musâ'nın şâhitler huzurunda tanzim ettiği huccet.

« ما حرر فيه جرى عندى و انا الفقير حسن بن موسى المولى محروسه غلطه خلافة عنى عنها »

سبب تحرير كتاب و موجب تسطير خطاب اولدر كه افتخار الاماثل و الاقران يونس بك بن عبد الرحمان الترجمان جانبندن جعفر چلبى بن يوسف الكاتب و حسن بك بن عبدالله الترجمان و محمد بن عبدالله شهادتلىله اقرار آتیه و كالتنى اثبات ايدن مصطفى بن عبدالله محفل شرعه اقرار ايدوب بالفعل غلطه ده ساكن اولان و نديك ايلچيسى مفخر الملة المسيحيه صاحب هذ الكتب الويز و بادور بن رينر¹ و نديك بكارى مهيمچون موكلم مشار اليهدن بطريق القرض يكرمى بلك سكه تمام الوزن و العيار سلطانيه التون الوب مبلغ مذكوره مزبور آلوزونك امريله ياقمو بن دقنسال² و نيقولو بن جوستيان³ و المور و بارباريقو⁴ و اندون ابن بارباريقو¹⁴ و دومنكو بن پريول⁵ و جوان بن فرنچسكو⁶ و نرو انتون بريول⁷ و اندريه بن بادور⁸ و پدو بن قورنر⁹ و ماركو بن دوناغو¹⁰ و پولو بن موروزين¹¹ و فرنچسكو بن لاندو¹² و نتو بن قورنر¹³ و انتون بن ميكل¹⁴ كفيل اولمشلر ايدى حاليا موكلم مشاراليه مبلغ مزبورى مذكور ايلچى يدندن بى قصور و لاكسور آلوب قبض ايدوب من بعد مديون مذكور ايله ذكر اولان كفيللرده بر اقچه و بر حبه حقى قالمسادى ديدوكنده مقر مزبورك اقرارى مذكور ايلچى جانبندن ياقمو بن زانى¹⁵ و جنازه بن بالتسار¹⁶ شهادتلىله و كالتنى ثابت اولان انتون بن پيرو¹⁷ الكاتب و جاها تصديق ايلدوكدن صكره طليله بو وثيقه تحرير اولنوب يدينه وضع اولنديكى وقت حاجنده احتجاج ايدنه جرى ذلك و حرر فى اليوم الثامن و العشرين من شهر محرم الحرام لسنه ثمان و اربعين و تسعائه

شهود الحال

الحاج محمد بن	الحاج حسن بن	الحاج قاسم بن	بالى بلك بن	احمد بن عبدالله
احمد البواب	عوض	رمضان	قره كوز	القصاب

شعبان بن احمد	احمد بك بن عبدالله	حسين اغا بن عبدالله	محمد چلبى بن بهمن	وغيرهم
الخطاير	التاجر			

¹ Aloisio (Alvise. Luigi) Badoero.

⁴ Almoro Barbarigo.

⁶ Giovanni Francesco

⁹ Piero Corner.

¹² Francesco Lanco.

¹⁵ Giacomo Zani.

² Giacomo da Canale.

¹⁴ Antonio Barbarico.

⁷ Antonio Priuli.

¹⁰ Marco Donado.

¹³ ? Corner.

¹⁶ Cavazza (?) Batista.

³ Nicolo Giustiniani.

⁵ Domenico Priuli.

⁸ Andrea Badoer.

¹¹ Paolo Morosini.

¹⁴ Antonio Michiel.

¹⁷ Antonio Piero.

Vesika: 172.

V. D. A. (T.V.) Busta XIV. (Busta 6, Fasc. 22, Pezzi 3) (1552 = 16 Ramazan ?¹).

ÖZET : Şibenik kalesi civarında uskokların taarruzuna uğrayan Osmanlı tâcir-
lerinin, Venedik kapudanı Nicolo Balbi tarafından kurtarılmalarından
duydukları minnet ve şükrânı belirten belge.

وجه تحرير حروف بودر که قیدان نیکلو بالی² وندیک قترغلرندن یولداشلق ایدوب
و فی کل³ رعایت ایدوب و شویله معلوم اوله که لیهزینه⁴ قلعهسنده تکرینک عنایتله روزکار
بولوب شینک⁵ قلعهسنده کلدغموز محالده اخبار اولوب اون دورت صندال درت یوز ملعون
اسکوک⁶ لعین بیزی قبض ایلمکه قصد ایلیوب و مرنا⁷ اداسنده بکلیوب کی کچنوغموز⁸
محالده قبض ایلمکه الله تعالی عمری زیاده ایلیوب و هرنگی مرادی وار ایسه حاجتی قبول
اولا قیدان نیکلو بالی² ایکی پاره کموز ایدک⁹ الوب بزی توماز بریکونچی مارچایان¹⁰ و بری
داخی اسکیراز جوانی بابیسار¹¹ انلر داخی شهادتک ایدوب اکی صندال یوکل جنکجی بیله
درت یاغموزی بکلیوب کی بیزی ملعون اسکوک⁶ لردن قورتاردی و دخی نیجکی ایکی کوندن
اول مسلمان ولایتنده کلیس¹² قلعهسنده اسکوک⁶ لریله قیدان نیکلو بالی جنک ایدوب الی سونی¹³
اولدروب و اون ایکسونی یارالی ایدوب دخی کیجه اولغیله قرنلک¹⁴ اولوب واروب قچوب
کورمدیلر داخی اول سببیله قورتیلوب کتدیلر و داخی کتوروب بیزی زدره¹⁵ قلعهسنده اوندن
صکره کته تکرار زدره¹⁵ دن یدک الوب کته تکرار ضرر¹⁶ اداسنه کلدوکوز محالده اونده داخی
تکرار یدی صندال ملعون اسکوک⁶ بیزی قتلوردی کته تکرار نیکلو بالی قیدان اولمیدی
بزی جمیع اون بشموزی اسیر ایدرلردی اللهک عنایتله و اول قیدانوک سببیله قورتولدیک
جمعوموزی و اسپاپوموزی هر نه کی وار ایسه قیدان نیکلو بالی قورتاردی داخی دور قیامت
اولنجه دعاجی اولوب و داخی بیزدن اقچه واکر اسباب بر نسته موزی المیوب و فی کلی³
یولداشلق ایدوب و داخی رعایت ایدوب و بیزی وندیکه یقین اولنجه یولداشلق ایدوب
و بکلیوب و داخی قورقی اولدوغی یره دک کتوریوردی بیزی جمعوموز قاپتان نیکلو بالینوک
ایلوکنه و برارلوکنه شاهد ایز شهادتک ایده روز تحریرا فی اواسط شهر رمضانوک اون التنجی
کوننده یازلمشدر شویله بلنه والسلام

تاجر سفر تاجر حسین تاجر رضوان تاجر صالح تاجر عمر تاجر خلیل
تاجر می تاجر مراد تاجر می تاجر رضوان تاجر علی شاه تاجر یوسف
تاجر حسین تاجر علی تاجر طباق بالی

¹ Vesikada yıl belirtilmemiştir, ancak italyanca tarihleme 1552 gösterilmiştir. ² Niccolo Balbi.

³ Mükemmelen. ⁴ Lesina. ⁵ Şibenik. ⁶ Uskok eşkıyası. ⁷ ?

⁸ Gececeğimiz. ⁹ Yedek. ¹⁰ Marcelian. ¹¹ ? ¹² Kilis.

¹³ Altısını. ¹⁴ Karanluk. ¹⁵ Zdra (Zara). ¹⁶ ?

Vesika : 173.

V. D. A. (T.V.) Busta 3 I. 60. 4 XXVII. Serie No: 49 (1542 octobre 1 = evâhir-i Cumad II. 949 = 1-10 ekim 1542).

ÖZET : Hassa-i hümayun kürkçülerinden Hacı Sinan'ın boşnak asıllı müslüman olmuş kulunu evinde saklayan ve diğer bâzı köle ve câriyeleri de ayartıp Venedik'e gönderdiği Galata mahkemesinde sâbit olan Venedik balyosu Branomo Zane (Girolamo Zane)'nin değiştirilmesi hakkında Venedik dojunu gönderilen nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار امراء العظام العيسويه اسوة كبراء الفخام في ملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية صاحب اذبال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار ونديك دوژی ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه حاليا خاصة همايونمه متعلق كوركجياردن حاجی سنان نام كمسنه نك بوسنه اصلو مسلمان اولمش خسرو نام بريالك يوزلی قولى نابديد اولوب صكره سنوك جانبكدن يوجه دركاهمه اولان بايلوسك برانومه بن ژانی¹ نك ياننده بولنوب كندونك قاليچه سن كوتورب ياننجه يولده يورر كن مزبور قولك افندي سنك بر قوگشوسى بونی بلوب ياپشوب الماق استدكده غلظه قاضيسته واريلوب دعوى اولندقده مزبور خسرو ايكي بچوق آيدن برو افندمدن قاجدم بر قزل تقيالو دوبرونيكلو قاوه لر² نام كافر بنی اياردوب افندمك اكيوز فلوريسن آلدن يوز بش فلورين ينه افندم آلدی بنده التمش فلورى قالدى مزبور دوبرونيكلو قاوه لر² الومدن آلوب بر فستوق چوقه می بله آلدی بر صاری كلاه ايله مقمره صارنمشدم بكا بر عرقجين قره كافر تقياسن كيوردی دیو اقرار اتدوكنه محكمه ده سجلات اولنوب اوغلان مزبور كوركجينك قولى ايدوكی شرعله ثابت اولوب بايلوسدن آلنوب صاحبنه قاضی تسليم ايلمش صكره مزبور اوغلانك افنديسى اولان ديوان همايونه كلوب شكایت اتدوكده اوغلان داخی ديوان اعلايه كتوردلوب سؤال اولندقده بايلوسك قاوه لر نام آدميسى بنی ايارتدی غلظه ده بايلوسك اونه ايلدوب بايلوس بنی كورب اونده ايكي بچوق آى صقلدی صكره بن افندم فوت اولمشدر ديدم شمدن كرو ديوانه سنوكله بله كيدايں ديدم بايلوس داخی بنی ديوانه بله الوب كيدركن افندمك قوگشوسى بنی كورب بلدی دیو جواب ويردی هم استانبولده قرمان پازارنده بر تكلتی (!) جنك قولنى و دباغ رئيسك آق صقاللو بردولكر قولنى قرادن ونديكه كوندرديلر بوندن غيرى اتوز نفر قول اياردوب ونديكه كوندرديلر و جاريه داخی اياردوب بر كيجه ده بش جاريه كتورب كمی يه قويديلر دیو خبر ويردوكده بايلوس داخی ديوان شريفه كتورديلوب بو قولك اصلى ندر دیو سؤال

¹ G. Zane.

² Cavallaro (?).

اولندقدہ بکا بواوغلانی مزبور دوبرونیکیلوقاوہلر² کتورب دوبروینک اوغلانیدر دیو یاپشدردی بن قول ایدوکن بلمازدم دیوانکار ایدوب چونکہ سن بلمازسن سکا کتورن کافری بول دیو تکلیف اولندقدہ بولماغہ قادر دکولن دیو عناد ایلدی مع هذا مزبور اوغلان دوتلدقدہ مذکور کافر کندونک یانندہ ایدوکنہ داخی اعتراف ایدوب اول وقت داخی دوتمایوب و اوغلانی صحیح قول ایدوکن بلورکن انکارہ کلوب مزبور کافری بولماغہ نیجہ کون مہلت ویرلوب آخر بولیمادم دیو عجز کوستردی ایلہ اولسہ مزبور بایلوسک بو وجہلہ خیانتی و عہد شریفہ مخالف افعال شنیعہسی ظاہر اولغین کرکدرکہ حکم شریف واجب الاتباعم وصول بولیبجاق تأخیر ایلمایوب مزبور بایلوسی کیدرب انوک یرنہ سن اعتماد ایلدکک بریرار بایلوس تعین ایدوب آستانہ سعادتہ کوندردہ سن کہ کلوب طوغرولق اوزرہ واقع اولان مصالحکی کورب خدمتہ اولا و مزبور بایلوس برانومہ¹ آندہ واردوقدہ کرکی کبی حقندن کلاسن کہ سایرلرنہ موجب عبرت ونصیحت اولوب من بعد بر بایلوس داخی یوجہ درکامدہ عہد شریفہ مخالف ایش اتمایوب استقامتلہ خدمت ایلہ و ہم مزبور اوغلان خبر ویردوکی قولاری وجاریہ لریداخی وندیکدہ مزبور بایلوسک اونندہ وادملرنندہ و بوندن ارسال ایلدوکی کمیلردہ ورئیسلرنندہ وسایر یرلردہ اوکات وجہلہ تتبع ایدوب ہرنہ مقدار کسنہ بولونورسہ عظمتلو درکامہ اولان دوستلغک مقتضاسنچہ اکلندرمیوب ارسال ایلہ سن کہ بوندہ صاحبیری بولنوب ویرلہ بو خصوصہ تمام مقید اولوب خفیہ² تتبع ایدروب بہر حال انلری الہ کتورمک بابندہ کمالیلہ اقدام و اہتمام اوزرہ اولاسن وینہ نوجہلہ اولدوغن داخی مفصل یازب عرض ایلہ سن تحریراً فی اواخر شہر جمادی الآخر لسنہ تسع و اربعین و تسعمائہ

بمقام قسطنطنیہ

Vesika: 174.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs No: 41 (evâsıt-i Receb 937 = Mart 1531).

ÖZET : Rumeli beylerbeği Behram Paşa'ya hitâben yazılan ve bir kanun-nâme-i Pâdişâhî niteliği taşıdığı belirtilen, Rumeli'deki sonradan timara çıkmış olanlara ecnebi denmesinin doğru olmadığını açıklayan ferman.

صورت قانون نامہ پادشاهی¹

امیر الامراء الکرام الکبراء الفخام ذوالقدر و الاحترام صاحب العز و الاحتشام المخفوف بصنوف لطایف الملك الاعلی روم ایل بکلر بکیسی بہرام پاشا دامت معالیہ توقیع رفیع ہمایون واصل

¹ Paris'te Bibliothèque National'de türkçe yazmalar arasında bulunan ve bir kanun olarak tanıtılan bu ferman, bu kolleksiyondaki Venedik ile ilgili diğer vesikalar arasında bulunmakta olup, o devrin müesseseler tarihi bakımından bazı karakteristik yönlerini yansıtmaları sebebiyle, buraya alındı.

اولیجاق معلوم اولاکه شمدیکیحالدله ولایت رومایلنه وسایر ممالک محروسهده واقع اولان اکر سپاهی وزعمادر اکر رعایا و بریادر جمیعسی قوللرم اولوب سایه سعادت و ظل ظلیل عنایتده آسوده حال اولوب ایام دولت و هنگام سلطنتده بو خصوصده کمنه نلک تعدیسنده تعب و زحمت چکمیوب مرفه الاحوال اولمالری خصوصنده هر زمانده حبور عنایت و کمال همت و شفقت و وفور عاطفت و مرحمت مبذول و بی دریغ اولوب و تیار ویرملک بابنده مجدداً برأمر جلیل الشان و فرمان منیف واجب الاذعان اصدار اولنق مهم و لازم اولدوغی اجلدن کلیاً ممالک معموره پادشاهانده اولان بکلربکیلر یانلرنده اولان دفاتر خاقانیه عتبه عالم مدارمه کتوردیلوب جمله سنک برر صورتلری اخراج اولنوب مجلد و مضبوط خزانه عامرمده حفظ اولنوب لکن ولایت رومایلنده وسایر یرلرده شمدیه دکین تیار و زعامت تصرف ایدن بعض سوباشیلر و سپاهیلر ایچون کم اصلده رعیت و رعیت اوغللری اولوب صکره دن تیاره چیقمش اولالر آنلرلرک ایچون اجنبیلردر دیو اطلاق اولنوب نیجه کمنه لر اخذ مال ایچون بو طریق کسب ایدینوب و شمدیه دکین نیجه لرینه دخی سده سعادت بخشیدن احکام شریف ویریلوب اجنبیلک خصوصی باعث عرض اولنوب بعضیلرلرک دخی تیارلری و براتلری آلمش ایدی امدی بنم ممالک محروسهده واقع اولان اکر سپاهی لردر و اکر رعایادر جمله سی قوللرمدر کندو مملکت و ولایت خلقی نیجه اجنبی اولور حالیا انلر بابنده کمال مرحمت و وفور عاطفت و شفقت ظهور ایدوب اشبو سنه سبع و ثلاثین و تسع مائه رجبیک یکر می ایکنجی کوننه کلنجه که نوروز سلطانیدر ندکلر رعیت و رعیت اوغللری وار ایسه که تیار و زعامت تصرف ایتمش اولا بهانه ایله تیارلری و براتلری النان اولسون و آلمیان اولسون جمله سن عفو عطا ایلوب تحریراً فی اواسط رجب المرجب سنه سبع و ثلاثین و تسعمائه²

² Bu ferman bu yazmanın 1-9 varakları arasındadır, diğer önemli belgeler ise şunlardır :

a) Varak 9-13 te Rumeli Beylerbeyi Lûtfi Paşa'ya evâhir-i Rebi I. 943 te gönderilen fermanda Rumeli eyâletindeki erbabi timardan bâzı sipahilerin tekaüt, bazılarının ölmüş bulunmaları sebebiyle, timar isteyen oğulları ile ilgili yeni hükümler.

b) Varak 13-15 te Rumeli Beylerbeyi Mehmed Paşa'ya evâyil-i Zilkade 943 te gönderilen fermanda beylerbeyilerin timar tevcihlerinde vermeleri âdet olan tahvil kâğıdı ile ilgili hükümler.

c) Varak 15 te Suret-i kanunnâme-i rusûm-i timar.

d) Varak 16 da Suret-i kanunnâme-i ehl-i ilim.

e) Varak 18 de Suret-i kanun-i timar.

f) Varak 19 da Kanunnâme-i mîrmîrân der timar dâden.

g) Varak 25 te Beylerbeylerin çavuşları beyanıdır.

h) Varak 26 da Sancak beylerinden ve zaimlerden alınan berat resmi beyanıdır.

ı) Varak 39 da Sefer-i hümayunda Mehterhânde ziyafet oldukta oturmak tertibidir : Cânib-i Yemin :

Lûtfi Paşa, Mehmed Paşa, Rüstem Paşa, Rumeli Beylerbeyi Husrev Paşa, Karaman Beylerbeyi Ferhad Paşa, Nişancı Mustafa Bey, Han-zâde Cihangir, Hüseyin Bey mirlivâ-i Uleyyân, Budak Başı-Açuk, Emîr-i âlem Rıdvan Ağa, Kapıcı-başî İlyas Ağa, Kapıcı-başî Mesih Ağa, Kapıcı-başî Behram Ağa, Emîr-i ahur-i kebîr Hüseyin Ağa, Emîr-i ahur-i sağır Ali Ağa, Bostancı-başî, Çakırcı-başî, Şahinci-başî, Atmaca-başî.

j) Varak 40 elviye-i vilâyet-i Rumili....

Vesika: 175.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs, No: 83 (evâsıt-ı Şaban 936 = Nisan 1530).

ÖZET : Gelibolu kadısına, Venedik tâcirlerinin İstanbul'a, Galata'ya, Trabzon, Kefe, İskenderiye (Mısır) limanlarına gelirken ve giderken, yapacakları alış verişte, levend ve harâmî kayıkları, esirler, borçlu olmaları v.b. hallerde ne gibi muâmelelere tâbi tutulacakları hakkında ferman.

اقضى قضات المسلمين اولى ولات الموحدین معدن الفضل و اليقين مولانا كليولى قاضيسى
زيد فضله توقيع رفيع همایون واصل اوليجاق معلوم اولاه كه حالیا ونديك جانبندن سده
سعادتده اولان بابلوس دركاه سعادت پناهه عرض ایلديكى ونديك بازركانلری بعض كسهنلر
اول جانبه واردقده بی وجه دخل وتعدی اولونوب وکیلرینه تعرض اولنوب و دوتلان
و نديك اسیرلرینه داخی مانع اولرلریمش ایمدی وندیکلویه ویریلان عهدنامه شریفده قید
اولنمشدرکه بنم ممالك محروسمن اولان سنجاق بكارى جانبندن و صوباشیلردن و تیار
ارنلرندن بالجمله بنوم خدام انجم احتشامدن هیچ احد بونلرك ولايتلرینه و قلعهلرینه و ادملرینه
ضرر و زیان یتشدرلمیهلر یتشدرلریسه یرینه قویوب دخل ایدن كسهنلرك حقارندن كلنه
و مزبور بكارلوك بازركانلرندن و ادملرندن فی الجمله سفرى اهلى اولان كسهنلری كه ونديك
ادنه اولاه بنوم ممالك محروسده دریادن و قروندن قادرغه ايله و كوكه ايله و غیرى كوچك
كمیلريله استانبوله و غلطیه و طره بوزونه و كفییه و اسکندریه و مصر و سایر عربستانده
اسكهلره و بالجمله ممالك محروسده اولان یرلره كیدهلر و وندیکدن بر كسهنه كلوب بنوم
ممالك محروسده بر كسهنه ايله صاتو بازار اتسه اقچهسن تمام ادا اتمدين حيله ایدوب قاجوب
کیدر ایسه اول كسهنه بولنور ایسه كه بنم حکم همایونمله واروب طلب اولنه صاحبنه رزق
الیویريله و بنم ممالك محروسده بر كسهنه وندیکه واروب بر كسهنه ايله صاتو بازار ایدوب
اقچهسن داخی تمام ادا اتمدين قاجوب كلدوكی ثابت اولور ایسه الیویريله و ممالك محروسده
بورج ایدنسه و یاخود بر وجهله متهم اولسه داخی غیبت ایلیه انك ایچون بر كناه سوز
دوتلمیه ونديك بكارلرینه انك ایچون تهمت اولنیه مكر كه انلرلك مملكتلرنده وار دوره وشویله
كه حرامی قایقلری دكزدن غیرى كسهنه قوریدن واروب وندیکه تابع اولان ادهلری واروب
ادملرین اسیر ایدوب كتورب اناطولیده روم ایلنده صاتهلر و انك كبی اسیرلر بولندقده
كركى كبی دقت و اهتمام ايله تفتیش اولنوب هر كیمك النده بولنور ایسه كیمدن الدوغن
بولدوروب شویله كه الدوغی كسهنلرندن منتهی اولور ایسه و اول لوند اله كیروب اسیر
وندیکلو ایدوكی ظاهر اولورسه لوندك محكم حقندن كلنه و اول اسیر مسلمان اولمش ایسه
ازاد اولوب صالیویريله و اكر هنوز كفرى اوزره ایسه وندكلیویه تسلیم اولنه و ونديك
كمیلری بنم ممالك محروسه كلوركن مخالف روزكار چقوب اول كمتی هلاك ایدر ایسه وندكلو

ادم قورتلور ايسه ازاد اوله طوارلری قورتلورسه صاحبنه ويريلوب قپودان جانبندن وادملرنندن وغيریدن قطعاً دخل اولنیه وممالك محروسندن شول يرلردرکه قادرغه وقایقلار وغیری کیلر دریاه چقبوب کیتدوکلری وقتی کی بنم قپودانم انلروک ایله بیله اوله مزبور کیلرک ریئسلری محکم کفیل لر ویره لرکه واروب وندیک مملکتنه ضرر وزیان دکورمیه لر اکر کفیل ویرمدین کیدرلر ايسه مجرم و.... اولالر محکم حقلرنندن کلالر اکر کفیل ویردوکلرنندن صوکره ضرر و زیان ایدرلر ايسه کفیل لری ویره لر ووندیکاونک بری بری ایله نزاعلری اولسه بایلوسلری اینلرنجه دکلیه کمسنه مانع اولیه وشویله که وندیکلو بازرکانلری ایله بر کمسنه نک نزاعی واقع اولوب قاضیه واره لر وندیکلونک کندو ترجمانلری حاضر اولماینجه قاضی دعوالرین استماع اتمیه وبایلوس اخرک بورجی ایچون کمسنه دوتوب اودتمیه ووندیک جانبندن کلن کیلروک نفیلری [نفسلری] ممالك محروسده خدمته دوتلمیه نیجه کلور ايسه کیلری ایله کیده لر وندیکدن کلوب تمکن ایدن کمسنه لر اولو اولسون ارکن اولسون مادمکه کلوب کیدوب رنجبرلک ایدوب بنم محروسده تمکن ایدوب یرلشمیه اندن خراج طلب اولنیه ووندیکدن بعض خراج کذار کافرلریله نزاعلری اولوب دعوی ایدیجک وندیکلو شاهدلر اقامت ایدرلریمش امدی جمله کفره ملل واحده اولدوغی سبیدن بیوردمکه انلروک اکر اوکفره ایله نزاعلری اولوب شاهد وفات ایلسه انک متروکاتنه بیت المالجی قارشیموب بایلوسلرینه تسلیم اولنه امدی کرکدر من بعد وجه مشروح اوزره عمل ایدوب عهدنامه مخالف هیچ کمسنه وندیکلویه دخل ایدرمیه سن ودخل اتمک استیائلری منع ایده سن ممنوع اولمایئلری عرض ایده سن و بعد النظر بو حکمی بایلوسک انده اولان ادمیسی النده ابقا ایده سن علامت شریفه اعتماد قلاسن تحریراً فی اواسط شعبان سنه ست ثلث [ثلثین] و تسعائه

بمقام قسطنطنیه

Vesika: 176.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs No: 83 Varak 125-127 (evâsıt-ı Safer 955 = Mart 1548).

ÖZET : İstanbul ve Galata kadılarına, Girit'ten şarap ve mal getiren Venedik tâcirlerinin emînler ve âmiller ile olan münasebetleri ve ödeyecekleri gümrükler ile ilgili olarak, yazılan ferman.

اقضى قضات المسلمين اولی ولات الموحدین معدن الفضل والیقین حجة الحق علی الخلق اجمعین وارث علوم الانبیاء والمرسلین المختص بمزید عنایت الملك المعین استانبول قاضیسی مولانا محی الدین دامت فضایله واقضى قضات المسلمين اولی ولات الموحدین معدن الفضل والیقین مولانا غلطه قاضیسی زید فضله توقیع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا سده

سعادتده اولان ونديك بايلوسى¹ عرض حال ايدوب كريتن² خمر واسپاب³ كميلرى
كلوب اسپابلرن³ بوندن چقرميوب كمرك ووردكلرنده امينلر وعامللر بازركانلره اعما[د]
ايلوب [ايلمىوب] اسپابكوز³ چقاروك ديو اخذ و جلب ايچون تعجيز ايدرلرمش ايمدى
بيوردمكه حكم شريفمله واردقلرنده كورهسن انك كبي ونديكه تابع كريت² كميلرى كلوب
اسپابلر بونده چقرميوب تمام كمركلرن ووردكلرندن صكره بازركانلرى اولوجهله امينلر وعامللر
بازركانلره اعتماد ايلمز ايسه كمركلرين الدقلرندن صكره كميلرى ايچنه اعتماد ايلدوكلرى ادملرن
قويهلر كه اسپابلرين چقردقلرى يره بيله واروب اسپابلرين كورهلر كه مالمه ضرر كلميه وهم
بونده كمرك ووردكلرى اسپابدن زياده اسپاب بولنورسه كرفت ايليلهلر بالجمله بروجله
ايليهسن كه نه رعايابه ظلم تعدى اولوب ونه مالمه ضرر اوله شوييله بلاسن وبعد النظر بو
حكم شريفمى النده ابقا ايدوب علامت شريفه اعتماد قلاسن تحريراً فى اواسط صفرا المظفر
سنه خمس وخمسين وتسعائه

بمقام قسطنطينيه

¹ Aloisio Renier.

² Girit.

³ Şarap ve ticârî eşyâ, mal.

Vesika : 177.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs, No: 83, var. 127-129
(24 Cumad II. 953 = 22.8.1546).

ÖZET : Venedik elçisinin, Venedik tâcirlerinin aldıkları malların gümrük resim-
lerini İstanbul ve Galata emînlerine ödedikten sonra, Bandırma iskelesi
emînlerinin de ayrıca gümrük resmi istediklerine dâir şikâyeti ile ilgili
olarak Aydıncık kadısı ve Bandırma iskelesi emînine hitâben yazılan
ferman.

قدوة القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا ايدىن جق [ايدىنجق]¹ قاضيسى زيد
فضله وبانارمه² اسكلهسى امينى توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه كه بوندن
اقدم ونديك ايلچيسى³ عتبه عليامده عرض حال ايدوب ونديك تاجرلرى كمى ايله استانبوله
كلوب بعض متاع الوب كميلرينه قويوب الدقلرى متاعك غلطه واستانبول امينلرى نه قانون
اوزره بى قصور كمركلرن ويروب وكمركلرين ادا اتدكلرينه اللرنده صحيح تمسكلرى اولوب
بعده ونديك جابنه توجه ايدوب بانارمه اسكلهسنه واردقلرنده بانارمه اسكلهسى امينلرى
بونلردن تكرار كمرك طلب ايدوب تعدى ايدرلر ديو بلدردكه كورهسن ونديك تاجرلرى
الدقلرى متاعك استانبوله و غلطهده بيقصور كمركلرين ويروب امينلردن تمسكلرى اولان

¹ Edincik.

² Bandırma.

³ Alessandro Contarini.

اسبابدن خلاف قانون تکرار کمرک طلب ایدرلر ایسه منع و دفع ایدوب تکرار نسنه لرین الدریمیه سن اما تمسکلرندن خارج کمرکی بتمامش اسباب بولناجق اولورسه اول اصل متاعی مقداری واجناسیله دفتر ایدوب معجلاً درکاه معلامه عرض ایلیه سن دیو حکم شریفم ویرلشدی حالیا بنارمه² اسکله سی آمینلری اول حکم شریفه مغایر دخل ایدرلر دیو وندیک بایلوسی طرفندن اعلام اولندی ایمدی بیوردم که حکم شریفم واردقده کوره سن شویله که قضیه اعلام اولندوغی کبی ایسه آمینلر اول حکم شریفه مغایر دخل ایدرلر یسه بو خصوصده بوندن اقدام ویریلان حکم شریفم موجبنه عمل ایدوب اکا مخالف ایش اتدریمیه سن وبعد النظر بو حکمی اللرنده ایقا ایده سن اما بونلر دخی اول حکم شریفه مخالف ایش اتمیه لر شویله بله سن علامت شریفه اعتماد قلاسن تحریراً فی یوم الرابع والعشرين شهر جمادی الاخر من شهر سنه ثلث وخمسين وتسعمائه

بمقام قسطنطنیه

Vesika : 178.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs, No: 83, varak 127-129 (evâsıt-ı Ramazan 953 = Kasım 1546).

ÖZET : İstanbul kadısı Mevlânâ Muslihiddin'e, Venedik elçisinin, bâzı kapıkulu efradının ahidnâme ye aykırı tecâvüzlerinden şikâyeti ile ilgili olarak ve bu gibi halleri önlemesi zımında ferman.

اقضى قضات المسلمين اولى ولات الموحدين معدن الفضل واليقين وارث علوم الانبياء والمرسلين حجة الحق على الخلق اجمعين المختص بمزيد عنايت الملك المعين محروسه استانبول قاضيسى مولانا مصلح الدين زيدت فضايله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه كه حاليا سده سعادتمده اولان ونديك بایلوسی باب سعادت مآبمه ادم کوندروب بعض خصوص ايچون درکاه معلامدن قوللرم تعيين اولندقده اخذ و جلب مصلحتی ايچون عهدنامه همايونمه مخالف انواع تعدیلر اتدوکلرين عرض واعلام ایدی ایمدی عهدنامه شریفه مخالف بر فرده تعدی و تجاوز اولغه امرم یوقدر بیوردم که حکم شریف واجب الاتباع واردوقده اللرنده اولان عهدنامه شریفمک مفهوميله عمل ایدوب اول بابده امر شریفه مخالف و عهدنامه همايونمه مغایر بر فرده تعدی و تجاوز اتدریمیه سن تمرد و عناد ایدنلری یازوب درکاه معلامه عرض ایلیه سن شویله بله سن علامت شریفه اعتماد قلاسن تحریراً فی اواسط شهر رمضان المبارک سنه ثلث وخمسين وتسعمائه

بمقام ادرنه

Vesika: 179.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs, No: 83, var. 129-131 (14 Şaban 953 = 10 Ekim 1546).

ÖZET : İstanbul ve Galata kadılarına, Venedik elçisinin, bizzat kendileri için getirttikleri şaraptan şimdiye kadar bir resim vermedikleri halde, emînlerin resim talep ettiklerine dâir şikâyeti üzerine emr-i şerif.

اقضى قضات المسلمين اولى ولات الموحدين معدن الفضل واليقين وارث علوم الانبياء والمرسلين حجة الحق على الخلق اجمعين المختص بعناية الملك المعين مولانا الحاكم محروسه استانبول دامت فضايله واقضى قضات الاسلام اولى ولات الانام معدن الفضل والكلام مولانا غلظه قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه حاليا دركاه معلامده اولان ونديك بايلوسى جانبندن شويله عرض اولنديكه نفسى ايچون كتوردكلرى خمردن امينلر رسم طلب ايدوب وشمديا دكين النو كلمه مشدر ديو امدى بيوردوم كه حكم شريفم واردقده ماتقدمدن ونديك بايلوسى كندو نفسلرى ايچون كتوردكلرى خمردن فى الواقع رسم الله كلمدوكى ظاهر ايسه بو تقديرجه حاليا مذکور نفسلرى ايچون كتوردكلرى خمردن اوليكلان عاداته وقانونه مخالف امينلره رسم طلب ادرميه سن اما بو بهانه ايله كلى خمر كتوريلوب رسم ضايع اولوق جايز دكلدر همان كندو نفسلرينه كفايت ايدجك خمر نقدر ايسه اوليكلانه مخالف اندن كمرك الدرهميه سن وبعدالنظر بو حكم شريفمى الله ابقا ايدوب علامت شريفه اعتماد قلاسن تحريراً فى يوم الرابع عشر شهر شعبان المعظم سنه ثلث وخمسين وتسعائه بمقام قسطنطينيه

Vesika: 180.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs, No: 83, var. 131 (evâhir-i Şevval 947 = 20 Şubat 1541).

ÖZET : İstanbul iskele emîni Süleyman'a, Venedik tarafından getirilip Anadolu'da esir olarak satıldıktan sonra, sahipleri tarafından âzad edilerek ellerine ıtık-nâme verilenlerden gerçek Venedikli olanlara iskelelerde engel olunmaması hakkında hükm-i şerif.

قدوة الاماجد والامائل محروسه استانبولده اسكله امينى سليمان زيد قدره توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه حاليا ونديك ايلچيسى سدة سعادتمه شويله عرض ايلديكه لوند طائفهسى بوندن اول ونديك ولايتندن الوب اسير ايتدوكلى رعيتاريني اناطولى جانبنده صاتون آلان كمسنه لرم مقدار زمان قوللندقلرندن صكره اختيارلريله ازاد ايدوب

الینه اتق نامه¹ و یروب یرلرینه کتمک ایچون انده اسکلیه کلدکارنده قویورلیوب نزاع اولنورمش بو خصوص ایچون مرحوم ومغفورله بابام سلطان سلیم خان نورالله مرقدہ زمانده حکم همایون ویرلدوکن بلدروب عینی ایله اول حکم شریفی ابراز ایلدیلر ایله اولسه بیوردم که کوره سن انک کبی وندیک رعایاسندن ایکن لوند الوب اسیر ایدوب صاتون الان کسنه لر اختیارلری ایله ازاد ایدوب اللرینه عتق نامه¹ ویرمش اولار صحیح وندیکلو رعیتی ایدوکی معلوم اوله اسکلیه کلدکارنده مانع اولمیه سن اما بو بهانه ایله کسنه نک قوی وندیکلو اسیرین دیو تزویر عتق نامه ابراز ایدوب ویا بر حیلہ ایله چقوب کتملو اولمیه تمام بصیرت و انتباه اوزره اولوب امرمه مخالف ایش اولمقدن زیاده صاقنه سن شوپله بله سن علامت شریفه اعتماد قلاسن تحریراً فی اواخر شهر شوال المکرم سنه سبع واربعین وتسعمائه بمقام ادرنه

¹ Itak-nâme (azad-nâme).

Vesika: 181.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs, No: 83, var. 132-134 (evâhir-i Zilkade 934 = Ağustos 1528).

ÖZET : İstanbul kadısı Mevlânâ Sâdi'ye, Venedik elçisinin tercümanlarının, türlü iftirâ ve bahânelerle tâciz edilmelerine müsaade edilmemesi hakkında emir.

اقضى قضاء المسلمين اولى ولاية الموحدين معدن الفضل واليقين حجة الحق على الخلق اجمعين وارث العلوم الانبياء المرسلين المختص بمزيد عنايت الملك الهادى محروسه استانبول قاضيسى مولانا سعدى دامت فضايه توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه كه حاليا ونديك بكارى طرفندن سده سعادتكمه كلان الحيلر عتبه عليامه كلوب عرض ايلديلر كه كندو مصلحتمز ايچون تعيين ايلدوكمز ترجمانلرومزي تعجيز اتمك ايچون اشرادن بعض كسنه لر دينمزه وخود عورتتمزه واغزمه شتم ايلدوكمز ديو افترا و بهتان ايدوب وكى شاهد اولوب انواع تزويرلر وتلبيسلر ايدوب تعدى ايدرلر ديو عرض ايدوب اول اصل قضيه واقع اولدقده عتبه عليامده استماع اولنميه سن طلب ايلدوكلرندو بيوردم كه من بعد انك كبي اشرادن بعض كسنلر ونديك بكارى كندو مصلحتلري ايچون تعيين ايلدوكلري ترجمانلري تعجيز اتمك ايچون اولوجهله افترا و بهتان ايدوب تزوير تلبيس ايله دعوى وتعدى ايدجك اولور اسه قضيه لري استماع اتميو بعتبه عليامه كوندره سن كه قضيه لري سده سعادت بخشيمده شرعيهله اتدريلوب كوريله شوپله بله سن وبعد النظر بو حكم شريفمى اللرنده ابقا ايدوب علامت شريفه اعتماد قلاسن تحريراً فى اواخر شهر ذى القعدة سنه اربع وثلثين وتسعمائه بمقام قسطنطينيه

Vesika : 182.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs, No: 83, var. 133-135
(3 Receb 934 = 24 Mart 1528).

ÖZET : Mısır beylerbeyisi ile nâzır Hâtem ve İskenderiye'de emîn Veli'ye, İskenderiye'deki frenk tâcirlerinin vâde ile alış veriş yapıp, vâdeleri sonunda paralarının verilmediği hakkında, Venedik balyosunun şikâyeti ile ilgili olarak hükm-i şerif.

امير الامراء الكرام كبير الكبراء الفخام ذوالقدر و الاحترام صاحب العز والاحتشام المختص
بمزيد عنايت الملك العلام مصر بكربكيسي دام اقباله وقدة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام
ذوالقدر والاحترام ناظر خاتم دام عزه وقدة الاماجد والاكارم جامع المحامد والمكارم امين
ولى زيد مجده توقيع رفيع همايون واصل اوليجق معلوم اولاهه حاليا ونديك بايلوسى قهومه
كلوب محروسه مصرده واسكندريهده اولان فرنك تاجرلرى انده بعض كسسهلر ايله وعده
ايله بيع وشرا ايليوب وعدهلرى تمام اولوب اقجهلرك طلب اتدوكلرنده بيزوم بلككه بورجمز
واردر ديو بر تذكره ابراز ايليوب تعلل وعناد ايلرلر بوسيله مذكور تاجرلرك اقجهلرى ضايع
اولوب وكندولر دخى زياده متضجر اولرلر و بويله اولماغله تجار دخى ايكن كلمز اولشدر ديو
بلدردى امدى ممالك محروسه كلان تجارك بو طوره (؟) تلبيسله اقجهلرى ضايع اولمق جايز
دكلدر بيوردم كه محروسه مصرده واسكندريهده كلوب خلقله معامله ايده تجاره معامله
اتدوكلرى كسسهلر بلككه بورجلرى اوليوب دخى بزم بلككه بورجمز واردر ديو بهانه
ايدوب و بر صورته تذكره ابراز ايليوب مجرد اقجهلرين ويرمك ايچون تلبيس و تزوير
اتدوكلرى واقع ايسه سوزلرينه عمل اتميوپ تجارك شرعيه متوجه اولان حقلر هر كيমে
ايسه اليويروب تعلل اترميهسن و بو حكم شريفمى مذكور تجارك اللرنده ابقا ايدهسن شويله
بلهسن علامت شريفه اعتماد قلاسن تحريراً فى يوم الثالث من شهر رجب سنه اربع وثلثين
و تسعائه

بمقام قسطنطينيه

Vesika : 183.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs, No: 83, var. 135-137
(999 = 1591).

ÖZET : Halep beylerbeyisi, kadısı ve Halep defterdarına, Venedik tâcirlerinin Halep'e götürdükleri maldan gümrük emînlerinin ahidnâmeğe aykırı olarak resim istedikleri hakkında Venedik balyosunun şikâyeti ile ilgili olarak bu gibi yolsuzluklara engel olmaları için hüküm.

امير الامراء الكرام كبير الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام المختص بمزيد عنايت الملك العلام
حلب بكربكيسي دام اقباله واقضى قضات المسلمين اولى ولات الموحدین ينبوغ الفضل واليقين

وارث علوم الانبياء والمرسلين حجة الحق على الخلق اجمعين المختص بمزيد عنايت الملك المعين مولانا الحاكم بمحمية حلب زيدت فضايله وقدوة ارباب الاقبال عمدة الاصحاب والاجلال جامع المرجو الاموال عامر الخزائن . . . الاعمال المختص بمزيد عنايت الملك الباري خزانه عامره ملك حلب دفتردارى دام علوه توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا ونديك بايلوسى دركاه معلامه عرض حال صونوب تاجرلرئمز ولايت مزبوريه الوب كندوكلى متاعك كمر وكندن قانون قديم وعهدنامه همايون مقتضاسنجه كمر ك امينلرينه ويرمك استدكده المايوب زياده المتق ايله تاجر طائفه سنه زياده ظلم وحيث اولور من بعد تاجر طائفه سى الوب كندوكلى متاعك كمر كن امينلر قانون قديم وعهدنامه همانون مقتضاسنجه الوب زياده المامق بابتده امر شريفم رجاسنه اعلام ايلمكن وجه مشروح اوزره اولقى امرم اولمشدر بيوردم كه حكم شريف واردقده بو بابده اولان امرم موجبسنجه عمل اولنوب خصوص مزبوره مقيد اولوب كوره سن تحريراً تسع وتسعين وتسعمائه

بمقام قسطنطينيه

Vesika : 184.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs, No: 83, var. 137-139 (21 Şaban 933 = 19 Mayıs 1527).

ÖZET : Galata kadısına, Galata gümrükhânesinde, Venedik balyosu tarafından, kendilerine âit resimleri toplamak üzere, tâyin edilecek kâtibin bulunmasına engel olunmaması hakkında hükm-i şerif.

قدوة القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا غلظه قاضيسى دام فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه بوندن اقدم غلظهده ونديك بايلوسى اولنلر جانبنندن غلظه كمر كخانه سنده بر ادملرى كاتب تعيين اولنوب كندولر جانبننه متوجه اولان رسوم يزوب دفتر ايلمك عادت ايمش ايله اولسه بيوردم كه من بعد دخى بايلوس جانبنندن تعيين اولنان فرنچوشقه نام ذميه ونديكدن و اكا تابع يرلردن كلان تاجرلردن كندولره متوجه اولان رسوم لرین عادت قديمه اوزره دفتر اتدوره سن بوبابده كمسنه بى وجه خلاف عادت نزاع وعناد ايتدرميه سن شويله بله سن علامت شريفه اعتماد قلاسن تحريراً فى اليوم الحادى والعشرين فى شهر شعبان سنه ثلث وثلثين وتسعمائه

بمقام قسطنطينيه

Vesika: 185.

La Bibliothèque National, Supplément Turc No: 815.

ÖZET : Fransa kralı François I.'e, Kanunî Sultan Süleyman'ın, İrakeyn seferinden dönerken Tebriz'den gönderdiği ve seferin muhtelif safhaları ile kazanılan muzafferiyetleri anlattığı nâme-i hümayun.

حضرت عزت غرر قدرته وعلت كلمته نك عنايتي ومهر سپهر نبوت اختر برج فتوت
پیشوای زمره انبیا مقتدای فرقه اصفیا محمد مصطفی نك صلی الله علیه وسلم ومعجزات كثيرة
البركاتی ودرت یارنك كه ابوبكر وعمر وعثمان وعلى در رضوان الله تعالى عليهم اجمعين انلك
وجمیع اولیالرك ارواح فلاح اشباحلى مرافقتی ايله

طغرا¹

بن كه سلطان السلاطين برهان الخواقين تاج بخش خسروان روى زمين ظل الله فى الارض اق
دكيز وقره دكيزك وروم ايلنك واناطولنك وروم وقرمان ولايتلريك وولايت ذوالقادرينك
وكوردستان ودياربكر واذربايجانك وولايت تاتارك وشامك وحبلك ومصرك وقدس شريفك
ومكة مكرمه ومدينة معظمه نك وجده نك وساير ديارعربك ويمنك وديار عجمك ودار السلام
بغدادك وبصره نك ومشعشع ولايتنك ولورستانك وتونوسك وجربه نك وممالك مشرقك
وديار مغربك كه آباء كرام واجداد عظام انار الله براهينهم قوه قاهره ايله فتح ايلدوكى نجه
مملكترك واكليلاروك وجناب جلالت مآيم داخى تيغ اتشبار وشمشير ظفر نكارم ايله فتح
ايلدوكم نجه مملكتك پادشاهى وسلطانى سلطان بايزيد خان اوغلى سلطان سليم خان اوغلى
سلطان سليمان خانم² سن كه افتخار الامراء الملة المسيحيه مختار كبراء الطائفة العيسويه فرانجه
قرالى فرانجسقوش³ سن معلوم اولاه كه بونندن اقدم جناب وزارت مآب صدارت نصاب
دولت انتساب سعادت اكتساب واسطه عقدالدوله الابديه رابطه عقد السعادة السرمديه
قاهر جيوش الآلام صاحب العز والمجد والاحتشام الصارم الصمصام ضرغام بلنك انتقام اصف
الزمان ملاذاهل ايمان حجة الرحمان على الانسان مظهر عواطف الله تعالى مصدر الطاف بى انتها
الدى تالاء من وجناب دولته نورالهدى وتبغى من افق سعاده شمس الاعقل الغازى فى سبيل
الله المجاهد لوجه الله المحضوف بصنوف لطايف عواطف الملك الاعلى مبارز الدولة والدين
والدنيا نظام الملك قايم مقام سلطنت لشكر كش ساهى مرتبت وزير اعظم جناب خلافت منيفم
قلوم سرعسكر سلطان ادام الله تعالى اجلاله فرمان سزاوار بعض عسكر نصرت مآثرمله عجم

¹ Tuğra mavi mürekkep ile, yıldızlı ve çok müzeyyen bir şekildedir.

² Sultan Süleyman Han'ım ibâresi dikkati çekecek derecede büyük yazılmıştır.

³ François I.

ولایتنه سفر ایدوب قزلباش مقهورك حدودنه داخل اولوب تختی اولان تبریز شهرنی ومملکتک نامدار قلعلرنی فتح ایلوب ایچینه ادملر قیوب ضبط اتدکده شاه مخدول داخی مشار الیهله مقابله اتمک سوداسنه دیار خراساندن عسکر چکوب قزوین نام شهره کلدوکنده بنداخی سعادت و اقبال ولشکر دریا مثال ایله یوریوب تبریزدن ایلرو اوجان نام صحراده ایرشوب مشارالیه سرعسکر سلطان ایله اولان لشکر مه ملاقی اولوب شاه مقهورك اوزرینه توجه همایون اولندوقده خشیت شمشیر مبارزیندن قراره قدرت کتورمینوب مشار الیه سرعسکر سلطان ادام الله معالیه نك اوکندن قاجوب جبهه خانه سن وتجملاتن دوکوب درکزین وهمدان شهرلرینه دکین نیجه کونلر قویوب بو ائئاده داخی قیش ایرشمکین بغداد تختنه عزیمت اولنمش ایدی ایله اولسه مشار الیه سرعسکر سلطان عسکر منصورك اوکنجه یوریوب اوزرنه واردوقده حق جل وعلانک عون عنایتی ایله بغداد تختنی داخی فتح ایدوب ایچنه سنجاق همایونم دیکوب عقبنجه بنداخی عز و اقبال ایله یوریوب محروسه مزبورده وصول بولوب سعادت ایله بو قیش انده قیشلابوب اول جانبلرده اسوده اولان حضرت علی کرم الله وجهه و امام حسین رضی الله عنه وسایر اولیاء کبار و مشایخ بزرگ وارک مزار شریفلرنی زیارت ایدوب کلیا بغداده متعلق اولان قلعه لر و شهرلر ضبط اولنوب انلردن غیری بصره ولایتی و مشعشع و سودان و طبرستان ولایتاری داخی عموما قلعه لری و شهرلری ایله فتح و ضبط اولنوب بغداد تختنه بکلربکی قوللرمدن بری بکلربکی دیکلوب ویریر سنجاق بکلری تعین اولنوب ضبط اولنمشدر بو ائئاده قیش هنکامی اولوب بغداد طرفلرینک یوللارنی قیش کسوب منسد ایلدکده شاه مقهور مشارالیه سرعسکر سلطانک فتح اتدوکی قلعه لردن وان قلعه سن الماق قصدینه خیال باطل ایدوب عسکر ایله واروب بر قساج ای محاصره اتدکده ایچنه قونلان دلیران طغرا مال و مبارزان نصرة احوال شاه فعال ایله هرکاه محکم جنگ و قتال ایدوب قلعه نی ورمیوب مومی الیه سرعسکر سلطان ادام الله تعالی معالیه قلعه مزبورده نی مقدما حسن تدبیر فراستی مقتضاسنجه اوزرینه واردوغی کبی فتح ایلمش ایدی شاه مقهور جمله عسکری ایله واروب اوچ آی مقداری جنگ ایدوب ینه ایمایوب اولانجه عسکرینک یرارلری داخی قلچدن کجوب مشار الیه سرعسکر سلطان بو خصوصی استماع ایدکده بغداددن چقوب اوزرینه یوریوب بنداخی عز و جلال ایله عقبنجه عزیمت همایون ایدوب مومی الیهک اول طرفه توجهندن شاه مقهور خبردار اولوب قلعه اوزرندن قالقوب مأیوس و منهزم دونوب مذکور اوجان صحرا سنه قونوب جمعیت ایدوب مومی الیه سرعسکر سلطان دامت معالیه داخی عسکر منصورمک اوکنجه شاهک اوزه رینه یوریوب عقبنجه بنداخی ذات شریفیمله توجه همایون ایلدکده صیت سطوت صاحب قرانی دن طایفه خایفه نك قلوب مغلوبلر نه خشیت وهراس غلبه ایدوب مشارالیه مقابله ایدامیوب محل مزبوردن لشکر مکسوری ایله قالقوب نجه منزل ایلرو قاچدقدنصکره الحیلر کوندروب انواع تذلل وانکسار مشارالیه سرعسکرملک دامننه

التجا ايليوب مشار اليه داخى مابه سريرمه اعلام ايليوب قضرع واستدعا ايلمكين شاه مخذوله امان شريفتم ويرلوب حق سبحانه وتعالى نك عنايت فتوح بخشلرى ايله تبريز و بغداد تختلىرى توابعلىرى ايله عراق عرب وعراق عجم داخى جمله قلاع و بلادى ايله وشروان و كيلان مملكتلىرى فتح و ضبط اولنوب بو طرفلر تمام رضاي شريفتم اوزره اتمامه ايرشمكين حاليا دولت و اجلال ايله مظفر و منصور مقرر سلطنتم دار الخلافه قسطنطينيه عودت و مراجعت همايون اولندى و بو حكم شريف بيزوم اولو پيغامبر مز محمد مصطفى نك صلى الله عليه وسلم هجرى تاريخك محرم اينك اون برنجى كونده كى عيسى پيغامبر عليه السلام تاريخك اوليوس اينك اون اكنجى كونده مدينه تبريزده يازلوب كوندرلدى

Vesika: 186.

La Bibliothèque National. Supplément Turc No: 822.

ÖZET : Fransa kralı François I.'e, Kanunî Sultan Süleyman tarafından Irakeyn seferinden İstanbul'a avdette gönderilen ve elçi Jean de la Forêt ile yapılan görüşmeleri anlatan nâme-i hümayun.

حضرت عزت قدرته و علت حكمته نك عنايتى و مهر سپهر نبوت اختر برج فتوت پيشواى زمرة انبيا مقتداى فرقه اصفيا محمد مصطفى نك صلى الله عليه وسلم معجزات كثيرة البركاتى و درت يارنك كه ابو بكر و عمر و عثمان و على رضوان الله تعالى عليهم اجمعين انلرك و جميعى اوليالرك ارواح فلاح اشباحلى مرافقتى ايله

طغرا¹

سلطان السلاطين برهان الخواقين تاج بخش روى زمين ظل الله تعالى فى الارضين اق دكيزك و قره دكيزك روم ايلنك و اناطولينك و قره مان و روم ولايتلرينك و ولايت ذوالقادرية نك و ديار بكر و كوردستانك و آذربايجانك و ولايت تاتارك و شامك و حلبك و مصرك و مكه مكرمه نك و مدينه معظمه نك و قدسك و جدنه نك كليا عربك و ديار عجمك و دارالسلام بغدادك و بصره نك و مشعشع ولايتنك و لورستانك و ممالك مشرقك و ديار مغربك آباء كرام و اجداد عظام أنار الله تعالى براهينهم قوة قاهره ايله فتح ايلدكلرى نيجه مملكتارك و اقليملرك و جناب خلافت مآبهم داخى تبغ آتش بار و شمشير ظفر نكارم ايله فتح ايلدوكم نيجه مملكتارك سلطانى و پادشاهى سلطان بايزيد خان اوغلى سلطان سليم خان اوغلى سلطان سليمان خاتم سنكه افتخار امراء الملة المسيحيه مختار كبراء الطائفة العيسويه ولايت فرانجه قرالى فرنجسوقوش² سن

¹ Sultan Süleyman b. Sultan Selim.

² Françoise I.

معلوم اولاً که بوندن اقدم قزلباش طایفه‌سی آنواع فتنه وفساد اوزره اولوب بیر یوزنده ظلم و ضلالتلری اولدوغی اجلدن آناروک فتنه وفسادلرنی دفع اتمک مصلحتیچون عساکر دریا مثال ایله عجم دیارلرینه توجه همایون ایدوب اول مملکتلره واروب حق سبحانه و تعالی‌نک علو عنایتی ایله نیجه قلعه‌لر و مملکتلری فتح ایلوب قزلباش مخدول لشکر فتوح آثارمزله مقابله‌یه قدرت و طاقتی اولدوغی اجلدن قاچوب منهزم و مقهور اولدقدن صکریه محروسه بغدادده مدفون اولان شریف دینمزنک اولولرنی و عزیزلرنی زیارت اتمک داخلی مقصود اولمغین عنایت الله ایله عز شانه اول مراد شریفم داخلی حاصل اولوب بغداد تختی آلینوب عزیزلرمزنک زیارتلری داخلی جناب جلالت مآبمه میسر اولوب اول طرفلرک احوالی تمام رضای همایونم اوزره اتمامه ایرشمکین و ظفر منصور سفر همایوندن عودت ایدوب دولت فرخنده فال ایله مقررسلطنتم محروسه قسطنطنیه‌یه کلوب ملاقی اولدم ایله اولسه جوآنی دلافور استه³ نام الحیکز ایله عتبه علیامزه مکتوب کوندروب مذکور ایچون غایت ایله یرار و معتمد آدمدر بنم جانبمدن هر نه سویلر ایسه کرچک بنوم سوزمدر اعتماد ایلیمه سز دنلمش مزبور دیوان آعلایه کلوب هر نه که اصمرلنش ایسه تقریر ایلوب تفصیلی ایله معلوم شریفم اولوب قبول اولندی خصوصاً دوستلق و بارشقلغمز داخلی کماکان مقرر و مؤکد اولدی مذکور ایلچیکزه بونده آستانه سعادتمزده قالمغه اصمرلنش سیز اول اجلدن قالوب سزوکله مابینمزده هر نکه مقرر اولدیمه الحیکزه امرمز اولدی که تفصیلی ایله یازوب کندو مکتوبیمه سیزه اعلام ایلیمه شویله بلاسن و بو حکم بزوم اولو پیغمبرمز محمد مصطفی‌نک صلی الله علیه وسلم هجرتی تاریخنندن شوال آینک اون دردنجی کوننده که⁴ عیسی پیغمبر علیه السلام تاریخنک آبریل آینک بشنجی کوننده⁵ دارالسلطنة العلیه محروسه قسطنطنیه‌ده یازلدی

³ Jean de la Forêt (burada italyanca şekli ile yazılmış).

⁴ 6 Nisan 1536 = 14 Şevval 942.

⁵ 6 Nisan 1536.

Vesika 187.

La Bibliothèque National. Supplément Turc No: 816.

(evâil-i Zilhicce 939 = 28 Haziran 1533).

ÖZET : İmparator Charles-Quint'e, sadrâzam İbrahim Paşa tarafından gönderilen ve Avusturya kralı Ferdinand I. ile yapılan anlaşmayı ve diğer hususlar anlatan mektup.

سلطان البرین و خاقان البحرین ظل الله بین الخافقین مغفرتیجان الخواقین اق دکزک و قره دکزک روم ایلنک و اناتولی‌نک و قرمانک و رومک و ولایت ذوالقادریه‌نک و دیاربکرک و کردستانک و آذربایجانک و عجمک و شامک و حلبک و مصرک و مکة معظمه و مدینه منوره‌نک و قدس

مباركك و خليل الرحمانك كليا ديار عربك ويمنك وداخی اباء كرام واجداد عظاملری قوت قاهره لريله فتح ایلدكلری نیجه مملكتارك و جناب جلالت مآبم داخی تیغ اتش بار و شمشر ظفر نكارم ايله فتح ایلدكلری نیجه دیارك سلطانی و پادشاهی سلطان بایزید خان حضرتلری اوغلی سلطان سلیم خان حضرتلری اوغلی سلطان سلیمان خان خلد الله تعالی و سلطانه حضرتلرینك بن كه قایم مقام سلطنت و سرعسكر سامی مرتبت و وزیر اعظم جناب خلافت منبقتلری ابراهیم پاشایم¹ سیز كه ولایت اشبانیه² نك واکا تابع اولان یرلرك قرالی قارلو³ قرال سز بزم جانبمزدن سلاملر و دعا لرائها اولندقدن صكره اعلام اولنان اولدر كه بوندن اقدم ربع مسكون سلطانی دولتلو و سعادتلو پادشاهم⁴ اعز الله انصاره حضرتلرینك سعادتلو آستانه لرینه ولایت نمچه قرالی اولان قرنداشكز افتخار امراء الملة المسيحيه فردندانوش⁵ قرال جانبندن یرار و معتمد علیه ادملری توز و نیمور ادر⁶ نام ایلچیلر كلوب دولتلو و سعادتلو پادشاهم جهان پناه حضرتلرینه و بزم طرفزه نامه لر یازوب حضرت خلافت پناه و سعادت دستگاه خلدت خلافت ايله دوستك و مصالحه اولق بابنده تضرع ایلمشلریدی صكره کیرو معتمد وزیرلرندن قوزنیلو دویچی⁷ دخی ایلچی تعیین ایلوب کوندرمشار اول ایلچی دخی كلوب دولتلو پادشاه عالم پناه حضرتلری جانبلرینه زیاده تضرعلری ایلدکاری اجلدن و هم مشارالیه قرنداشكز سابقده داخی بر نیجه ایلچیلری كلوب عرض عبودیت و اخلاص ایلمشلریدی لکن انكروس ولایتی كه دولتلو پادشاه جهان پناه حضرتلرینك قیلچلریله فتح اولنش و دشمنلری لندن التمش مملكتلری اولوب كمسنه نك آنده حتی و تعلق یوگكن میراث طریقندن حتمز واردر دیو مزبور قرنداشكز طرفندن انكروس مملكتنه دخل اولنوب كلیا مملكتاره ندالر اتدریلوب و کلیسالدیه لعتلر قلدوروب بونجه اتفاقلر و حیل و خدعه لر ايله لشكر جمع اولندوغی استماع اولنمغن دولتلو پادشاهم خلدت خلافت حضرتلری بن قولارینه امر ایدوب بر مقدار لشكرمزی جمع ایدوب دولتلو پادشاه حضرتلرینك اوكلرنجه سیر ایدركی اول مملكتاره واروب كیرلدكده اول دیارلرك بنمدر دیر صاحباری بولنمبوب ظهوره كلمدی تكرار قیلچلریله اول مملكتلری فتح ایلدیله پادشاهلرك آیین و عادتلرنده آتی آباغی باصدوغی یرلر كندولرك اولور انكروس ولایتی كه منتسوز كندو قلیجاریله اچدقلری مملكتلریدر انوك سنورنی داخی كچوب اخر پادشاهلرك سنورینه دخی واردیلر بونجه یلدن برو اتفاقلریله و طانشقلریله جمع اولنش عسكرلری دخی وار ایكن دولتلو پادشاه حضرتلرینك قیلیجی قینندن چقماش كمسنه قالمبوب نه طریقیله قاچدقلری جمله معلوم اولمشدر اول اجلدن كندو قیلیجاری ايله الدقلری مملكتلری كه سابقده کمال مرچترلرندن یانوش⁸ قراله احسان ایلمشلریدی اول بابده واقع اولان عهدمزی مقرر اولمغن مقرر همايونلرینه كلمشلایدی بو ائاده مزبور قرنداشكز اكراچه ایلچیلری كلمشدی فاما كلاتلرندن و مکتوبلرندن

1 Sadrazam İbrahim Pş.

2 İspanya.

3 Carlo (V. Şarl).

4 Kanunî Sultan Süleyman.

5 Ferdinand I.

6 Jérôme de Zara.

7 Cornelius Dupplecius.

8 Zápolyai János.

صداقت و طوغرلق فهم اولنمىوب انكروس مملكتن حجت ايله دعوا ايدرلريدى ايلچيلرينه اول سببدن التفات اولنمىدى بو دفعه كلان ايلچيلرى مشار اليه قىرنداشكز ايچون دولتو پادشاه حضرتلرى افندىلكه و اوغوللغه قبول اتسونار حجت ايله مملكت سوداسندن و طلبندن فراغت ايدوب اول هوسدن كچيدار ديو تضرعار واستدعالر اتدكارنده ايلچيلرك كلىاتلرينه كوره بو دفعه انلرك صداقت و طوغرلق اوزره دوست اولمالرينه اعتماد اولنوب فرانجه پادشاهى كى كه دولتو پادشاه عالم پناه حضرتلرينك آشيانه سعادت آستانه لرينه اخلاص ايله دوست اولوب قىرنداش اولمشلردر مشار اليه قىرنداشكز حقنده كمال مرحمت و شفقتلرينى ظهوره كتوروب انلرى اوغوللغه قبول ايلديلر حتى شويله كه انلره بر خصوص اولوب عسكره و ياردمه احتياجلى اوله قىردن و دكزدن لشكرار و يروب هر وجهله معاونت و مظاهرت ايدرلر ايلچيلرينه داخى حسن اجازت و يرلوب كروكندولر طرفته كوندرلدى فاما سرك جانبكزدن استانه سعادتلرينه وارد اولان مكتوبكزده قدس و غيرى يرلر يازلمش اول سوزلىرى زياده عجب كدل ابرا (؟) بر پادشاهك مملكتى كه قلىجى ايله التمش اولسه اول مملكته بنمدر ديسه اولور يوخسه غيرك النده و تصرفنده اولان يرلر نه طريقه اخرك اولور النده اولميان يرلر بنمدر ديمك ايكن پادشاهانه سوز دكلدر هر كيم كه دولتو پادشاه حضرتلرندن دوستلك طلب ايدر مروت و شفقتلىر انوك كى لرك توقع و تضرعلرى ادا اولنمىوب قبول قلنه و مزبور قىرنداشكزك وارد اولان ايلچيلرى سرك جانبكزه بزوم طرفدن دخى نامه يازلق طلب اتدكلرى سببدن انلر وك طلبلىرى ايله بو مقدار يازلوب ارسال اولندى باقى السلام على من اتبع الهدى تحريراً فى اوایل شهر ذى الحجه المباركه سنه تسع وثلثين و تسعمائه⁹»

⁹ Sadrâzam İbrahim Paşa sefere hareketinden önce göndermişti.

Vesika : 188.

La Bibliothèque National, Supplément Turc. No: 818 (evâil-i Zilkade 949 = Şubat 1543).

ÖZET : Kanunî Sultan Süleyman'ın Fransa kralı François I'e gönderdiği, elçi Antoine Paulin ile yapılan görüşmeleri ve Barbaros Hayreddin Paşa'nın, aradaki ittifak gereğince, İmparator'a karşı müşterek harekâta bulunmak üzere o tarafa gönderildiği v.s. hakkında tafsilât verdiği nâme-i hümayunu.

طغرا¹

افتخا راء العظام العيسويه اختيار كبراء الفخام فى ملة المسيحيه مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانيه صاحب اذيال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار ولايت فرانجه پادشاهى

¹ Kanunî Sultan Süleyman tuğrası.

فرانچسکور² ختمت عواقبه بالخیر توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه بوندن اقدم آستانه سعادتمزه الحیکز وارد اولوب اشبانیه قرالی نک مملکت وولایتنه مضرت وخسارت ایرشدرملک بابنده دریادن دونانمه کز وقره طرفندن دخی عسکرکز تدارک ایدوب بوجانبندن داخی معاونت ایچون بعض دونانمه همایونمز چتماق مراد ایدندوکلری اعلام ایلدوکی اجلدن دوستلغمز مقتضاسنجه اول وقت دونانمه کیلرمز جمعی لوازمی ایله احضار اولنوب وقرال مزبورک تکرار احوالی تتبع ایدروب صحتله معلوم ایدملک ایچون الحیکز ینه اول جانبیه کوندردلکده ما بینمز بعید مسافه اولوب وهم بعض موانع اولغین بوجانبیه کیچ کلوب ایرشوب وکلکده کیلرمز جمله حاضر ومکمل بولوب اما دریا موسمی کچوب بی وقت اولغین کوندردلکدن نفع فهم اولنماغین تأخیر اولنوب بو سنه مبارکده قزل یمرده دنصکره³ کوندردلکه وعده کریمه شاهانمز اولغین اکا کوره الحیکزله سزه حکم همایونمز کوندردلوب اعلام اولنشدی والحاله هذه جناب حق جل وعلانک علو عنایت ظفر ایاتیه اول عهد شریفمز اوزره دونانمه همایونمز چقاریلوب امیر الامراء الکرام جزایر بکار بکیسی خیرالدم [خیرالدین] دام اقباله فی جمله عساکر نصرت اثارمه باش وبوغ تعیین ایدوب ودونانمه همایونمزک ایچنه سنجاقلری قوللرمزدن نجه یرار بکار قونلوب وعموماً سنجاقلری عسکرلری مکمل دشمن یراغیله بله قوشلوب خصوصاً سده سعادت مآبمزده اولان توفنکچی یکیچری قوللرمزدن بونجه یکیچری کوندردلوب انواع یات یراغله دونانمه مز ترتیب وتکمیل اولنوب اول جانبیه ارسال اولندی ان شالله الاعز رایات سعادت ایاتمزده اضعاف فتوحات میسر ومقدر اولمش اولا وسده سعادتمزده اولان مشار الیه ایلچیکز قدوة امراء الملة المسیحیه اسون پولین⁴ داخی شولکه مراسم رسالتدر کمال ادا ایله مدعی ومؤدی قلوب حسن اجازت ملوکانمز قرین حالی اولوب اول جانبیه کوندردلدی انشا الله الملك الکرم واروب تبایغ ایدیلجک سز داخی عتبه علیامز جانبی ایله مؤکد اولان وفور محبت واخلاصکز موجبنه دشمنک تدارکنده حسن تدبیر واصناف مساعی جمیله کز ظهوره کتوروب مشار الیه جزایر بکار بکیسی خیرالدین دام اقباله نیجه یرار قولوم اولوب وفور جلادت وشهامت وحسن تدبیر وفراستنه اعتماد شاهانمز اولغین دونانمه همایونمه متعلق اولان جمله امور واحوال اکا تفویض اولنشدر سز داخی دایما مومی الیهل یکدل ویکجهت اولوب دونانمه همایونمز سزوک دونانمه کزله نه محله ملاقات اولتی مناسبدر تدبیر وتدارک نه یوزدن کرکدر متصل بربرکزله خبرلشوب حسن اتفاق واتحاد اوزره دونانمه لر دریا یوزندن یوریوب سز داخی قره جانبندن عسکر عظیم ایله دشمنک اوزرنه محکم هجوم ایدوب اصلاً کوز آچدرمیوب اکر قلعه لرن المقدر واکر ولایت معموره سن ضبط وصیانت ایلمکدر واکر یاقوب یاقوب سی واسیر ایلمکدر صفت کریمه کزده مرکوز اولان ارای صاییه وافکار ثاقبه کز موجبنه جد واهتمام اولونه که

² François I.³ Paskalya yortusu kasdedilmişti.⁴ Antoine Paulin.

اکی جانبندن تهیه اولنان بونجه عسکرک نتیجهسی بیهوده یره اولمیوب حق و سبحانه تعالی نك عنایت علیه سیمله ملحوظ اولناندن داخی زیاده دشمن جانبلرنه کرکی کبی مضرت و خسارت عظیم ایرشدروب انواع اهانتلر و حقارتلر اولونه اما بو ائنده ریم پاپا⁵ جانبندن سزه خبر کلوب جمله مز بر دین اوزره یوز مایینده بو وجهله فتنه و فساد باعث اولماق مناسب دکلدر دیو صلح ایلمک یوزندن و یا آخر بهانه ایله مصلحتکزی عوق اتردمک استرلرسه خدعه لرندن احتراز اولنوب اولمیه که فرصت ال ویرمش ایکن غفلت ایله سزی عوق و تأخیر ایلیه لر آنلرک نصیحتلرینه اعتماد ایتمک جایز دکلدر مصلحتکزده غایت ایله مجد اولوب اکر قرادن و اکر دکردن شویله اقدام اولنق کرکدر که قرال مزبور کندوسی اله کرمرسه داخی معموره مملکت و ولایتی بروجهله خراب و بیاب اولونه که نجه زمانلر عمارت و آبادان اولمغه قابلیت قالمیوب کندوسنه و عسکر هزیمت اثرنه کمالیله عجز و فتور مستولی اولوب نجه ییللر تدارک احوالنه قدرت و مجالی قالمیوب متحیر و سرکردان اولان ان شالله تعالی حالیا مذکور اشبانیه قرالی جانبندن چچلیانک⁶ و پولیانک⁷ حاکمی اولان فرزندزه⁸ نام بک یوجه استانمه مکتوب و ادم کوندروب انواع عبودیت و اخلاص عرض ایدوب اشبانیه قرالی سده سعادت مآبمزله بارشقلق اوزره اولق بابنده چوق تضرعلر ایدوب عهدنامه طلب ایلمش اما سزوکله مابینمزده اولان معاهده همایونمز کماکان محقق اولمغین آنلرک امنیه لری عتبه علیامزده مقبول اولمیوب اصلا قولارنه اعتماد اولندی شویله که سزوک جانبکزه داخی اول یوزدن آدمی و یا مکتوبی کلوب بر طریقله صلح و صلاح اتمک دیلرسه سیز داخی قطعاً یوز ویرمیوب سوزلرنه عمل اتمیه سز که اسکی دشمنکزد یوجه استانم جانبی داخی آنلرله کمال معادات اوزره اولوب بوییل اکی جانبندن بونجه دونامه لر و عسکرلر تدارک اولنوب کندویه و مملکتنه قهر عظیم اولاجاغنه واقف اولمغین انوک دفعی مصلحتیچون هر جانبندن انواع حمله و تدارکه مباشرت اتمشدر مصلحتکزده ثابت قدم اولوب مزبور ریم پاپا جانبندن و یا آخر یرلردن و یا دوستلرکز طرفندن مابینه آدم کروب صلح ایلمک قصد ایدرلرسه عمل اتمیوب کمسنه نك تحریکیله مصلحتکزده سستلق اوزره اولمیه سز عنایت الله ایله دشمنکزی کمالیله قهر ایلمک بابنده انواع اتهامات جزیه کز ظهوره کتوره سز و ذکر اولنان دونامه همایونکزک لازم اولان مهاتی هر نه ایسه حالیا تدارک اولمشدر اما اول جانبلر ممالک محروسه زدن بعید یرلر اولوب برنسنه حاجتلی اولورسه بو جانبندن کورولمکه زمان متحمل دکلدر آنوک کبی عسکر همایونمزک ذخیره بابنده و سایر خصوصلرده مهملری اولندقدده ضرورت چکدرلیوب مابینمزده اولان دوستلغمز موجبنه تدارک اولنوب دونامه همایونمز متعلق اولان آلات و اسبابدن داخی برنسنه حاجتلی اولورسه آنلر داخی کوریلوب اول

⁵ Papa Paulus III.⁶ Sicilya.⁷ Napoli.⁸ Fernandez.

جانبلرده اولدقلری زمانلرده لازم اولان خصوصلرده مضایقه چکدرمیهسن تحریراً فی اوایل
ذی القعدة سنه تسع واربعین و تسعمائه

بمقام ادرنه المحروسه

Vesika: 189.

V. D. A. (Miscell. di documenti Turchi, Greci italiani riguardanti cose
Turchesche II. Lettere diverse del Sgr. Turco, Bassa et altri 1530-1569)
No: 94 (gurre-i Rebi I. 969 = 9 Kasım 1561).

ÖZET : Hersek sancağı iskeleleri nâzırı Mehmed tarafından Venedik dojunu,
Makarska iskelesi için tuz ve Hersek sancak beyi Haydar Paşa için de
parası ile pirinç gönderilmesi hakkında yazılan mektup.

مفاخر الامراء الملة المسيحية مراجع الكبراء الطائفة العيسويه ونديك دوژی¹ و بکلری
زیدت عواقبهم تحیات و روية التسلیات انها و اعلام اولنان بودر که بوندان اول ورقة مخالصة
برله نرتوه² و مقارسقه³ اسکله لریچون مملحه لکرزده حاصل اولان طوزلر و کزدن عادت قدیمه
اوزره ویرله سیچون التماس اولنمش ایدی ویکرمی بیش بیک اقچهلق پرنچ دخی هرسک
سنجاغی بکی حیدر پاشا دام علوه حضرتلریچون همت اولنماسی رجا اولنمش ایدی بعض
اهل غرض کسنه لر مکتوبلر و مز ایچون تلپیس در دمشلر بو مقوله خصوص ایچون شاهد
ایله اولماز ینه مکتوب ایله اولور اکر طوزدر و اکر پرنچدر اقچه مز ایله عنایت ادهسن
اولکی مکتوبلر و مز صحیح مکتوبلر در شمدی دخی طوزی اُسکی اوسلوب اوزره ویرمه
امرکز وارسه انده وکیلمز اولان الویز نارنجر⁴ نام تاجردن بو دفعه سکه افرنجیه الاسزو بوندن
غیر اکر بازار ایدرسکز سایر فلوری⁵ کوندروهوز و مشار الیه حیدر پاشا حضرتلریچون مراد
ایندنوکی پرنچ دریغ بیورولمیه تحریراً فی غرة ربيع الاول سنه ۹۶۹

حرره الفقیر محمد الناظر⁵

¹ Girolamo Priuli.

⁴ Aloisio (Alvise) Narangero.

² Naretva.

⁵ İskele nâzırı.

³ Makarska.

Vesika : 190.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi ... II. Lett. divers. del Sgr. Turco ... 1530-1569) No: 98 (?).

ÖZET : Sarây-ı atîk ağası Ali tarafından Venedik tercümanına, Aleksi adındaki zimmîden alacağı olan 2600 floriyi tahsil edip göndermesi, parası yoksa gemisinin navlununu zaptedip gemisini sattırarak alacağını tamamen tahsil etmesi hakkında yazılan mektup.

مهر¹

مفخر الملة المسيحيه ونديك بكلى² ترجمانى بعد السلام مكتوب واصل اوليچاق معلوم اولاكه مقدا الكسى³ نام ذميده اولان فلوريمزك تحصيلي ايچون اول جانبه امر شريف كوندرلوب امر شريف موجبنجه مزبور الكسى دن ذكر اولنان التون طلب اولندقه اداسنده عجز كوستروب كميش وساير اسبابن صاتمق استدكده التى اى وعدم واردر وعدم تمام اولدقدن صكره ادا ايدهن ديمكين فراغت اولتمش ايمش حاليا وعدهسى داخى تمام اولوب كافر ايسه بوجانبه كلميوب آقچه مز تحصيلي لازم اولمغن مكتوب محبت ايله اعلام اولندى امدى ذكر اولنان اقچه نك تحصيلي ايچون سزى جانبمزدن وكيل تعيين ايليوب وبوخصوص ايچون بايلوس دن دخى تذكرة آلنوب كوندرلشدر واروب وصول بولدقه لطف ايدوب بايلوس تذكرةسى موجبنجه وكيلمز اولوب مذكور الكسى دن بيتصور ايكي بيك التيوز فلورى⁴ تحصيل ايليوب وحاضر اقچه سى يوغسه داخى كميسنك ناولوننى ضبط ايليوب وكيسن صاتوب ذكر اولنان مقدارى اقچه مزى قبض ايليه سز واحوال نه يوزدن اولوب ونمقدار اقچه قبض اولندغن بوجانبه كلور ادمكز ايله بلدروب تكرار بوجانبدن نه وجهله خبر كوندرلورسه اكا كوره عمل ايليه سز شويله معلوم اولنه باقى والسلام

الفقير سراى عتيق اغاسى على

¹ Ali Ağa mührü.

² Senato ile X. lar ve XL. lar meclisi.

³ Aleksi.

Vesika: 191.

V. D. A. (Miscell. di docum. Turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 101 (?).

ÖZET : Hersek sancağı nâzırı olduğu tahmin edilen Mehmed imzası ile Venedik doju ve beylerine, Şibenik Kenezi ile Trau Kenezi'nin davranışları, tâyin edilecek geminin hükmi şerifi götüreceği, Trau kenezinin sözünde ve hareketlerinde akıllı ve basiretli bir adam olduğu v.s. hakkında gönderilen mektup.

جناب عزت نصاب و ندیک دوژدی و بکلری المکرمون فخرالملة العیسیه و زبده زمرة
المسیحیه صاحب الدیر والناقوس اصحاب العز والناموس انهاء اعلام اولنان بودر که حالیا
سزله ایصال اولق ایچون سعادتلو پادشاه عالمپناه حضرتلرندن مهور حکم شریف واجب
الاتباع وارد و نازل اولوب مضمون شریفنده مصالح سزک جانبکزدن می بزوم جانبمزدنمی در
معلومز اولیوب سزله ایصال اتمک ایچون شبه نیک¹ کنزندن کمی طلب ایلدک نیجه زماندر
نه کمی ویردی و نه شافی جواب ایلدی بو خصوص سزله اعلام اولنق لازم اولدوغی
اجلدن مکتوب تسوید اولنوب ارسال اولندی کمی نه یردن ویرملک امرکز اولورسه بو جانبه
اعلام ایدوب اکاکوره بزداخی آدم تدارک ایدوب ذکر اولان حکم شریف ارسال اولنه
و بزداخی سنجاغمزی کشت ایلدکده ساحل دریاده سنجاغمزه اولاشق سزله تابع و متعلق
طورغیر² نام محله کلدو کمزده مزبور طورغیر² کنزی سوزنده و دورشنده عاقل و دانا کوروب
اکر پادشاه عالم پناه حضرتلرینک رعایاسی حفظنده و اکر سیزک رعایاکوز ضبطنده کمال
مرتبه مذکوردن راضی و شاکر اولوب هر خصوصده بصیرت اوزره اولغین بر فرد مزبور
کنزندن متشکی اولیوب اول کللدن برو اکر بزوم رعایامز و اکر سزوک رعایاکوزدر
کره کی کبی آسوده حال اوزره در اکر انک کبی بو جانبه مصالحکز واقع اولورسه مذکور
طورغیر² کنزینه سپارش ایدوب سزک جانبکزدن اول مباشر اولا هر وجهله سوزه قادر
و مصلحت کذاردر والسلام علی من اتبعه

الفقیر محمد

مهر³ : (?)

¹ Şibenik Knezi (Conte di Sebenico).

² Trogir (Trau) Knez, Venediklilerde Conte şeklindedir.

³ Okunaklı değil.

Vesika: 192.

V. D. A. (Miscell. di docum. Turchi.. 1530-1569; II. Lett. divers. de Sgr. Turco..) No: 105 (?).

ÖZET : Venedik doju P. Priuli'ye gönderilen ve kapıkethudâsı Mikâil eliyle alınan dostluk mektubu bahis konusu edilen imzâsız mektup.

جناب امارت ایالت نصاب وندیک دوژی پرولیو پریولی¹ کامیاب لازال والیا علی ولایتہ الی یوم الحشر و الحساب اعظم اعظم الملت المسیحیہ و اکرم اکرم الطایفة العیسویہ صاحب العز و الناموس خادم الدیر و الناقوس ذوالدولة الراسخہ والعزة الشائخہ زاد الله تعالى اطاعته کلام عزت نما و پیام عظمت اتما والسلام علی من اتبع الهدی قافلہ باد صبا و راحلہ صبح و مسابرله اتحاف و اهدا اولندقدن صکره انهاء محبانه اولدرکه حالیا قہو کتخداکز اولان قدوة الاعیان میکائیل واسطہ سیلہ بو جانبہ مکتوب صداقت مصحوب ارسال اولنوب اظهار محبت و اخلاص مودت و اختصاص اولنمش ہمیشہ جادۂ اطاعت و انقیاد و منہج صداقت و استناد اوزره ادامت و اقامت اولنوب احیانا اخبار سارۂ سلامتکز اعلامندن خالی اولنمایہ کہ ورودندن انواع سرور حاصل اولوب تشیید مبانی محبت و تأکید قواعد مودتہ باعث اولا ہمیشہ عمر و دولت مستدام باد برب العباد

¹ P. Priuli.

Vesika: 193.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 111 (evâsıt-ı Şevval 970 = Haziran 1563).

ÖZET : Venedik doju Prolimo Priuli'ye hitâben, gönüllü reislerden Mustafa Reis'in kalitesinin İnebahtı'daki Venedik adamları tarafından yoklandığı, müslüman ve yahudi Osmanlı tâcirlerinin ticaret için sof kumaşı mallarını Venedik'e götürdükleri sırada Ancona taraflarında gümrük bahanesi ile denizde yoklanarak 20.000 flori tutarında mallarının alındığı v.s. hakkında gönderilen nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار امراء العظام العیسویہ ... وندیک دوژی پرولیو پریولی¹ ختمت عواقبه بالخیر توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولا کہ حالیا عتبۂ علیامہ التجا ایدوب صداقت اوزره خدمت ایدن کوکللو رئیساردن مصطفی نام رئیس قالیته سیلہ اینہنجی یه واردقدہ سنوک قالیته کده وندیکلو واردر دیو آندہ قونلان بایلو سکز آدمیسی قالیته نک اولا طشره سنی یوقلیوب متسلی اولمایجق مذکور کیسندن طشره چقوب انبارین دخی آرایوب وندیکلودن

¹ P. Priuli.

کمنسته بولمادوغنه بایلوس تمسک ویردوکدن صکره کندویه وارد اولان امر شریفم مقتضاسنجه دریاده اولان اعدا طرفندن دیل آلتی ایچون پولیه یقاسنه² کچوب اول کنارلرده چکدر برکوچک فرقهیه راست کلوب ایچنده بولونان قرق الی حربی کافری اسیر ایدوب وخیلی قزیره چوقه بولنوب قالیمهسنه تحمیل ایدب بو جانبه مراجعت ایلوب کلورکن دریاده قدرغه لریکزدن اون اون بش پاره قدرغهیه راست کلوب عقبنجه صالوب بر نیجه میل یر قالیمهسن تعقیب ایدب یوکی زیاده اولمغله ارناود کنارلرینه صالوب ذکر اولنان قدرغه لردن اکی اوچ پاره سی آردندن آیرلیوب آخر الامر خلاصدن نومید اولیجق لب دریاده اولان ارناود طاغلرنه اورب کندو قورتلوب أسیرلری ایله ایچنده بولنان أسبانی و قالیمهسی آلتاغین درکاه عالمپناهه کلوب احوالی عرض ایدب بایلوسکزرک مزبور آدمی ویردوکی تمسکی ابراز ایلوب وبوندن ماعدا محروسه استانبولدن بر قالیمه جزایره کتمک نیتی ایله ایچنه خیلی تاجر مسلمان و خراجکذار کیروب دریاهه متوجه اولوب سیره تابع زاکنه³ نام جزیرهیه قویب واردوقده اول قالیمهیه دخی آردندن درت بش پاره قدرغه ایرشوب ذکر اولنان جزیره لیماننه قویدقلرندن صکره ایچنده بولنان مسلمانلری و خراجکذارلری بالته ایله قیروب ایچلرندن بری خلاص اولمغله کلوب تقریر ایلوب ذکر اولنان قالیمه آلان جزیره مزبوره لیمانده اولدوغین قوجه ایل سنجاغی بکی اولوب دریا محافظه سنده اولان قدوة الامراء الکرام علی دام عزه کورب صحیح خبر ویرمکله معلوم اولوب و بوندن غیری ممالک محروسه تاجرلرندن مسلمان و یهودادن بعض کمنه لر تجارت ایچون دخی صوف آلوب وندیك سمتلرینه کمی ایله دریادن انقونه⁴ جانبته قدیمدن واره کلدکلری اوزره کچوب کتمک استدکارلارنده سیزک جانبکزدن دکیزده قدرغه لر احداث اولنوب کمرک دیو بهانه اولنوب بولنان متاعلرینک دنکلرین دریاده عدا تدرب وندیك اسکله لرینه چیقمیدن و قنغی تاجرک متاعی ایدوکی معلوم و ظاهر اولمیدن اون دنکده بردنکن عشر کمرک دیو آلمغله شمديه دکن بو وجهله یکریمی بیک فلوریلق متاعلری آلدوغین بلدردیله ایله اولسه درکاه سعادت دستکاهمه التجا ایدن کوکلوو رئیسارک کیملرینه و فرمان شریفمله ارسال اولنانلره دریاده بولونان کیملریکز خفیه⁵ دخل ایلیمک دوستلغه و عهدنامه همایونمزه مخالف ایکن اولوجهله فساد و شناعة ظهور ایلیمکه سبب ندر کرکدرکه درکاه معلوم چاوشلرندن قدوة الامثال والاقران شجاع زید قدره واروب وصول بولدقده یوجه آستانمز ایله اولان دوستلق مقتضاسنجه عنایتم اولان عهدنامه همایونمک مضمون سعادت مقرونی ایله دایما عمل ایدب دریاده بولنان کیملرکزی و قره جانبنده اولان آدملرکزی اوکات ضبط ایدب صداقته مخالف بواصل شناعة کمنهیه رخصت ویرلیوب مرقوم مصطفی رئیسک پولیه یقاسندن اله

² Puglia (Italia sahilleri).

کتوردوکی حربی أسیرلریله قالیتہ سی و زاکتہ³ قربنده آلتان قالیتہ نك اسباب و متاعی خصوصنه کرکی کبی مقید اولوب بکلرکزه و قپودانلرکزه تکلیف ایدوب اهل فسادى بولدره سز بهر حال اول مسلمانلرک و خراجکذارلرک قانلری آلتاسی دین مبین و آیین سلطنت همایونمز مقتضاسنجه عهدۀ علیۀ شاهانه لاید و لازمدر اولبایده غفلت اولنمئوب اهل فسادى الله کتورب بر وجهله حقلرندن کلنه که سایلرله موجب عبرت و نصیحت اولوب بر فرد دخی بواصل فسادہ جرات ایلیمک احتمالی اولمیه و مزبور مصطفى رئیسک قالیتہ سیله آلتان أسیر و أسبابی زاکتہ قربنده آلتان قالیتہ ایلہ و ایچنده بولنوب هلاک اولان تاجرلرک متاعی ایلہ اول خراجکذارلرک اسبابلری ایلہ قالیتہ لری صاحبلرینه تسلیم اولتماق و اصحابی اولمیان متاع و متروکاتی دفتر ایدب چاوشمله عتبۀ علیامه ارسال ایلیمک بابنده انواع مساعی جمیلہ کوز ظهوره کتوره سز که وارثلرینه تسلیم اولنوب حقلری ضایع اولمیه و انقونہ⁴ جانبنه کچوب کیدن تاجرلرک متاعلرندن اولوجهله دریاده کمرک آلتیق عهدنامۀ همایونمزہ مغایر و اولیکلانه مخالف وضعدر کمرک شول تاجردن آلتور که اسکله لریکزه وارب بیع اتمک ایچون متاعلرین چقاره لر یوخسه دریادن آخر ییرلره کیدن تاجرلرک متاعلرندن کمرک دیو نسنه طلب اولتماق جایز دکلدرد اولبایده دخی عهدنامۀ همایونمزہ مخالف اولان وضعی رفع ایدب بو طریق ایلہ ذکر اولنان تاجرلرک نمقدار نسنه لری آلتیش ایسه صاحبلرینه ویرلمکه سعی اولنه که مابینده اولان دوستلق رعایت اولنوب عهدنامۀ همایونمزہ مغایر و رضامزہ مخالف اولان خصوصار رضی کوز اولمیه که ازدیاد محبت و دوستلغه باعث ایدوکنه اشتباه یوقدر تحریراً فی اواسط شهر شوال المکرم سنه سبعین و تسعمائه

بمقام قسطنطنیه المحروسه

³ Zakine (Zenta).

⁴ Ancona.

Vesika : 194.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 131 (23 Cumad II. 971 = 7.II.1564).

ÖZET : Bosna ve Hersek sancakları nâzırı Mehmed imzâsı ile Venedik dojunâ gönderilen, ikinci vezir Mehmed Paşa (Sokullu) 'nın amcazâdesi Bosna sancak beyi Mustafa Bey (Paşa) için çuka ve kumaş almak üzere irsâl olunan Mustafa Çelebi'ye yardım edilmesini isteyen mektup.

مفاخر الامراء الملة المسيحية مراجع الكبراء الطائفة العيسويه ونديك دوژی و بکلری بعد السلام والاحترام على من اتبع الهدى انها واعلام اولنان بودر که حالیا وزیر ثانی محمد

پاشا¹ سیر الله ما یرید و مایشا حضرتلرینک عتموسی اوغلی اولوب بالفعل بو سنه سنجاغی بکی اولان صقولویک مصطفی بک² دام علوه حضرتلری بو محبکزه مکتوب شریف کوندرب کندولریچون بعض اسباب و چوقه و قماش کبی النق ایچون کندو طرفندن مصطفی چلبی نام کمنه کوندرب و الله مهرلو مکتوب و یرمشدر دیو اعلام ایلمکین عند الوصول اوزرندن نظر شریفکز و حسن معاونتکز بی دریغ بیورسا دوشن مصالح جوغن احسن وجه ازره کوریورمک بابنده عنایتکز مقارن بیورله باقی همیشه عمرکز فزون باد حرر فی ۲۳ جمادی الاخر سنه ۹۷۱

من المحب الفقير محمد الناظر³ بلواء بوسنه و هر سک

¹ Sokollu Mehmed Pş.

² Sokolovik Mustafa Bey.

³ Bosna ve Hersek livaları iskele emini.

Vesika: 195.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 134 (?).

ÖZET : İskenderiye mirlivâsı ve kapudanı Ali imzası ile Venedik beylerine gönderilen ve İskenderiye limanında inşa ettirdiği baştarde için gereken levâzımın Venedik'ten gönderilmesini isteyen mektup.

افتخار الامراء الملة المسيحية ونديك بکلربکی حضرتلری کامیاب افتخار ارباب الاختیار اختیار اصحاب الاعتبار المختص بمزید عنایتہ الملک المختار ادعیة مشکبار و اثنیة بی شمار نثار و ایثار قلقدنصکره معروض محب بی ریا بودر که حالیا بندر اسکندریه ده بو مخلصکز بر یکی باشتارده بنیاد ایلمک مرادیمز اولماغین ماونه رئیسلی ایله مشاوره اولنوب ونديکده ایوجه فرنکی قدرغه حالتلری بولماغین اشبو حامل ورقه ماونه رئیسلی خاکپایه وصول بولدفقرنده الطاف مالا نهاییه کزدن رجا و تمنا اولونور که بو محبکزه ونديکدن باشتارده ایچون اکر غومنه دن و اکر جارموقدن و هر نه که لوازمی وار ایسه مکمل باشتارده نولک حالتک اکر اقجه ایلهمی اولور و اکر بخشش می اولور همان لطف ایدوب بو جانبه کلور کیدر بارجه ایله کوندروسته همت عنایتکز دریغ و مبذول بیوریله انشا الله الرحمن بز داخی ایوازين (؟) ایدهوز شيله بله سز والسلام

الفقير على ميرلواء قبودان اسکندريه

مهر : اضعف عباد الله الفقير على بن عبد الله

Vesika : 196.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 161 (evasıt-ı Muharrem 972 = Ağustos 1564).

ÖZET : Kilis mirlivâsı Mehmed imzası ile Venedik doju ve beylerine gönderilen ve Osmanlı hâkimiyetinden önce Hersek beyi olan Stefan'ın evlâdların dan hâlâ hayatta ve Venedik'te bulunduğunu haber aldığı kimselerin kendi akrabaları olduğunu anlatan mektup.

عزت مآب دولت اتصاف وندیک دوژی وسایر بکلری کامران فخر الامراء المسيحية و طهر الملة العيسويه صاحب الديرو والناقوس اصحاب العزت والناموس اعلام وانها اولنان اولدرکه کافر زماننده هرسک بکی اولان استپانوک سابق اولادندن و اوغلارندن انده متمکن بک زاده لر واریمش انلر بزوم اقربامزدن اولوب فی الواقع مشار الیه بکک اولادندن انده متمکن کسلر واریسه لطف ایدوب انلر وک اندولرین وکندولرین اسمیله و رسمیه یازوب بو جانبه مکتوبکز ایله اعلام ایده سن و انده ساکنلر ایسه مذکورلرک اوزرلرندن هر وجهه نظر عنایتلرین دریغ بیورمیه سن حیلی دن برو انلری انده اشیدردوک لکن واقعی غیری واقعی در بودفعه اکر صحیح ایسه اکر سزوک مکتوبکز و اکر انلر وک کندولرک مکتوبلرین بوجه استعجال اوزره بو جانبه اعلام ایلیمکه سعی لطفکزی دریغ بیورمیه سز غایتله مرادمزدر امیددرکی واقع ایسه زادره کنزینه ویا بزوم اغالردن هر قنغیسنه مکتوب کوندردرسکز ان شالله تعالی وصول بولور بو خصوصک تحقیقن بو جانبه اعلام ایتمک کلی دوستلغه و مودته باعث اولوردی تعجیل وقوعن اعلام ایتمک سعی ایده سز باقی والکلام تحریراً فی اواسط شهر محرم الحرام سنه ۹۷۲

بیورت کوپری

اضعف العباد محمد میرلواء کلیس

مهر: محمد

Vesika : 197.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 164 (evâhir-i Rebi I. 972 = Ekim 1564).

ÖZET : Venedik beylerine hitâben Mehmed imzası ile gönderilen ve evvelce gönderilen camların vâsıl olduğu, şimdi de 5000 cam ile yağmurluk için 100 çile mor ve kırmızı çuka lâzım olmakla, bunların da gönderilmesini isteyen mektup.

مفاخر الامراء الملة المسيحية معارج الكبراء الزمرة العيسويه ناصر انصار النصارا وندیک بکلری ختمت عواقبهم بالخیر مکتوب صفوت مصحوب ایله اعلام اولنان اولدرکه بوندن اول بو طرفه ارسال اولنان جاملر وصول بولوب کمال مرتبه منته کچمشدر حالیا بش بیک

جام ایله یغمورلق ایچون یوز چله مور و قرمری چوقه لازم و مقصودمز اولماغن بو طرفه اولان حسن مصافاتکزه بناءً خصوص مزبورک حصولی جانبکزه اشعار قلندی ایله اولسه لطفکزدن مأمولدرکه ذکر اولان مهاتی دخی کوروب مقدمجه کلان کمیلرله بو جانبه کوندره سز و اسپانیه ولایتنده اولان انابولی¹ نام قلعه قریبده لوند بر پارچه الوب ذکر اولان بارچهده نفس وندیک رعیتلرندن بری بولنوب أسیر اولمش الدن اله دوشوب بیزه کلمشدی وندیکلو ایدوکن معلومز اولوب مخصا سیزوک بو طرفه اولان موالاتکزه بناءً تردد چکدرلیوب اطلاق ایدوب حالیا طرفکزه عودت ایدن غلطه بایلوسی دنیال بربریوقویه تسلیم اولنوب کوندرلشدر شویله معلومکز اولوب شولکه مقتضای صفای وداددر ظهوری باینده مقدورمز مصروفدر اکا کوره سیز داخی مقید اولاسیز تحریراً فی اواخر ربیع الاول سنه اثنی و سبعین و تسعمایه بمقام قسطنطنیه

مهر : الهی بمحشرشاد خدا - توکلی علی خالقی - محمد ز لطف رسول خدا ۹۶۱

¹ Napoli.

² Daniele Barbarigo.

Vesika: 198.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 167 (? =) I.

ÖZET : Bosna ve Hersek sancakları nâzırı Mehmed imzası ile Venedik doju ve beylerine gönderilen ve dört gemi ile 70-80 kadar uskok'un Nartova boğazında iki gemi dolu 40.000 flori değerinde malı zaptettiklerini v.s. bildiren mektup.

مفاخر الامراء الملة المسيحية مراجع الكبراء الطائفة العيسويه وندیک دوژی و بکلری زیدت عواقبهم انها اولنان بودرکه حالیا اشبو ماه فلوارسک² اون اوچنجی کونی سن³ طرفندن درت کمی ایله یتمش سکسان اسقوک⁴ دریا ایله قلعه لروکز یانندن و کویلروکز ایچندن کچوب نرتوه⁵ بوغازینه کیروب اسکله پادشاهی ده اکی کمی طپطلو اسباب الوب قیاساً⁶ قرق بیک فیلوریلق اسباب المشارد و بوندن اول براج⁷ نام اداکزه نیجه کون اکلنوب فرصت بولدوقلری کبی پادشاه عالمپناه حضرترلرینک مملکتن اوروب مقارسقه⁸ اسکله سی یاننده اوتوز اکی نفر کمسنه طوتساق ایتدیلر صکره فار⁹ نام اداکزه بر رنچبر کمیسندن یکرمی سکز دنک چوقه و بر دنک قماش و سکز رنجبری طوتساق ایلدیلر سایر چوقه بالفعل فار⁹ کنزنده در و شهری پریموریه¹⁰ ناحیه سنده اون بر نفر کمسنه أسیر ایلدیلر

¹ 1564 sıralarında.

² Şubat ayı.

³ Senj (Sign).

⁴ Uskok.

⁵ Neretva.

⁶ Tahmini olarak.

⁷ Brazza.

⁸ Makarska.

⁹ Far.

¹⁰ Primorye.

وكلیس سنجاغنده اوتوز نفر رعایای طوتساق ایتدیلر سیزوک اداالروکزدن و دریاکزدن کچوب بونک کبی فساداتی معقول وروا کورمیه سز سعادتلو پادشاهمز اعز الله انصاره حضرتلرینک دوستلری سز نرتوه⁵ اسکله سنده اولان قایقلر خاطروکوز ایچون نرتوه بوغازندن طشره چقماشدر شیمدی اوسقوق⁴ ملعونلری سیزوک اداالروکز ایچندن کچوب ممالک محروسه رعایاسنه و اسکله لره ورنچر طایفه سنه کلی ضرر یتشدرمک مناسب دکل ایدی برالای حرامزاده دن اوتوری دوستلغکزی بوزمق اومولمزدی امیددرکه النان اسباب و طوتساقلری الیورمکه همت اده سز اشبو فساد عرض اولمغه محتاجدر امیددرکه جواب شافی نه ایسه احسان اده سن

الفقیر محمد الناظر بلواء بوسنه و هرسک¹¹

بحمد الله تعالی بیزوم طرفزدن سیزه تابع و متعلق اسبابدر و آدمدر بلکه برقیون ویا برقوزی ضایع و تلف اولمامشدر واقع حال نه ایسه خاکپایکزه اعلام اولندی

¹¹ İskeleler nâzırı.

Vesika: 199.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 171 (evasıt-ı Şaban 973 = Mart 1566).

ÖZET : Vesika 198 de bahis konusu edilen usuk tecâvüzleri ile ilgili olarak ve Hersek sancak beyi Yunus Bey'in mektubuna dayanılarak Venedik dojunu gönderilen ve ahidnâme ye aykırı hareket edilmemesini, bu gibi haydutluk yapanlara Venedik limanlarında zahire v.s. verilmemesini isteyen nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار الامراء العظام العيسويه مختار الكبراء الفخام فی ملة المسيحيه مصلح جماهير الطائفة النصرانيه ونديك دوژی¹ توقيع رفيع همایون واصل اوايچاق معلوم اولاهه حالیا هرسک سنجاغی بکی قدوة الامراء الكرام یونس دام عزه مكتوب كوندروب سن² نام قلعه دن اسقوق چقوب ونديك قلعه لرندن زادره³ و شبه نيك⁴ و اسپلته⁵ اوغرایوب براج⁶ نام اداكه مقارسقه⁷ اسکله سی مقابله سنده در انده كلنجه اكیوز الی میل مقداری یردر مزبور سن² قلعه سندن کلیورکن کلوب کیدن تجارك متاعلرین آلوب و طوتساق ایدوب ذکر اولنان

¹ Girolamo Priuli.

² Senj.

³ Zadra (Zara).

⁴ Şibenik.

⁵ İsplit (Spalato).

⁶ Draç (Durazzo).

وندیک قلعه لرنه و اده لری و قریه لرنه اوغرادو قلرنده کندولرینه ذخیره و یروب فرصت وقتنده ممالک محروسه رعایاسن اوررلر اشبو ماه ربیع الاخرده مقارسقه⁷ اسکله سی مقابله سنده خواص همایوندن برهله⁸ نام قریه یاننده اکی پرکنده⁹ ایله اسقوق چقوب اسکله مذکورده دن طوز ایله کیدن کاربانی اوروب اوتوز نفرین اسییر ایلدیلر و کچن ییل داخی مقارسقه⁷ اسکله سن اوروب کلی فساد ایدوب منع اولنزلر ایسه جمیع زمانده ولایت رعایاسی و تجار طائفه سی فتنه و فسادلرندن امین اولماق ممکن دکدر دیو عرض ایلدی امدی مابینده اولان عهد و امانه مخالف اول مقوله اهل فساده معین و ظهیر اولوب وندیک خلقی ایچلرینه الوب و قریه لرنه اوغرادو قلرنده ذخیره و یرمک مناسب دکدر کرکدر که نامه شریف واروب وصول بولدوقده کرکی کچی تنبیه و تأکید اولنه که من بعد اول مقوله اهل فسادی مابینلرنده قبول اتمیوب و قریه لرنه اوغرادو قلرنده ذخیره و یروب معین و ظهیر اولمیه لر شویله که من بعد عهده مخالف اول مقوله اهل فساده معاونت و مظاهرت ایدوب ممالک محروسه رعایاسنه و تجار طائفه سنه ضرر و کزند ایرشدوره لر اقتضا اتدوکنه کوره محافظه ایچون برقاق پاره قدرغه قونلور صکره شکوی اولنورسه استماع اولناز اکا کوره مقید اولوب عهدنامه همایونه مخالف کسنه یه ایش اتدرمک بابنده انواع اقدام و اهتامکز ظهوره کتوره سر تحریراً فی اواسط شهر شعبان المعظم سنه ثلث و سبعین و تسعمائه

بمقام قسطنطنیه المحروسه

⁷ Makarska.

⁸ Brihle (?).

⁹ Perkende (bir nevi gemi).

Vesika : 200.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 175 (?).

ÖZET : Kilis mirlivâsı Husrev imzası ile Venedik dojunu gönderilen, şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da kendi memleketlerine hayvan ve hububat gönderilmesi isteklerine cevâben bu hususun ancak Pâdişah tarafından gönderilecek bir emir üzerine mümkün olabileceğini anlatan mektup.

جناب عزت مآب سعادت نصاب وندیک دوژدی حضرتلری کامین و کامیاب مفاخر الملة العیسویه و زبده زمرة جماعت المسیحیه صاحب الدیر و الناقوس اصحاب العز و الناموس اعلام محبانه و انهاء موشتاقانه اولنان بودرکی حالیا مکتوب درر باروکز بو جانبه کلوب فہوای لطیفنده فرمان و اشعار اولنمشکه شمدیه دک لواء میدانہ (!) کلان بکلر اکر صغیردر و اکر سایر ماکولاتدر ولایت مزہ کلمک ایچون اجازت ویرہ کلمشدر شیمدی سیز داخی کسلمک

محل دكل ايدى ديو فرمان اولمىش ايله اولسه بو محبارينك بو خصوصده قطعا كنهى اولمىوب
 انجق لوامزوك آدملىرى دركاه سعادته شكوى اتمشلكى كلى مأكولات قسمى درياه
 كىتمكين ولايتمزوك قحطلو قدن حالى دىكركون اولوب بو بندهلرينه تأكيدلو امر شريف
 وارد اولوب زياده تنبيه اولمىشدر بو دفعه رضا ويرنجه بو حقيره عليه عايد اولمى مقرر در
 تكرار بو خصوصچون امر شريف وارد اولمىنجه اول جوانبلره مأكولات قسمندن نسنه ويرمك
 پادشاه عالم پناه حضرتلرينه عاق اولمش اولورز باقى عمر مستدام و دولت پايدار باد برب العباد
 بحق الذون و الصاد اضعف العباد الفقير الاخلاص خسرو ميرلواء كليس
 مهر : خسرو

Vesika : 201.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi.... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 178 (?)¹.

ÖZET : Selim II.'nin tahta cülûsunu haber vermek üzere çavuş-başı Mustafa imzâsı ile Venedik makamlarına hitap edildiği anlaşılan mektup.

جناب امارت مآب ايالت نصاب شوكت انتسابلرينه انواع دعوات رفعت نظام و احناف
 تسليات هدايت انجام كه صوب صداقت بنيادلرندن جانب اسلامه اولان انقياد و مخالصتدن
 صادر و متبادر اولور قوافل موالات و مصافات ايله اهدا و اتخاف اولوندقدن صكره ضمير
 اصابت پذيرلرينه مخفى و ستير بيورلميه كه شمدىكحالده خدای قدير جلّ عن الشبيه و النظير
 حضرتلرينك علوّ عنايت و ستمو حايى ايله افندمه دولتلو و سعادتلو پادشاهمز اعز الله انصاره
 و يسرالله مايتمناه حضرتلرى دولت و اقبال و سعادت و اجلال ايله اشبو ماه ربيع الاولك
 طقوزنده سرير سعادت مصيره جلوس ايدوب ذات شريفلريله ممالك عثمانيه تحتى مشرف
 و مستسعد اولماغله قديمندن جناب ايبالت مآبكزك جناب سعادتلرينه صدور ايده كلان موالات
 و مصافات و مصادقته و مخالصته بناءً بو اخبار سعادت آثارك جناب صداقت شعاركوزه اعلامى
 بو قوللرينه فرمان اولنوب لكن لاينقطع خدمات همايونلرنده قايم اولمغله بالذات واروب
 جناب ايالت مآبلرى مشاهده سيله مسرور اولماق ميسر اولماغين بو قوللرى جانبدن محمد چاوش
 نام قوللرى ارسال اولندى عند حصول شرف الوصول الطاف بى نهايه لرندن مأمول و موجودر
 كه انظار عنايت و آثار حمايتلرينه كمانبغى مقارن بيوريلوب وفور الطافلرندن عن قريب
 مرعى و مكرم و معزز و محرم عودت اترلمسى بابنده شاه معدلت نشانلرينه لايق اولان لطف
 و احسانلرى مبذول و مصروف اولنه باقى الطاف جناب ايالت مآب امارت نصابلرينه مفوضدر
 اضعف العباد مصطفىا سر چاوشان

مهر : خاك پاى چهاريار صفا بنده آل محمد مصطفى

¹ Vesika tarihsiz ise de Selim II.'in cülûsü bahis konusu edildiğine göre Eylül 1566 da yazılmıştır.

Vesika : 202.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 194 (evâil-i Safer 974 = Ağustos 1566).

ÖZET : Sigetvar seferi esnasında ve Kanunî Sultan Süleyman'ın vefatından az önce, Venedik beylerine, Frenk beyi Jasef Nassi'nin akrabalarından yahudi Haron'un satılmak üzere gönderdiği şap ile ilgili olarak gönderilen nâme-i hümayun.

طغرا

مفاخر الامراء الكرام العيسويه مراجع الكبراء الفخام في الملة المسيحيه صاحب اذبال الحشمة والوقار صواحب دلائل المجد والافتخار ونهديك بكلكرى ختمت عواقبهم بالخير توقيع رفيع همايون واصل اوليجق معلوم اولاهه حاليا سدة سعادت متفرقه لرندن اولان قدوة ارباب الوقار فرنك بكى ياسف ناسى¹ زيدت اطاعته نك اقربا لرندن هارون نام يهودى فروخت اولتماق ايچون اول جانبه سابقا بر مقدار شاب كوندروب اول شاب خصوصنده انده بعض كمنه لرله دعواسى اولوب عادت و آينيكز اوزره كورلمسيچون يوصف² نام اوغلين كوندرمشدر امدى كركدر كه قديمندن مايننده اولان موالات و مصافاتكز مقتضاسنجه مزبورى كمنيه رنجيده ايتدرميوب خصوص مزبورده اولان دعوالرين بوجه عدالت فزه عاينى (?) محلنده آينيكز اوزره فصل ايدوب التفات و حمايتى بابنده و تمهيد موالات و مصافات اوزره سعى موفور وبذل مقدور ايله سن شويله بلاسز وبعد النظر بو حكم شريفى مزبورك النده ابقا ايدوب علامت شريفه اعتماد قلاسر تحريراً فى اوایل شهر صفر المظفر من شهر سنه اربع وسبعين وتسعمائه

بيورت سنان پاشا

مهر : ؟

¹ Yassef Nassi.

² Yusuf, Jasef.

Vesika: 203.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. de Sgr. Turco...) No: 195 (evâit-i Safer 974 = Ağustos 1566).

ÖZET : Vesika 202 de bahis konusu edilen yahudi Harun'un Maroniye ve Gediz şaphanelerine mültezim olduğu ve onun Venedik'deki vekilleri vasıtası ile mîrî şapların satılacağı, arada çıkan anlaşmazlıklar v.s. hakkında Venedik dojuna gönderilen nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار الامراء العظام العيسويه مختار الكبراء الفخام في الملة المسيحية مصلح مصالح الطائفة النصرانية... ونديك دوژی¹ ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا مارونیة² وكدوس³ شبخانه لرینه ملتزم اولان هارون نام یهودی درکاه معلومه کلوب بوندن اقدم میری شابدن اون بش بیک قنطار مقداری شاب اوغلوم یاسیف⁴ الندن بارچه لره تحمیل اولوب خراج کذار یهودیلردن مذکور یاسیفک تجارتده شریکی و وکیلی اولوب وندیکه تجارت اوزره اولان هایم ساروق واندن غیری ساغوره دیمکله مشهور یاسیف داوید نام یهودیلری بنداخی شاب فروختنه وکیل ایدوب ذکر اولنان میری شابی وندیکه صاتمق ایچون اوغلوم یاسیف معرفتیه مزبوران یهودیلره کوندرمشیدم شمدکیحالده مذکور هایم آنده بعض کمسنه لره مدیون اولوب و اوغلوم یاسیفک تجارتده شریکی و وکیلی اولوب شاب اکا کوندرملکه مذکور هایمک داینلری ذکر اولنان میری شابی هایمک النده بولوب و بارچه رئیس لرینک اللرینه ویریلن کاغدلرده یاسیف الندن تحمیل اولندی دیو قید اولغله میری شابی یاسیفک قیاس ایدوب سن یاسیفک شریکی و وکیلی سن و شاب یاسیفکدر دیو مذکور هایمک دینی ایچون میری شابی هایمک الندن المتی استرلر و اوغلوم یاسیفک النده اولان مال بنم کندو مالدر تجارت ایتمک ایچون ویروب دورورم مذکور هایم ایله ما بینلرنده حسابلری اولوب هایم حیل و خدعه ایله بعض مالی و اسبابی صقیلوب کوستر میوب و حسابلشمیوب بلع وکتم اتمک ایستر مذکورلرک بری بریله حسابلشدرلمه سن طلب ایدرم دیو بلدردی ایله اولسه مذکور هارونک عهده سنده اولان شبخانه لر قسطنطنیه ذمتنده خیلی مالم اولوب خزانه عامرهمه کلی علاقہ سی اولغین بوخصوص ایچون مفخر الامائل و الاقران ارباب تیمار قوللارمدن حیدر زید قدره ایله مزبور یاسیف ارسال اولندیلر کرکدر که وارد و قلرنده آستان دولت آشیا نمزه اولان اخلاص و اختصاصکز و ماینمزه اولان عهدنامه مز مستدعاسنجه بوبابده انواع مساعی جمیله کوز ظهوره کلوب مذکور هارون اوغلی یاسیف ایله بارچه لره تحمیل ایدروب و بوخصوصه وکیللری اولان مذکوران هایم

¹ Girolamo Priuli.

² Maroniye.

³ Gediz.

⁴ Yasef.

و یاسف داویده صاتمق ایچون کوندردوکی میری شابه هایمک داینلرینی دخل اندرمیوب مذکور قولم معرفتیه مرقوم هارونک اوغلی یاسیفه صاتدرلوب و اقههسن تحصیل اتدریلوب خزانه عامره مزه ارسال اتدرهسز و مذکوران یاسیف ایله هایمک مابینلرنده اولان حسابلری تأخیر اولمایوب عدالت اوزره کوریلوب بری بریله حسابلشدرمک ایچون قورپوده برهغای⁵ بکلرندن اکی بیک تعین اولنوب عادت و قانونکز اوزره مذکورلری بربریله حسابلشدرلوب و مذکور هایم بعض اسباب و نقدیه دینندن قاچروب صاقلدوغی واقع ایسه انیداخی قانونکز اوزه ظهوره کتوردیلوب هر قنغیسنک حتی قنغیسنده ظاهر اولورسه الویرلوب مابینلرنده قطع نزاع و فصل خصوصت اتدرهسز مذکور هایم بزم مملکتمز رعایاسندن اولوب خراج کذارمزددر شویلهکه حسابلشدوردکده ذمتنده میری شابدن و یاسیف ایله اولان معاملهسندن مال ظاهر اولوب ویرمکده عناد ایدوب ویاخود اداسنه قادر اولمایوب عاجز اولورسه مذکور قولمه قوشیلوب معجلاً سده سعادتمزه ارسال ایدهسز و مرقوم یاسیف باباسی هارونک عهدهسنده اولان میری شابک جوابنی ویرمک ایچون بونده لازمدر انیداخی بیله کوندرهسز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اوایل صفر المظفر من شهر سنه اربع و سبعین و تسعائه بمقام قسطنطنیه

- I) Bu dosyada (II. Lettere diverse del Sgr. Turco...) 1530-1569 tarihleri arasında Osmanlı ve Venedik makamları münasebetlerine dair italyanca daha birçok belge mevcuttur, bunların türkçe orijinalleri yoktur.
- II) Bu serinin (Miscell. di docum. turchi...) III. numaralı dosyasında 225 vesika vardır, 1570-1575 senelerine ait olan ve çoğu italyanca tercüme veya özet, bir kısmı da orijinal türkçe bulunan bu belgeler çeşitli konulardadır.
- III) Bu serinin IV. numaralı dosyası 1580-1590 senelerine âittir ve 171 vesikadır. V. numaralı dosya ise 1590-1599 senelerine âittir ve 251 vesikadır, çoğu italyancadır. Bu seride VII dosya bulunmaktadır.

⁵ Corpo de Pregadi. Venedik Senato'sun arkaik adı.

Vesika : 204.

V. D. A. (Archivio dei Baili Venetia Constantinopoli) Busta 311 No: 66
(9 Cumad I. 919 = 13 temmuz 1513).

ÖZET : İstanbul ve Galata kadılarına hitap eden dellâhiye resmî kanunnâmesi ile meseleler hakkında ve her çeşit malın satış ve alışında uygulanacak resimlerle ilgili tafsilâtı kapsayan ve altında da Galata kadısı Muharrem b. Şucâ'nın tescili bulunan Yavuz Sultan Selim'e âit ferman.

افتخار قضاة المسلمين اختيار ولاية المؤمنين ينبوع الفضل ومعدن اليقين وارث علوم الانبياء والمرسلين بمخصص بعناية الملك المعين الحاكم باستانبول دامت فضائله وقدوة القضاة والحكام مبين الشرايع والاحكام مولانا غلظه قاضيسى دام فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجق معلوم اولاه كه استانبول وغلطهده واقع اولان دلاليه رسمى خصوصنده چوق كمنه نزاع ايدوب قانون اوزره دلاليه رسمن ويرمزلر ديو اعلام اولندى امدى دلاليه رسمك قانون نامه سنده كورلدكده استانبولده وغلطهده مسلماندن غيرى بازركان هر نه كه دلال ايله صاتسه كر كدر هم صتان وهم الان دلالك ويره اكر اليجى مسلمان دخى اولورسه اما مسلماندن غير هر بازركان كه دلالسوز صاتسه صاندوغيچون هم كندونك وهم آلانك بخشن ويره وهر پاستاو چوقه عادى الى ارشون اولاه هر پاستاودن اون اقجه صتاندن واون اقجه الاندن آلا بونده الان وويرن ىرى چوقه دن دخى اون اقجه صتاندن واون اقجه الاندن الا ولوندره دن دخى هر نه درلو اولورسه اولسون اون اقجه صتاندن واون اقجه الاندن الا وقرزید و مايوركى وكرلاتى وقوتروس وبونلره بكزر چوقه لر دن هر پاستاودن صتاندن بش اقجه والاندن بش اقجه الا واكليز وبرقاش كه يارم يابتون وقلبرتره وبونلره بكزر چوقه دن صتاندن اوچ اقجه والاندن اوچ اقجه الا والتونلو بزدن وابرشملو بزدن وكتان بيزندن وكنوردن وپنبرق بيزندن وبرناقوكدن وابرشيمدن وكوكزدن وبالدن وشكردن وساده ياغدن وغيرى ياغدن وقلنفلدن وزنجيبلدن وغيرى اسى اوتاردن وچويندن وبقامدن وبهارالانلرندن وهر نه بونلره بكزر دخى اولورسه كرك نقد ايله وكرك وعده ايله وكرك ماله صاتلسون يوز اقجه ده صتاندن بچق آلا والاندن بچق الا وقوريمشدين ودموردن هر نه درلو اولورسه اولسون بال مومندن وكوندن ودریدن هر نه درلو كركسه اولسون يوز اقجه ده صتاندن بچق والاندن بچق الا وخرونى وسركه دن هر فوجيدن صتاندن اوچ اقجه والاندن اوچ اقجه وصابوندن هر صندوقدن براقجه الاندن الا وبراقجه صتاندن الا وخوياردن هر قرايطلدن صتاندن درت اقجه والاندن درت اقجه الا وواريلدن صتاندن ايكي اقجه والاندن اكي اقجه الا هر نسنه كه مارده ايله اولاه بوذكر اولنانلردن غيرى صتاندن بچق والاندن بچق الا وكيلار واغريبارلر وكوكة لر هر نيجه كركسه اولسون شولكم ناولونله واسقارده طوتلور مسلماندن غيرى كافردن كه خراجكذار اولسون واولماسون كرك يوقرو

اولسون و كرك اشغه اولسون ايچرودن طشره و طشره دن ايچرو كلسون اكر ارالرنده دلال و كرك بازركانندن يوزده ايكي اقچه الوب و كميجيدن دخي يوزده ايكي اقچه الالار اكر ارالرنده دلال يوغسه همان كميجيدن يوزده ايكي اقچه الا قانبوكي و يرلور كرك قورودن و كرك دكيزدن كرك دلال ايله كرك دلالسوز اولسون يوز اقچه ده و يرندن ايكي پول والاندن ايكي پول الا و شيروننه هر نيه كي ارلر سه يوز اقچه ده و يرندن ايكي پول والاندن ايكي پول آلا و اغريبار و صندل بيوك اولسون و كچرك اولسون مسلمانندن و كافردن كرك مزادله صاتلسون كرك مزادسوز صاتلسون يوزده صتانندن ايكي اقچه والاندن ايكي اقچه الا و هر پاستاو كه عادتى اللى ارشون اولال اولچى جى اولچر هر پاستاودن الاندن ايكي اقچه و صتانندن ايكي اقچه الا و اينسوز چوقه لردن ابرشيملو قوماشدين و التونلو بيزدن اولچى جى كه اولچه يوز ارشونندن صتانندن ايكي اقچه والاندن ايكي اقچه الا و كتان و پنبوق بيزلرندن و كنوير سه دن و بونلره بكرز نسنه لردن اولچى جى كه اولچه يوز ارشونده صتانندن بر اقچه والاندن بر اقچه الا و ابرشملو قوماشدين و چوقه لردن و دخي هر نه كه قپانده طارتلور سه دارا ايچون يوز اقچه ده صتانندن ايكي پول والاندن ايكي پول الا و شول نسنه لردن كه كمر ك النور دلاليه النور و كمسنه عامل دستورنسوز دلاللق آلميه ايدرسه حقندن كله و عامل دستورنسوز ايدرسه بكلكدن قونلان امين دفتر نه يازله و دلال اولان بازركانلق آلميه و بازركانله شريك اولميه و دلالق يولداشى بردن ارتق اولميه و هر دلال ايلدوكى بازاري يكرمى درت ساعت ايچنده عامل و امين دفتر نه يازدوره اكر بو ذكر اولنان يكرمى درت ساعت ايچنده يازدرمياجق اولور سه بيك اقچه جرمن الا و هر بازركان كه دلالسوز بازار ايليه اول دخي يكرمى درت ساعت ايچنده عامل و امين دفتر نه يازدوره اكر يازدورمياجق اولور سه انوك دخي جرمن الا و عربه جيلر و حمالار و امين دستورنسوز كتورميه اكر كتورلر سه حقارندن كلنه و هر كمسنه كه عامل و امين دستورنسوز اولچر سه و داره صونوب حقارندن كلنه و اكر بازركان بربرى ايله بازار ايدوب امين و عامل دفتر نه قيد اولندقدنصكره بازاري بازار اولال و براز ستان و بت بازارنده و آت بازارنده فى الجملة مسلمانلردن اولور سه دلال مراد ايده انلردن نسنه آلميه همان چوقه دن و فرنكى قوماشدين و التونلو بزدن كه كافرى اوله الا و بتون پاستاو و بتون فرنكى قوماش اولال طونلوق اولميه الا مسلمانندن نسنه آلميه و مسلمانلر كافرلر ايله و كافرلر مسلمانلر ايله نسنه صاتوب ارالرنده مستبد (؟) وارسه ايكي باشند بله دلاللق الا اكر ارالرنده مستبد اولميه كافر اولن ايكي باشند بيله دلاللغين ويره مسلمان نسنه و يرميه و هر نه درلو قماش كه بكلكه صاتلور صتان كمسنه ايكي باشند دلاللق رسمن ويره اما مسلمان مسلمان ايله صاتو بازار ايلسه دلال حاضر اولسون و غايب اولسون نسنه و يرميه لر ديو قيد اولنمش بولندى و بوندن صكره دخي دلاليه رسمى خصوصنده بعض حكملر و يرلشدر كر كدر كه من بعد بو قانون نامه ايله وارد اولان احكامله

عامل اولوب دلاليه رسومن اوکات وجهله ضبط اتدره سز بر درلو دخی اتمیه سن و بو حکمی
امین النده ابقا ایده سن شيله بلاسن علامت شریفه اعتماد قلاسن تحریراً فی الیوم التاسع شهر
جمادی الاولی من شهر سنه تسع و عشر و تسعمائه
مهر و تسجیل: محرم بن شجاع قاضی غلطه

Vesika : 205.

V. D. A. (Archivio dei Baili Venetia a Constantinopoli) Busta 311, No: 1.

(?)¹

ÖZET : XVII. yüzyıl birinci yarısına ve muhtemelen Murad IV.'e âit bulunan, Halep'de sâkin efrenç ve Venedik tâcirlerinin mallarının İskenderun'dan Halep gümrük-hânesine sevk edildiği zaman, Kanunî Sultan Süleyman zamanındaki nişanlarına göre resimlerini ödediklerini, kanuna aykırı hareket edilmemesini v.s. yi anlatan nişân-ı hümayun.

نشان شریف عالیشان الی اخره

بوندن اقدم ولایت حلبه تردد ایدن و ساکن اولان طایفه افرنج و ندیکک بایلوسلری و تاجرلری قدیم الایامدن بو انه کلنجه تجارت ایچون امتعهلری اسکندرون اسکله سنه کلوب یوکلری¹ اسکندروندن حلب کمرک خانه سنه داخل اولدقده الارنده اولان جدم سلطان سلیمان خان² طاب ثراه حضر تلرینک نشان همایونی موجب نجه و اوامر شریفه لری مقتضاسنجه رسم کمرکلری النوب زیاده النماز ایکن شمعی کمرک امینلری اولنلر نشان همایونه مغایر و اوامر شریفه یه مخالف رسم کمرک زیاده المی مراد ایدر لریمش بو خصوصه من بعد تعرض اتمیوب تاجرلری رنجیده و رمیده ایتمیوب قدیمه مخالف و اولیکلمشه مغایر بر وضع ایلمیه لر التمش چله اسکرلت چوقه پستاوی بشربیک اقجه بهایه طوتلوب و مور و کلکونی چوقه پستاوی درت بیک بشیوز اقجه یه طوتلوب و کمخانک جمیع انواعی پستاوی اوچ بیک اقجه بهایه طوتلوب و قزریه پستاوی درتیوز التمش اقجه بهایه طوتلوب و قرمزی و مور کمخانک ارشونی یوزر اقجه یه و کمخانک سایر رنگولری بری بری اوزرینه ارشونی یتمشر اقجه بهایه طوتلوب ذکر اولنان متاعلردن یوزده اکی اقجه کمرک و یریلوب و پرلصور بویانک هر بطانی التیشریوز اقجه یه و قلایک بطانی اتوز ایکی اقجه یه و باقراوانیسنک بطانی اتوزر اقجه یه و کاغذک هر یکرمی دسته سی اتوز ایکیشر اقجه یه طوتلوب امتعه مرقومه دن یوزده اوچ اقجه کمرک و یریلوب و ساده قدیفه نک ارشونه دردر پاره و مذهب قدیفه نک ارشونه سکزر پاره و دیبانک آرشونه ایکیشر پاره و قرمزک اوقه سندن ایکیشر پاره و اینه نک صندوقندن

¹ 1623 den sonra (?).

² Kanunî Sultan Süleyman.

یوز الی پاره و زنبق و زنجفرک حلب بطانته ایکیش پاره و شبیداجک صندوقه اوتوز پاره و بونجق و خردواتک صندوقه التمش پاره و بچاغک وارولنه یوز الی پاره و موجلی و مچکلی خارهنک هر طوبنه اوتوز پاره و کهربانک شام بطانته اون سکز پاره و هر یتمش التی پاره بر قرمزی التون حسابیله آلنوب زیاده النایوب قدیمه و اولیکلمشه مخالف براقجه و بر حبه زیاده النیه و امینلر متاعک اعلاسی رسم کمرک دیو الیقومیوب تجاره ظلم و تعدی ایلیمه لر و متاعکز زیاده بها ایدر دیورسم کمرکلرن زیاده المی مراد ایلدکلرنده منع و دفع اولنه لر و رسم کمرکلری آلدقدنصکره متاعلرن الیقومیوب و تسلیم تذکره لرن اکلندر میوب و یروب تجارک بیع و شرالرینه مانع اولیمه لر و مزبور کمرک امینلری نزاعه مودی و اولیکلمشه مغایر و نشان همایونه مخالف بر امر شریف ابراز ایده جک اولورلرایسه مقدم و مؤخر و دیوان و مالیه دیدرتمیوب اول امری تأخیر ایدوب تجاری اول سببله رنجیده و رمیده اتمیه لر و وندیک بالیوسلری النده اولان نشان همایونه مخالف و اوامر شریفیه مغایر بدعت احداث ایده جک اولورلرسه موجبنه عمل اولنوب خلافه جواز کوسترلیه و بوندن اقدام سفراغا اسکندرون ضابطی ایکن بعض امتعه دن نشان همایون و اوامر شریفه ده تعیین بیوریلان رسمه قناعت اتمیوب یوزده ایکی بچق رسم اسکله آله دیو حلب قلعه سنده بر طریقله بر قانون نامه صورتن اخراج ایدوب اول زمانده اولان حلب حکامنی مال و جان قوتیله کندی طرفنه میل ایدروب مزبور وندیک تاحرلرینی الزام ایدوب اوزرلرینه حکم ایدروب اول تاریخدن بو آنه کلنجه اسکندرون ضابطلری ناحق یره اول منوال اوزره آلیورلرشمش شمدی کمرک امینلری اولانلر دخی سفر آغایی تقلید ایدوب بونلرده بو خصوصی بر مشکله حجت و امر ایدوب سفراغا الدوغی کبی المی استیوب و تاجرلرک کیلری کلدوکی کبی اول حجت و امرله حلب حاکمیرینه واروب قارشیدروب تاجرلری بر قچ قماشدن چقاروب ناحق یره دایما رنجیده و رمیده اتمکدن خالی اولزلر ایش امدی مزبور امر و حجت و تمسکلرنی الوب درکیسه ایدوب بو خصوص ارتکابندن منع و دفع اولنه لر و تاجرلرک کتوردوکلری غروش طوغری بالیوسلری اوینه کتوروب شبهه سی اولان انده دفع ایده و مزبور غروشدن رسم کمرک النایه و قدیمدن تجار طایفه سی ایپلک و سختیان و فستق و بال موی و سایر امتعه اله کلمه لری ایله حالا دخی اولیکلدوکی اوزره عمل اولنوب کمرک امینلری اصلا مداخله اتمیوب تعرض ایلیمه لر و بوندن اقدام متوفی اولان وزیر مراد پاشا و وزیر نصوح پاشا و وزیر محمد پاشا و حلب محافظه سنده اولان اتمکچی اوغلی احمد پاشا³ زمانلرنده کورلدکده یدلرنده اولان تمسکات و اوامر شریفه موجبنه حجت شرعیه ویرلمکله موجبنه امر شریفه ویریلوب زیاده طلب اولنماق باینده مقدما جدم مرحوم سلطان محمد خان⁴ طاب ثراه زمانلرنده خط همایونلری صادر اولوب موجبنه

³ Ekmekçi-oğlu Ahmed Paşa.⁴ Mehmed III.

مفصل و مشروح اوامر شریفه ویرملکله هر ماده‌نک خصوصنه مستقل ویریلان اوامر شریفه موجب‌نجه قدیمدن اولیکلدوکی اوزره و الارنده اولان نشان همایونلری موجب‌نجه عمل اولنوب من بعد نشان شریف همایونه مغایر ایش ایتدرلاماک باینده بو نشان همایونی ویردوم و بیوردومکه موجب‌نجه عمل اولنوب بوجه من الوجوه برکسنه مخالفت ایلمیه و بالجمله وندیک بازارکانلری رنجیده و رمیده اولنمیوب حمایت و رعایت اولنوب زیاده رسوم طلب ایتدرمیوب بر وجهله کسنه تعلل و نزاع ایتدرلمیه شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلالر

Vesika : 206.

V. D. A. (Archivio dei Baili Veneti a Constantinopoli) Busta 311, No: 65¹ (evâil-i Rebi II. 962 = Mart 1555).

ÖZET : İstanbul kadısına hitap eden ve Venediklilere ahde ve kanuna aykırı tecâvüzde bulunulmamasını emreden ferman.

طغرا

اقضی قضاة المسلمین اولاً ولایة الموحدين معدن الفضل والیقین حجة الحق علی الخلق اجمعین وارث علوم الانبیاء والمرسلین المختص بمزید عنایت الملك العلام الحاکم بمحروسة استانبول زیدت فضایله توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاً که حالیا قدوة الامراء الملة المسيحية وندیک بایلوسی سدة سعادتیه عرض حال کوندروب وندیک بکلرینه ویریلان عهدنامه همایونیه مخالف الارنده اولان حکم شریفه مغایر وندیکلویه دخل و تعدی اولندوغین عرض اتمکین بیوردوم که کوره‌سز قضیه عرض اولندوغی کبی ایسه شرع شریفه و وندیک بکلرینه ویریلان عهدنامه همایونیه مخالف الارنده اولان احکام شریفه مغایر کسنیه ایش ایتدرمیوب اتمک استیانتلری منع و دفع ایدوب ممنوع اولیانتلری عتبه علیامه عرض ایلمیه‌سز شویله بلاسز و بعد النظر بو حکم شریفی مذکور بایلوس النده ابقا ایدوب علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اوایل ربیع الآخر سنه اثنی و ستین و تسعمائه

بیورت قصبة چورم²

¹ Bu dosyadaki (Busta 311) 56 numaralı vesika, h. 985 tarihinde Venedik Balyosunun Galata'da Fatma Sultan'a âit vakıf evlerinde günde 12 akçe kira ile oturmakta ve aydan aya da kira bedelini ödediğine dairdir. Bu dosyadaki diğer türkçe belgeler h. 1004, 1005, 1047, 1049 — senelerine âit bulunmaktadır.

² 1555 de Amasya'dan dönüşte Çorum'da bulunan orduy-ı hümayunda yazılmıştı.

Veika: 207.

V. D. A. (Archivio dei Baili Veneti a Constantinopoli) Busta 311 (26 Zilhicce 1041¹ = 15 Temmuz 1632).

ÖZET : Tokat'dan Venedik'e satılmak üzere gönderilen ve Venedik'teki vekilleri yekçeşm demekle marûf yahudi elinde bulunan sof kumaşları ile ilgili Galata kadısı tarafından yapılan bir mahkeme sicilli.

داعی تحریر کتاب نقلی و موجب تسطیر خطاب مرعی بودر که ولایت اناطولیده قصبه توقانده محله جدید سکانندن کامله ابنه الحاج محمود و مهنزاده ابنه الحاج محمد نام خاتونلر طرفندن خصوصاتی البیانه وکیل و اخری توکیلله مأذون اولوب نهج شرعی اوزره وکالتی ثابته اولان فخر القضاة کمال الدین افندی ابن شعبان و الحاج مصطفی بن زین العابدین نام کمسنه لردن اصالة و وكالة دعواى صحیحه شرعیه ایله مسبوق استشهاد شرعی صدورندن صکره قصبه مزبورده ده أسکی محله سکانندن ابراهیم بن الحاج مراد بن مقصود و احمد بن مصلى خواجه ابن کمال و محرم بن حبیب بن علی نام کمسنه لر نقل و تحویل ایچون محل جرح و تعدیلده هر بری اداء شهادت شرعیه ایدوب ذکر اولنان محله جدیدده ساکن ایکن بوندن اقدم متوفی اولوب و ندیکده بیع اولتیق ایچون ارسال اتمکله ینه و ندیکده وکیل یکهچشم دیمکله معروف مونس ولد نام یهودی یدنده طقوز تحته و یدی پاره صوفی و تامباس ولد نام یهودی یدنده الی تحته صوفی اولان الحاج محمد بن زین العابدین نام کمسنه نك مؤکله مزبوره کامله زوجة متروکة سی و وارثه سی اولوب و مزبوره مهنزاده صلیبه قزی و وارثه سی اولوب و مستشهد مرقوم الحاج مصطفی دخی متوفای مزبورک لابوین قرنداشی و وارثی در وراثتی مزبورلره منحصره در و مزبورلر ایچون مزبوران مونس و تامباسدن ذکر اولنان صوفلری حق طلب و اخذ واردر بز بو خصوصه شاهدلرز شهادت دخی ایدرز دیو اداى شهادت شرعیه ایتدکلرنده غب رعایه شرایط القبول شهادتلى مقبول اولدقدن صکره مزبور کمال افندی آخری توکیلله مأذون اولدیغی حسبله اشبو ناقل الکتاب مزبور الحاج مصطفی بن مزبوراندن ذکر اولنان صوفلری اخذ و قبض و مؤکلتاننه ایصاله و اخذ و قبض مترقب اولدیغی امورک کلیسنه طرفندن وکیل و نائب مناب نصب و تعیین اتمکین حقیقه حال اثر الطلب و السؤال بو کتاب مستطاب اصول و نوابدن وصول

¹ Bu vesika Kanunî Sultan Süleyman zamanına âit değilse de Tokat'taki tekstil endüstrisi hakkında bir fikir vermesi bakımından bu seri içine alındı.

بولان افنديلر حضرتلرينك حضورلرينه انما اولندي الطاف عميمه لرندن موجودر كه تلقى بالقبول و عمل المدلول بيوروب عندالله الملك الجليل نايل اجر جزيل اوله لر تحريراً فى اليوم السادس و العشرين ذى الحجه الشريفه لسنه احدى و اربعين و الف

شهود الطريق ابراهيم چلبى ابن الحاج مراد احمد بن مصلى خواجه محرم بن جيب
مهمه الفقير الى مجلس الحظير حرره الفقير اليه تعالى احمد بن الحاج رستم المولى خلافت
بمدينه غلظه المحروسه عنى عنها

Vesika: 208.

V. D. A. Archivio dei Baili Veneti in Constantinopoli spediti a Vienna dall Archivio Diplomatica di Milano nel 1842 e restituiti nel 1868.

No. generale
371

No. particolare
I.

Eccmo Stefano Tiepolo Bailo Protocollo atti e Sentenze da 1545 a 1546 ed Eccmo Alessandro Contarini Bailo Protocollo atti e Sentenze da 10 Stembra 1546-47.

Bir cilt halinde muhtelif kısımlardan mürekkeptir ve herbirinin ayrı varak numarası vardır. Balyos ve elçinin bahis konusu senelerdeki emir, karar ve icraatını kapsamaktadır.

No. generale
372

No. particolare
II.

Eccmo Paola Contarini Bailo Sententie ed atti 1580, 1581, 1582.

Vesika: 209.

Topkapı Sarayı Arşivi, E. 5887 (1522?).

ÖZET : Rodos'un fethi sıralarında Ceneviz ve Fransa hükümetlerinin Rodos şövalyelerine yardım için gemi hazırladıklarına dair Sakız adası beyinden Kanunî Sultan Süleyman'a gönderilen ihbar mektubu suretidir. Venediklilerin bu hazırlıklarla ilgili haberleri ulaştırmak istedikleri de anlatılmaktadır.

صاقز بکنندن روم دلنجه عتبه علیایه کلان مکتوب صورتی در
استانبول وعجم ومصر ودکز پادشاهی سلطان سلیمان ونديک بکی اولکی کوز آینوک اون
سکزنجی کوننده دولتلو خنکاره برکمی کوندروب مزبور کمی قاوُس صَنَدَه ماریه¹ نام ادایه

¹ Santa Maria.

كلجك غرق اولدى اما خبرى بوايدى كه فرنجهيدى پاره كمى دونادوب هر جنس يراغله واغرشى كافر ايله وآزق ايله ياردم ايچون ردوسه كوندرسه كركدى واكى پاره كمى داخى اناپولى² ولايتندن كلسه كركدى وجنوز داخى اكى پاره كمى دونادوب وميسنه³ داخى اكى پاره كمى دونادوب كه جمله اون اوچ پاره بيوك كمى اولور شويله خبر آلدق كه ذكر اولان كميلر ليونده حاضر اولوب همان چقوب معاونت ايچون ردوسه كلمك اوزره اولوب وبوندن غيرى شويله خبر آلدق كه غلتاره⁴ بكي سكسان پاره كمى ايله ومبالغه لشكر ايله فرنجه اوزرنه جنكه واروب فرنجه ايله جنك ايليوب غلتاره⁴ غالب اولوب فرنجه نك خيلى آدميسن قردى واندن صكره فرنجه داخى چق كمى لر ايله خيلى لشكر ايله اشبانيه⁵ اوزرنه جنكه واروب اشبانيه⁵ ايله زياده جنك ايليوب اشبانيه نك خيلى بكارين وادميسن قيروب فرنجه غالب اولدى دولتو خدوندكاره معلوم اولسون وبونلردن غيرى پاپاس نام قدرغه وكميلر ايله روميه⁶ اوزرينه واردى ديو استماع اولندى فامانه ايچون واردوغى صحيح بلنمدى كه دولتو خداوندكار حضرتلر نه عرض اولنه وهم كجه وكوندوز حق تعالى دركاهندن استدعا اولنور كه دولتو خداوندكار حضرتلرينك يوما فيوما فرصتى ونصرتى زياده اولوب اعداسى مقهور اولو باقى

² Napoli Kırallığı.³ Messina.⁴ İngiltere.⁵ İspanya.⁶ Rumiyye (Osmanlı devleti).

Vesika : 210.

Topkapı Sarayı Arşivi, E. 7210.

(?)¹

ÖZET: Andrea Gritti'nin Venedik doju bulunduđu sırada, Kanunî Sultan Süleyman'a, Makarska iskelesi Emîni Mehmed'e muzaharet gösterilmesi hususunda Spalato kumandanına yazıldığı hakkındaki mektubun sureti.

عَبَّةٌ اَعْلَايَه وَنَدِيكَ بَكَارْفَدَن كَلَن مَكْتُوبُكْ صُورْتِيدِر

يُوجِهْ لَرْدَن يُوْجِهْ دَوْلَتُو وَمُقَابِلَسْز پَادِشَاهْ حَضْرَتْ سُلْطَانْ سَلِيْمَانْ شَاهْ شَاهَنْشَاهْ اِسْلَامْ اِنَاطُولْنَكْ وَرُومْ اَيْلَنَكْ وَعَرَبْكَ وَعَجْمْكَ وَنِيْجَهْ مَمْلَكَتْلَرْكَ پَادِشَاهِيْدِرْ اَنْدِرَاسْ غَرِيْتِيْ كِهْ اَللهْكَ عَنَايَتِيْلَهْ وَنَدِيكَكَ دَوْرِيْ دَعَالِرْ وَثَنَالِرْ كِهْ يُوْجِهْ لَكْنَهْ لَاقِيْ اُولَا بُونْدَن اَقْدَمْ اَمْرْ شَرِيْفْ كَلُوبْ نَرَادُوا² وَمُقَارَسَقَه³ نَامْ اِسْكَلَلَرْكَ اَمِيْنِيْ اُولَانْ مُحَمَّدْ اَمِيْنَهْ سَعِيْ وَمَعَاوَنْتْ اَدُوْزْ دِيُوْ بِيُوْرْلَمِشْ اَللهْ مَعْلُومْدِرْ كِهْ بَزْ دَوْلَتُوْ پَادِشَاهْ حَضْرَتْلَرْنَهْ سَعِيْ اَوْلَدَغْنْ اِسْتَرُوْزْ زِيْرَاْ اَوْلْ دُوْسْتَلَقْ وَمَحَبْتْ كِهْ مَايْنَمَزْدَهْ دَرْ مُمْكِنْ اُولَانِيْ بَزْمْ جَانِمَزْدَهْ سَعِيْ وَاسْتِقَامَتْ اَيْتَمَكْ مَقْصُودْ اَدْنَدَكْ طَرُوْغُوْر⁴ نَامْ قَلَهْ وَاسْهَلْتْ نَامْ حَصَارْ بَكْنَهْ بُوْ ذَكَرْ اُولَانْ حَصَارْلَرْكَ بَكَارْنَهْ يَازَبْ سِپَارِشْ

¹ Vesika tarihsizdir, ancak Andrea Gritti'nin adı belirtildiğine göre 1538 den önceki bir tarihtir.² Naradua.³ Macarska.⁴ Trogir (Trau).

اولنشدركه مزبور امينه واسكلاره ورعايلاره ممكن اولدقجه معاونت ايدهلر انلر دخى مزبور امينك مقصودى اوزره سعى و معاونت اولماغچون دفعاتله تنبيه اولندى زيرا بزم مقصودمز بودركه داىما پادشاه على جنابك مقصودى اوزره اولاوز الله سبحانه وتعالى دن داروز كه دولتلو وعظيم پادشاهك عمرو دولتنى و سلطنت و شوكتنى يوما فيوما مترقى ايليه

Vesika : 211.

Topkapı Sarayı Arşivi, E. 2501 (?)¹.

ÖZET : Venedik Doju Francesco Donato tarafından Kanunî Sultan Süleyman'a, Ferhad Çavuş vasıtasıyla gönderilen nâme-i hümayunu aldığına ve emredilen hususların derhal yerine getirildiği hakkında hürmetkâr bir ifade ile yazılmış mektubunun tercümesidir.

يوجه پادشاه حضرتارينه ونديك بکلرندن کلن مکتوبك ترجمه سيدر . نورلو وقوتلو وسعادتلو سلطانم سلطان سلیمان شاه روم ایلنک و اناطولنک و عرب و عجمک و مکة و مدینه نک و نیجه نهایتسز مملکتلرک اولو پادشاهی فرنچشکو دوناتو² که اللهک عنایتی ایله ونديک دوژین توصفار وعزتله سعادتلو حضرتکزه دوام دولت دعالری ادا اولندقدن صکره يوجه ليغکزک معلوم شریفی اولا که ارسال بیوریلان نامه شریفکز فرهاد چاوش بندکزه کلوب واصل اولدی مفهوم منیفنده نه که فرمان اولنمش ایسه کلیاً معلومز اولدی توضعلر و حرمتلر ایله باشمز اوزره قبول اتدک نیجه که تا اولدن يوجه پادشاه حضرتلرینک امر شریفلری باشمز اوستنده در و چاوش بنده کزک آنیده مصلحتن کوروب جواب ویردک اول اتدوکز عادت اوزره و کاغدلریازوب ارسال ایلدک شیهه نیکده³ اولان قپودانمزه که والین⁴ نام قستلی مکتوبمز واردوغی کبی تاخیر اتمیوب قلیس⁵ بکنه تسلیم ایلیه نیجه که امر شریفکزده فرمان اولنمش ایدی الله تعالى يوجه پادشاه حضرتلرینک عمرو دولتن و فرصت ونصرتن يوما فيوماً زیاده ایلیه آمین یارب العالمین

¹ Mektup tarihsizdir, fakat F. Donato zamanında, yâni, 1545-1553 arasındadır.

² Francesco Donato 1545-1553.

³ Şibenik, Sebenico.

⁴ Velin.

⁵ Klis.

Vesika: 212.

Topkapı Sarayı Arşivi, E. 5934

(?)¹.

ÖZET : Venedik beyleri tarafından, Kulaksuz Ahmed Reis, Cuhud Sinan Reis, Bosna sancak beyi Mihaloğlu ve başkalarından şikâyet için, Padişaha arz ve mektupları olup, Venedik vatandaşlarına yapılan tecavüzlerin ahidnâmeyle aykırılığı belirtilmekte ve bu gibi hareketlerin önünün alınması rica edilmektedir.

خاك پای کیمیای سعادت بخشه یوز سروب و مبارک دست بوس قلمقدن صکره عرض
بندۀ بی مقدار اولدر که ونديک بکلری احبّالریکزک حضور شریفکزه مکتوبلریله اولان
عرضلری و شکایتلری بیان ایدر کی ذکر اولنور اولاقسوز احمد نام رئیس کی موتونک²
قاپودانی ایدی نیجه کیلریمزی نابدید ایدوب و ایکی پاره بویک کوکهلرومزی موتون²
یوره سنده تره کیله³ و سایر متاعلرله ونديکه کیدرکن طوتوب برینک آغستو نام رئیسند
نقدر التونی بولندیسه چکوب آلوب داخی کمیده بولنان یرار متاعلردن آلدوقدن صکره
مذکور رئیس موتون قاضیسنه کتوروب جبریله نسیم المدی دیو اقرار ایتدروب حجت
آلدوقدن صکره جمیع یولداشلرین آلوب اسیر ایدوب همان یاننده یدی یولداشن قویب اول
داخی کیجیله قچوب خلاص اولدی اما ترکسی و التونی مذکور قولاقسوزده قلوب و او بر
کمی رئیسینک که نادالین⁴ نام رئیسدر آنده دخی نقدر فلوریسی واریسه تفتیش ایدوب
صندوغیله کمیدن چکوب آلوب و داخی نقدر یرار اسباب ورسه الوب وایچنده اولان
تره کدن آلدوقدن صکره مذکور نادالین⁴ نام رئیسمزک باشن کسوب و دخی کمی یازجیسنک
و یدی نفر رنج برلرلرک بله باشلرین کسوب ماباقی کمیده بولنان رنجپرلرلرک کمین صاتوب
و کمین اسیر ایدوب و سابقده بو ذکر اولنان احوال دیوان عالیده عرض اولدوقده بر حکم
شریف احسان اولندی ایدیکم عینله الدوقلرین ویره لر و ایدنلرلرک حقندن کله لر دیو امر
اولمش ایدی ایله اولسه همان یاراقسوز کمی ویردیلر بر مقدار ترکیله اول دخی خراب
اولمش کفارد یامز و بوجمله ایشلر دولتلو یوجه پادشاهک عهدنامه شریفلرینه مخالفدر
مخالف اولدوغیچون حضور شریفکزه عرض اولندی باقی فرمان سزوکدر و بوندان معدا
عرض اولان اولدر که ذکر اولنور جهود سنان دیمکله معروف رئیس شمدی برمیلدر کی
بزوم اون اوچ پاره ایرولی اووقلی کیلرومزی دکز یوزنده باصوب دوناتماسیله ادملرین الوب
بزوم پوری و صه دورومز⁵ انی دویجی قادرغلریله قوده کتوروب مذکور جهود سنان الدوغی
کیلرله قچوب موتون لیمانه صغوب بزوم بوری و صه دورومز⁵ داخی موتون قاضیسنه
و دزدارینه خبر کوندروب ایتمش که بزوم کیلرومزی و ادملرومزی دولتلو یوجه پادشاهک

¹ ?

² Modon.

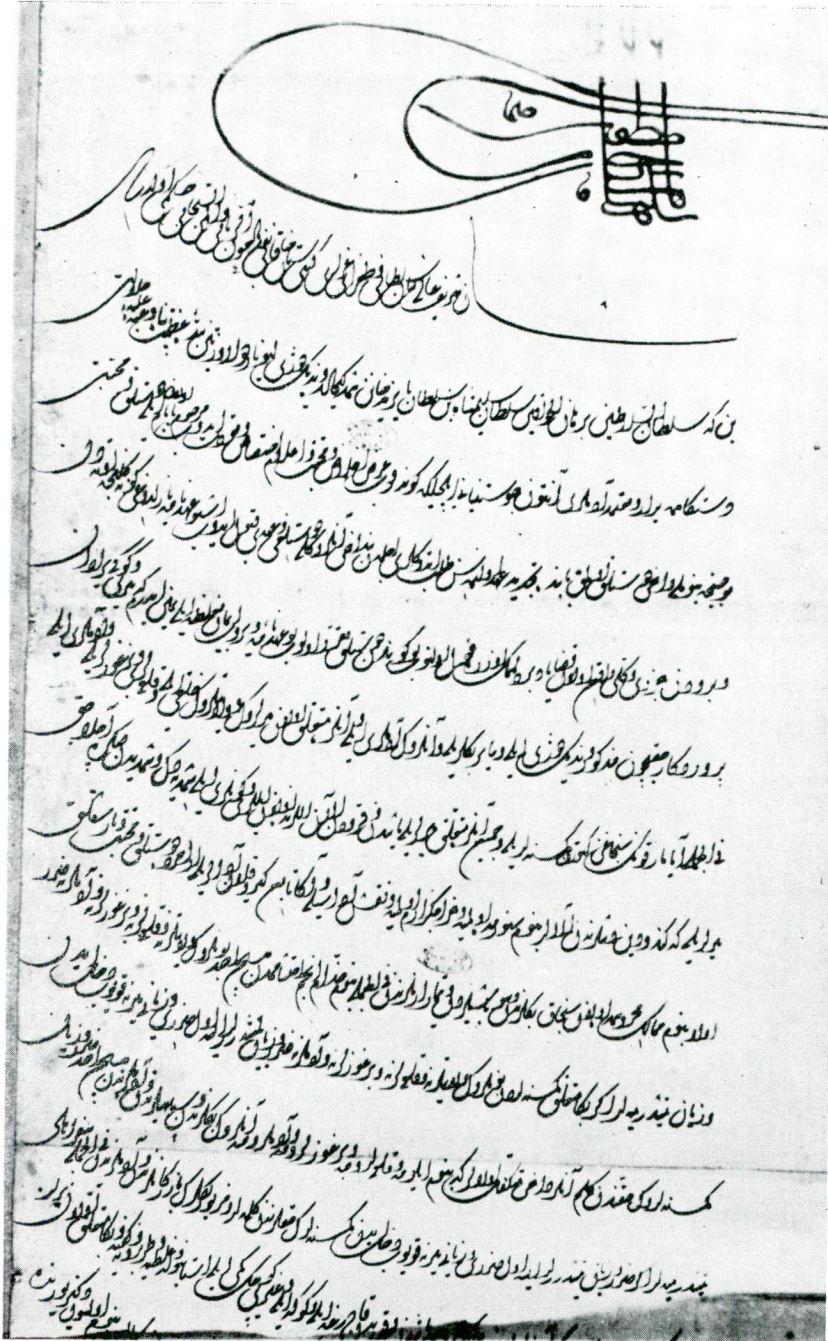
³ Zahire, Hububat.

⁴ Nadalin, Natalino.

⁵ Provideor, Provveditore.

عهدنامه شریفیاری مقتضاسنجه ازاد ایلک و حرامیلری کندوکزه صغندرمک جایز دکلدر زیر عهدنامه شریفه مخالفت اتمکدر دیدیلر آنلر داخی آزرلیوب جواب ویردیلر که نه ادملریکز ویری روز و نه لوندی قروروز و سزه سنه ویرمزوز قنده وارورصکز واروک دیمشلر ایله اولیجق کیملرمزک اسپابلی و ادملرینک چوغی موتونده صاتولدی و بزوم پوری وده دوریمز⁵ بو سوزلری ایشیدیلجک دولتلو یوجه پادشاهک عهدنامه شریفه مخالفت اتمیم دیو حشارلق اتمکه مقید اولدی باقی فرمان سلطانمکدر بوندن غیری عرض اولان اولدر که ذکر اولنور بوسنه سنجاغی بکی میخال اوغلی⁶ ایلدوکی شناعتلرک و زیانلرک نهایتی یوقدر ابتدادن امر شریف ایله قونلان صنورلری شمیدیک کلن بکلر قبول قلدولردی بو بک شمیدی اول سنورلرک جمله سن بوزدی و رمضانک یکریمی التجی کونی کیجیله دونیاروسنده⁷ خلقین کوندوروب زادرا⁸ نام قلعتک ناحیه سننده اولان آری کویک نام قریه باصوب ادملرین اسیر ایدوب و عورتلرینک کین قروب و کین اسیر ایدوب اول قریه خراب ایلدیلر و بوندن غیری مارتولوزلرینه دستور ووروب کوندهرر که دایم مملکتلرومزی وره لر ایله اولسه آنلر دخی سکردوب تورکیر⁹ نام قلعتک ناحیه سننده اولان و ابتسقه نام قریه کیجیله اوروب بش یوز باش حیوان آلوب کتدیلر و داخی نیجه ادملرین قروب و عورت و اوغلانن اسیر ایلوب و بوندن غیری می نام و یوده سی درت یوز آتلو و ایکی یوز یایایله مملکتمز دوستلق اوزره کلوب کزوب صالنه¹⁰ نام قلعه مزک یاننه کلدوکده ایچنده اولان دیزدارومز اکا ایتمش که یوقدر حلقیله قنده کیدرسن بونده کزیمک قانون دکلدر دیدوکده جواب ویرمش که اسپلت نام قلعه کزک رنجپرلریله بر بازار اتم اکا کیده روز دیدیلر اول اسپلت قلعه سنک یاننه واردوقده مذکور و یوده قلعه نک بعض رنجپرلرینه خبر کوندوروب دیدیکم کلک سزوکله بازار ایلدوکمز طواراری کتوروب کلک اقچکز و فلوریکز الک دیو عهد ایدوب آنلر دخی ارمغانلرله قرشو چقوب خوش کوروب بونلری ضیافته چکوب ضیافت اوزرنده اون یدی یرار رنجپرلرک بوینلرین اوروب و چکوب فلوری الوب ما باقی سن اسیر ایدوب الوب کتدی و اکا نچون بویله ایدرسن دیو سؤال اولندوقده جواب ویردیلر که بوسنه بکی بزه دستور ویردیکي دشمن مملکتلری کبی سزوک دخی مملکتلروکزی چکینیوب وره وز دیو بر آن خالی قالمیوب هر بار مملکتلرومز ورمقندن خالی دکلدر و ایشلر قلورلر که بر دشمنان بر دشمنانه بویله ایلمز دولتلو یوجه پادشاهک عهدنامه شریفلرینه مخالف ایشلر ایدرلر حضرت سلطانمکن تمنالری اولدر که مذکور میخال اوغلانی اول سنجاقدن قالدوروب بر متمکین کسنه بک دیله سز که بزوم ایله ایو قرکشولق ایدلر و عهدنامه مخالفت ایدنلرک حقندن کله لر باقی فرمان سلطانمکدر و بوندن غیری عرض اولان بودر کی موره بکی نک ایلدوکی شناعتلرک و زیانلرک نهایتی یوقدر هر

⁵ ?⁷ tün-yarusunda, gece yarısı.⁸ Zadra, Zara.⁹ Trogir, Trau.¹⁰ Salone.

1 - Venedik Devlet Arşivindeki Türk Belgelerinden bir örnek.

[illegible]

4—Belgenin sonu.

كون انابولى¹¹ نام قلعه مزك آدملىرى قابولاريندهك سكردوب وكيچن رمضانك يكرمنجى كوننده بعض رنجپرلر عزمز آنابوليدن¹² چقبوب دكرمنلره واردوقده لطفى ويوده سى و ترپوايچه¹³ ده اولان ويوده لرندن ايكي ويوده بر مقدار خلقله سكردوب دكرمنلرى باصوب آنده بولنان اون يدى يرار رنجپرلرك باشلرين كسوب و قلانك اسير ايدوب اسبابلرين الدوقدن صكره باشلرين كوندرلره ديكوب آرقوز¹⁴ نام قلعيه ايلتديلر و بوندن غيرى اوواده بولنان بزوم انابولى خلقتدن كمين قروب و كمين اسير ايدوب ماللرين رزقلارين آلدوقدن صكره مذكور اوواده بولنان اللى نفر ادى كه انده رنجپرلك ايدرلردى و بوندن غيرى داخى مذكور موره بكي بر ويوده سن كوننده روب موره اولان بازاركانلر عزمزدن برقيچ كمنه دوتوب باليه بدره نك¹⁵ ديزدارينه ويروب اولداخى حبس اتدوروب و اوزرلرنده بولنان نقد بش يوز فلورى سن چكبوب آلوب داخى نقدر اسبابلرى و متاعلى و رسه چكبوب الوب ضبط ايدوب و بونارك اوزرينه جبريله تره كه برغوب يوكى يوز اون ايكي شر اقچه حساب اوزره داخى قاشلرين و اسبابلرين مزاد ايدوب يوق بهايه صتوب اقچه سنى الوب داخى اوزرلرينه جبريله بش يوز مود تره كه برغوب آنلر دخی حبسدن خلاص اولماغيچون بربرينه كفيلر ويروب باشلرين قورترمق ايچون قاجمشلر و داخى هيچ بر كيمز يوقدر كه موره جانبنه وره ورمزلىر كه انك ويوده لرى رزقلرين ياغمليوب باشلرينه حاللر كتوره لر ديو و بو جمله ايشارى دولتو يوجه پادشاهك عهدنامه شريفلرينه مخالف در باقى فرمان سلطانمكدر و بوندن غيرى ايكي قايق مغربدن كلوب رئيسى فاقى نام رئيس در يرلرومزه نيجه زيانلر ايدوب اول دويوملغله آلونيه¹⁶ صغينوب دويوملغنى انده ستار و اولوناليه¹⁷ سؤال اولندوقده ادملرومى و يرمسنه مقيد اولمديلر و تونده¹⁸ اولان قادره لردين ايكي قادره چقبوب درياده ايكي كيمزى بولوب برينك پقاد¹⁹ نام رئيسى وروب باتوروب و رئيسك قرنداشنى دوت صاغ²⁰ ايدوب يتمش التونه صتديار و بر كمينك رئيسى ايدى آي²¹ مارقو نام دوتوب باغايوب موتونه ايلدوب نيجه ايلدوكلرين بلمزوز اوميددر كه بر حكم شريف احسان اولنه كم كميلرومى و اسبابلرومى كرو ويره لر و ايدنلروك حقتدن كلهلر اخرلره عبرت اولنه باقى فرمان سلطانمكدر و دولتو سلطانم سفر همايونه متوجه اولالدين برو اوچ يله يقلشدى²² و قيريز اداسنى لوند قايقلى ورمقدن خالى دكلدر و اناطولى يقه سنه كچوروب صاترلر و كميلرين عليمده²³ و اداليد²⁴ دوندرلر اندن كلوب قيريز اداسن اوررلر و هيچ بر رنجپر كچورمزلىر و ايكي جانبك اسكله لردين بطل ايلديلر دولتو سلطانمندن تمناز اولدر كه بر حكم شريف صدقه اولنه كم ايروق مذكور يرلرده لوند قايقلى دونانوب ادايه سكرتميه لر باقى فرمان سلطانمكدر و ردوسده اولان

¹¹ Anaboli, Napoli di Romania.¹⁴ Pale Patras.¹⁷ Pakad.²⁰ ?¹² Tripoliçe.¹⁵ Avlonya, Avlonyalı.¹⁸ tutsak (esir).²¹ (Alâiyye, Alanya).¹³ Argos.¹⁶ Tuna'da.¹⁹ Aya Marco (San Marco).²² Antalya.

قېودان علی مانتق رئيسی یدی پاره یلکن ایله صوده²³ نام جزیره مزه کلوب کم نقشلی²⁴ اداسنه یقین در آنده کلدو کده اول جزیره نك خلقی خوش کروب قرشو کلوب اغرلیوب پیش کشلر چکوب و آزقلر ویروب آلدو قدنصکره ایتمش که بز بونلره راضی دکلو زه آلتون کرکدر دیو انلر داخی جواب ویروب ددیله که فقیرلر و انجق بوکته قادروز انلر داخی یرار آدملردن یدی سن دوتوب ایکی سنک بوینن اوروب و بشین اسیر ایدوب داخی نقدر آدم بولدیله ایسه الوب کتدیله باقی فرمان سلطانمکدر و شمدی کلن مکتوبلرنده سلطانه شکایت ایدرلر که قوتور²⁵ نام قلعه مزك ناحیه سنی یاقوب یقوب باغلرین خراب ایدوب و آغا جلرین دبندن کسوب و بوندن کچوب قارتولو²⁵ نام قریه کلدو کده اول قریه باصوب اولرین یقوب یقوب و ادملرین کین اسیر ایدوب و کین قروب بواشی ایدنلر چوپان دیمکله معروف بر طایفه در بریره کلوب جمع اولوب بواصل ایشلر ایدرلر و بوندن غیری داخی جمادی الآخرک ایچنده زادره نام قلعه نك ناحیه سنی اقین ایدوب سکردورلر و تین²⁶ نام قریه باصوب اکر ادم و اکر طوار بولدو قلرین الوب کیدرلر ایله اولیجق زادره ده اولان سپاهی لرین اردلرینه دوشوب قوه کتوروب²⁷ الی آقین جیه یتشدو کده ایکسینی الی قویوب زادره یه کتوردیلر و بواصل قضیه لر ایچون خلغمز اورکوب ایاغ اوزره دورلر قورقاروز که بر فساد سبب اولمیه لر دولتلو سلطانمندن اومیددرکی بر وجهله تدارک کوریه کم آخر کسنه لره عبرت اولا باقی فرمان سلطانمکدر و بر شکایتلری دخی اولدر که اسکندریه وران ماونا لریمز بهار یوکلتمک ایچون اولی کلن قازونه خلاف آنلره کوچ ایدوب جبریه چوروک خیار شنبه اوزرلرینه یوکلتمک استیجک انلر داخی قایل اولما یجق بایلوس لرینی دوتوب و ماونا لروک قېودانلرینی و رئیس لرینی و یازجی لرینی حبس ایدوب باشلرینه حاللر کتوروب اول رنچرلری مصالحلرندن عوق ایدوب و موسوملرین کچیروب اول اجلدن انلره زیاده ظلم اولدی ایله اولسه دولتلو سلطانمندن بر حکم دیاروز کم سلطان قایتی بک²⁸ زمانندن اولی کلن عادت و قانون اوزره اولالر و بوشناعی ایدنلر و ک حقتدن کله لر و ندیک بکلری احب آلریک زک خاک پای مرام بخشکزه اولان شکایتلری بونلردر کی ذکر اولندی زیاده شکایتلری واردر زیرا بو ایشلر هپ عهدنامه شریفه مخالف اولمشدر مخالف اولجق باقی فرمان سلطانمکدر الله تبارک و تعالی دولتلو یوجه پادشاهک عمرونی و دولتی نی یوما فیوما زیاده قلوب دشمنلرین خور و حقیر ایلیه و داخی دولتلو سلطانمک دنیا و آخرت مرادین میسر ایلیه امین یا اله العالمین

حاضر الناصرین

²³ Syra (Şıra adası).

²⁶ Tiyen.

²⁴ Naksa, Naxos.

²⁷ Kovalayıp.

²⁵ Cartolo.

²⁸ Kaytbay.

Vesika : 213.

Topkapı Sarayı Arşivi, E. 4482 (?)¹.

ÖZET : Fransa elçisi De la Vigne tarafından Kanunî Sultan Süleyman'a sunulan ve Fransa'ya yardım edilmesi ricasında bulunduğu arıza, mektup ve rapor tercümesi.

يوجه وقوتلو وعادل وصاحب قران سلطان سلاطين سليمان شاه حق تعالى
آنك اولولغين ويوجهلكن وسلطنتن وعمرن ودولتن يوماً فيوماً زياد برزياد ايلسون افندم
فرنجه پادشاهی² ايلچيسى سنيور دلاوينه³ كندويه واردقدن صكره سپارش ايدوب ينه يوجه
حضرته كوندرديكه كندونك حق اوزره محقق احوالى نهك اوزرنه ايدىكن اعلام ايله
بی ستاره طالعلرى ودوران دون اولمغه عسكرى صينوب وقوندستابه⁴ نام وزيرى طوتسق
اولوب سانقولتين⁵ نام حصارى وسایر حصارلرى آلنوب وافندم جد وجهد ايدوب عسكرنى
جمع ايليوب وقوتن بريره كتورب تكرار اولو عسكر جمع ايلديكه بروجهله دقت وقصد ايدوب
دشمن آلدوغى سانقولتين⁶ حصارن الا واکر دشمن توقف ايلرسه آنکله جنك ايله ذکر اولان
دشمن سانقولتين⁷ حصارن کرکی کبی وسایر صنورده اولان حصارلره داخی آزق ویراق
قیوب حرب ايليوب وعسكرنك چوغن حصارلرك ايچنده قویوب ماباق عسكرن آواده
قومشدر فرنجه پادشاهی بونی بلوجلک وقیش اولمغه عسكر آواده طورماغه قابل اولیوب
ذکر اولان حصارلرك اوزرنه وارمغی جایز کورمدی وفکر ایلدیكه عسكرنى طاغدمیوب
اکلندروب برحصارن آلمغه قصد ايله و دشمنانه بونلر داخی ایلک یازه مقابل اولمغه حاضر
بولنه زیرا ذکر اولان دشمن فلیو⁸ اکر دکزدن واکر قره دن بی نهایه قدرت وقوت اوزره در
وافندمك اوزرنه صوك فتوحلرندن زیاده اولولنوب ومتکبرلنمشدر وکندونك فکر فاسده سی
بودرکه اول حصارلری آلمغه بونلری قورقردر واکنورکه کلجک یازه جمیع مملکتلرین آلوب
بونلری رد ايله یاخود بونلری ارادن کتوره یا شویله صقلجم⁹ ویروب بردرجیه کتوره که
کندو استدوکی کبی مرادنجه اول ايله اولسه فرنجه پادشاهی ذکر اولان قضیه لری کوریجک
غایتده لازمدرکه کندو مملکتن قوروتماغ ایچون الآن جمع اولان عسكرى دکل زیاده عسكر
جمع ايله بو خصوصلرندن اوترو افندم بنده کزی علی التعجیل یوجه آستانیه کوندرمشدر
آنکچونکه مایینمزده اولان حقیقت دوستلغی ومحبتی صوك تجربیه وسینور دلاونیه ایلچیسنه
سپارش ایلدوکن یوجه حضرته اعلام ایدوب مقرر قلمغه وداخی پادشاه عالمپناه حضرتلری
جمیع عالمه شایع اولان احوالی مقرر معلوم شریفلری اول و بوکونه دک اتوز بش ییلدن برو
متصل فرنجه واطالیه¹⁰ وپیومنته¹¹ واسپانیه و دکزدن اوته انکلی تره¹² واسقوتجیه¹² وقورسقه

¹ Vesika tarihsizdir, ancak olaylar dikkate alındığı takdirde ve Charrière 'deki belgelerle karşılaştırılınca 1558 veya 1559 da yazıldığı tahmin olunabilir.

² Henri II.

³ De la Vigne.

⁴ Snup, (mağlup olup).

⁵ ?

⁶ ?

⁷ Philippe II.

⁸ Sıkılcım (tehdit, korku vermek).

⁹ İtalya.

¹⁰ Piemonte.

¹¹ İngiltere.

¹² İskoçya.

جزیره سنه¹³ وغیری دشمنان مملکتلارنه ذکر اولان جنگلردن اوترو دوستلردن ورعایالرنندن کلیاً ماللرین رضالریله آلوب صرف اولمشدر شمدکیحالده فرنجه پادشاهنک اصلاً برحبه سی قالمشدر و امیددی داخی یوقکه هیچ بریردن دنیا ده کسه دن برحبه الا پادشاه عالمپناه حضرتلردن غیری که الآن بو آغر جنگه کرلدی عرضن و مملکتن قورومغه¹⁴ متحمل اولنه و افندم صحیح شبهه سوز بلور که ضرورت و مضایقه وقتنده معاونتی دریغ بیورمز لر نته که بوندن اقدم پادشاه عالمپناه حضرتلری دفعاتله معاونتلی و محبتلری نامه شریفلری ایله مقرر اعلام بیورمشلردر ایلیچیسی سینپور دلاونیه ایله داخی اعلام ایلمشلردر بنده کزی بونک ایچون یوجه آستانیه ارسال ایلمشلردر که جان و کولکلدن تکرار بو دفعاده تمنا ایلم و فرنجه پادشاهی بو تکلفدن کرچی بی حضورلردر اما تضرع ایدرلر که بر مقدار ماللردن مال احسان اتمکی شمدیه دک اولدی اسه جایز کوره لر اصل مضایقه و ضرورت وقتنده فراغت بیورمیه لر زیرا عن قریب بو مخاطره ده دشمنک کورینوب مملکتلری نک بر مقدارلری لندن کدر یاخود ضرورتله جبراً اولنجه دشمنانک زبونی اولوب مغلوب اولنور هر نه استرسه مرادنجه ایلیه اکر شویله اولجق اولورسه فرنجه پادشاهنک قتنده مقرردر پادشاه عالمپناه حضرتلری بیحضور اولملری و یوجه حضرته زیاندر وارکن معاونت اتمدکلر نه صوکره بیحضور اولورلر بنده کزه افندم شویله امر ایلدیکه کلیاً بو احوالی مفصل بریر کرکی کبی یوجه آستانیه اعلام ایلم و داخی قرالارک و امرای عیساییلرک جمیع سنک سرلرن بیان ایلم ذکر اولان بکلر بریریه هب عهد و یمن ایدوب بر اولوب حاضر اولشلردر که فرنجه پادشاهنه مضایقه و یروب ابداً بارشه ایله اولسا کندویه و دوستلرینه غایتله زیان اولور بو خصوصی ایتمهک پاپا¹⁵ مباشردر ذکر اولان پاپا برقردنال¹⁶ وزیرن فرنجه کوندرمشدر و پاپا شویله امر اتمشکه وزیرنه فرنجه پادشاهنک یانندن آیرلمیه تابو مصلحتی ایتمینجه و پاپا بویله اتدوکی فرنجه پادشاهنک رعایت و راحتکی ایچون دکلدرا اما کندویی بو بارشقلق اتمکه متکفل اولا که آنلرک اوزرنه قلیج چکدرمیه قصدلری و اتفاقلری بودر که پادشاه عالمپناه حضرتلرینک مملکتلری اوزرنه کله لر خوفسنز که کسه آنلرک مملکتلری اوزرنه وارمیه و مابینلرنده عهد اتدوکلرن تمام ایلیوب کندو فکر اتدوکلرن مرادنجه یرنه کتوره لر زیرا امرالری تحقیق بلورلر که بو مصلحتنه مانع یوقدر لکن پادشاه عالمپناه حضرتلری ایله فرنجه پادشاهنک دوستلقلریدر ذکر اولان دوستلغی فرنجه پادشاهی جان و کولکلدن اولدن نیجه اولا کلدی اسه مقرر قلمشدر آنلرک نسبتی ایچون هر نه که عقبه کندویه کلورسه عیننه آلیوب بارشتمک کسیه قولاق اورمیه کلیاً سویلدکلر نی قطع ایلیه اکر پادشاه عالمپناه حضرتلری قودرتلرنی افندمدن دریغ اتمزلرسه که جبراً عدو بارشدرمیه و همان بو دفعه برزمال احسان بیوریلر که عسکرلرینه لازم اولانی کوروب طاغدمیوب لازم اولمشدر

¹³ Korsika adası.¹⁴ Korunmağa.¹⁵ Paulus III (?).¹⁶ Kardinal.

دنیا ده عسکر جمع ایلیه لر چونکه پادشاه عالمپناه حضرتلرینک علم شریفلری فرنجه پادشاهنک پاک کوکلنی کلیاً محیط اولوب ذکر اولان کوکلی بودر که هرکز کندونی قورویه برعیلو بارشمیه و مابینده کی دوستلغه نقصان اولیه زیر عالمده یوجه حضرتدن غیری دوستی قالمشدر و تمنا ایدر که لطفلرندن استدوکاری مالی احسان اتمکه فرمان بیوریللا زیر اولولقلری و عدالتلری هر جهتله عالم و آفاقه طولمشدر قاتلرنده بو قدر مال جزئی و آساندر اکر بو احسان بیوریلورسه قیامته دک جمع عالمه آد قالور که برصادق دوستلارنه و عیساییلرک اولو پادشاهنه کرکی کبی معاونت ایلمشدر و یوجه حضرت سبب اولور که دشمنانک فکر فاسدارینی و تکبرلکلرنی بوزوب عاجز ایلیه که کندو حالنده طوره و غیری کشیلری داخی کندو حالنه قویه و پادشاه عالمپناه حضرتلری احسان ایده جکی مال ایچون هر نه بیورلورسه فرنجه پادشاهی عهد ایدر و متکفل اولور اکر مملکتدر و اکر سایر یردر مراد شریفلری اولدوغی و قتده مالی ادا ایدرلر و داخی فرنجه پادشاهی بنده کزه سپارش ایلدی که آنلر جانبندن یوجه حضرته تمنا ایلم که طوننمه همایونلرینی ارسال اتدوکلرنده اول جانبده فرنجه پادشاهنک ایمانلرنده قشلمغه یاخود اول جانبده نرده بیورلورسه دکز بکلربکسنه فرمان بیوریللا و فرنجه پادشاهی عهد ایدر که طوننمه همایون مملکتلرنده قشلدقده هر نه که لازم اولورسه خوش کوره زیر سابقا اولان طوننمه همایونلری کبی زیاده طورمرسه بر فایده لو مصلحت کوریلوب کرکی کبی دشمنانه ضرر و زیان اتمک اولماز اکر فرنجه پادشاهی طوننمه همایون قشلمسون مقرر بلوجلک دشمنانه زیاده قهر و زیان اتمکه و حقندن کلمکه کلی تدارک ایدرلر و اکر عسکری متصل جنکه مشغول اولا دشمنانلری شویله زیون اولور که فرنجه پادشاهی بارشورسه کندو ح. متیله و فایده ایله ضرباً بارشورلر و هم پادشاه عالمپناه حضرتلرینه داخی زیاده فایده و ح. متدر و پادشاه عالمپناه حضرتلری آنلرک مملکتلرن آلمغه قصد اتدوکلرنده آسان اولور و سابقا طوننمه همایونله فرنجه پادشاهنک طوننمسی بر بریله بولشنجه آراده خیلی زمان کچردی تمنا ایدرلر که دکز بکلربکسنه فرمان بیوریللا که طوننمه همایون طاشره چقدقده ایلمچیسی سینبور دلاونیه دیدیکی یره طوغری واریلا که فرنجه پادشاهنک قابوداننه امری بودر که طوننمسی واره بولوشه اول آراده بولشدقدن صکره فکر و تدبیر ایلیه لر که بر فایده لو مصلحتنه و دشمنانه بر قهر و زیان ایلیه لر اکر طوننمه همایون لوند کبی بریره اسیر طومتغه ویا کوی آلمغه واررسه اکلنورلر بر کلی مصلحت کورولمز و اولو پادشاه عالمپناه حضرتلرینک بونک کبی عظیم طوننمسی لوند کبی جزئی نسنیه صارقمق جایز دکلدر زیر بو بویک خرجی و اولو طوننمه که اتمشدر فرنجه پادشاهنه فایده ایچون عنایت اولنمشدر و یوجه حضرتدن فرنجه پادشاهی تمنا ایدرلر که اوت اتدورمک ایچون بر مقدار کوهرچله احسان بیوریللا زیر دشمن مملکتندن چقرمغه قابل دکلدر بوندن غیری یردن آلمغه درمان یوقدور و فرنجه پادشاهی بنده کزه امر ایلدیکه یوجه حضرتدن تمنا ایلم فراندوشله بارشمه دن

اول عالمه شایع ایلدیکه پادشاه عالمپناه حضرتلری استدی انکچون بارشدم اکر بونلره بارشقی فکر شریفاری اولا که کندولر نه و دوستلر نه منفعتلیدر یوخسه زیاناومیدر و فرنجسه پادشاهی محقق بلدو که بو فروندشک بارشیمی همان اورته ده زمان کچه که عسکر و خزینه جمع ایلوب قرنداشی اوغلی فلیپویه¹⁷ معاونت ایلوب فرانجه پادشاهنک اوزر نه واره زیر فرنجسه پادشاهی زبون اتدوکدن صکره جمله قوت و قدرتلریله مجر¹⁸ مملکتنک اوزر نه و پادشاه عالمپناه حضرتلرینک ولایتنه کله لر نته که بوندن اقدم جمیع عالمه مشهوردر که ویره اتدوکدن صکره کچن ییل جمله عسکرن فرنجسه نک اوزر نه کوندرمشدر فرنجسه پادشاهنک عسکر نه صینقلی اولمغه بو ویره سبب اولمشدر و داخی فرنجسه پادشاهی بنده کزه شویله امر ایلدیکه یوجه حضرته اعلام ایلیم استماع اولنش که جنوزلی اول کندولرک رعایالری اولوب آلآن عاصی اولشلردر یرار خدمتکارلری اولولری فلیپویله بر اولوب شمدکیحالده یوجه حضرته ایلچی و بالیوز کوندلر که بعض مصلحت ایچون بونک مفهومی و قصدلری ندر فرنجسه پادشاهی داخی معلوم ایدمشدر بو خصوصی یوجه حضرته اعلام ایدوب تضرع و تمنا ایدر که آنلرک سوزلر نه انامیوب و استماع اتمیوب قطعا دکلمیوب دوستلق و خوش کورمیه لر فرنجسه پادشاهی بکلری ایدکن بلوب راضی اولالر و هم کندولر جانو کوکلدن دایما رعایاسی اولالر جمله فرنجسه پادشاهی مصالحنه هر خصوصده طوغرولقله معاونت ایدلر و فلیپویه زیاده میل اولان کمنه لری حصارلرندن و مملکتلرندن سوروب کده رلر و اندریه طور¹⁹ کبی و سایر اکا بکزرلری اکر بو وجهله اولمازسه فرنجسه پادشاهنه غایتده ظلم اولور که کندولرک رعایالریله و عاصی دشمن اولان کمنه لریله دوستلق ایلیمک جایز دکلدر خصوصاً که کلیا بو کونه دک فلیپونک یوکنی اوزرلرینه آلوب نیجه مال ویرلر بو خصوص پادشاه عالمپناه حضرتلر نه عیان اولسون ذکر اولان فلیپو معرفتیله بونده کلوب حیلل ایلیمه ایکی جانبی آلدیق ایچون زیرا بونلر اوکونمشلر که بز حاضر اولوب فرنجسه پادشاهنک مارسیلیه²⁰ نام حصارنک اوزر نه واره لر و داخی فرنجسه پادشاهی سپارش ایلدیکه یوجه آستانیه اعلام ایلیم غرام پیریول²¹ نام بک مالتیه²² هرکز وارمسون دیوزیرا آنلره قانونلری اوزر نه وارمق لازمدر عهدلری موجبنه و هم منع اولنه که پادشاه عالمپناه حضرتلرینک رعایاسن اینجدمیه لر کچن یازده اتدوکلری فساد کبی فرنجسه پادشاهی شول دکلو ابرام ایلدیکه کندو خدمتنده اولو و نصف طونمه سن آکا ویروب باش قاپودان ایلدیکه دشمنانه واروب جدال ایلیمه یرار اولوب و یرار بکلر اکا میل ایلدکلری ایچون کلی طونمه ویروب بکلر بکی ایلیمه قصدی بویلدلر و هم کندوسی کوره که بو اولو حرمت و عزت و آغر مصلحت النده اولوب و ذاق داخی غایت ایلیمه جنک و جدال میل اوزر نه در مجتله بو جانبک خدمتنده اولوب اصلا اول جانبی

¹⁷ Philippe II.²⁰ Marsilya.¹⁸ Macar, Macaristan.²¹ Gran Priul. Üstad-ı âzam.¹⁹ Andra Doria.²² Malta.

آونده²³ فرنجه پادشاهی بنده کزه سیارش ایلدیکه کلیا بو مفصل احوالی یوجه حضرتہ اعلام ایلیم و یوجه حضرتک معلوم شریفاری اولا که فرنجه پادشاهنک دایما جد و جهدی بودر که یوجه حضرتک هر نه که مصلحتی اولورسه معاونتلا اتمکدر و تمنا ایدر که شمدن صکره ذکر اولان پیریولی²⁴ فرنجه پادشاهنک خصمی و اهل حکمی و خدمتکاری یوجه حضرتک نضر عنایتلری و معاونتلری دریغ بیورلیه ذکر اولان خصوص لری فرنجه پادشاهنک سپارش ایدکیدر که بنده کزه مفهومن کلیا یوجه حضرتہ اعلام اولندی که کلیا مفصل جواب بیوریلایا که علی التعجیل بنده کزه ارسال بیوریلایا حق سبحانه و تعالی پادشاه عالمپناه حضرتلرینک عمرنی و دولتنی و نصرتنی و فرصتنی و عدلنی یوماً فیوماً زیاده ایلایوب آخرتلرنی معمور ایلسون آمین یا معین .

